

Nr 120.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa
avlönings- m. fl. anslag under riksstatens fjärde huvud-
titel för budgetåret 1952/53 m. m.; given Stockholms
slott den 7 mars 1952.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Torsten Nilsson.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen framläggas slutliga anslagsäskanden beträffande vissa anslag under fjärde huvudtiteln, som i förslaget till riksstat upptagits med allenast beräknade belopp.

Förslag framlägges vidare om anordnande av högre försvarsstudier (försvarshögskola) under budgetåret 1952/53.

Beträffande det stamanställda underbefälet vid armén föreslås, att det nuvarande systemet med kontraktsbunden korttidsanställning skall upphöra. I stället föreslås att underbefälet rekryteras direkt ur de värnpliktigas led, varvid underbefälsaspiranterna avses skola efter avslutad värnpliktsutbildning anställas såsom aspiranter med viss tids ömsesidig uppsägningsrätt. Det förutsättes, att flertalet aspiranter som med godkännande vitsord genomgår utbildningen skall kunna erhålla pensionsberättigande anställning inom försvaret.

Vidare framläggas förslag om ändrad statsammansättning för kustartilleriets underofficerare ävensom förslag rörande löneställningen för militära förvaltare. Slutligen föreslås bl. a. vissa ändringar i kungörelsen om värnpliktsavlöning samt anvisande av anslag för bidrag till utförande av vissa anordningar för luftvärn.

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 7 mars 1952.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDEÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och civildepartementen anför chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Torsten Nilsson, följande.

I de anslagsäskanden som framlagts i årets statsverksproposition vid anmälan av fjärde huvudtiteln ha vissa anslag upptagits med allenast beräknade belopp. Slutliga anslagsberäkningar ha sedermera framlagts beträffande några av dessa anslag. Jag får nu anmäla de övriga anslag som återstå att slutligt äska. I sammanhang härmed upptager jag till behandling vissa andra försvarsfrågor av ekonomisk betydelse eller mera allmän räckvidd.

En sammanställning av de uppskjutna slutliga anslagsäskandena under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1952/53 torde få intagas i protokollet efter anslagsberäkningarna.

[1.] Fråga om inrättande av en försvarshögskola.

Vid anmälan av 1951 års statsverksproposition redogjorde min företrädare i ämbetet för ett av överbefälhavaren framlagt förslag om inrättande av en försvarshögskola för högre försvarsstudier (prop. 1951:1, bil. 6, s. 58 o. f.). Enligt förslaget skulle målsättningen för sådana studier vara att åt högre civila och militära befattningshavare ge en vidgad överblick över det totala krigets problem och att som förberedelse för högre chefs- eller högre stabsbefattningar ge vidgade kunskaper om krigsmaktens olika delar samt om planläggning och genomförande av gemensamma operationer. Undervisningen vid försvarshögskolan skulle omfatta föreläsningar, gruppstudier och krigsspel. Det årliga antalet elever vid skolan beräknades till 10—15 civila och 30—40 militära. Skolan skulle organiseras med chef, fasta och tillfälliga lärare samt expedition. Överbefälhavaren hemställde att principbeslut måtte fattas rörande inrättandet av en försvarshögskola.

Han föreslog vidare att skolan skulle, under ledning tills vidare av chefen för försvarsstaben, börja som ett provisorium under hösten 1951. Erforderlig skolpersonal, souschef, lärare och adjutant samt elever förutsattes under provisorieåret skola kommenderas till skolan. Överbefälhavaren hemställde slutligen om anslag för en provisorisk kurs hösten 1951.

Föredragande departementschefen uttalade i anslutning till överbefälhavarens förslag att det vore av stor vikt för samordningen inom det totala försvaret att den personal, civil och militär, som hade att handlägga försvarsfrågor i denna vidsträcktare bemärkelse, ägde kännedom om de olika grenarna inom verksamhetsområdet och deras speciella problem. Ehuru departementschefen delade överbefälhavarens uppfattning, att en ordnad studieverksamhet på detta område borde komma till stånd, kunde han icke förorda att beslut redan då fattades om att en särskild utbildningsanstalt inrättades för ändamålet. Departementschefen ansåg det lämpligt att erfarenheterna från verksamheten under det av överbefälhavaren föreslagna övergångsåret avvaktades innan ställning toges till frågan hur verksamheten i fortsättningen skulle vara organiserad.

För att bestrida kostnader för studieverksamheten under budgetåret 1951/52 beräknade departementschefen medel under försvarsstabens anslag. Sålunda beräknades under avlöningsanslaget 16 200 kronor för arvodet åt lärare och för biträdeshjälp och under omkostnadsanslaget 10 000 kronor för undervisningsmateriel. Vid anslagsberäkningarna förutsattes att för visst förberedelsearbete skulle i möjligaste mån kunna tagas i anspråk tillgänglig personal och befintlig expeditionsmateriel inom försvarsstaben samt att reseersättningar och traktamentskostnader skulle redovisas som utgifter för resor i tjänsten och belasta vederbörliga reseersättningsanslag.

Riksdagen beslöt i överensstämmelse med vad departementschefen anförde. Kungl. Maj:t meddelade sedermera beslut att kurser i högre försvarsstudier finge anordnas under verksamhetsåret 1951—52.

Överbefälhavaren har i skrivelse den 15 februari 1952 avgivit redogörelse för verksamheten vid och erfarenheterna från den kurs i högre försvarsstudier, som i anledning av förenämnda beslut ägt rum under sista kvartalet 1951. I anslutning härtill har överbefälhavaren framlagt ett på dessa erfarenheter grundat förslag till organisation av en försvarshögskola.

Angående den under 1951 anordnade kursen har överbefälhavaren anförde bl. a. följande. Kursen hade bedrivits i form av föreläsningar, diskussioner, grupparbeten, studiebesök samt applikatoriska exempel och krigsspel. I kursledningen hade ingått, förutom militära lärare, en representant för respektive civildförsvaret, ekonomiskt försvar och psykologiskt försvar. Föreläsningarna hade så gott som uteslutande hållits av civila eller militära experter utanför kursledningen. Kursen hade pågått 10 veckor och hade föregåtts av kompendiestudier för eleverna. Antalet elever hade utgjort 35, av vilka 11 varit civila och 24 militära. Av

de militära eleverna hade 8 deltagit i kursen endast de sista 5 veckorna. — Erfarenheterna från kursen hade övervägande varit mycket goda. En bestämd erfarenhet hade dock blivit att en kurs vid försvarshögskolan borde vara oförändrat sammansatt från början till slut och att således, i motsats till vad som skett under kursen 1951, icke ett antal äldre militära kursdeltagare finge tillkomma vid kursens mitt. Antalet civila och militära kursdeltagare borde lämpligen vara ungefär lika stort.

Överbefälhavaren har bedömt att ett starkt framträdande behov föreligger av att snarast inrätta en försvarshögskola som ett forum för högre försvarsstudier och har funnit det otvivelaktigt att en försvarshögskola med kurser av i huvudsak under år 1951 prövad typ synnerligen väl skulle kunna fylla sin uppgift. Denna uppgift har angivits vara att åt högre civila och militära befattningshavare ge en vidgad överblick över det totala krigets problem, att som en förberedelse för högre militära chefs- eller stabsbefattningar och för motsvarande civila befattningshavare ge fördjupade insikter om det totala försvarets olika grenar samt om planläggning och genomförande av för dem gemensamma försvarsuppgifter ävensom att utföra eller medverka vid specialstudier av för det totala försvaret särskilt aktuella frågor.

I fortsättningen lämnas en närmare redogörelse för överbefälhavarens förslag angående den tilltänkta försvarshögskolan.

Utbildningen vid försvarshögskolan har av överbefälhavaren föreslagits få följande omfattning.

A. Två kurser i Stockholm om vardera 9 veckors längd och avsedda företrädesvis för regementsofficerare i högst lönegrad Mo 14 samt motsvarande befattningshavare inom den civila statsförvaltningen och företrädare för annan krigsviktig halvstatlig eller icke-statlig verksamhet, såsom forskning, industri, finansiell verksamhet, press, radio m. m. Båda kurserna skulle föregås av ett 4—6 månaders kompendieskede, varunder 25—30 kompendier successivt skulle utsändas till de avsedda kursdeltagarna. För civila elever, vilka icke önskade delta i tilltänkta särskilda krigsspel, avseende samverkansproblem inom krigsmakten, skulle kurslängden utgöra 7 veckor. I vardera kursen skulle deltagarantalet vara 25, varav 40—50 % civila. Kurserna borde äga rum, den första ungefär 15 oktober—15 december, den andra ungefär 15 januari—15 mars eller 1 februari—1 april.

B. En eller flera korta kurser (konferenser) med företrädesvis internatförläggning utanför Stockholm. Kurserna i fråga skulle omfatta upp till 10 dagar och avses antingen för högre officerare (Mo 15 och högre) samt motsvarande befattningshavare inom den civila statsförvaltningen och företrädare för annan krigsviktig halvstatlig eller icke-statlig verksamhet, eller ock för civila och militära elever för studium av visst aktuellt problem inom det totala försvaret. Båda slagen av kurser förutsåges kunna föregås av ett skede, varunder förhandsinformationer i skriftlig form skulle utsändas.

C. En fältövning, innefattande studium på fältet av det totala försvaret inom visst område samt studiebesök. Fältövningar, som borde förläggas till någon av månaderna juni—september, avsåges äga rum i två omgångar och ha en längd av ungefär 7 dagar. Vardera övningen avsåges för omkring hälften av deltagarna i vinterhalvårets kurser.

Överbefälhavaren har vidare anfört att en förutsättning för försvarshögskolans verksamhet vore att dess ledning kunde hålla kontakt med utvecklingen inom de olika områden, som innefattades i den totala krigsföringen. Detta vore emellertid en åtgärd som högskolans fåtaliga lärarpersonal omöjligen kunde helt fylla. Det syntes därför angeläget att tillskapa ett rådgivande organ avsett att tillföra skolans ledning erforderliga råd och anvisningar beträffande utbildningsprogrammets inriktning och omfattning. Överbefälhavaren föreslog därför att ett försvarshögskolans råd skulle inrättas, bestående av omkring sju personer med framstående skicklighet och erfarenhet inom kunskaps- och verksamhetsområden av betydelse för utbildningen vid högskolan.

Vad angår befattningen som chef för försvarshögskolan har överbefälhavaren anfört att chefskapet bedömdes bli en krävande och ansvarsfylld befattning med många kontaktpunkter med civila myndigheter och institutioner. För att personvalet skulle kunna underlättas borde befattningen som chef uppföras i de alternativa lönegraderna Mo 12 — Mo 14 — Mo 17 samt kunna tillsättas obcroende av försvarsgren. Behovet av heltidsanställda militära lärare, vilka måste vara av högsta kvalitet, utgjorde tre, en ur varje försvarsgren. Dessa lärare borde, likaledes för att underlätta personvalet, uppföras i de alternativa lönegraderna Ma 10 — Ma 11 — Ma 12. Angivna fyra befattningar borde uppföras på högskolans stat. Beträffande dessa befattningshavare har emellertid överbefälhavaren räknat med att behovet tills vidare kunde tillgodoses inom ramen för förefintliga personalstater för krigsmakten genom överflyttning av beställningar i samband med framtida rationaliseringar inom försvarsorganisationen, omplaceringar, anställning mot arvode eller i nödfall kommendering. Utöver ifrågavarande befattningar föreläge behov av tre biträdande militära lärare, en ur varje försvarsgren, avsedda för deltidstjänstgöring under omkring 6 månader. Detta behov kunde tillgodoses genom kommendering.

I fråga om civila lärare borde i första hand företrädare för utrikespolitik, civilförsvar, ekonomiskt försvar och psykologiskt försvar men i andra hand jämväl för forskning, hälso- och sjukvård samt kommunikationsväsende m. m. knytas till skolan med en efter behovet varierande tjänstgöringsskyldighet. I regel skulle härvid ifrågakomna heltidstjänstgöring under viss tid, främst då samlade kurser påginge och någon tid dessförinnan, varunder vederbörande skulle erhålla tjänstledighet med C-avdrag från ordinarie tjänst och kompenseras genom arvode från högskolan motsvarande de mistade löneförmånerna, i genomsnitt beräknade efter 31 löneklassen. Den sammanlagda tjänstgöringstiden för de civila lärarna beräknades till 28 månader. Beträffande den lärare, som avsåges företräda civilförsvaret, har överbefälhavaren, gemensamt med civilförsvarsstyrelsen, föreslagit den anordningen att på civilförsvarsstyrelsens personalstat skulle uppföras ytterligare en befattning i lönegrad 31 med skyldighet för styrelsen att till försvarshögskolans förfogande såsom

lärare i civilförsvaret ställa en tillräckligt kvalificerad tjänsteman. Även i fråga om den lärare som avsåges företräda det ekonomiska försvaret vore enligt överbefälhavarens mening en motsvarande anställningsform mycket önskvärd. — Härutöver har förutsatts, att särskilda föreläsare skulle anlitas. Antalet föreläsningstimmar per år har beräknats till 115; arvode till föreläsare har föreslagits skola utgå med 90 kronor per timme.

Överbefälhavaren har vidare beräknat att utbildningsarvoden skulle utgå, till de civila lärarna med 180 kronor per månad för sammanlagt högst 28 månader, till envar av de heltidsanställda militära lärarna med 180 kronor per månad under 12 månader samt till envar av de biträdande militära lärarna med 120 kronor per månad under 6 månader.

Överbefälhavaren har vidare anmält behov av viss expeditionspersonal att avlönas å skolans stat. Behovet beräknas till en expeditionsofficer med arvode enligt löneklassen 1: 29 och en expeditionsunderofficer med arvode enligt löneklassen 1: 20 — befattningarna avsedda för pensionerad kapten respektive pensionerad underofficer — samt ett kanslibitråde i Ca 11 eller Ce 11 och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål med lön enligt föreskrifterna angående reglerad befordringsgång.

Beträffande lokalfrågan för försvarshögskolan har överbefälhavaren anfört, att det vore mycket önskvärt att skolan inom en nära framtid kunde beredas ett sammanhängande och för ändamålet lämpligt lokalutrymme så nära som möjligt intill högkvarterets byggnader vid Östermalmsgatan och på Gärdet. Intill dess så kunde ske skulle dock, om än med viss svårighet, försvarshögskolan provisoriskt kunna beredas utrymme inom militärstabsbyggnaden.

Kostnaderna för den föreslagna försvarshögskolan ha, i anslutning till vad sålunda anförts, av överbefälhavaren beräknats enligt följande.

Engångskostnader för anskaffning av undervisnings- och expeditionsmateriel skulle uppgå till sammanlagt 9 000 kronor.

De årliga kostnaderna skulle utgöra (avrundade belopp):

Avlöningar m. m.	183 000 kronor
Reseersättningar m. m. till militära elever	27 000 »
Utbildningskostnader vid fältövningar m. m.	45 000 »
Summa 255 000 kronor	

Reseersättningar m. m. till civila elever ha förutsatts skola bestridas av respektive civila myndigheter.

I beloppet till avlöningar ha inräknats 90 000 kronor för löner till chefen för skolan och tre militära lärare. Såsom tidigare anförts har överbefälhavaren emellertid räknat med att behovet av dessa befattningshavare tills vidare kunde tillgodoses inom ramen för förefintliga personalstater inom krigsmakten. Om dessa kostnader frånräknas, minskas de årliga kostnaderna till 165 000 kronor. Vidare ha i angivet belopp inräknats 19 200 kronor för den befattning, som enligt överbefälhavarens förslag borde uppföras på civilförsvarsstyrelsens stat under elfte huvudtiteln.

Under återopande av det anförda har överbefälhavaren hemställt att en försvarshögskola måtte inrättas från och med budgetåret 1952/53 samt att för ändamålet måtte för samma budgetår anvisas dels under fjärde huvudtiteln, under särskilda anslag för försvarshögskolan, till avlöningar 74 000 kronor, till omkostnader 71 800 kronor och till engångsanskaffning av undervisnings- och expeditionsmateriel 9 000 kronor eller tillsammans 154 800 kronor, dels ock under elfte huvudtiteln å civilförsvarsstyrelsens stat 19 200 kronor.

Rörande sitt förslag till försvarshögskola har överbefälhavaren haft samråd med försvarsgrenscheferna, fortifikationsförvaltningen, försvarets sjukvårdsstyrelse, krigsmaterielverket, försvarets forskningsanstalt, försvarsväsendets radioanstalt, civilförsvarsstyrelsen, riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, järnvägsstyrelsen, telegrafstyrelsen, generalpoststyrelsen, luftfartsstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, medicinalstyrelsen, sjukvårdsberedskapsnämnden, statens jordbruksnämnd, statspolisintendenten och ordföranden i utredningen för det psykologiska försvaret. Samtliga ha förklarat sig i allt väsentligt instämma i överbefälhavarens framställning.

Försvarets civilförvaltning, med vilket ämbetsverk överbefälhavaren jämnväl samrätt, har i avgivet yttrande tillstyrkt att en försvarshögskola nu organiseras i huvudsaklig överensstämmelse med vad överbefälhavaren föreslagit. Beträffande vissa frågor har dock civilförvaltningen anmält en från överbefälhavarens förslag avvikande mening. Ämbetsverket har sålunda beträffande chefen och de tre militära lärarna förklarat, att det tills vidare borde anstå med inrättandet av särskilda tjänster för dessa på skolans personalförteckning. Oavsett detta ställningstagande har civilförvaltningen dock redan nu berört löneställningen för dessa tjänster och därvid förklarat sig icke kunna förorda att för tjänsterna avsåges alternativa lönegrader. Frågan om de löneställningar, som borde tillämpas, borde enligt civilförvaltningens mening i sinom tid få prövas av de för översyn av vissa chefstjänster tillkallade sakkunniga respektive 1949 års tjänsteförteckningskommitté.

I fråga om expeditionspersonalen vid försvarshögskolan har civilförvaltningen ansett det tillrådligt att man tills vidare icke bunde sig vid en allt för stor personaluppsättning. Ämbetsverket har i anslutning härtill uttalat att det måhända kunde vara tillfyllest med en arvodesbefattning i 1: 29 samt ett extra ordinarie biträde för skriv- och kontorsgöromål. Medel borde i så fall beräknas för anställande jämnväl av viss extra personal.

Civilförvaltningen har vidare beträffande utbildningsarvodena till lärarna vid skolan icke kunnat tillstyrka systemet med ett visst fixerat belopp per månad utan förordat att samtliga lärare vid skolan skulle erhålla arvode enligt gällande timtaxa för deltidstjänstgörande militära lärare vid skolor av skolkategori I. Därvid borde liksom vid krigshögskolan och motsvarande skolor gälla en begränsning av arvodet till 2 100 kronor för år.

Civilförvaltningen har slutligen föreslagit att för nästkommande budgetår skulle anvisas nya anslag till Försvarshögskolan: Avlöningar å 70 000 kronor och till Försvarshögskolan: Omkostnader å 80 000 kronor. I sistnämnda belopp ha inräknats även de medel, som av överbefälhavaren föreslagits skola anvisas i form av engångsanslag.

Departementschefen.

Den försöksverksamhet beträffande högre försvarsstudier, som bedrivits under hösten 1951, har klart styrkt behovet av en försvarshögskola för sådan studieverksamhet. Jag är emellertid icke nu beredd att taga slutlig ställning till den omfattning verksamheten vid en sådan skola bör givas för framtiden. Denna fråga bör göras till föremål för ytterligare överväganden. Härav följer att jag icke heller kan förorda att slutligt beslut nu fattas om skolans organisation. Jag föreslår emellertid att verksamheten under budgetåret 1952/53 får bedrivas i huvudsak i den omfattning och med den organisation överbefälhavaren föreslagit. Härvid förutsätter jag att behovet av chef och militära lärare tillgodoses inom ramen för befintlig personal. Vad beträffar expeditionspersonalen räknar jag tills vidare med att en pensionerad officer med arvode och ett kanslibiträde skola vara tillfyllest. Förekommande behov av extra skrivpersonal bör tillgodoses genom utnyttjande av försvarsstabens personal; denna torde vid behov få utökas. Närmare bestämmelser om verksamheten vid försvarshögskolan och avlöningsförmåner åt lärare m. m. torde få meddelas av Kungl. Maj:t.

Beträffande kostnaderna för ifrågavarande utbildningsverksamhet under nästa budgetår förutsätter jag att avlöningar till chefen och de militära lärarna bestridas från vederbörliga ordinarie anslag. Samtliga övriga avlönings- och arvodeskostnader torde få belasta den under försvarsstabens avlöningsanslag upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, vilken är betecknad förslagsvis. Kostnaderna för de militära elevernas resor för inställelse till och uttryckning från utbildningskurs torde få bestridas från vederbörliga anslag till reseersättningar m. m. Motsvarande kostnader för civila elever åter böra bestridas av de civila myndigheterna. Jag förutsätter att övriga utgifter av omkostnadskaraktär få bestridas från försvarsstabens omkostnadsanslag.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att godkänna vad jag i det föregående föreslagit i fråga om högre försvarsstudier under budgetåret 1952/53.

[2.]

Arméns manskapsorganisation.**Inledning.**

Antalet fast anställt manskap är bestämt med hänsyn till å ena sidan fredstjänstens behov av att kunna disponera erforderligt underbefäl för tjänstgöring såsom instruktörer under utbildningsarbetet eller såsom yrkes- och förhandsmän och å andra sidan behovet av personal i krigsorganisationen med gedignare militär utbildning och större militär rutin än de värnpliktiga. Krigsorganisationens ifrågavarande behov av personal kan emellertid icke helt täckas genom ianspråktagande av personal på aktiv stat. Bland annat på grund härav har en viss omsättning inom den fast anställda manskapskadern ansetts erforderlig.

Omsättningen regleras därigenom att manskapet anställes med kontrakt för viss tid. Detta system, volontärinstitutionen, infördes genom beslut av 1901 års riksdag. Första anställningstiden är numera inom armén i regel 4½ år, varvid första halvåret omfattar utbildning i huvudsakligen allmänbildande ämnen. Därefter följer rekrytskola om 6 månader. Under andra anställningsåret genomgås korpral(konstapel-)skola och under tredje året furirskola. Enär huvuddelen av de anställdas första kontraktstid åtgår för deras egen skolning, kan sålunda endast omkring ¼ av denna tid disponeras till instruktörstjänstgöring.

Anställningskontrakt kan förlängas, i regel för ett år i taget; dock äger kontraktsanställt manskap icke kvarstå i tjänst längre än till 34 års ålder.

På grundval av förslag av 1942 års underbefälsutredning (SOU 1944: 2) fattades vid 1944 års riksdag (prop. nr 143; rd. skr. nr 273) beslut om inrättande av ett antal beställningar för långtjänstunderbefäl, överfurirer, samtidigt med att kadern av kontraktsanställt manskap minskades. I enlighet med förslag av 1944 års manskapsutredning (SOU 1946: 7) beslöt 1947 års riksdag (prop. nr 130; rd. skr. nr 327) en fortsatt minskning av antalet beställningar för kontraktsanställt manskap, medan antalet pensionsberättigande framtidsplatser ökades. I slutläget skall antalet färdigutbildade underbefäl utgöra 3 883, varav 1 573 överfurirer och 2 310 furirer.

Överfurirsbeställning kan erhållas av den som varit anställd under 6 år. Beställningen är pensionsberättigande med en tjänstepensionsålder av 55 år.

Efter specialutbildning kan underbefäl vidare erhålla anställning såsom armétekniker med möjligheter att efter ytterligare utbildning vidarebefordras.

Ur det fast anställda manskapets led rekryteras därjämte underofficerskåren samt till en del jämväl officerskåren.

Staterna för budgetåret 1951/52 samt vakanserna i oktober 1951 framgå av följande tabell (beställningsmän äro icke medräknade).

Truppslag	Överfurirer			Furirer			Korpraler			Vicekorpraler och meniga		
	Stat	Till-satta	Vakan-ser	Stat	Till-satta	Vakan-ser	Stat	Till-satta	Vakan-ser	Stat	Till-satta	Vakan-ser
Inf	520	474	46	994	531	463	380	214	166	760	221	539
Kav . . .	61	60	1	107	90	17	42	33	9	87	33	54
Ptrp . .	97	77	20	236	172	64	120	87	33	225	90	135
Art. . . .	185	180	5	384	288	96	157	120	37	313	145	168
Lv	136	116	20	298	258	40	145	115	30	287	114	173
Ing. . . .	56	46	10	115	87	28	48	38	10	94	60	34
Sign . .	26	24	2	68	51	17	32	26	6	64	32	32
Träng	126	110	16	296	162	134	103	64	39	206	74	132
Summa	1 207	1 087	120	2 498	1 649	849	1 027	697	330	2 036	769	1 267

Under hösten 1951 ha 840 volontärer över stat anställts, varför antalet vakanser bland vicekorpraler och meniga för närvarande utgör 427.

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1948 tillkallade min företrädare i ämbetet sju sakkunniga med uppdrag att verkställa utredning rörande befälsrekryteringen och befälsorganisationen vid armén och därmed sammanhängande spörsmål (*befälsutredningen*).

I direktiven till utredningen hänvisades till Kungl. Maj:ts proposition nr 206 till 1948 års riksdag angående vissa frågor rörande försvarets organisation (s. 177—181), där bl. a. framlagts resultatet av en inom försvarsdepartementet verkställd preliminär utredning beträffande frågan om befälsrekryteringen och befälsorganisationen vid armén. Denna utredning hade utmynnat i ett skisserat förslag till befälsorganisation vid ett infanteriregemente, uppgjort under förutsättning att den nuvarande volontärinstitutionen ersattes med en organisation, i vilken utnyttjades värnpliktiga instruktörer, samt att officers- och underofficerskårerna sammanfördes till en enda befälskår.

I direktiven till utredningen anförde min företrädare i ämbetet därjämte bl. a. att utredningen närmast borde ha till syfte att framlägga ett fullständigt förslag till befälsfrågans lösning vid armén, i första hand beträffande infanteriet. Vad särskilt anginge underbefälsrekryteringen, hade tillkomsten av beställningar för långtjänstunderbefäl och tekniker i större utsträckning ävensom den år 1947 gjorda regleringen av manskapslönerna givetvis icke varit utan betydelse för rekryteringens utfall men hade visat sig icke tillräckliga för att man skulle kunna komma till rätta med svårigheterna.

Befälsutredningen har numera uppgivit att de grundläggande utredningarna avslutats samt att principiellt och preliminärt ståndpunktstagande har skett i fråga om det förslag till en enhetligt rekryterad befälskår som enligt direktiven skulle framläggas.

Frågan om underbefälsrekryteringen har under den senaste tiden upptagits till behandling i flera sammanhang.

Sälunda anmälde *försvarets socialbyrå* i skrivelse den 7 februari 1951

vissa med rekryteringen till krigsmakten av fast anställt manskap sammanhörande spörsmål och föreslog att åt särskilt tillkallade utredningsmän skulle uppdragas att skyndsamt genomföra en undersökning rörande med manskapsrekryteringen sammanhörande förhållanden.

Över socialbyråns hemställan avgåvos yttranden av *cheferna för armén, marinen och flygvapnet*.

Även *försvarsväsendets underbefälsförbund* hemställde i skrivelse den 20 februari 1951 om skyndsammast möjliga principutredning beträffande det fast anställda manskapets rekryterings-, utbildnings-, anställnings- och löneförhållanden.

I avgivet utlåtande över underbefälsförbundets hemställan anförde *befälsutredningen*, att det låge i sakens natur, att det fast anställda manskapets rekryteringsförhållanden m. m. icke kunde lösryckas ur sitt sammanhang med befälsrekryteringen i övrigt. Den otillfredsställande underbefälsrekryteringen vore sålunda en väsentlig orsak till befälsutredningens tillkomst. Vid sådant förhållande vore det icke lämpligt att påbörja en ny underbefälsutredning vid sidan av befälsutredningen.

Sedermera har *chefen för armén* i skrivelse den 20 november 1951 framlagt förslag till ny underbefälsorganisation vid armén. I ärendet ha yttranden avgivits av överbefälhavaren, efter hörande av cheferna för marinen och flygvapnet, försvarets civilförvaltning, fortifikationsförvaltningen, försvarets sjukvårdsstyrelse, arméförvaltningen, försvarets socialbyrå, statskontoret, statens lönenämnd, statens organisationsnämnd, befälsutredningen, Svenska officersförbundet, Svenska underofficersförbundet, Försvarsväsendets underbefälsförbund, Försvarets civila tjänstemannaförbund och Försvarsverkens civila personals förbund.

Jag anhåller att nu få upptaga detta förslag till behandling.

Huvuddragen av arméchefens förslag.

Arméchefen.

Behovet av truppinstruktörer inom armén har arméchefen beräknat till 4 090 man. Flertalet instruktörer anses icke kunna användas i trupptjänst längre än till ca 42 års ålder. För att bereda de äldre instruktörerna pensionsberättigande befattningar föreslås att sammanlagt omkring 875 för närvarande civila eller civilmilitära befattningar vid nuvarande innehavares avgång övertagas av det äldre underbefälet. Såsom för underbefäl lämpliga befattningar har arméchefen föreslagit befattningar som förrådsvakmästare, kontorist, garageförman, bilförare, remontryttare och kanslibiträde ävensom vissa arvodesbefattningar för underofficerare. Till de nu nämnda befattningarna, som avses skola omvandlas till militära inretjänstbefattningar (motsvarande) för underbefäl, tillkomma 200 nya beställningar för vaktchefer vid arméns 50 förband ävensom 50 beställningar för tillsyningsmän av utbildningsanordningarna på truppförbandens övningsfält.

Genom det stora antalet inretjänstbefattningar för äldre underbefäl beräknas hela instruktörskadern kunna beredas långtjänstanställning. Härigenom skulle det årliga rekryteringsbehovet minskas från nuvarande ca 1 100 man till 470 man, däri inräknat 50 % reserv m. m.

Arméchefens förslag innebär vidare att underbefälets rekrytering i fortsättningen skall ske direkt ur de värnpliktigas led. En förtidsinskrivning vid tidigast 17 års ålder skall medgivas. Sedan rekryteringen värnpliktsvägen givit önskat resultat, skulle volontärinstitutionen avskaffas.

Beträffande underbefälets utbildnings- och anställningsförhållanden föreslår arméchefen följande. Efter genomgången värnpliktsutbildning (motsvarande nuvarande gruppchefsskola A), varunder värnpliktsavlöning åtnjutes, anställas därför lämpliga värnpliktiga såsom underbefälsaspiranter och genomgå en instruktörsskola. Därunder utgår kontant aspirantlön enligt 8 lönegraden (två lönegrader lägre än furirslönegraden 10). Vid instruktörsskolans slut sker utnämning till e. o. furir och efter 2 års väl vitsordad tjänstgöring äger ordinariesättning rum. Efter 6 års instruktions-tjänst som furir får befordran ske till överfurir. Tidpunkten för denna befordran skall dock samordnas för motsvarande befattningshavare inom de olika försvarsgrenarna.

Vid omkring 42 års ålder sker kommendering till förut nämnda inretjänstbefattningar. I samband därmed må befordran ske till en av arméchefen föreslagen ny beställning, rustmästare. Pensionsavgång medgives mellan 50 och 55 år.

Arméchefen har hemställt att principbeslut måtte fattas snarast möjligt om införande av en ny underbefälsorganisation i enlighet med ovan angivna riktlinjer.

Instruktörernas (det fast anställda underbefälets) fördelning vid ett infanteriregemente enligt arméchefens förslag framgår av följande tablå.

Beställningar	Fördelning	Antal
<i>För inre tjänst</i>	(Genomsnittsålder = 42—53 år)	
Rustmästare	Nuvarande överfurirer i stabstjänst.....	6
	” ” ” trupptjänst (kunna ersätta fanjunkare som kompanikvartermästare).....	10
	Föreslagen överfurir för utbildningsanordn.	1
	Nuvarande förrådsvaktmästare	4
	Nuvarande kontorist i kassatjänst	1
	Av nuvarande uoffarvodister och kanslibiträden ..	4
	Föreslagen vaktpersonal	4
	Nuvarande befattning utom regementet, som avses rekryteras från dess underbefäl	12
	Summa inretjänstbefattningar	42
<i>För trupptjänst</i>		
Rustmästare	Över 42 år	10
Överfurirer	Under 42 år	57
Furirer	Utom uoffasp	23
	Uoffasp	4,5
	Summa	94,5
<i>Totalt antal</i>		
Rustmästare	42—53 år	42
Överfurirer	27—42 år	57
Furirer	21—27 år	23
	För uoffutbildning (4 årg. å 3 man)	12
Korpraler		10
	Summa	144
Årlig rekrytering		10

Fördelningen vid armén i dess helhet enligt arméchefens förslag framgår av följande tablå.

Beställningar	Fördelning	Antal
<i>För inre tjänst</i>	(Genomsnittsålder = 42—53 år)	
Rustmästare	Vid högre staber samt utbildningsanstalter	170
	Vid förvaltningar	137
	Vid försvarsområdesstaber	118
	Vid förbanden	1 391
	Summa inretjänstbefattningar	1 816
<i>För trupptjänst</i>		
Rustmästare	Över 42 år	400
Överfurirer	Under 42 år	2 475
Furirer	Utom uoffasp	990
	Uoffasp	225
	Summa	4 090
<i>Totalt antal</i>		
Rustmästare	Över 42 år	1 816
Överfurirer	27—42 år	2 475
Furirer	21—27 år	990
	För uoffutbildning (4 årg. å 150)	600
Korpraler		470
	Summa	6 851
Årlig rekrytering		470

Yttranden.

Överbefälhavaren har i samband med insändandet av arméchefens förslag uttalat, att cheferna för marinen och flygvapnet i princip intet haft att erinra mot förslaget genomförande vid armén. Överbefälhavaren har tillstyrkt arméchefens förslag samt förordat att ett principiellt beslut i enlighet med förslaget fattas utan dröjsmål.

Försvarets civilförvaltning, som ställt sig tveksam till vissa detaljer i förslaget, anser emellertid detta vara ägnat att väsentligt underlätta manskapsrekryteringen. Förslaget anses böra försöksvis prövas under viss, icke alltför kort tid.

Statskontoret anser de principiella tankegångarna i förslaget vara förtjänta av att beaktas. Med en närmare prövning av detsamma anses emellertid böra anstå i avvaktan på resultatet av befälsutredningens arbete. Någon anledning att forcera ett ställningstagande anses icke föreligga, då arméchefen endast äsyftat att ett principbeslut avseende ett långtidsprogram skulle fattas. Statskontoret förutsätter att vid ett ställningstagande till arméns underbefälsorganisation jämväl beaktas konsekvenserna för övriga försvarsgrenar.

Försvarets socialbyrå ansluter sig till den skisserade idélösningen av problemet om tillgodoseende av instruktörbehovet men anser sig icke kunna taga slutställning till vissa spörsmål. Socialbyrån förutsätter att dessa spörsmål skola bli föremål för ytterligare övervägande samt att socialbyrån beredes tillfälle att medverka i erforderlig omfattning.

Befälsutredningen hänvisar till sitt förut omförmälda yttrande över underbefälsförbundets hemställan och framhåller, att det icke finnes anledning att på grund av arméchefens förslag frångå detta sitt ståndpunkts-tagande. Arméchefens förslag ger fastmera vid handen att det icke låter sig göra att i grunden omstöpa en personalgrupps förhållanden utan att detta får återverkningar på närstående personalgrupper såsom i fråga om underofficerskåren. Enligt befälsutredningens förmenande är det icke längre fråga endast om en underbefälsutredning. Härtill kommer, att det icke kan vara riktigt, att underbefälsfrågan, som intimt sammanhänger med bl. a. frågan om underofficers- och officerskårernas framtida organisation, löses med förbigående av befälsutredningens arbete med samma spörsmål. Enligt befälsutredningens uppfattning är arméchefens förslag icke helt förenligt med befälsutredningens förslag i fråga om en enhetligt rekryterad befälskår. Däremot kan arméchefens förslag såtillvida vara delvis förenligt med befälsutredningens förslag som principerna för instruktörskaderns rekrytering och utbildning överensstämmer.

Svenska underofficersförbundet hemställer att arméchefens förslag icke föranleder annan åtgärd än att detsamma överlämnas till befälsutredningen för att tagas i beaktande vid dess arbete. Förbundet föreslår att chefen för armén i avvaktan på befälsutredningens förslag snabbt vidtager åtgärder

av tillfällig karaktär med syfte att snarast möjligt förbättra tillgången på underbefäl vid förbanden.

Försvarsväsendets underbefälsförbund anser arméchefens förslag vara lämpat för att läggas till grund för ett principbeslut i underbefälsfrågan.

Försvarets civila tjänstemannaförbund framhåller att underbefälsfrågan icke kan lösas fristående från befälsfrågan i dess helhet, varför arméchefens förslag borde överlämnas till befälsutredningen. Det föreliggande förslaget har varit föremål för ingående behandling inom förbundets lokalavdelningar, varvid det med synnerlig skärpa framkommit att detsamma icke kan accepteras som en tillfredsställande lösning.

Försvarsverkens civila personals förbund anser att befälsutredningens resultat bör avvaktas samt att under tiden alla lättnader som äro möjliga för att tillgodose f. d. fast anställt manskaps försörjning vidtagas.

Behovet av instruktörer.

Arméchefen.

Chefen för armén har framhållit betydelsen av god kvalitet hos instruktörerna samt härom anfört bl. a. följande.

Erfarenheten hade hittills bestyrkt att värnpliktigt befäl icke — utan mycket lång utbildningstid — kunde användas som kvalificerade truppinstruktörer. Det värnpliktiga befälets utbildning måste därför inriktas på truppföring och icke på trupputbildning. Utnyttjandet av värnpliktigt underbefäl som kvalificerade truppinstruktörer efter en utbildningstid i huvudsak motsvarande den nuvarande vore otänkbart. Den minsta tidrymd, som enligt vid arméstaben verkställd utredning erfordrades för att skapa en användbar truppinstruktör, uppginge till 2 år. Ett tillräckligt antal grundligt skolade, rutinerade truppinstruktörer måste disponeras för utbildningsverksamheten. De instruktörer som disponerades i fred måste i krig vara användbara för kvalificerade befattningar i krigsorganisationen.

Beträffande tillgången på instruktörer vid infanteriet har arméchefen uppgivit att utbildningsstyrkan per förband under 1951 i genomsnitt varit 790 värnpliktiga, organiserade på 23 plutonsenheter, samt att på varje pluton funnits i medeltal 1 officer, 1 underofficer och 1 överfurir eller furir. I anslutning härtill har arméchefen anfört bl. a. följande.

I fråga om officerare och underofficerare kunde tillgången vid huvuddelen av förbanden för närvarande betraktas som i huvudsak tillfredsställande. I avseende på underbefäl vore tillgången emellertid helt otillräcklig. Detta medförde att utbildningsbefälet vid förbanden i sin strävan att nå ett fullödigt utbildningsresultat finge en onaturligt stor arbetsbelastning. De ofta mycket omsorgsfulla planer och förberedelser som måste göras tillkomme oftast på sådan tid av dygnet, som för officerare, underofficerare och underbefäl bort utgöra en berättigad fritid. Det vore ur effektivitetssynpunkt nödvändigt att de två mest kvalificerade instruktörerna vid plutonen, officeren och underofficeren, bereddes tillfälle att på tjänstetid grundligt förbereda kommande övningar. Det nuvarande läget hade redan medfört ett betydande antal fall av överansträngning med följsjukdomar bland förbandens personal.

Beträffande antalet kvalificerade instruktörer per pluton har arméchefen framhållit, att detta spörsmål i olika sammanhang varit föremål för offentlig utredning eller riksdagsbeslut, vilket framginge av följande tabell.

	Instruktörer			Summa
	Off eller uoff	Uoff eller ubef	Ubef	
1925 års försvarsbeslut	1	1	3	5
1930 års försvarskommission	1	1	3	5
Lantförsvarsutbildningskommissionen (1941).....	1	1	4	6
1944 års manskapsutredning	1	1	4	6
1945 års försvarskommitté	1	1	3	5
Nuläge	1	1	1	3

Antalet 6 vore enligt arméchefen otvivelaktigt grundat på den taktiska indelningen och befälsbehovet vid den krigsorganiserade skytteplutonen, d. v. s. 1 plutonchef (officer), 1 ställföreträdare (underofficer eller äldre underbefäl) och 4 grupper med vardera en gruppchef (underbefäl). Fast anställt underbefäl av överfurirs och furirs grad borde emellertid vid en utbildningspluton principiellt icke tjänstgöra såsom gruppchefer, d. v. s. truppförare, utan som truppinstruktörer.

För att erhålla en överblick över vad ett modernt, rationaliserat utbildningsarbete kräver i fråga om befälskader har chefen för armén låtit vederbörande truppslagsinspektörer verkställa beräkningar över vad utbildningen kunde komma att fordra. Arméchefen har beträffande de allmängiltiga grunder som därvid varit vägledande anfört bl. a. följande.

Övningsavdelningens storlek och sammansättning vore beroende av truppslaget. Den minsta övningsavdelningen varierade från 3 man (teknisk specialavdelning) till 9 man (grupp vid infanteriet). Övningsavdelning motsvarande pluton varierade i styrka från 10—15 man vid teknisk specialutbildning till omkring 35 man vid infanteriet i allmänhet. Övningsavdelning motsvarande pluton hade ansetts böra ha en befälsstillgång på 1 officer, 1 underofficer samt 4—5 instruktörer. För vissa avdelningar med personalstyrka under 30 man och med specialbetonad utbildning hade 1 officer eller underofficer samt 2—3 instruktörer ansetts vara tillfyllest. För att viss del av dagen frigöra plutonsbefälet för övningsplanläggning m. m. samt för att åstadkomma ett rationellare utnyttjande av utbildningsanordningar och specialutbildat befäl hade ansetts lämpligt att låta s. k. centrala instruktörsgrupper sköta utbildningen under 1½—2 timmar per dag och övningsavdelning.

Värnpliktskontingenten per förband vore enligt arméchefen för närvarande ovanligt liten men redan efter 1955 beräknades kontingenten kunna öka för att 1962 bli 50 % större än nu. Därest de nyss angivna allmänna beräkningsgrunderna skulle strikt följas även sedan kontingenterna ökats, bleve emellertid befälsbehovet så stort att det av ekonomiska skäl icke skulle kunna tillgodoses. De önskvärda 4 instruktörerna (underbefäl) per

normalpluton måste därför reduceras till 3. Emellertid vore 5 kvalificerade befäl att anse såsom ett absolut minimikrav.

Med utgångspunkt från av truppslagsinspektörerna gjorda beräkningar skulle medelbehovet av underbefäl som instruktörer per förband, jämte erforderlig reserv, vid de olika truppslagen bli följande.

Infanteriregemente	94
Pansarinfanteriregemente	119
Kavalleriregemente	30
Pansarregemente	74
Artilleriregemente	66
Artillerikår	34
Luftvärnsregemente	98
Luftvärnskår	84
Ingenjörkår	50
Signaltrupperna	166
Trängregemente	100

För armén beräknas ett behov av 4 090 instruktörer.

Yttrande.

Befälsutredningen konstaterar beträffande befälsbehovet inom krigsorganisationen att behov föreligger av lägre specialutbildad personal i vissa tekniskt betonade tjänster. Antalet är dock ringa. Erfarenheten har visat att även fredsutbildningsverksamheten kan befördras genom tillgång på sådan särskilt utbildad personal. Denna personal har befälsutredningen benämnt instruktörer. Antalet instruktörer i specialtjänst vid infanteriregemente för fredsutbildningsorganisationen har beräknats till 18. Därest de förslag till gruppchefsutbildning som numera framlagts (SOU 1951: 57) bli godtagna, tillkommer enligt befälsutredningen ett visst antal instruktörer i vapentjänst. Detta antal har beräknats till 22.

Vid varje övningskompani (motsvarande enhet) och vid kasernkompaniet förutsätter befälsutredningen ett administrativt biträde eller sålunda tillhoppa 9. För vakttjänstens handhavande räknas med 4 militärt utbildade vaktchefer varjämte för stabs- och förvaltningstjänsten erfordras 9 administrativa biträden. Härtill komma ytterligare 5 beställningar, avsedda för kommenderingar utom regementet samt såsom reserv vid sjukdom etc. Enligt de beräkningar befälsutredningen hittills verkställt, anses behovet av underbefäl vid ett infanteriregemente preliminärt kunna uppskattas till 67 man.

Instruktörsbehovets tillgodoseende.

Arméchefen.

Instruktörstjänsten borde enligt arméchefen icke vara ett »genomgångsyrke» utan meritiera till pensionsberättigande framtidsplatser. En utök-

ning av antalet pensionsberättigande beställningar för underbefäl i trupp-tjänst måste därför — förutom förbättrade löneförmåner och ändrade anställningsvillkor — bedömas såsom den enda framkomliga vägen att till-försäkra förbanden erforderligt antal truppinstruktörer. Genom den lång-sammare personalomsättningen skulle därjämte rekryteringsbehovet högst betydligt komma att minskas.

En utökning av antalet pensionsberättigande beställningar vid t. ex. ett infanteriregemente från nuvarande 20 till 94 komme emellertid att medföra avsevärt stegrade avlönings- och pensionskostnader. Detta i synnerhet som svårigheter förefunnes att med nuvarande organisation effektivt utnyttja så många truppinstruktörer efter ca 40 års ålder, från vilken ungefärliga tidpunkt flertalet icke längre lämpade sig för den fysiskt krävande trupp-tjänsten. Genom att utnyttja sådana civila eller civilmilitära beställningar, som skulle kunna innehas av underbefäl från ca 40 års ålder, kunde, utan kostnadsökning, av civil personal för närvarande bestridda uppgifter lösas, samtidigt som truppinstruktörer tillkomme i fred och kvalificerat befäl tillkomme i krigsorganisationen.

Enligt arméchefen innebure underbefälets avsedda ställning i dessa inre-tjänstbefattningar att de fortfarande skulle vara militära tjänstemän med skyldighet att fullgöra viss tjänst för att uppehålla sin truppföringsför-måga. En övergång till ett sådant system kunde givetvis ske först i sam-band med att nuvarande civila befattningshavare pensionerades eller eljest lämnade tjänsten.

Med utgångspunkt från behovet av instruktörer har arméchefen beräknat att sammanlagt omkring 875 för närvarande civila eller civilmilitära befatt-ningar vid armén skulle övertagas av underbefäl samt därvid föreslagit be-fattningarna såsom förrådsvaktmästare, bilförare, garageförmän, remont-ryttare, kontorister och kanslibiträden ävensom vissa arvodesbefattningar för pensionerade underofficerare. Efter förslag av de centrala förvaltnings-myndigheterna kunde även ett antal befattningar inom dessa verksamhets-områden, som för närvarande innehades av på sakanslag avlönad personal, utnyttjas för underbefäl i inretjänstbefattning.

Arméchefen har vidare föreslagit 200 nya beställningar för vakttjänst vid arméns 50 förband samt i anslutning härtill anfört i huvudsak följande.

De nuvarande kasernvakterna bestode i regel av fast anställt underbefäl eller värnpliktiga befälselever som vaktchefer samt värnpliktiga som vakt-manskap. Systemet vore föga effektivt, enär det dagligen toge i anspråk ett av de fåtaliga truppunderbefälen samt inkräktade på de värnpliktigas knappa övningstid. Ett äldre fast anställt underbefäl med specialutbild-ning i vakt-, polis- och brandskyddstjänst som vaktchef jämte bevaknings-hund och ett begränsat antal värnpliktiga som ordonnanser skulle inne-bära en effektivare bevakning. Enligt gällande bestämmelser om arbetstid behövdes sammanlagt 4 man för dylik tjänstgöring dygnet runt.

Chefen för armén har vidare föreslagit inrättandet av en beställning för äldre underbefäl vid ettvart av arméns 50 förband, avsedd för skötsel och underhåll av utbildningsanordningarna på truppförbandens övningsfält.

Yttranden.

Försvarets civilförvaltning har framhållit att, därest samtliga förråds-vaktmästartjänster vid förbanden ombildades till militära tjänster, befodringsmöjligheterna för den lägre förrådspersonalen skulle helt elimineras. De civila befattningar som skulle ersättas av militära beställningar vore hänförliga till vitt skilda lönegrader, högst 17 och lägst 9 lönegraden. Det vore betänkligt att avse tjänstemän i 12 lönegraden för arbetsuppgifter som för närvarande utfördes av personal i 9 lönegraden. Samma betänkligheter mötte givetvis att för arbetsuppgifter, för vilka enligt sedvanliga principer för lönegradsavgivning utnyttjades tjänster i 17 lönegraden, avse personal i väsentligt lägre lönegrad. Dessa betänkligheter borde dock få vika för de väsentliga fördelar i militärt hänseende, som vunnes vid ett genomförande av förslaget.

Enligt *statskontoret* måste, därest tjänster i lönegraderna 9—17 kunna ersättas med befattningar i en och samma lönegrad, antingen den nuvarande löneställningen knappast vara väl avvägd eller också endast en del av tjänsterna i fråga lämpa sig för underbefäl.

Statens lönenämnd har av samma skäl som civilförvaltningen ställt sig tveksam beträffande ianspråktagande av äldre underbefäl för vissa civila och civilmilitära befattningar. Om det av organisatoriska skäl ansågs lämpligt att tillgodose behovet av truppinstruktörer på sätt arméchefen föreslagit — något som lönenämnden icke hade att bedöma — ville lönenämnden dock icke motsätta sig ett genomförande av förslaget.

Statens organisationsnämnd har icke haft något att erinra mot principerna i förslaget. Kanslibiträdes- och kontoristtjänsterna borde dock endast i undantagsfall utbytas mot tjänster för underbefäl för att icke rekryteringen av lämpliga kontors- och skrivbiträden skulle äventyras.

Svenska officersförbundet har hävdatt rent principiellt att fast anställd militär personal, som på grund av tjänstens krav måste överföras till annan verksamhet eller pensioneras vid relativt låg ålder, måste anses vara berättigad att erhålla fortsatt försörjning genom verksamhet inom försvaret intill tiden för uppnående av den levnadsålder, vid vilken pensionsavgång av statstjänstemän normalt skedde. Om tillämpandet av en dylik princip medförde minskat behov av civil personal inom försvaret borde i samband med erforderlig översyn av försvarets personalorganisation tillses, att rimliga befodringsmöjligheter för den civila personalen bibehöllas.

Svenska underofficersförbundet har med hänsyn till bl. a. underofficerskårens intressen bestämt avstyrkt att för underofficerare avsedda arvodesbefattningar överföras till befattningar för underbefäl.

Försvarsväsendets underbefälsförbund har ingen erinran att göra mot förslaget.

Försvarets civila tjänstemannaförbund har bestämt avstyrkt förslaget i denna del och därvid anfört bl. a. följande.

Ett genomförande av förslaget komme att medföra mycket stora svårigheter att på ett fullgott sätt rekrytera den civila personalen i de lägre lönegraderna vid förbanden, då dessa befattningshavare därigenom fräntoges de redan nu alltför begränsade möjligheterna till befordran. Den militära anställningsformen för ifrågavarande inretjänstbefattningar komme därjämte att medföra icke oväsentliga svårigheter av löneteknisk och praktisk natur.

Beträffande arvodesbefattningarna kunde en kvalitetsförsämring icke gagna förvaltningstjänsten. Principiellt borde anställningsformen vara civil i alla de fall, där icke särskilda krav på militär sakkunskap erfordrades för tjänstens skötande. Sådana krav syntes icke erfordras, när det gällde föreståndaren för förrådsbokföringskontor, expeditiönsföreståndare, kasernföreståndare och liknande befattningar.

Med avseende på de centrala förvaltningsmyndigheterna skulle ett ianspråktagande av vissa befattningar för underbefäl icke gagna tjänsten. Att för sådana tjänster, varom här vore fråga, tillämpa andra lönesättningsprinciper och annan pensionsålder än för den stora gruppen av tjänstemän förefölle orimligt.

Det kunde vidare icke anses rimligt att de till civila befattningar överförda underbefälen skulle fullgöra viss trupptjänstgöring. Personal inom exempelvis personalregistreringsväsendet kunde knappast kontinuerligt frigöras för att upprätthålla sin trupptjänstgöringsförmåga utan att detta skulle få mycket allvarliga konsekvenser för förvaltningstjänsten.

Försvarsverkens civila personals förbund har med tillfredsställelse konstaterat att arméchefen icke föreslagit att förrådsmanabefattningarna skulle utnyttjas för underbefäl. Enligt förbundets uppfattning hade emellertid arméchefen sett alltför enkelt och ensidigt på frågan om beredande av framtidsplatser för underbefäl, då arméchefen förutsatt att civila befattningshavare skulle avstå från sina befattningar till förmån för underbefälet. Även om ett avskedande av civil personal icke skulle äga rum ansåge förbundet det föreslagna systemet oriktigt. Därest det förutsattes att underbefälet skulle beredas tillfälle genomgå särskild utbildning och specialkurser, som vore ägnade att giva kunskaper utöver vad som direkt fordrades för den militära tjänsten, borde vederbörande vid avgången ur denna tjänst på vanligt sätt söka ledigförklarade befattningar i tävlan med andra sökande. Enligt det föreslagna systemet skulle underbefäl uppenbarligen överföras till vissa tjänster av förmanskaraktär utan någon prövning.

Rekrytering värnpliktsvägen.

Arméchefen.

Chefen för armén har föreslagit att underbefälets rekrytering tills vidare försöksvis skulle ske direkt ur de värnpliktigas led, nämligen bland dem som vid inskrivningen bleve uttagna till underbefäls(gruppchefs-)utbildning. För att vidga rekryteringsunderlaget och minska tidsrummet mellan avslutad skolgång och värnpliktsutbildningens påbörjande borde möjlighet skapas till förtidsinskrivning vid tidigast 17 års ålder för dem som önskade bli underbefälsaspiranter. Detta syntes enligt arméchefen bli den vanligaste

rekryteringsvägen. Sedan rekrytering värnpliktsvägen givit önskat resultat, skulle volontärinstitutionen avskaffas.

Yttranden.

Försvarets socialbyrå har framhållit att möjligheten till förtidsinskrivning kunde förutsättas komma att utnyttjas av åtskilliga. Det medförde i allmänhet betydande fördelar att få fullgöra värnpliktstjänstgöringen vid en lägre levnadsålder än den för närvarande vanligen förekommande. Därmed följde dock icke att de förtidsinskrivna till erforderligt antal komme att efter första värnpliktstjänstgöringens slut övergå till instruktörsyrket. Den av arméchefen föreslagna rekryteringsvägen kunde därför lika litet som den nuvarande skapa några garantier för att instruktörsbehovet bleve fyllt. Det betydde mycket hur anställningsförhållandena och lönevillkoren utformades. Socialbyrån ansågo att försök med det föreslagna rekryterings-systemet vore önskvärda men att av resultatet av dylika försök generella slutsatser torde bli svåra att draga om möjlighet ej skulle föreligga att redan vid försöken tillämpa de anställnings- och lönevillkor, vilka vore avsedda att erbjudas vid slutlig övergång till det nya systemet. Mot att försök under sådana förhållanden komne till stånd hade socialbyrån intet att erinra.

Befälsutredningen har uttalat att många skäl — främst medicinska och psykologiska — talade mot att en förtidsinskrivning till ett så krävande yrke som underbefälstjänsten ägde rum på andra grunder än dem som gällde för värnpliktiga i allmänhet, d. v. s. vid tidigast 19 års ålder. Man borde vidare först som värnpliktig ha prövat på den militära tjänsten, innan man bestämde sig för ett sådant speciellt yrke som underbefälstjänsten. Tiden vore mogen för ett totalt slopande av volontärinstitutionen.

Utbildning och tjänstgöring.

Arméchefen.

Enligt arméchefens förslag skola de blivande underbefälsaspiranterna först genomgå gruppchefsutbildning (motsvarande gruppchefsskola A för övriga värnpliktiga). Efter godkänd gruppchefsskola skall vederbörande antagas som underbefälsaspirant och befordras till korpral samt börja instruktörsskola. Instruktörsskolorna skola centraliseras truppslagsvis. Utnämning till e. o. furir beräknas ske efter genomgången instruktörsskola, vilken beräknas pågå cirka 10 månader.

Arméchefen har beräknat den effektiva utbildningstiden till 19 månader. Denna förkortning bedömes vara möjlig genom det förbättrade rekryteringsunderlaget samt genom att utbildningen efter avslutad gruppchefsskola helt inriktas på skapandet av instruktörer på en enda utbildningslinje. Vid vissa truppslag kan dock en uppdelning på flera utbildningslinjer eller en årlig växling mellan utbildningslinjerna bli nödvändig.

Ordinarie beställning som furir skall erhållas efter 2 års väl vitsordad

tjänstgöring såsom instruktör. Efter 6 års tjänst såsom furir skall befordran ske till överfurir, varvid beställningshavaren fortfarande gör tjänst såsom instruktör vid utbildningsförband.

Senast när överfuriren nått omkring 40 års ålder skall enligt arméchefen omskolning påbörjas till befattning i stabs-, förvaltnings- eller förrådstjänst för den, som avses för dylik tjänst. Vid omkring 42 års ålder sker genom kommendering överflyttning till inre tjänst för huvuddelen av överfurirerna. Ett mindre antal skall emellertid kvarstå i trupptjänst företrädesvis i de centrala instruktörsgруппerna.

För att stimulera intresset för underbefälsyrket har arméchefen ifrågasatt inrättandet av en ny högre underbefälsbeställning, förslagsvis benämnd *rustmästare*. Denna titel skulle tilldelas alla i samband med övergång till de föreslagna inretjänstbefattningarna.

Eftersom underbefälen i inretjänstbefattningar fortfarande skola vara militära tjänstemän anser arméchefen att de böra ha uniformsplikt.

Yttrande.

Befälsutredningen har beträffande instruktörsutbildningen framhållit att de av utredningen föreslagna instruktörerna i specialtjänst omedelbart skulle utbildas för denna tjänst och som regel kvarstanna i sådan tjänst till uppnådd pensionsålder. De föreslagna instruktörerna i vapentjänst skulle enligt befälsutredningen vid 35 års ålder omskolas till tjänst som militärt utbildade administrativa biträden och vaktchefer. Något ianspråktagande av civila befattningar för äldre underbefäl skulle icke ske.

Anställnings- och löneförhållanden.

Arméchefen.

Chefen för armén har föreslagit att den *blivande underbefälsaspiranten* i konsekvens med principen om rekrytering ur de värnpliktigas led skulle erhålla värnpliktslön under gruppchefsutbildningen. Systemet med lön uppdelad i kontantlön och naturaförmåner erbjöde numera icke erforderlig konkurrenskraft på arbetsmarknaden. Arméchefen har därför föreslagit att för underbefälsaspiranten (korpralen) efter genomgången gruppchefs-skola skulle provas aspirantanställningsformen, vilket innebure en inplacering i lönegrad Cf 8 med en årslön av 4 344 kronor å medeldyrort, rörligt tillägg ej inräknat. För närvarande uppginge korpralens kontantlön enligt samma grunder till 2 220 kronor, vartill komme naturaförmåner, som kunde beräknas till ca 2 000 kronor per år. Aspirantanställningsformen innebure därjämte bl. a. att en uppsägningstid om minst en månad skulle iakttagas av såväl anställningsmyndigheten som den anställde. Den nuvarande kontraktsanställningen borde avskaffas, enär den vore förlegad och icke svarade mot anställningsförfarandet på andra områden.

Beträffande *underbefälets löner* har arméchefen understrukit nödvändigheten att de gjordes så konkurrenskraftiga att de animerade lämpliga värn-

pliktiga att välja instruktörsyrket. Arméchefen har förutsatt att lönesättningen för det färdigutbildade underbefälet prövades av 1949 års tjänsteförteckningskommitté.

Beträffande *pensionsåldern för överfurirer* har arméchefen erinrat om 1944 års riksdagsbeslut, innebärande en pensionsålder av 55 år. Med hänsyn till de ekonomiska konsekvenserna vid en pensionsålder av 50 år och i överensstämmelse med principen om rörlig pensionsålder för civila tjänstemän, har arméchefen föreslagit en rörlig pensionsålder för överfurirerna med avgång tidigast vid 50 år, men med möjlighet att kvarstå till 55 år. Medelåldern för pensionering har uppskattats till 53 år. Arméchefen har uttalat att frågan om pensionsåldern kunde tarva ytterligare utredning, vilken borde verkställas av 1948 års pensionsålderskommitté.

Chefen för armén har föreslagit att nuvarande bestämmelser om *avskedspremier* och *civilanställningsförsäkring* etc. efter en övergångsperiod borde ändras i enlighet med det föreslagna systemets principer. Även med det nya systemet måste man räkna med en viss avgång bland det utbildade underbefälet, t. ex. bland sådana som skola övertaga faders gård eller rörelse. Dessa, som borde erhålla avskedspremie, vars storlek skulle bestämmas med ledning av antalet fullgjorda instruktörs månader (sparpremie), borde emellertid tillvaratagas för krigsorganisationen och åläggas skyldighet att fullgöra befäls- och repetitionsövningar. En särskild reservunderbefälsorganisation borde även införas.

Yttranden.

Försvarets civilförvaltning har i fråga om rörlig pensionsålder för i förslaget omnämnda tjänster ansett att detta borde prövas i samband med utredning rörande de militära pensionsåldrarna i allmänhet.

Statskontoret har, då löne- och pensionsfrågorna förutsatts skola bli närmare prövade av tjänsteförteckningskommittén respektive pensionsålderskommittén, icke ansett sig ha anledning att närmare ingå på arméchefens förslag i dessa delar.

Slätens lönenämnd har ifrågasatt behovet av avskedspremier för dem som lämna tjänsten för att t. ex. övertaga faders gård eller rörelse. Avskedspremier i dess nuvarande form utgjorde ett led i de åtgärder som statsmakterna vidtagit för att underlätta återgången till civil verksamhet för korttidsanställt underbefäl. Dylå åtgärder vore icke påkallade när allt underbefäl förutsattes kunna erhålla pensionsberättigande beställningar.

Befälsutredningen har ansett principiellt felaktigt att bibehålla avskedspremien då ju avsikten vore att bereda varje utbildad instruktör varaktig anställning inom försvaret.

Svenska underofficersförbundet har ansett sig sakna möjlighet att ingå på någon detaljgranskning av arméchefens förslag i dessa delar. Förbundet ansåge sig emellertid icke kunna tillstyrka införandet av en ny underbefälsgrad med benämningen rustmästare, enär denna titel sedan slutet av 1800-talet vore en underofficerstitel vid marinen.

Försvarsväsendets underbefälsförbund har framhållit att övergång från blandlön till kontantlön för korpralerna vore en absolut förutsättning för att den nya rekryteringsvägen skulle giva ett åsyftat resultat. Blandlönesystemet liksom systemet med kontraktsanställning vore oförenligt med moderna arbetsmarknadsförhållanden. I fråga om underbefälsaspirantens löneställning hade förbundet förutsatt en inplacering i 9 lönegraden men kunde såsom en övergångsanordning godtaga en inplacering i 8 lönegraden. Beträffande lönesättningen för det färdigutbildade underbefälet borde det, utan att avvakta tjänsteförteckningskommitténs förslag, kunna beslutas, att det äldre långtjänstunderbefälet (rustmästarna) skulle vara inplacerade två lönegrader högre än det yngre långtjänstunderbefälet (överfurirerna).

Enligt förbundets mening borde staterna avvägas så att överfurirsbefordran ägde rum efter tre års anställning som furir.

Försvarets civila tjänstemannaförbund har framhållit att det för rekryteringen av underbefäl tidigare framförda argumentet angående möjligheterna till befordran till underofficer och officer tydligen spelat ut sin roll. Förbundet ville emellertid ifrågasätta om ambitiös ungdom icke lockades mera av möjligheten att avancera till underofficer eller officer än av utsikterna att vid 40 års ålder erhålla någon av de föreslagna pensionsberättigande befattningarna, för vilka avsetts en högsta pensionsålder av 55 år.

Kostnadsberäkningar.

Arméchefen.

Arméchefen har överslagsmässigt kostnadsberäknat förslaget i enlighet med från civilförvaltningen under hand meddelade anvisningar. Det nuvarande systemet har med fullt utbyggd kader beräknats draga en kostnad av omkring 67,8 miljoner kronor mot 58,8 miljoner kronor enligt det föreslagna systemet. Genom avskaffandet av volontärinstitutionen och omläggningen av stamunderbefälets utbildning komme värnpliktskontingenten att öka, vilket medförde ökad belastning av hithörande anslag. Hänsyn härtill har tagits vid kostnadsberäkningen. I avvaktan på 1949 års tjänsteförteckningskommittés prövning har arméchefen för rustmästarna räknat med överfurirs löneställning. Hänsyn har icke tagits till de merkostnader som kunde föranledas av inretjänstpersonalens repetitionsutbildning och sänkningen av pensionsåldern i nuvarande civila eller civilmilitära befattningar, sedan de övertagits av underbefäl.

Yttrande.

Statskontoret har icke ansett sig kunna med säkerhet bedöma huruvida de framlagda kostnadsberäkningarna vore hållbara. Statskontoret har emellertid inhämtat att kostnaderna för den ifrågasatta sänkningen av pensionsåldern för omkring 875 tjänstemän uppskattades till ca 7 miljoner kronor. Vidare finge beaktas att staten förutsatts skola ikläda sig ökade pensions-

förpliktelser genom inrättande av inemot 2 000 pensionsgrundande tjänster samt att för till inre tjänst överflyttat underbefäl befattningar i högre lönegrad än Ma 3 avsetts skola inrättas. Ett genomförande av förslaget syntes därför vara förenat med kostnadsökningar för statsverket. Möjligheter förelåge dock till reducering av kostnaderna. Ovannämnda utgift om 7 miljoner minskades eller skulle överhuvudtaget icke alls uppkomma därest pensionsåldern för rustmästare (överfurir) sattes högre än enligt förslaget. Vidare borde det övervägas om icke det av arméchefen föreslagna antalet instruktörer kunde beskäras. Statskontoret ville därjämte framhålla att en minskning i varje fall till hälften av den avsevärda nyrekryteringen otvivelaktigt — särskilt i nuvarande av allmän brist på arbetskraft karakteriserade arbetsmarknadsläge — skulle innebära betydande fördelar ur bl. a. samhällsekonomisk synpunkt.

Övergångsorganisation.

Arméchefen.

Chefen för armén har förutsatt att nuvarande civila och civilmilitära personal i befattningar, som föreslagits skola överföras till militära beställningar, skulle kvarstå tills gällande pensionsålder uppnåddes. Arméchefen har vidare föreslagit att de av nuvarande befattningshavare, vilka önska övergå till militär anställning, borde, efter prövning i varje särskilt fall, få möjlighet därtill. Nuvarande överfurirer — även sådana som vore under 42 år — skulle successivt övertaga vakanta inretjänstbefattningar. Därest lämpligt underbefäl icke disponerades skulle beställningen i fråga övergångsvis besättas med civil extra personal.

Arméchefen har framhållit att ett fullständigt överförande av ifrågavarande civila befattningar till motsvarande militära komme att kräva en avsevärd tid. Avgångar i större omfattning bland de civila befattningshavarna komme att börja först om ca 13 år och vore i huvudsak avslutade först om drygt 20 år. Efter denna tid komme endast enstaka civila eller civilmilitära befattningshavare att finnas kvar i de föreslagna militära beställningarna. Dessa förhållanden gynnade enligt arméchefen genomförandet av det nya systemet, enär först efter omkring 13 år nu i tjänst varande underbefäl i större utsträckning kunde övertaga ifrågavarande civila befattningar.

Enligt arméchefen kunde emellertid utbyggandet av instruktörskadern ske betydligt snabbare än kadern av inretjänstbefattningshavare, vilket vore betydelsefullt med hänsyn till rådande instruktörsbrist. Arméchefen har räknat med en årlig pensionsavgång av 165 man samt en årlig tillförsel av ungefär motsvarande antal c. o. furirer för underbefälsskårens egen rekrytering. Därest — för att erhålla lämpligaste åldersfördelning samt urval — omkring 60 % av nuvarande ca 5 000 underbefäl i tjänst, fördelade huvudsakligen på 10 årsklasser, bereddes fortsatt anställning, återstode att fylla ett behov av (4 090 — 3 000 =) 1 090. Detta behov kunde täckas genom ordinarie rekrytering på 6 à 7 år. Men redan dessförinnan borde enligt

arméchefen en förbättring av instruktörsläget ha inträffat genom att de stora avgångarna efter kontraktets utlöpande minskats. Genom en mindre överrekrytering med omkring 30 underbefälsaspiranter de närmaste åren kunde övergångstiden minskas med omkring 1 år. Möjlighet borde öppnas för värnpliktiga, som genomgått gruppchefsutbildning under senare år och i övrigt visat sig lämpliga, att vinna inträde på instruktörsskola 1952. F. d. fast anställt underbefäl, som önskade återinträda och som hade tillräckliga kvalifikationer, borde få möjlighet därtill.

På grundval av erfarenheter rörande rekryteringsmöjligheterna skulle övergång ske till endera vår- eller höstinryckning för samtliga underbefälsaspiranter. Nuvarande elever i volontärsoldat- och korpralskolorna skulle fullfölja sin ordinarie utbildning. Furirskolorna skulle efterhand samordnas med instruktörsskolorna. Allteftersom rekryteringen värnpliktsvägen gäve önskat resultat, skulle volontärinstitutionen helt avvecklas.

Arméchefen har för budgetåret 1952/53 föreslagit, att överfurirskadern — fränsett överfurirer i hovslagartjänst — utbygges med 139 beställningar. Vidare föreslås skola tillkomma 19 beställningar, avsedda för försvarsområdesstaberna såsom instruktörer vid det frivilliga försvarsarbetet. Antalet överfurirer i hovslagartjänst föreslås minskat med 1. Förslaget innebär, såsom följande tabell utvisar, att sammanlagda antalet överfurirer skulle komma att uppgå till 1 520 mot 1 363 för innevarande budgetår, eller en nettoökning med 157 beställningar.

T r u p p s l a g m. m.	B u d g e t å r	
	1951/52	1952/53
IV. militärområdet	2	2
Försvarsområdesstab	1	20
Infanteriet	520	595
Kavalleriet	116 ¹	107 ²
Pansartrupperna	97	109
Artilleriet	185	208
Luftvärnet	136	145
Ingenjörtrupperna	56	65
Signaltrupperna	26	28
Trängen	207 ³	221 ³
Arméhundskolan	2	3
Infanteriskjutskolan	6	6
Ridskolan	2	2
Arméns jägarskola	5	5
Tygförvaltningsskolan	2	2
Arméns signalskola	—	2
Summa	1 363	1 520

¹ däraf 55 i hovslagartjänst

² » 54 » »

³ » 81 » sjukvårdstjänst

Med hänsyn till förutsedd minskning av antalet stamhästar har arméchefen föreslagit, att — liksom fallet är för innevarande budgetår — beställning för överfurir i hovslagartjänst (vid kavalleriet) vid inträffande ledighet icke må återbesättas utan medgivande av Kungl. Maj:t.

Civilförvaltningen har tillstyrkt, att överfurirskadern ökas på sätt chefen för armén föreslagit. De för hundtjänstskolan avsedda beställningarna borde dock upptagas på personalförteckning för nämnda skola.

För budgetåret 1951/52 fastställd personalförteckning för armén upptager, med undantag av musikmanskap och furirer i beställningsmannatjänst vid tygstaten, följande antal beställningar för icke-ordinarie manskap, nämligen 2 608 furirer, 1 027 korpraler (konstaplar) samt 2 036 vicekorpraler (vicekonstaplar) och meniga. Arméchefens förslag till stater för dylikt manskap för budgetåret 1952/53 innebär i stort sett en fortsatt begränsning i enlighet med vad 1944 års manskapsutredning föreslagit i sitt vid 1947 års riksdag prövade förslag till åtgärder för att begränsa antalet kontraktsanställt manskap inom krigsmakten, varvid beaktats att vid K 1 och A 8 tills vidare må bibehållas visst antal furirsbeställningar för bevakningsuppgifter (prop. 1951: 110, s. 108 och 114). Enligt förslaget minskas antalet beställningar för furirer med 135 till 2 473, för korpraler (konstaplar) med 4 till 1 023 samt för vicekorpraler (vicekonstaplar) och meniga med 14 till 2 022.

Mot vad arméchefen föreslagit i denna del har *civilförvaltningen* icke haft något att erinra.

Departementschefen.

Det nuvarande systemet för rekrytering av underbefälskadern inom armén, volontärinstitutionen, infört genom beslut av 1901 års riksdag, ingav redan vid dess antagande vissa betänkligheter. Efter hand visade sig även att volontärrekryteringen, framför allt vid infanteriet, var förenad med stora svårigheter. Trots alltmer ökade vakanser inom underbefälskadern bibehölls emellertid systemet praktiskt taget oförändrat ända fram till 1925 års försvarsbeslut, då ett nytt utvecklingsskede började. De åtgärder, som före 1925 vidtagits, hade främst tagit sikte på att tillgodose volontärinstitutionens rent militära syfte att tillhandahålla armén tillräckligt antal underbefäl. De av 1925 års riksdag beslutade reformerna inneburo att volontärinstitutionen utformades på ett sådant sätt att den fast anställde meddelades ett visst mått av allmänbildning så att han kunde hävda sig på den civila arbetsmarknaden då han lämnade sin tjänst. Vidare skapades möjligheter för de fast anställda att vinna officersbefordran. Under åren närmast efter 1925 genomfördes dessa reformer i stort sett och efter hand vidtogos ytterligare åtgärder i enlighet med de år 1925 uppdragna riktlinjerna. Genom 1942 års försvarsbeslut vidgades ytterligare allmänbildningsmöjligheterna för det fast anställda underbefälet. Syftet var emellertid icke endast att bereda underbefälet konkurrenskraft på den civila arbetsmarknaden utan även att — i överensstämmelse med 1925 års beslut — öppna större möjligheter för underbefälet att vinna anställning som officer på stat. Samtidigt med dessa strävanden att höja den allmänna bildningsnivån hos underbefälet har vidtagits en rad åtgärder för att främja civilanställningen.

Oaktat dessa rekryteringsbefrämjande åtgärder har rekryteringen på senare år blivit helt otillfredsställande, särskilt inom infanteriet. Antalet vakanser inom underbefälsgraderna har på grund härav ökats betydligt och är för närvarande så stort, att allvarliga svårigheter uppstått att på ett tillfredsställande sätt bedriva tjänsten vid truppförbanden.

Mot bakgrunden bland annat av den dåliga underbefälsrekryteringen till-sattes år 1948 en utredning, befälsutredningen, för att framlägga förslag till befälsfrågans lösning vid armén. Enligt det alternativ, som i första hand skulle undersökas, förutsattes, att volontärinstitutionen skulle ersättas med ett system med värnpliktiga instruktörer. Av olika skäl har befälsutredningen ännu icke kunnat slutföra sitt arbete. Av utredningens i ärendet avgivna utlåtande framgår emellertid, att man numera räknar med att för instruktörsuppgifter utnyttja fast anställda underbefäl. Systemet med värnpliktiga instruktörer anses sålunda icke längre användbart.

Utmärkande för den nuvarande underbefälsorganisationen är den snabba personalomsättningen. Med hänsyn till att endast ett mindre antal underbefäl kan tillförsäkras stadigvarande anställning inom försvaret slutar nämligen flertalet underbefäl sin anställning vid armén vid kontraktstidens utgång eller kort tid därefter. På grund av den relativt långa utbildningstiden blir härigenom den tid vederbörande står till förfogande för befälsuppgifter mycket kort. Systemet måste därför med hänsyn till de dryga utbildningskostnaderna betraktas såsom i förhållande till effekten mycket dyrbart. Den snabba personalomsättningen föranleder vidare, att det årliga nyrekryteringsbehovet blir stort, för nu löpande utbildningsår omkring 1 150. Då samtidigt kontraktssystemet — vilket innebär att befälsaspiranten före anställningen måste binda sig för som regel 4½ år — torde verka rekryteringshämmande, är det knappast överraskande att under nu rådande förhållanden på arbetsmarknaden behovet icke kunnat fyllas.

Även om givetvis rekryteringssvårigheterna blivit särskilt framträdande under senare år med rådande goda arbetsmöjligheter på den civila arbetsmarknaden, torde sålunda systemet i och för sig väsentligt bidra till de ogynnsamma rekryteringsresultaten.

Det av arméchefen framlagda förslaget avser en radikal omläggning av underbefälsorganisationen. Volontärinstitutionen — med viss tids kontraktsanställning och korttidsanställning av större delen av underbefälet — slopas i princip och ersättes med ett system, i vilket underbefälet rekryteras direkt ur de värnpliktigas led bland dem som vid inskrivning uttagits till underbefäls-(gruppchefs-)utbildning. På motsvarande sätt som inom den civila statsförvaltningen anställas underbefälsaspiranterna, efter avslutad värnpliktsutbildning, såsom aspiranter med viss tids ömsesidig uppsägningsrätt. Flertalet aspiranter som med godkännande vitsord genomgått utbildningen tillförsäkras anställningar inom försvaret med pensionsrätt. Om-sättningen av underbefäl — och därmed det årliga rekryteringsbehovet — minskas till mindre än hälften.

Arméchefens förslag synes mig äga påtagliga förtjänster och vara väl ägnat att i princip läggas till grund för ett beslut. Genom det minskade rekryteringsbehovet och slopandet av kontraktsanställningen bör ett väsentligt bättre rekryteringsresultat kunna ernås. Förlängningen av den genomsnittliga anställningstiden medför vidare avsevärda kostnadsbesparingar. Till belysning härav må nämnas att ett genomförande av förslaget i hela dess vidd — innebärande en ökning av befälskadern med omkring 1 000 man — skulle medföra en årlig besparing av omkring 9 miljoner kronor. Härvid ha dock de ökade pensionskostnaderna icke beaktats.

I några remissutlåtanden har anförts, att med beslut om ändring av underbefälssystemet borde anstå, till dess befälsutredningen slutfört sitt arbete. Enär emellertid arméchefens förslag synes i princip ansluta sig till de riktlinjer, efter vilka befälsutredningen numera arbetar, och sålunda icke kan anses föregripa resultatet av nämnda utredning, anser jag icke tillräckliga skäl föreligga att uppskjuta frågans prövning. Det ogynnsamma rekryteringsläget gör det angeläget att en bättre underbefälsorganisation snarast genomföres. Jag föreslår därför, att arméchefens förslag i princip läggas till grund för proposition redan till innevarande års riksdag. Jag övergår nu till vissa detaljer i förslaget.

För att vidga rekryteringsunderlaget och minska tidsrummet mellan avslutad skolgång och värnpliktsutbildningens påbörjande har arméchefen föreslagit, att de som önska erhålla anställning som underbefälsaspiranter skola kunna förtidsinskrivas redan vid 17 års ålder. De skäl som anförts till stöd härför ha synts mig vägande, och jag tillstyrker därför förslaget trots de betänkligheter, som härutinnan anförts av befälsutredningen.

Mot arméchefens förslag beträffande underbefälsaspiranternas utbildning och anställning som furirer har jag intet att erinra. Beträffande frågan om avlöningsförmåner under instruktörsskola samt tidpunkten för erhållande av extra ordinarie anställning m. m. torde dock böra tillämpas i huvudsak motsvarande grunder som inom statsförvaltningen i övrigt. Den förkortning av utbildningstiden som förslaget innebär medför en avsevärd minskning av utbildningskostnaderna.

Arméchefen har som redan anmärkts räknat med en väsentlig utökning av antalet instruktörsbefattningar — de befattningar för vilka underbefälet i första hand avses. Då det anses omöjligt att utnyttja underbefälet i instruktörsbefattningar efter 42-årsåldern, kräves även en avsevärd ökning av antalet befattningar för äldre underbefäl. Arméchefen har med hänsyn härtill sett sig nödsakad föreslå, att sammanlagt omkring 875 befattningar, som för närvarande bestridas av civila eller civilmilitära tjänstemän m. fl., skola övertagas av äldre underbefäl. Arméchefen har vidare räknat med att 250 nya beställningar för underbefäl skola inrättas för vakttjänst och för vissa göromål avseende truppförbandens utbildningsanordningar.

Befälsutredningen synes ha räknat med en icke oväsentlig ökning av den befälskategori, som motsvarar de nuvarande officerarna och underoffi-

cerarna, och har med hänsyn bland annat härtill räknat med avsevärt färre underbefälsinstruktörer med påföljd att befintliga befattningar för andra än underbefäl behöva tagas i anspråk i endast begränsad omfattning för att placera äldre underbefäl.

För egen del finner jag mig icke för närvarande kunna taga slutlig ställning till behovet av instruktörer. För att icke föregripa framtida ställningstaganden till befälsfrågan i dess helhet vill jag föreslå, att förändringarna beträffande underbefälskaderns sammansättning för nästa budgetår hållas inom ramen för den underbefälskader, som är fastställd för innevarande budgetår. Detta innebär, att vid ett normalinfanteriregemente skulle finnas 79 beställningar för överfurirer och furirer. Enligt arméchefens förslag skulle motsvarande antal för nästa budgetår utgöra 84 och i slutläget uppgå till 134, medan befälsutredningen räknat med 67. I det av arméchefen för slutläget beräknade antalet ingå vissa beställningar som avses för uppgifter vilka nu fyllas av civil eller civilmilitär personal.

Med den av mig nyss angivna förutsättningen beräknar jag det sammanlagda antalet överfurirer och furirer vid armén till 3 971. Av beställningarna torde 1 520 böra avses för överfurirer och 2 451 för furirer. I enlighet med arméchefens förslag torde de furirer, som varit anställda såsom extra ordinarie under minst 2 år och visat sig lämpliga för fortsatt tjänst, böra erhålla ordinarie anställning. Antalet bör dock icke få överstiga 760. Befordran till överfurir får ske i mån av tillgång på beställningar, dock tidigast efter sex år som furir.

Jag har intet att erinra mot att underbefälskadern på längre sikt utökas med de av arméchefen föreslagna beställningarna för vaktchefer och tillsynsmän för vissa utbildningsanordningar. Dylika befattningar böra i princip förbehållas äldre underbefäl. Med den begränsade utökning av överfurirskadern som jag föreslår för nästa budgetår synes det däremot icke erforderligt att nu taga ställning till förslaget att placera äldre underbefäl i befattningar som nu uppehållas av civila och civilmilitära tjänstemän m. fl.

Fördelningen av underbefälsbeställningarna på olika befattningar synes böra ankomma på chefen för armén. Av dennes förslag framgår bl. a., att ett antal beställningar avsetts för instruktörer i specialtjänst.

Till frågan om inrättande av beställningar för rustmästare kan jag icke nu taga ställning.

Frågan om pensionsåldern för överfurirer synes böra prövas i samband med att pensionsåldern för övrig personal inom försvaret upptages till behandling.

Med utgångspunkt i övrigt från arméchefens beräkningar föreslår jag, att kadern av underbefäl och underbefälsaspiranter för budgetåret 1952/53 — med undantag av musikmanskap och furirer i beställningsmannatjänst vid tygstaten — fastställas på sätt framgår av följande sammanställning.

	Budgetår	
	1951/52	1952/53
Överfurirer.....	1 363	1 520
Furirer.....	2 608	2 451
Korpraler (Konstaplar)	1 027	1 023
Vicekorpraler (Vicekonstaplar) och meniga.....	2 036	1 340
Summa	7 034	6 334

Antalet beställningar skulle således minskas med (7 034 — 6 334 =) 700. Minskningen beror huvudsakligen på det minskade rekryteringsbehov, som kommer att föreligga genom övergången till den nya underbefälsorganisationen. Nyrekryteringen, vilken innevarande budgetår avsetts skola omfatta omkring 1 150 volontärer och i verkligheten utgjort omkring 850 man, beräknas för nästa budgetår — under vilket år redan anställda volontärer disponeras — till allenast omkring 350 man för att i fortsättningen normalt uppgå till omkring 500 man per år.

Såsom arméchefen föreslagit bör möjlighet erbjudas för lämpliga förutvarande fast anställda underbefäl att efter särskild prövning erhålla återanställning inom de till förfogande stående staterna.

De föreslagna ändringarna beträffande manskapskaderns sammansättning böra beaktas vid uppgörande av personalförteckningar för budgetåret 1952/53.

Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av chefen för armén meddela de bestämmelser som kunna erfordras för genomförandet av den nu föreslagna underbefälsorganisationen.

Äberopande vad i det föregående anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att besluta, att arméns manskapsorganisation skall utformas efter i huvudsak de riktlinjer, som här angivits.

[3.] Löneställningen för förvaltare vid armén, flottan och flygvapnet.

Enligt före den 1 juli 1951 gällande ordning uppdelades underofficerarna i tre tjänste- och lönegrader, nämligen sergeanter (underofficerare av 2. graden) i Ma 4, fanjunkare (styckjunkare, flaggunderofficerare) i Ma 5 samt förvaltare i Ma 6. I samband med genomförandet från och med den 1 juli 1947 av allmän lönereglering för statens tjänstemän infördes i det militära lönegradsschemat ytterligare en för förvaltare avsedd lönegrad, Ma 8, omfattande löneklasserna 22—25. Vid inrättandet av denna lönegrad lämnades emellertid öppet, i vilken omfattning och efter vilka grunder förvaltare borde inplaceras i den nya lönegraden. Genom beslut den 30 juni 1949 uppdrog emellertid Kungl. Maj:t åt 1949 års tjänsteförteckningskommitté att verkställa utredning och avgiva förslag rörande löneställningen för militära förvaltare och därmed sammanhängande frågor.

I sitt betänkande den 19 januari 1951 rörande flottans underofficerare föreslog marinens underofficerssakkunniga bl. a., att vid flottan skulle finnas 32 beställningar för förvaltare i Ma 8 och 123 för förvaltare i Ma 6. De sakkunniga framhöllo därvid, att frågan om förvaltarens löneställning icke kunde undantagas från tjänsteförteckningskommitténs prövning. I propositionen 1951: 110 uttalade föredragande departementschefen, att han på grundval av de sakkunnigas förslag, med vissa däri förordade ändringar, för budgetåret 1951/52 räknade med 13 förvaltarbeställningar i Ma 8 och 99 i Ma 6 vid flottan. I propositionen förutsattes vidare att vissa maskintjänstchefer m. fl. skulle under sjötjänstgöring anses bestrida förvaltagäromål. Riksdagen beslöt i enlighet med departementschefens förslag.

Enligt gällande personalförteckningar för de olika försvarsgrenarna utgör antalet förvaltarbeställningar — inberäknat vissa övergångsvis upptagna beställningar — 13 i Ma 8 och 572 i Ma 6 med följande fördelning.

Försvarsgren	Beställningar	
	Ma 8	Ma 6
Armén	—	¹ 293
Marinen:		
Flottan	13	108
Kustartilleriet	—	38
Flygvapnet	—	133
¹ Härav 2 alternativt Ma 5.		

Beställningarna för förvaltare vid armén avses för tygförrådstjänst, intendenturförrådstjänst, kassatjänst, sjukvårdsförrådstjänst, kasernvårdstjänst, expeditionstjänst och instruktörstjänst. Förvaltarbeställningarna vid marinen äro avsedda för instruktörstjänst, teknisk tjänst, stabs- och annan förvaltningstjänst än vid förråd, förrådstjänst samt kassatjänst m. m. Förvaltarbeställningar vid flygvapnet avses för flygstationstjänst, signaltjänst, förrådstjänst och kassatjänst.

1949 års tjänsteförteckningskommitté har i skrivelse den 22 november 1951 framlagt förslag angående förvaltarens löneställning. Kommittén har därvid till en början uttalat, att kommittén tolkat det åt kommittén genom beslutet den 30 juni 1949 givna uppdraget så, att detta i första hand avsåge frågan om lönegradsplacering av förvaltare med utnyttjande av de nuvarande lönegraderna Ma 8 och Ma 6. Frågan om löneställningen för förvaltare i förhållande till andra grupper anställningshavare upptogs kommittén icke i förevarande sammanhang till behandling.

Tjänsteförteckningskommittén har förklarat, att kommittén övervägt, huruvida samtliga förvaltarbeställningar borde hänföras till en och samma lönegrad. Kommittén har därvid funnit att tillräckliga skäl icke f. n. föreligga för en sådan åtgärd. I enlighet härmed har kommittén förordat, att de båda lönegraderna Ma 6 och Ma 8 alltjämt tagas i anspråk för förvaltare.

Kommittén har vidare uttalat, att den ägnat ingående överväganden åt frågan om förvaltarnas differentiering på nämnda båda lönegrader. Med beaktande av arbetets art, ansvarsförhållanden och övriga på lönegradsplaceringen inverkan omständigheter har kommittén framställt nedanstående förslag.

Beträffande *armén* föreslås att i Ma 8 placeras dels 65 förvaltare vid fälttygkåren i tygförrådstjänst vid truppförband och lantmilitära försvarsområden, dels 112 förvaltare vid intendenturkåren, nämligen 60 i intendenturförrådstjänst vid truppförbanden, Kiruna—Jokkmokks försvarsområde och de centrala intendenturanstalterna samt 52 i kassatjänst. Övriga förvaltarbeställningar föreslås bibehållna i Ma 6.

Vad angår marinen ha, såsom tidigare nämnts, 13 beställningar i Ma 8 redan inrättats vid *flottan* varjämte vissa vikariatslöneförordnanden i samma lönegrad medgivits. Kommittén föreslår till en början, att marinens underofficerssakkunnigas förslag angående inplacering i Ma 8 genomföres. Detta innebär, att ytterligare (32—13 =) 19 beställningar skulle hänföras till nämnda lönegrad. Vid allmän prövning av förvaltarfrågan — på sätt marinens underofficerssakkunniga förutsatt — har kommittén därutöver funnit skäl föreligga för placering i Ma 8 av ytterligare 21 beställningar, av vilka 11 nu äro i Ma 5.

De av kommittén sålunda föreslagna 40 nya förvaltarbeställningarna i Ma 8 vid flottan detaljredovisas i följande sammanställning.

Befattningar	Antal
Förvaltare tjänstgörande vid marinstabens organisationsavdelning	1
Chef för underofficersdetalj ÖSS och ÖSK	2
Chef för registerdetalj ÖSG	1
Maskintjänstchef (uppbördsmaskinist) på 9 stadsjagare och jagaren Klas Horn ..	10
Maskintjänstchef (uppbördsmaskinist) på 2 landskapsjagare	2
Kontrollant vid maskinsektion ÖVK	1
Biträde åt chef för fartygsavdelning ÖVS, ÖVK och ÖVG	3
Biträde åt chef för skrovsektion ÖVK	1
Uppbördsman vid beklädnadsförråd MDO och MDS	2
Uppbördsman vid beklädnads- och intendenturinventarieförråd MDV	1
Uppbördsman vid proviantförråd MDS	1
Kassachef vid marinstab	1
Chef för avlöningsdetalj MDO och MDS	2
Uppbördsman vid sjöreserv ÖVS	1
Fartygschef på 3 tankfartyg	3
Biträde åt nybyggnadskontrollant i marinförvaltningen	1
Uppbördsman vid elektroinventarieförråd, tillika föreståndare för kraftcentral ÖVG ..	1
Uppbördsman vid reservdelsförråd för motorer ÖVS	1
Föreståndare för kommanderings- och militär personaldetalj ÖVS och ÖVK	2
Uppbördsman vid artilleriammunitionsförråd ÖVS och ÖVK	2
Uppbördsman vid artilleriinventarie- och artilleriammunitionsförråd ÖVG	1
Summa beställningar i Ma 8	40

Antalet beställningar i Ma 8 vid flottan skulle alltså vid bifall till förslaget, bortsett från vikariatslöneförordnanden, uppgå till sammanlagt 53.

För kustartilleriets vidkommande anser kommittén, att de förvaltare i kassatjänst som med säkerhet kunna beräknas erforderliga i sådan egen-
skap efter genomförd omorganisation av stabs- och förvaltningstjänsten,
böra hänföras till Ma 8. I enlighet härmed föreslås, att 5 beställningar för
kassachefer placeras i nämnda lönegrad.

Övriga förvaltarbeställningar vid marinen föreslås bibehållna i Ma 6, vad
kustartilleriet beträffar i avvaktan på resultatet av pågående organisations-
undersökningar och marinens underofficerssakkunnigas utredning.

Vad angår *flygvapnet* föreslår kommittén att de 20 nuvarande beställ-
ningarna såsom förvaltare i kassatjänst hänföras till den högre förvaltar-
graden.

Beträffande förvaltare i flygstationstjänst och i förrådstjänst (flyg-
materiel), sammanlagt 74 beställningar, har kommittén anfört följande.
Enligt principbeslut av 1948 års riksdag (prop. 206, s. 446, 447, 455 och 462)
skola nuvarande beställningar vid fullt genomförd personalorganisation ers-
ättas med verkmästare av 1. klassen i Ca 21. Emellertid beslöts att det
skulle anstå med frågan om det sätt, på vilket övergången till den nya per-
sonalorganisationen skulle ske. I enlighet med beslut vid 1951 års riksdag
(prop. 110 s. 177) har Kungl. Maj:t den 1 juni 1951 meddelat vissa be-
stämmelser av provisorisk natur. Sålunda må, i den mån vakanser upp-
komma i de 54 beställningarna för förvaltare i flygstationstjänst samt
20 beställningar för förvaltare i förrådstjänst (flygmateriel), tills vidare
såsom ersättare för sådana förvaltare anställas extra tjänstemän i Cg 19.
Av det anförda framgår, att ifrågavarande 74 beställningar för fram-
tiden ej äro avsedda för militära förvaltare utan för civilmilitära verk-
mästare. Frågan om lönegradsplaceringen av verkmästarbeställningar vid
försvaret har ännu ej varit föremål för prövning inom kommittén. Kom-
mittén har ej ansett sig böra ingå på spörsmålet om ifrågavarande för-
valtares lönegradsplacering.

Övriga förvaltare vid flygvapnet har kommittén föreslagit skola bibe-
hållas i Ma 6.

Kommitténs förslag — som medför en kostnadsökning för löner av om-
kring 500 000 kronor — innebär sammanfattningsvis följande.

Förevarsgren	Förvaltarbeställningar			
	Nuvarande förhållanden		Kommitténs förslag	
	Ma 6	Ma 8	Ma 6	Ma 8
Armén	293	—	116	177
Marinen				
Flottan ¹⁾	108	13	79	53
Kustartilleriet	38	—	33	5
Flygvapnet	133	—	113	20
S:a	572	13	341	255

¹⁾ Vikariatälöneförordnanden för vissa maskintjänstchefer ej medräknade.

Kommittén har anmält, att förhandlingar ägt rum mellan kommittén och tjänstemännens centralorganisation (TCO) samt att därvid, ehuru vissa meningsskiljaktigheter kommit till uttryck, överenskommelse träffats om nyss angivna förslag. Kommittén har i detta sammanhang framhållit, att organisationen beträffande flygvapnet uttalat önskemål, att nuvarande 54 förvaltare i flygstationstjänst och 20 förvaltare i förrådstjänst (flygmateriel) måtte övergångsvis hänföras till lönegrad Ma 8.

I skrivelse den 20 december 1951 har *förvaltaren B. Andersson m. fl.* hemställt, att följande förvaltarbeställningar måtte placeras i Ma 8, nämligen *dels* vid Stockholms örlogsvarv beställningarna för förvaltare vid artilleri- och eldledningsförråden, minammunitions- och mininventarieförråden, sveputrednings- och svepinventarieförråden, teleinventarie- och teleutredningsförråden samt material- och drivmedelsförråden, *dels* vid Ostkustens marindistrikt beställningarna för förvaltare vid proviantförrådet och vid intendenturinventarieförrådet, *dels ock* beställningen för förvaltare vid marinens centrala intendenturförråd i Norberg.

Chefen för flygvapnet har i skrivelse den 13 februari 1952 hemställt bl. a., att beställningarna för flygvapnets förvaltare i förrådstjänst (intendenturmateriel) och i signaltjänst, vilka beställningar av tjänsteförteckningskommittén förutsatts skola bibehållas i Ma 6, med hänsyn till de med beställningarna förenade arbetsuppgifterna måtte placeras i Ma 8.

Departementschefen.

Tjänsteförteckningskommitténs nu framlagda förslag angående löneställningen för militära förvaltare har, såsom framgår av den lämnade redogörelsen, avlåtits efter förhandlingar mellan kommittén och tjänstemännens centralorganisation (TCO). Därvid har — låt vara att vissa meningsskiljaktigheter kommit till uttryck — överenskommelse träffats i enlighet med det av kommittén framlagda förslaget.

Kommitténs förslag avser löneställningen för förvaltare vid samtliga försvarsgrenar. Marinens underofficerssakkunniga ha numera med skrivelse den 7 februari 1952 avgivit betänkande rörande kustartilleriets underofficerare. Förslaget kommer att av mig anmälas i nästa punkt. Jag upptager därför icke under nu förevarande punkt frågan om löneställningen för förvaltare vid kustartilleriet.

Såvitt avser armén, flottan och flygvapnet tillstyrker jag att de av kommittén föreslagna uppflyttningarna till förvaltarbeställningar i Ma 8 genomföras. Därjämte föreslår jag att till Ma 8 uppflyttas ytterligare en förvaltare vid fälttygkåren, nämligen armétygförvaltaren vid Stockholms kustartilleriförsvar. Anledning att därutöver avvika från kommitténs förslag synes mig f. n. icke föreligga. Det bör i detta sammanhang framhållas att kommitténs ställningstagande onekligen i viss mån försvårats av att bedömandet beträffande en stor del av försvaret icke kunnat grundas på en

efter verkställd rationaliseringsundersökning avpassad organisation. Det torde därför icke vara uteslutet att, efter hand som organisationsundersökningarna inom försvaret fortsätta och beslut om ändrad organisation i anslutning därtill meddelas, jämkningar i de nu föreslagna löneställningarna kunna befinnas påkallade.

Nyinrättade förvaltarbeställningar böra besättas i den takt personalläget medger. Av mig enligt det anförda förordade personalförändringar böra beaktas vid uppgörande av personalförteckning för nästa budgetår.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att godkänna vad jag i det föregående föreslagit rörande förvaltare vid armén, flottan och flygvapnet.

[4.]

Kustartilleriets underofficerare.

På grundval av marinens underofficerssakkunnigas utredning rörande flottans underofficerare fattades vid 1951 års riksdag (prop. nr 110; rd. skr. nr 4) beslut om ändrad sammansättning av staten för flottans underofficerare m. m. Marinens underofficerssakkunniga ha numera slutfört sin utredning jämväl rörande kustartilleriets underofficerare och de sakkunniga¹ ha med skrivelse den 7 februari 1952 avgivit betänkande rörande denna utredning (stencilerat).

Över underofficerssakkunnigas nämnda betänkande ha yttranden avgivits av chefen för marinen, försvarets civilförvaltning, försvarets sjukvårdsstyrelse, statskontoret, statens lönenämnd, statens organisationsnämnd, Svenska underofficersförbundet samt Marinens maskinbefälsförening.

Den i utredningsarbetet deltagande representanten för kustartilleriets maskinunderofficerare har till det nu avgivna betänkandet fogat ett särskilt yttrande. Beträffande innebörden av detta yttrande torde få hänvisas till det följande.

Marinens underofficerssakkunniga.

De sakkunniga ha på grundval av nuvarande personalstater verkställt vissa beräkningar över befodringsåldrar m. m. Därvid har framhållits, att en sådan undersökning endast kan giva värden för inbördes jämförelser. Vid beräkningarnas utförande ha de sakkunniga måst bortse från vissa faktorer, såsom möjligheten för underofficerare att övergå till andra än

¹ Utredningsarbetet rörande kustartilleriets underofficerare har verkställts av överdirektören i arbetsmarknadsstyrelsen C. W. Curtman, ordförande, byråchefen i civildepartementet L. Rydbeck, majoren å kustartilleriets reservstat E. Wennerström samt för frågor rörande maskinbefälet underofficeren av 2. graden vid kustartilleriet G. Svenson och för frågor rörande underofficerskårerna i övrigt numera förvaltaren vid flottan A. E. Nyman.

underofficersbeställningar inom krigsmakten, rådande olikheter i fråga om befördringsenheter m. m. Värdena i följande tablå äro beräknade utan hänsyn till sådana faktorer och dessutom grundade på antagandet att de för budgetåret 1951/52 fastställda underofficersstaterna äro helt besatta.

Försvarsgren	Genomsnittlig befördringsålder till flaggunderofficer (fanjunkare), därest befördringsålder till förvaltare utgör	
	45 år	50 år
Kustartilleriet	44,1	44,3
Flottan	40,3	40,6
Armén	37,4	38,1
Flygvapnet	37,8	39,2

De sakkunniga ha ävenledes beräknat hur stor del — angiven i procent — av varje årskull 45-åriga resp. 50-åriga flaggunderofficerare (motsvarande) som har möjlighet att vinna förvaltarbefördran, därest denna inträffar vid 45 år respektive 50 år. Ifrågavarande beräkningar redovisas i följande tablå.

Försvarsgren	Procent av hel årskull 45-åriga resp. 50-åriga flaggunderofficerare, som bli förvaltare därest förvaltarbefördran inträffar vid	
	45 år	50 år
Kustartilleriet	16,0	24,8
Flottan (medeltal)	22,3	34,7
Armén	23,6	38,8
Flygvapnet	45,2	75,8

Under de sakkunnigas arbete ha framförts önskemål om en översyn av befälsorganisationen vid kustartilleriet. Med hänsyn bl. a. till det uppdrag som givits befälsutredningen och till den i samband därmed berörda frågan om att utsträcka befälsutredningen även till andra delar av försvaret än armén ha de sakkunniga emellertid ansett sig icke böra ingå på befälsorganisatoriska spörsmål. De sakkunniga ha således utgått från att befälsorganisationen innefattar en underofficerskår med traditionell struktur och avgränsning mot officers- och underbefälskårerna.

Utbildningsfrågorna ha ansetts ligga utom de sakkunnigas utredningsuppdrag. Vid detta ställningstagande har beaktats icke blott vad i det föregående anförts rörande befälsutredningens arbete utan även att enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 maj 1947 särskilda sakkunniga ha tillkallats för att verkställa utredningar i detta ämne (försvarets skolutredning).

Under utredningsarbetet rörande flottans underofficerare prövade de sakkunniga ett föreliggande förslag till omorganisation av marinens maski-

nistkårer. Förslaget, som i enlighet med benämningen omfattade även kustartilleriets maskinister, har av den i utredningsarbetet deltagande representanten för maskinunderofficerarna vid kustartilleriet ånyo aktualiserats. De sakkunniga ha emellertid icke funnit skäl att ändra den principiella ställning till förslaget som de tidigare intagit, innebärande sammanfattningsvis att marinens maskinister även i fortsättningen böra vara underofficerare. De sakkunniga ha sålunda räknat med att kustartilleriets maskinister skola ingå i organisationen på sätt nu är fallet, d. v. s. som en del av underofficerskåren.

Herr *Svenson* har i särskilt yttrande förklarat, att han ansåge, att frågan om maskinisternas organisation m. m. genom de sakkunnigas ställningstagande i detta avseende icke lösts på ett tillfredsställande sätt men att han, i avvaktan på en allmän omprövning av hela befälsorganisationen, ansåge sig icke nu böra framställa något yrkande i denna fråga.

Beträffande omfattningen och sammansättningen av kustartilleriets underofficerskår ha de sakkunniga erinrat om, att behovet av underofficerare på aktiv stat är beroende av kustartilleriorganisationens storlek och uppbyggnad samt av gränsdragningen mellan arbetsuppgifterna för officerare, underofficerare och underbefäl. Av betydelse för behovsberäkningen är vidare om till utgångspunkt tages krigs- eller fredsorganisationen.

De sakkunniga ha förklarat att de vid fullgörandet av sitt uppdrag mött svårigheter att finna fasta utgångspunkter för en slutlig prövning av underofficerskårens vid kustartilleriet storlek och sammansättning. Anledningen härtill vore framförallt att fredsorganisationen av stabs- och förvaltningstjänsten vid kustartilleriet f. n. omprövades. Då även krigsorganisationen syntes komma att påverkas av den slutliga utformningen av stabs- och förvaltningstjänsten i fred hade de sakkunniga ansett sig böra avstå från en detaljprövning av behoven av underofficerare i freds- och krigsorganisationerna.

Med hänsyn till att organisationen är föremål för översyn ha de sakkunniga övervägt, om de inte bort låta utredningsarbetet vila i avbidan på att ett fastare underlag för arbetet skulle skapas. Detta skulle emellertid ha inneburit, framhålla de sakkunniga, att kustartilleriets underofficerare kommit i en ogynnsam situation i förhållande till flottans underofficerare, vilkas avlönings- och befordringsförhållanden förbättrats fr. o. m. den 1 juli 1951. Även av rekryteringsskäl borde den avsedda utredningen icke skjutas på framtiden. Efter prövning av olika möjligheter att utan tidsutdräkt fullfölja arbetet ha de sakkunniga stannat för att verkställa utredningen med utgångspunkt från de arbetsuppgifter som nu i fred åvila kustartilleriets underofficerare eller — i fråga om stabs- och förvaltningstjänsten — komma att åvila dem efter en omorganisation av samtliga kustartilleriförsvar i anslutning till ett förslag till omorganisation av Stockholms kustartilleriförsvar, som den 15 januari 1951 avgivits till Kungl. Maj:t. De sak-

kunnigas förslag är vidare grundat på det antal underofficerare som enligt personalförteckningen för budgetåret 1951/52 må finnas vid kustartilleriet eller 513, varav 16 för musikunderofficerare. De sakkunniga ha erinrat om att enligt 1942 års försvarsbeslut skulle kustartilleriets mobiliseringsbehov av underofficerare på aktiv stat uppgå till 556 befattningshavare. Enligt inspektörens för kustartilleriet beräkningar erfordras emellertid numera ett avsevärt större antal stamunderofficerare.

De sakkunniga ha närmare studerat förhållandena vid Stockholms kustartilleriförsvar och Vaxholms kustartilleriregemente samt verkställt en överböring av de synpunkter, som därvid framkommit, på övriga kustartilleriförsvar och kustartilleritruppförband. Grundmaterialet till sistnämnda arbete ha de sakkunniga erhållit av inspektören för kustartilleriet. Detta förfaringssätt kan, enligt vad de sakkunniga framhålla, icke leda till en definitiv stat för kustartilleriets underofficerare. Därest organisationsundersökningar verkställdes vid andra kustartilleriförsvar än Stockholms kunde dessa leda till resultat, vilka avvika från det underlag som de sakkunniga utnyttjat.

De sakkunnigas huvuduppgift beträffande kustartilleriets underofficerare har i princip varit densamma som i fråga om flottans underofficerare, d. v. s. värdering och lönegradsplacering av befattningar avsedda för stamunderofficerare. Härvid har beaktats vad 1949 års tjänsteförteckningskommitté anført i sin skrivelse den 22 november 1951 rörande löneställningen för militära förvaltare. I övrigt har vid lönegradsplaceringen av de olika underofficersbefattningarna i tillämpliga delar använts samma grunder som vid värderingen och lönegradsplaceringen av flottans underofficerare. De sakkunniga ha i sitt betänkande närmare motiverat och kommenterat vissa ställningstaganden (s. 48 o. f. i betänkandet).

Vid utredningen ha de sakkunniga icke ingått på frågor rörande kustartilleriets musikpersonal, enär hithörande spörsmål syntes komma att omprövas i anslutning till 1947 års musikutrednings arbete.

Sedan 141 befattningar, vilkas innehavare enligt de sakkunnigas uppfattning kunna tillhöra antingen lönegraden Ma 5 eller lönegraden Ma 4, fördelats med hälften till vardera av nämnda lönegrader, har den beräknade staten för kustartilleriets underofficerare erhållit följande sammansättning (musikunderofficerarna ej medräknade).

B e n ä m n i n g	Lönegrad	Antal
Förvaltare ¹	Ma 8	33
Förvaltare	Ma 6	42
Flaggunderofficerare	Ma 5	196
Underofficerare av 2. graden	Ma 4	226
Summa beställningar		497

¹ Varav 7 i kassatjänst.

I följande tablå redovisas närmare de föreslagna förvaltarbeställningarna.

Befattning	Antal
Lönegrad Ma 8	
Förvaltare tjänstgörande vid marinförvaltningens skeppsbyggnadsavdelning	1
Förvaltare tjänstgörande vid kustartilleriinspektionens personal- och organisationsavdelning	1
Telemästare vid tygavdelning (SK och BK)	2
Förvaltare vid artilleriinventarieförråd (SK och BK)	2
Förvaltare vid artilleriinventarie- och artilleriammunitionsförråd (GK och HK)	2
Förvaltare vid artilleriammunitionsförråd (SK och BK)	2
Förvaltare vid mininventarie- och minammunitionsförråd (SK, BK, GK, GbK och HK)	5
Förvaltare vid intendenturförråd (SK, BK, GK, GbK och HK)	5
Förvaltare vid fortifikationsavdelnings värme- och sanitetsdetalj (SK, BK och GbK)	3
Förvaltare vid fartygsmaterieförråd (SK, BK och GbK)	3
Chef för kassaavdelning (SK, BK, GK, GbK, HK, KA 1 och KA 2)	7
Summa beställningar i lönegrad Ma 8	33

Befattning	Antal
Lönegrad Ma 6	
Förvaltare tjänstgörande vid marinförvaltningens vapenavdelning	1
Expeditionsföreståndare vid kustartilleriförsvarsstabs chefsexpedition (SK, BK, GK, GbK och HK)	5
Expeditionsföreståndare vid tygavdelning (SK och BK)	2
Tygunderofficer, rustmästare, vid tygavdelning (SK, BK och GbK)	3
Artilleritygunderofficer vid tygavdelning (SK och BK)	2
Telemästare vid tygavdelning (GbK)	1
Förvaltare vid artilleriinventarieförråd (GbK)	1
Förvaltare vid artilleriammunitionsförråd (GbK)	1
Förvaltare vid sjukvårdsförråd (SK)	1
Förvaltare vid fortifikationsavdelnings värme- och sanitetsdetalj (GK och HK)	2
Förvaltare vid fartygsmaterieförråd (GK och HK)	2
Expeditionsföreståndare vid truppförbands stabsavdelning (KA 1 och KA 2)	2
Personalregistrator vid truppförbands personalavdelning (KA 1, KA 2, KA 3, KA 4 och KA 4 H)	5
Expeditionsföreståndare vid truppförbands intendenturavdelning (KA 1 och KA 2)	2
Förvaltare vid truppförbands intendenturförråd (KA 1 och KA 2)	2
Fartygschef	10
Summa beställningar i lönegrad Ma 6	42

De sakkunniga ha erinrat om att för utnämning till underofficer av 2. graden vid kustartilleriet fordras, att vederbörande tillhör den yrkesavdelning, inom vilken utnämning skall äga rum. Befordran till flaggunderofficer sker däremot oberoende av yrkesavdelning. Beträffande förvaltarna är läget det, att flertalet förvaltarbefattningar — med hänsyn till de kunskaper som fordras för att bestrida med befattningarna förenade göromål — kunna besättas endast med underofficerare ur viss yrkesgren.

Under utredningsarbetet har fråga uppkommit, huruvida nuvarande befordringssystem ger full rättvisa åt den värdering och lönegradsplacering av underofficersbefattningarna som de sakkunniga verkställt.

De sakkunniga ha för sin del funnit att innan kustartilleriets organisa-

tionsfrågor och därmed sammanhängande personalproblem lösts frågan om ändring av befordringssystemet icke bör upptagas till prövning.

Herr *Svenson* har i särskilt yttrande föreslagit att maskinisterna vid kustartilleriet skola bilda egen befordringsenhet.

I denna fråga ha de sakkunniga närmare anfört följande.

Då redan nu flertalet förvaltarbefattningar i princip rekryteras yrkesavdelningsvis berör den ifrågasatta ändringen av befordringssystemet i huvudsak endast möjligheterna att nå flaggunderofficersbeställning. Denna möjlighet är i avgörande grad beroende av fördelningen på lönegraderna Ma 5 och Ma 4 av de befattningar, som de sakkunniga hänfört till Ma 5/4. Fördelas dessa befattningar inom varje yrkesavdelning med hälften till vardera av lönegraderna Ma 5 och Ma 4 uppkomma skiljaktiga befordringsförhållanden mellan yrkesavdelningarna. Maskinunderofficerarna skulle under sådana förhållanden nå flaggunderofficersbeställning tidigare än övriga underofficerare. För ett system med befordran yrkesavdelningsvis talar att därigenom befordringsmöjligheterna skulle motsvara den fördelning å lönegrader som de sakkunniga föreslagit för underofficerarna inom de olika yrkesavdelningarna. Enligt de upplysningar som lämnats de sakkunniga förorda emellertid de ansvariga myndigheterna, att kustartilleriets underofficerare liksom hittills bilda en gemensam befordringsenhet.

På grundval av den föreslagna staten ha de sakkunniga verkställt vissa beräkningar över befordringsmöjligheterna för kustartilleriets underofficerare. Av dessa beräkningar framgår, att därest förvaltarbefordran äger rum vid 50 års ålder flaggunderofficersbeställning kommer att nås vid 39,6 års ålder. Inträffar förvaltarbefordran vid 45 års ålder kommer flaggunderofficersbeställning att uppnås vid 39,2 års ålder. I förstnämnda fall beräknas 51 % av en årskull 50-åriga underofficerare kunna påräkna förvaltarbeställning. I sistnämnda fall beräknas motsvarande värde till i runt tal 32 % av en årskull 45-åriga underofficerare.

Ett genomförande av den föreslagna staten har beräknats medföra en lönekostnadsökning med i runt tal 184 000 kronor.

Remissutlåtanden.

Remissmyndigheterna ha i huvudsak anslutit sig till den av de sakkunniga verkställda beräkningen av beställningar i Ma 4 och Ma 5. Beträffande förvaltarbeställningarna ha myndigheterna i vissa fall anmält avvikande uppfattningar. För remissyttrandena må lämnas följande redogörelse.

Den metod de sakkunniga valt för att lösa aktuella frågor rörande kustartilleriets underofficerare har av *chefen för marinen* ansetts vara den enda möjliga. Med hänsyn till rådande förutsättningar har marinchefen bedömt det framlagda förslaget som ett principförslag. Detta förhållande borde emellertid icke utgöra hinder för att förslaget i stort sett genomfördes från och med budgetåret 1952/53. De sakkunnigas förslag till personalstat innebure en avsevärd förbättring av personalens anställningsförhållanden och

befordringsmöjligheter och vore därför ägnat att stimulera rekryteringen till vapnet. Vissa svårigheter för att helt genomföra förslaget i vad det avser beställningar för förvaltare beräknades uppkomma, eftersom förslagets organisatoriska underlag endast delvis hade motsvarighet i verkligheten. Marinchefen ansåge emellertid, att beställningar borde inrättas för sådana i förslaget upptagna förvaltarbefattningar, som i nuvarande organisation motsvarades av befattningar med liknande arbets- och ansvarsområden. Vid tveksamhet borde vikariatslöneförordnande få meddelas. Marinchefen delade de sakkunnigas uppfattning att kustartilleriets maskinister alltjämt borde ingå som en del av kustartilleriets underofficerskår och icke utgöra särskild befordringsenhet. Marinchefen har framställt detaljerinringar i bl. a. följande avseenden.

Lönegraden Ma 6 vore tillräcklig för förvaltaren vid kustartilleriinspektionen. Föreslagen beställning i Ma 3 kunde bättre utnyttjas för annan befattning. Av de sakkunniga föreslagna förvaltarbeställningar för telemästare vid kustartilleriförsvaren borde ianspråktagas för uppbördsmän vid teleförråden och samtidigt utnyttjas för teknisk tjänst. Beträffande Gotlands och Hemsö kustartilleriförsvär hemställas i anslutning härtill att av de sakkunniga beräknade telemästarbeställningar i Ma 5 måtte utbytas mot beställningar i Ma 6. Förvaltaren vid artilleriammunitionsförrådet tillhörande Göteborgs kustartilleriförsvär borde placeras i Ma 8. I avvaktan på resultatet av prövningen av verkställda organisationsundersökningar borde tills vidare meddelas vikariatslöneförordnanden på de förvaltarbefattningar, som föreslagits för fortifikationsavdelningarna. Förslaget om att inrätta förvaltarbeställningar för expeditionsföreståndarna vid intendenturavdelningarna vid Vaxholms och Karlskrona kustartilleriregementen avstyrkes; ifrågakarande beställningar borde i stället inrättas vid Stockholms respektive Blekinge kustartilleriförsvär. Kasernförvaltaren vid Vaxholms kustartilleriregemente hade arbets- och ansvarsuppgifter som motiverade inplacering i lönegraden Ma 6. I stället för beställningar i Ma 6 för fartygschefer på vissa av kustartilleriets vedettbåtar borde medgivnas att ifrågakarande fartygschefer finge vikariatslöneförordnas i Ma 6.

Försvarets civilförvaltning har förklarat sig anse att, därest åtgärder nu vidtagas i anledning av de sakkunnigas betänkande, dessa åtgärder borde givas provisorisk natur. Stor försiktighet borde jämväl iakttagas så att icke genom vidtagna åtgärder de fortsatta rationaliserings- och omorganisationsarbetena försvårades. Så länge samtliga kassachefer vid kustartilleriet intoge samma ställning och utförde samma arbete borde de icke differentieras i lönehänseende. Skulle för kasernförvaltare vid kustartilleriförsvaren avses underofficerare på aktiv stat, talade skäl för att vederbörande hänfördes till Ma 6. För sjukvårdsavdelningens vid Vaxholms kustartilleriregemente expedition borde i stället för föreslagen flaggunderofficer beräknas en överfurir.

Främst med hänsyn till att stora delar av kustartilleriets fredsorganisation äro under omprövning har *statskontoret* funnit det icke tillrådligt, att beslut nu fattas om en generell lönerevision för kustartilleriets underofficerare i den av de sakkunniga förordade omfattningen. Vad särskilt anginge inplaceringen av beställningar i Ma 8 borde varsamhet iakttagas jämväl av den anledningen, att frågan om ett mera allmänt utnyttjande av denna lönegrad måste bliva beroende av statsmakternas ställningstagande till det av 1949 års tjänsteförteckningskommitté bedrivna utredningsarbetet. I stället för inrättande av beställningar i högre lönegrader borde vikariatslöneförordnanden i viss utsträckning meddelas. Statskontoret kunde icke tillstyrka, att lönegraden Ma 8 avsåges för kassachefsbeställningar i vidare mån än som tjänsteförteckningskommittén angivit i sin skrivelse den 22 november 1951. Antalet dylika beställningar borde sålunda minskas från 7 till 5.

Statens lönenämnd har funnit det vara utomordentligt svårt att ingå på någon närmare prövning av de föreslagna lönegradsplaceringarna främst därför att valet av olika lönegrader ytterst måste bli beroende av de arbetsuppgifter, som komme att åvila kustartilleriets underofficerare sedan den nya organisationen av stabs- och förvaltningstjänsten blivit fastställd. Lönenämnden har därför inskränkt sig till att göra vissa uttalanden i anslutning till några av de föreslagna lönegradsplaceringarna. Av dessa uttalanden framgår följande. Lönenämnden kunde icke på föreliggande uppgifter bedöma placeringen av vissa telemästare i Ma 8. Lönenämnden ställde sig vidare tveksam till förslaget i vad det avser underofficerare vid fortifikationsavdelnings värme- och sanitetsdetalj. Mot förslaget att samtliga kassachefer skola vara förvaltare i Ma 8 hade lönenämnden intet att erinra. Nämnden ifrågasatte om icke överfurir kunde avses som kompaniadjutant.

Vid ett genomförande av de föreslagna lönegradsplaceringarna har lönenämnden funnit det vara ur principiell synpunkt riktigt att befordran till flaggunderofficer även i fortsättningen sker oberoende av yrkesavdelning.

Statens organisationsnämnd har uttalat bl. a. följande. Nämnden kunde icke biträda förslaget att avse förvaltare såsom föreståndare för KA 1 intendenturavdelnings expedition; motsvarande befattningshavare vid rationaliserade arméförband vore fanjunkare eller sergeant. Om däremot, såsom av nämnden i annat sammanhang föreslagits, kustartilleriförsvarsstabens och regementets förvaltningar m. m. sammansloges, kunde det vara lämpligt att en förvaltare vore föreståndare för intendenturexpeditionen i den sammanslagna organisationen. Förekommande göromål motiverade icke att för tjänsten såsom uppbördsman vid sjukvårdsförrådet inom Stockholms kustartilleriförsvar avsåges förvaltare. Förvallarbeställningar borde icke heller avses för fartygschefer. Det med ifrågavarande tjänst förenade större ansvaret borde i stället kompenseras genom lönetillägg ungefär motsvarande skillnaden mellan befattningshavarens lön och förvallarlön. Nämnden hade vidare den uppfattningen, att arbetsuppgifter komme att saknas

för en teleunderofficer i artilleriinventarieförrådet vid Stockholms kustartilleriförsvär. Uppbörds mannen för artilleriinventarieförrådet vid Göteborgs kustartilleriförsvär borde liksom motsvarande uppbörds män vid övriga kustartilleriförsvär placeras i lönegraden Ma 8.

Under förutsättning att sjukvårdsförvaltarna vid trängregementena hänföras till lönegraden Ma 8 bör även, enligt *försvarets sjukvårdsstyrelse*, förvaltaren vid sjukvårdsförrådet tillhörande Stockholms kustartilleriförsvär placeras i samma lönegrad samt uppbörds mannen för sjukvårdsförrådet vid Blekinge kustartilleriförsvär hänföras till lönegraden Ma 6.

Svenska underofficersförbundet har yttrat bl. a. följande. Om de sakkunnigas förslag vunne statsmakternas gillande komme kustartilleriets underofficerare i befordringshänseende att intaga samma ställning som försvarets övriga underofficerare. Förbundet skulle notera detta med tillfredsställelse. Förbundet hade emellertid funnit de sakkunnigas förslag innebära en undervärdering av underofficerarnas insatser i utbildningstjänsten och inom vissa tekniskt betonade tjänsteområden. I några fall hade underofficersbefattningar inom stabs- och förvaltningstjänsten ej vunnit tillräcklig uppskattning. Med hänsyn till angelägenheten av att föreslagna förbättringar genomfördes snarast möjligt ville förbundet emellertid icke motsätta sig att de sakkunnigas förslag fastställdes, därvid dock vissa angivna jämkningar borde vidtagas. Sålunda borde förvaltarbefattningarna vid artilleriinventarie- och artilleriammunitionsförråden inplaceras i Ma 8 oberoende av huruvida telematerielen skulle tillhöra dessa förråd. Förvaltarbefattningen vid sjukvårdsförrådet tillhörande Stockholms kustartilleriförsvär borde inplaceras i Ma 8 och uppbörds mannen för sjukvårdsförrådet inom Blekinge kustartilleriförsvär uppflyttas till Ma 6. Vidare borde kompaniadjutanterna hänföras till Ma 5 samt befattningen såsom uppbördsman och förste instruktör vid kustartilleriets radarskola uppflyttas till Ma 6.

Marinens maskinfällsförening har framhållit i huvudsak följande. Frågan om kustartilleriets maskinunderofficerares ställning i organisationen m. m. bleve icke tillfredsställande löst med mindre hela befälsorganisationen omprövades. Maskinunderofficerarna vid kustartilleriet borde bilda egen befordringsenhet. Förnyade överväganden rörande vissa förvaltares lönegradsplacering borde komma till stånd.

Departementschefen.

Med hänsyn till pågående omprövning av kustartilleriets organisation har det varit svårt för underofficerssakkunniga att finna fasta utgångspunkter för det utredningsarbete, som enligt givna direktiv borde komma till stånd. De sakkunniga ha grundat sin bedömning på ett föreliggande organisationsförslag rörande Stockholms kustartilleriförsvär samt förutsatt att nuvarande antal underofficerare tills vidare skola finnas vid kustartilleriet. Ehuru ett dylikt förfaringssätt icke kan, såsom de sakkunniga själva framhållit, leda till en slutlig stat för kustartilleriets underofficerare, kan

jag i likhet med marinchefen godtaga den av underofficerssakkunniga valda metoden att lösa uppgiften.

Av verkställda undersökningar kan konstateras, bl. a., att kustartilleriets underofficerare f. n. icke ha den löneställning som deras arbetsuppgifter och ansvarsställning motivera. De sakkunniga ha ävenledes påvisat, att underofficerarnas vid kustartilleriet nuvarande befodringsförhållanden äro sämre än befodringsförhållandena för krigsmaktens övriga underofficerare. Den beräknade stat för underofficerare, som de sakkunniga ha framlagt och vilken i görligaste mån är grundad på arbetsvärdering, innebär en väsentlig förbättring av nyssnämnda förhållanden. Jag förordar därför att de sakkunnigas förslag till statsammansättning för kustartilleriets underofficerare med i det följande anmälda avvikelser lägges till grund för förslag till riksdagen. Jag vill emellertid framhålla att den lösning av förevarande frågor, som jag härmed förordar, i avvaktan på resultatet av pågående organisationsundersökningar och utredningar av skilda slag icke kan betraktas som slutlig.

När på grundval av underofficerssakkunnigas utredning förslag till ändrad statsammansättning m. m. för flottans underofficerare (prop. 1951:110, s. 41) framlades, uttalades den uppfattningen att flottans maskinister tills vidare borde intaga den ställning i organisationen som de f. n. ha. Jag förordar att ävenledes kustartilleriets maskinister tills vidare ingå i organisationen på sätt nu är fallet. Samtliga underofficerare vid kustartilleriet böra i enlighet härmed tills vidare bilda en gemensam befodringsenhet.

Jag är icke nu beredd taga ställning till frågan om löneställningen för de underofficerare ur kustartilleriet, som tjänstgöra i marinförvaltningen. Denna fråga bör lösas i samband med prövningen av föreliggande förslag rörande marinförvaltningens organisation. För ifrågavarande två tjänster räknar jag tills vidare med två beställningar i Ma 5 i stället för de föreslagna två beställningarna för förvaltare (en i Ma 8 och en i Ma 6). Lika med marinchefen anser jag att för underofficer, som tjänstgör vid kustartilleriinspektionens personal- och organisationsavdelning, bör avses en beställning i Ma 6 i stället för i Ma 8, som de sakkunniga föreslagit. Vidare förordar jag att innehavarna av förvaltarbefattningarna vid fortifikationsavdelnings värme- och sanitetsdetalj tills vidare, i avvaktan på resultatet av pågående prövning av förslaget till organisation av försvarets fastighetsförvaltning, vikariatslöneförordnas i de av de sakkunniga föreslagna lönegraderna. Förvaltarbeställningar för nu nämnda befattningar torde icke för närvarande böra inrättas. Jag räknar med att de underofficerare som erhålla vikariatslöneförordnande tillhöra lönegraden Ma 5. Vad angår fartygschefer på vissa av kustartilleriets båtar föreslår jag att i stället för sex beställningar, avsedda för cheferna på vedettbåtarna V 51—V 56, vikariatslöneförordnanden i Ma 6 meddelas åt beställningshavare i Ma 5. Vidare är jag icke beredd att nu föreslå inrättande av flera än fem beställningar för kassachefer i Ma 8. Innehavarna av de andra två beställningarna för kassa-

chefer, nu i Ma 6, böra erhålla vikariatslöneförordnanden i Ma 8. De sakkunniga ha föreslagit att två beställningar i Ma 6 inrättas för föreståndare vid Vaxholms kustartilleriregementes och Karlskrona kustartilleriregementes intendenturavdelningars expeditioner och därvid förutsatt att tjänsten vid sistnämnda intendenturavdelning, som f. n. innehaves av underofficer i arvodesbefattning, ombildas till tjänst för underofficer på aktiv stat. Marinchefen har i sitt yttrande föreslagit att ifrågavarande förvaltarbeställningar överföras till Stockholms respektive Blekinge kustartilleriförsvär. Organisationsnämnden har ansett att det kan vara lämpligt att, sedan kustartilleriförsvärsstabens och regementets förvaltningar sammanslagits, avse förvaltare för ifrågavarande tjänst. Utan att nu taga ställning till föreliggande organisationsförslag i detta hänseende förordar jag att för expeditionsgörsmål inom intendenturtjänsten vid Stockholms och Blekinge kustartilleriförsvär inrättas två beställningar i Ma 6. Beträffande Blekinge kustartilleriförsvär torde dock förvaltarbeställningen icke få tagas i anspråk förrän nuvarande innehavare av arvodesbefattningen vid Karlskrona kustartilleriregementes intendenturavdelning har avgått. I samband därmed bör arvodesbefattningen indragas.

På grundval av underofficerssakkunnigas förslag med de ändringar jag i det föregående förordat räknar jag för nästkommande budgetår med 26 beställningar i Ma 8, 36 beställningar i Ma 6, 215 beställningar i Ma 5 samt 236 beställningar i Ma 4, musikunderofficerare inbegripna. Enligt vad jag i det föregående anført räknar jag dessutom med att fem underofficerare, varav två förvaltare (kassachefer) i Ma 6, vikariatslöneförordnas i Ma 8 samt att åtta andra underofficerare vikariatslöneförordnas i Ma 6. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fördela förvaltarbeställningarna på befattningar. Nyinrättade förvaltarbefattningar böra tillsättas i den mån organisatoriska förutsättningar därför föreligga och i den takt personalläget medger. Jag har för avsikt att i personalförteckningen för nästa budgetår beakta de förslag rörande underofficerskaderns sammansättning som här framlagts.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att godkänna vad jag i det föregående föreslagit rörande kustartilleriets underofficerare.

[5.] **Rationaliseringsverksamhet inom försvaret.**

Liksom skett till tidigare motsvarande propositioner torde i detta sammanhang böra lämnas en översikt över det aktuella läget beträffande den rationaliseringsverksamhet inom försvaret som bedrives genom statens organisationsnämnds försorg, särskilt i den mån denna verksamhet påverkar anslagsberäkningarna i det följande eller eljest utformningen av skilda organisationsenheter under nästa budgetår.

Undersökningarna rörande den centrala förrådsorganisationen pågå och beröra huvudsakligen arméns centrala tyganstalter. Utredningen rörande tygreparationstjänsten i vad avser driften vid tygverkstäder och därav betingade organisationsundersökningar ha slutförts. I utredningen, som verkställt i samråd med arméstaben, arméförvaltningens tygavdelning och statens sakrevision, ha experter från den privata industrien deltagit.

Rapport över organisationsförsöken 1949—1950 inom I. och III. militär-områdena rörande den regionala och lokala fortifikations- och byggnadsförvaltningen har framlagts av fortifikationsförvaltningen i samråd med och under medverkan av nämnden.

Omorganisationen av stabs- och förvaltningstjänsten m. m. vid trängregementena, pansarregementena, de motoriserade artilleriregementena utom Göta artilleriregemente, Norrlands artilleriregemente, Gotlands artillerikår samt luftvärnsregementena utom Stockholms luftvärnsregemente har genomförts. Förberedelser för genomförandet av organisationen vid Göta artilleriregemente pågå. Organisationen vid Stockholms luftvärnsregemente beräknas bliva ändrad efter regementets förflyttning till den nya förläggningssorten Norrtälje.

Ändrad organisation av stabs- och förvaltningstjänsten m. m. vid luftvärnsskåren har fastställts att gälla som normalorganisation, i första hand för typförbandet, Skånska luftvärnsskåren. Genomförandet av organisationen vid de övriga skåren pågår successivt i samråd med och under medverkan av nämnden.

Förslag till ändrad organisation av stabs- och förvaltningstjänsten m. m. föreligger för artilleriets skjutskola, Villingsberg.

Sedan slutligt ställningstagande till kavalleriets fredsorganisation nu föreligger, ha kompletterande organisationsundersökningar omfattande stabs- och förvaltningstjänsten m. m. verkställt vid Livregementets husarer med Signalregementets kompani i Skövde samt vid Norrlands dragonregemente. Rapport över dessa undersökningar har framlagts. Vid Livgardesskvadronen pågå organisationsundersökningar.

Organisationsundersökningarna rörande stabs- och förvaltningstjänsten m. m. vid Bodens ingenjörkår ha slutförts. Rapport över dessa undersökningar har framlagts.

Förslag till ändrad organisation av stabs- och förvaltningstjänsten m. m. vid försvarsområdesstaberna föreligger efter undersökningar vid Karlstads försvarsområde samt Norrköping—Linköpings försvarsområde.

Ändrad organisation av stabs- och förvaltningstjänsten m. m. vid infanteriskjutskolan har nu i princip fastställts. Genomförandet av organisationen i samråd med och under medverkan av nämnden pågår.

Avgivet förslag om ändrad organisation av arméhundskolan är föremål för prövning.

I samråd med därav berörda myndigheter pågår en successiv översyn rörande tillämpningen av den nya organisationen vid truppförbanden. Över-

synen, som även betingas av efter organisationsundersökningarna inträffade förändringar rörande utbildning, krigsorganisation, materielmängd m. m., har hittills i huvudsak omfattat ekonomitjänsten.

Avgivna rapporter rörande organisationsundersökningarna vid Sydkustens marindistrikt och Stockholms kustartilleriförsvar äro under behandling.

Vid flygvapnet beräknas försök med flottiljorganisation, grundade på verkställda undersökningar vid en flottilj, kunna igångsättas först under 1953.

Vissa av de här angivna förslagen till organisationsändringar vid armén kunna nu upptagas till behandling. De personalförändringar som äro erforderliga för övergång till ny organisation komma att behandlas i det följande under arméns avlöningsanslag. I den mån det skulle visa sig möjligt att tidigare än nu beräknats genomföra rationaliseringen även vid andra enheter än som sålunda förutsatts skola kunna omorganiseras före utgången av nästa budgetår böra givetvis sådana möjligheter tillvaratagas. Jag förutsätter därför att — liksom varit fallet för innevarande och tidigare budgetår — Kungl. Maj:t skall äga att jämväl under budgetåret 1952/53 vidtaga de jämkningar i vederbörande personalorganisationer som kunna bliva erforderliga i anledning av beslut om organisationsändringar, dock givetvis allttjämt icke såvitt avser personalstaterna för ordinarie personal, samt att bereda särskild ersättning åt personal som med bibehållen löneställning bestrider göromål som i en ny organisation ankomma på innehavare av högre tjänst.

[6.] **Avlöningsförmåner m. m. åt värnpliktiga.** I proposition till innevarande års riksdag med förslag till ändring i värnpliktslagen m. m. har på grundval av 1949 års gruppchefsutrednings betänkande rörande gruppchefsutbildningen och därmed sammanhängande frågor (SOU 1951:57) föreslagits, bland annat, att utbildningstiden för värnpliktiga i allmänhet samt för värnpliktiga, vilka uttagits för utbildning till underbefäl, skall förlängas. Vid anmälan av nämnda proposition har jag framhållit att förslagen påkalla vissa ändringar i föreskrifterna rörande avlöning m. m. till värnpliktiga. Jag torde nu få upptaga dessa frågor till behandling. I samband därmed behandlar jag även uppkommen fråga rörande jämkning av bestämmelserna om värnpliktigas förmåner i samband med inskrivningsförrättning.

Enligt kungörelsen om värnpliktsavlöning (SFS 1945:881) utgår lägsta ifrågakommande penningbidrag till menig, som icke fullgjort värnplikts-tjänstgöring under sammanlagt 300 dagar. Förhöjt bidrag utgår till den menige från och med den 301:a tjänstgöringsdagen. Tiden 300 dagar motsvarar sammanlagda längden av första tjänstgöring och en repetitionsövning vid armén och kustartilleriet enligt gällande bestämmelser. Det må

anmärkas att det skördeuppehåll som nu förekommer vid armén och varunder utgå vanliga ekonomiska förmåner icke kvalificerar till förhöjning av bidraget. Motivet till regeln om 300 dagar torde ha varit att vid tidpunkten för andra repetitionsövningen en stor del av de värnpliktiga bildat familj och blivit försörjningspliktiga.

Överbefälhavaren har i yttrande till civilförvaltningen framhållit, att första repetitionsövningen numera fullgöres av huvuddelen av arméns värnpliktiga någon gång mellan tredje och nionde åren efter inskrivningsåret. Redan vid fullgörande av denna repetitionsövning kunna åtskilliga värnpliktiga antagas vara försörjningspliktiga. Det anses därför skäligt att det högre penningbidraget utgår redan från och med första repetitionsövningen.

Civilförvaltningen (skr. ^{21/1} 1952) har biträtt överbefälhavarens mening.

I nyssnämnda proposition har föreslagits att första tjänstgöringen vid armén skall omfatta 304 dagar, häri inräknat det under sommarhalvåret förekommande övningsuppehållet. Därest denna tjänstgöringstid genomföres, synes det skäligt och lämpligt att förhöjt penningbidrag får utgå från och med den 305:e tjänstgöringsdagen. Denna regel bör — såsom myndigheterna funnit — gälla enhetligt för samtliga försvarsgrenar. Penningbidraget till vapenfria värnpliktiga torde böra utgå efter motsvarande normer.

Enligt 1949 års gruppchefsutrednings förslag skola värnpliktiga gruppchefselever samt värnpliktiga föregångsmän, vilka med godkännande vitsord genomgått föreskriven utbildning, i samband med uttryckningen från första tjänstgöring tilldelas premie om 200 kronor respektive 100 kronor. Dylik premie avses efter prövning i varje särskilt fall skola kunna tilldelas även värnpliktig som utan godkännande vitsord genomgått underbefälsutbildning men som under utbildningen visat ambition och intresse. I värnpliktspropositionen har lämnats en närmare redogörelse för förslagen och däröver avgivna remissutlåtanden. Vid prövningen av dessa frågor i nämnda sammanhang har jag funnit förslagen i stort sett lämpliga. Jag biträder alltså vad gruppchefsutredningen föreslagit i fråga om premier åt värnpliktiga gruppchefer och föregångsmän och föreslår, att därutöver nämnda förslag genomföres även vid marinen i den omfattning som av mig angivits i värnpliktspropositionen.

Frågan om ersättning till inskrivningsskyldiga för mistad arbetsinkomst m. m. i samband med inskrivningsförrättning har prövats av 1945 års och 1950 års riksdagar. I sina av riksdagen godkända utlåtanden (1945: 286 och 1950: 4) har statsutskottet anfört att inställelse till inskrivningsförrättning torde få anses utgöra en integrerande del av varje svensk man enligt värnpliktslagen åliggande skyldighet. Befogad anledning har därför icke synts utskottet föreligga att betrakta ifrågakarande inställelse såsom sådant uppdrag, för vilket gottgörelse i allmänhet plägar utgå. Utskottet har därför icke givit sin anslutning till förslag om ersättning för mistad arbetsinkomst.

Högerns ungdomsförbund (skr. ⁸/₁ 1952) har hemställt om en undersökning rörande möjligheterna att ändra värnpliktsavlöningsbestämmelserna såtillvida att inskrivningsskyldiga skola kunna tillerkännas ersättning för utlägg samt för förlorad arbetsförtjänst i samband med inskrivningsförrättning. Försvarets civilförvaltning har den 8 februari 1952, efter samråd med chefen för armén, avgivit yttrande i ärendet.

De skäl, som av statsutskottet anförts, torde alltjämt äga giltighet vid bedömandet av frågan om ersättning för förlorad inkomst. Däremot synes det skäligt att ersättning för utlägg för kost och logi får utgå till sådana inskrivningsskyldiga som bo så långt från närmaste inskrivningsplats att de nödgas vara frånvarande från sin bostadsort mer än ett dygn. Jag föreslår att traktamentsersättning enligt lägsta traktamentsklass i allmänna resereglementet — för närvarande 12 kronor för hel dag och 9 kronor för hel natt — skall utgå till dylika värnpliktiga.

De ändringar i gällande författningar som vid bifall till vad jag i det föregående förordat bliva erforderliga torde få utfärdas av Kungl. Maj:t. Vid beräkandet i 1952 års statsverksproposition av vederbörliga anslag för budgetåret 1952/53 ha här berörda ändringar i huvudsak beaktats, och någon uppräknings av desamma är alltså icke erforderlig.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att godkänna vad jag i det föregående föreslagit i fråga om penningbidrag, premier samt traktamentsersättning till värnpliktiga.

[7.] **Försvarets civilförvaltning: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	2 450 000	2 609 220
1951/52 (statsliggaren s. 166)	2 398 000	
1952/53 (förslag)	2 855 000	

I årets statsverksproposition (bil. 6, p. 4) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Försvarets civilförvaltning: Avlöningar för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 2 850 000 kronor.

Yrkande.

Försvarets civilförvaltning (skr. ²⁹/₈ 1951) har hemställt att anslaget höjes med 452 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Uppflyttning i lönegrad		
1 maskinbiträde Ce 9 — tekniker Ce 15	2 136	
1 maskinbiträde Ce 9 — tekniker Ce 11	756	
2. 2 telefonister Cg 6 utgå		8 424

	Ökning	Minskning
3. 1 befattning för pensionerad underofficer utgår		4 220
4. 10 biträden i reglerad befordringsgång — kontorsbiträden Ca 8	—	—
5. Omräkning		
Löneklassuppflyttningar m. m.	27 240	
Rörligt tillägg	434 787	
	464 919	12 644
	Avrundat + 452 000	

Motiv.

1. Civildförvaltningen anser, att ifrågavarande lönegradsuppflyttningar, som överensstämmer med militära förvaltningsutredningens förslag, äro nödvändiga för att tillförsäkra ämbetsverket kvalificerad personal för handhavande av verkets hålkortsmaskiner.

2. Under budgetåret 1951/52 ha under civilförvaltningens icke-ordinarie-post beräknats medel för avlönande av två telefonister intill den 1 april 1952, då ämbetsverket förutsattes ha övergått till automatväxel. Posten föreslås för nästkommande budgetår minskad med motsvarande belopp (9 månaders lön).

3. Innehavaren av en i civilförvaltningens organisation ingående befattning för pensionerad underofficer med arvode motsvarande lön enligt 20 löneklassen, avsedd för ämbetsverkets sjörevision, har avgått under innevarande budgetår. Då militära förvaltningsutredningen icke föreslagit någon motsvarande tjänst, räknar civilförvaltningen med att densamma skall utgå ur organisationen.

4. Jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången böra 10 nya ordinarie kontorsbiträdestjänster uppföras å civilförvaltningens personalförteckning. Av de nytillkommande tjänsterna komma 4 att besättas med personal, som innehar högre extra ordinarie befattningar.

Departementschefen.

I sitt den 16 oktober 1950 dagtecknade betänkande (SOU 1950: 36 och 37) framlade 1946 års militära förvaltningsutredning förslag rörande försvarets centrala tyg-, intendentur- och civilförvaltning. Förslaget berörde följande centrala ämbetsverk, nämligen försvarets civilförvaltning och krigsmaterielverket samt armé-, marin- och flygförvaltningarna. Vid anmälan i årets statsverksproposition av förevarande anslag meddelade jag, att förvaltningsutredningens förslag vore föremål för beredning inom försvarsdepartementet och att jag avsåg att senare hemställa, att särskild proposition i ämnet förelades 1952 års riksdag. Under den fortsatta behandlingen av ärendet har det emellertid visat sig att detsamma kräver ytterligare överväganden. Med hänsyn härtill är det icke möjligt att på grundval av utredningsförslaget framlägga förslag till årets riksdag. Så som frågan om en omorganisation av försvarsförvaltningen nu ligger till, är

det för nästa budgetår icke möjligt att annat än i undantagsfall vidtaga några personalförändringar vid de myndigheter som beröras av omorganisationsförslaget.

Det uppskov med ifrågavarande organisationsfrågas slutliga lösning, som sålunda icke kan undvikas, bör emellertid icke hindra, att ändringar i den bestående organisationen provisoriskt vidtagas, i den mån så anses påkallat av rationaliseringskrav eller andra förhållanden.

Genom beslut den 28 september 1951 har Kungl. Maj:t — i anslutning till av överbefälhavaren i utlåtande över förvaltningsutredningens betänkande gjorda förslag — bl. a. förordnat om vissa ändringar beträffande krigsmaterielverkets arbetsuppgifter, varvid viss del av verkets anskaffningsverksamhet överförts på försvarsgrensförvaltningarna. Jag förutsätter att Kungl. Maj:t även i andra uppkommande fall skall äga att inom ramen för gällande stater och beviljade anslag företaga erforderliga jämkningar i förvaltningsorganisationen. Det kan härvid befinnas erforderligt att i vissa fall bereda tjänstemän vikariatslön i högre lönegrad liksom ock att med anlitande av sakanslag anställa ytterligare personal.

Civilförvaltningens förslag har icke givit mig anledning till erinran. Dock är jag icke beredd att nu taga ställning till frågan om hålkortspersonalens löneställning. I anslutning till den år 1951 genomförda löneförhöjningen för statstjänstemän bör det till generaldirektörens ställföreträdare i civilförvaltningen utgående arvodelt å 1 200 kronor uppräknas med 300 kronor till 1 500 kronor. Vidare bör uppräknings ske av 2 inspektionsarvoden å nu 1 800 kronor till 1 980 kronor och ett arvode till biträde vid civilförvaltningens arkiv å nu 588 kronor till 648 kronor.

Riksdagens beslut i anledning av propositionen 1951:114 angående lönerevision för vissa chefstjänstemän m. m. har medfört vissa löneförhöjningar för tjänstemän, som avlönas från ifrågavarande anslag. Medel härfor böra beräknas under vederbörande anslagsposter.

Anslaget beräknar jag för budgetåret 1952/53 till 2 855 000 kronor enligt följande.

Anslagsposten Avlöningar till ordinarie tjänstemän ökas med 9 100 kronor för höjda grundlöner med anledning av 1951 års lönerevision för chefstjänstemän, med 30 000 kronor för grundlön till sex ordinariesatta biträden för skriv- och kontorsgöromål samt med 2 475 kronor för löneklassuppflyttningar. Posten ökas sålunda med i runt tal 42 000 kronor till $(828\,000 + 42\,000 =) 870\,000$ kronor.

Posten Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar minskas till följd av indragning av ett arvode med 8 136 kronor till $(35\,000 - 8\,136 =)$ avrundat 27 000 kronor.

Anslagsposten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, ökas på grund av den tidigare föreslagna höjningen av fyra arvoden med 720 kronor till $(5\,388 + 720 =) 6\,108$ kronor.

Posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med 21 000 kronor för löneklassuppflyttningar och 2 000 kronor för bestridande av vikariatslön i lönegrad Ce 37 åt advokatfiskalen enligt lönerevisionen för chefstjänstemän samt minskas med 6 336 kronor för två telefonister och med 30 000 kronor för sex biträden för skriv- och kontorsgöromål. Posten minskas sålunda med $(6\,336 + 30\,000 - 21\,000 - 2\,000 =)$ i runt tal 13 000 kronor och uppföres med $(1\,295\,000 - 13\,000 =)$ 1 282 000 kronor.

Posten Rörligt tillägg höjes, främst med hänsyn till genomförd avlöningsförhöjning, med 433 280 kronor till $(258\,612 + 433\,280 =)$ 691 892 kronor.

Inkomstposten Pensionsmedel minskas med hänsyn till att en för pensionerad underofficer avsedd befattning indrages och ökas något till följd av det rörliga tilläggets höjning i fråga om kvarvarande två arvodesbefattningar. Posten beräknas till $(2 \times 10\,850 =)$ i avrundat tal 22 000 kronor, innebärande en minskning med $(24\,000 - 22\,000 =)$ 2 000 kronor.

Anslagsökningen utgör 457 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) på personalförteckningen för försvarets civilförvaltning uppföra ytterligare 10 kontorsbiträdestjänster i lönegrad Ca 8;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets civilförvaltning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	870 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	27 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	6 108
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 282 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	691 892
Summa kronor	2 877 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	22 000
Nettoutgift kronor	2 855 000

c) till Försvarets civilförvaltning: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 855 000 kronor.

[8.] **Krigsmaterielverket: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	2 385 000	2 612 958
1951/52 (statsliggaren s. 169)	2 465 000	
1952/53 (förslag)	2 960 000	

I årets statsverksproposition (bil. 6, p. 8) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Krigsmaterielverket: Avlöningar för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 2 825 000 kronor.

Yrkande.

Krigsmaterielverket (skr. ¹⁸/8 1951) har hemställt, att anslaget ökas med 460 000 kronor.

	Ökning
1. Klassifikations- och katalogiseringsarbete.	
1 förste byråingenjör Ce 29	17 520
1 ingenjör Cg 22	12 132
1 tekniker Ce 15	8 772
2. 1 ingenjör i Ce 22 överföres från sakanslag	12 132
3. Uppflyttningar i lönegrad.	
2 byråingenjörer Ce 27 — förste byråingenjörer Ce 29	1 596
1 byråsekreterare Ce 24 — förste byråsekreterare Ce 27	1 572
4 ingenjörer Ce 22 — byråingenjörer Ce 24	2 952
1 bitr. ingenjör Ce 20 — ingenjör Ce 22	684
1 kanslibiträde Ce 11 — kontorist Ce 13	348
4. Krigsmaterielverkets lokalförvaltningar.	
1 driftsingenjör Cg 27	14 808
2 verkstadsförmän Cg 16	16 776
1 reparatör Ce 11	6 804
1 säsonganställd eldare, 8 tjänstgöringsmånader	4 500
5. Omräkning	360 000
6. 1 byråingenjör Cg 27 — Ce 27	—
	460 596
	eller i runt tal 460 000

Motiv.

1—3 och 6. I huvudsak samma yrkanden framställdes i verkets anslags-
äskanden för innevarande budgetår. Beträffande motiveringen torde få
hänvisas till propositionen 1951: 1, bil. 6, s. 36 och 37.

4. De begärda befattningarna avses för en ny lokalförvaltning, vars sam-
mansättningsverkstad beräknas bli färdig för drift under innevarande bud-
getår.

5. Kostnadsökningen, som är av automatisk natur, hänför sig med om-
kring 30 000 kronor till löneklassuppflyttningar och i övrigt till rörligt
tillägg.

Departementschefen.

Såsom i det föregående vid anmälan av civilförvaltningens avlösningsanslag anförts har ställning ännu icke kunnat tagas till resultatet av det utredningsarbete, som bedrivits av 1946 års militära förvaltningsutredning. Med hänsyn härtill och av skäl som jag i övrigt i nyssberörda sammanhang anfört kan jag icke tillstyrka något av de förslag till förändringar beträffande personalorganisationen vid krigsmaterielverkets huvuddel som verket nu framställt. Däremot har jag intet att erinra mot den av verket begärda personalförstärkningen för lokalförvaltningen i Kortfors.

Kungl. Maj:ts under civilförvaltningens avlösningsanslag omnämnda beslut den 28 september 1951 innebär, att vissa uppgifter överflyttas från krigsmaterielverket till försvarsgrensförvaltningarna. Jag utgår från att det skall vara Kungl. Maj:t obetaget att låta personal vid krigsmaterielverket, som härigenom frigöres, tjänstgöra vid försvarsgrensförvaltningarna.

I enlighet med riksdagens beslut i anledning av propositionen 1951:114 angående lönerevision för vissa chefstjänstemän m. m. ha ett antal byråchefer och jämställda befattningshavare i lägre lönegrad än Ca 37 eller Ma 12 i krigsmaterielverket samt armé-, marin- och flygförvaltningarna i avbidan på resultatet av militära förvaltningsutredningens förslag förordnats att mot vikariatslön bestrida göromål som eljest ankomma på tjänstemän i 37 lönegraden. Då förslag i berörda organisationsfråga icke kan föreläggas innevarande års riksdag, torde löneställningen för ifrågavarande byråchefer m. fl. snarast böra upptagas till prövning med utgångspunkt från dem nu åvilande arbetsuppgifter. Det torde därvid få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga de jämkningar i vikariatslöneförordnandena vartill prövningen kan giva anledning. För krigsmaterielverkets vidkommande berör frågan tre byråchefer i Ce 33. Medel för beredande av vikariatslön åt dessa i Ce 37 torde för nästa budgetår böra beräknas under verkets icke-ordinariepost. Medel för de löneförhöjningar i övrigt, som föranletts av berörda lönerevision och ha avseende å krigsmaterielverket, böra jämväl beräknas under anslaget.

Anslaget beräknar jag för budgetåret 1952/53 till 2 960 000 kronor enligt följande.

Posten Avlöningar till ordinarie tjänstemän ökas med 2 400 kronor på grund av 1951 års lönerevision för chefstjänstemän till (130 000 + 2 400 =) 132 400 kronor.

Posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal höjes med 33 400 kronor för den nytillkommande personalen vid lokalförvaltningarna i Kortfors, med 6 000 kronor för vikariatslön i lönegrad Ce 37 till tre byråchefer och med 30 000 kronor för löneklassuppflyttningar till (2 010 000 + 33 400 + 6 000 + 30 000 =) i runt tal 2 079 000 kronor.

Posten Rörligt tillägg ökas med 423 600 kronor till (256 000 + 423 600 =) 679 600 kronor.

Utgiftsposterna Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, 100 000 kronor, samt Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 17 000 kronor, ävensom inkomstposten Pensionsmedel, 48 000 kronor, upptagas till oförändrade belopp.

Anslagsökningen utgör 495 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för krigsmaterielverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	132 400
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	100 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	17 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 079 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	679 600
	Summa kronor 3 008 000

Särskilda uppborädsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	48 000
	Nettoutgift kronor 2 960 000

b) till *Krigsmaterielverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 960 000 kronor.

[9.] **Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	1 515 000	1 580 161
1951/52 (statsliggaren s. 173)	1 470 000	
1952/53 (förslag)	1 700 000	

I årets statsverksproposition (Bil. 6, punkt 13) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Fortifikationsförvaltningen: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 1 750 000 kronor. I samband därmed anmäldes, att fortifikationsförvaltningen gemensamt med statens organisationsnämnd i skrivelse den 26 november 1951 framlagt förslag till ny organisation av den regionala och lokala fortifikations- och byggnadsförvaltningen.

I skrivelse den 17 augusti 1951 med förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1952/53 erinrade *fortifikationsförvaltningen* om föredragande

departementschefens uttalande till propositionen 1951:110 (s. 61), att en översyn av ämbetsverkets organisation borde ske, lämpligen i samband med att frågan om den lokala och regionala fortifikations- och byggnadsförvaltningens organisation löstes. Enligt ämbetsverkets uppfattning kunde en dylik översyn knappast utföras inom sådan tid, att resultatet därav kunde föreläggas 1952 års riksdag. De förslag till personalförändringar m. m., som fortifikationsförvaltningen framlagt för budgetåret 1952/53, hade ämbetsverket bedömt vara helt oberoende av en eventuell omorganisation av verket.

Yrkande.

Fortifikationsförvaltningen har i skrivelsen den 17 augusti 1951 hemställt, att anslaget höjes med 300 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. 1 pensionerad officer (skjutbaneofficer) 1: 29—1: 31	1 596	
2. Uppflyttningar i lönegrad.		
6 amanuenser enligt reglerad befordringsgång — förste byråsekreterare Ce 27	5 607	
1 kanslibitråde Ca 11 (registrator på administrativa byrån) — kontorist Ca 13	339	
2 biträden för skriv- och kontorsgöromål — kanslibitraden Ce 11	1 512	
3. Ökade kostnader för anlitan­de av lantmäteriteknisk sakkunskap	6 000	
4. 1 kansliskrivare Ca 15 å övergångsstat indrages		9 864
5. Omräkning.		
Löneklassuppflyttningar	10 822	
Rörligt tillägg	284 000	
	309 876	9 864
	+ 300 012	
	Avrundat 300 000	

Motiv.

1. Förslaget motiveras med de med ifrågavarande tjänst förenade arbetsuppgifternas speciella och ansvarsfulla natur. Den genomgripande förändring på handvapentechnikens och skjututbildningsteknikens område, som ägt rum under åren närmast före det senaste världskriget, hade medfört skärpta krav på skjutbaneofficerens arbetsinsats. Denne måste ägna största uppmärksamhet åt skyddsanordningar i stridsskjutningsterräng och på skjutbanor samt åt säkerhetsföreskrifter till förebyggande av riskmoment för den militära personalen och civilbefolkningen.

2 och 3. Förslagen ha framställts i tidigare medelsäskanden (prop. 1951:110, s. 58).

4. Innehavaren av den å personalförteckningen upptagna tjänsten för kansliskrivare i Ca 15 å övergångsstat pensioneras under innevarande budgetår. Med hänsyn härtill föreslås tjänsten skola avföras ur förteckningen.

I övrigt har fortifikationsförvaltningen föreslagit att å personalförteckningen för extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 24 med avlöning från byggnadsanslag uppföras ytterligare två tjänster för förste byråingenjör i Ce 29, avsedda den ena för befästhingsbyråns konstruktionssektion och den andra för byggnadsbyråns arkitekt- och konstruktionssektion. — Beträffande den föreslagna tjänsten för en förste byråingenjör vid befästhingsbyråns konstruktionssektion har ämbetsverket framhållit, att på grund av den fortlöpande ansvällningen av sektionens arbetsuppgifter för närvarande vid sektionen funnes anställda 12 befästhingshavare i lönegraderna 24—13 med arbetsuppgifter av teknisk natur. Vid sektionen funnes emellertid icke någon befästhing för kvalificerad konstruktör med högre teknisk utbildning förutom sektionsschefen. Ytterligare en tekniker med högre utbildning anges erforderlig. Den nye förste byråingenjören avses skola tjänstgöra såsom ställföreträdare för sektionsschefen. — Inom byggnadsbyråns arkitekt- och konstruktionssektion finnes för närvarande en särskild detalj för kostnadsberäkningar. Vid detaljen tjänstgöra två byråingenjörer i 24 lönegraden och en biträdande ingenjör i 19 lönegraden. Som chef för detaljen anses med hänsyn till arbetsuppgifternas kvalificerade och ansvarsfulla natur böra avses en förste byråingenjör i Ce 29. Till stöd för lönegradsplaceringen av tjänsten har åberopats, att chefen för kostnadsberäkningssektionen inom byggnadsstyrelsen är placerad i 30 lönegraden. Omfattningen av de kvalificerade göromålen vid sektionen har, enligt vad ämbetsverket anført, icke gjort det möjligt att disponera någon annan befästhingshavare vid sektionen för ifrågavarande detalj.

Departementschefen.

Vid behandlingen av förevarande anslagsfråga i årets statsverksproposition anmälde jag, att det förslag till ny organisation av den regionala och lokala fortifikations- och byggnadsförvaltningen, som fortifikationsförvaltningen gemensamt med statens organisationsnämnd framlagt i skrivelse den 26 november 1951, var föremål för remissbehandling. Enär ett ställningstagande till den föreslagna nya organisationen kunde komma att påverka centralorganets personalbehov var jag icke beredd att då fatta slutlig ståndpunkt till medelsbehovet under förevarande anslag. På grund av organisationsärendets omfattning och innebörden av förslaget har ett flertal myndigheter hemställt om förlängning av remisstiden. Jag har ansett mig böra bifalla dessa yrkanden. Förlängningen av remisstiden medför emellertid, att det icke är mig möjligt att taga slutlig ställning till förslaget inom sådan tid, att proposition i ämnet kan föreläggas årets riksdag.

Vad angår fortifikationsförvaltningens anslagsäskanden för budgetåret 1952/53 torde, i enlighet med ämbetsverkets förslag, den å övergångsstat uppförda kansliskrivartjänsten i Ca 15 få utgå ur personalförteckningen fr. o. m. nästa budgetår.

På de av fortifikationsförvaltningen anförda skälen tillstyrker jag att

befattningen som skjutbaneofficer uppflyttas från löneklass 1: 29 till 1: 31 ävensom att en tjänst för förste byråingenjör i Ce 29 med avlönning från byggnadsanslag inrättas vid befästningsbyråns konstruktionssektion. Övriga förslag till personalförändringar kan jag f. n. ej biträda.

Jag anser mig icke heller för nästa budgetår kunna under anslaget beräkna ytterligare medel för lantmäteriteknisk sakkunskap.

Enligt tilläggsbestämmelserna till statens allmänna avlöningsreglemente, bilaga D, III. Tjänstemän vid försvaret, utgå vid vissa myndigheter förvaltningsarvoden å 720 kronor. Vid fortifikationsförvaltningen utgå 3 dylika arvoden. Jag föreslår att arvodena i anslutning till de 1951 genomförda avlöningsförhöjningarna ökas med 60 kronor till 780 kronor.

Anslaget beräknar jag för budgetåret 1952/53 till 1 700 000 kronor enligt följande.

Anslagsposten Avlöningar till ordinarie tjänstemän ökas med 7 764 kronor för höjda grundlöner jämlikt 1951 års lönerevision för chefs-tjänstemän och med 973 kronor för löneklassuppflyttningar samt minskas med 7 428 kronor på grund av indragning av en kansliskrivartjänst i Ca 15. Posten ökas alltså med $(7\,764 + 973 - 7\,428 =)$ 1 309 kronor till $(440\,000 + 1\,309 =)$ i runt tal 441 000 kronor men kan med hänsyn till belastningen under tidigare budgetår minskas med 31 000 kronor till 410 000 kronor.

Posten Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar ökas med 1 212 kronor för uppflyttning av skjutbaneofficern från löneklassen 1: 29 till 1: 31 till $(126\,000 + 1\,212 =)$ i runt tal 127 000 kronor.

Posten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, ökas med 180 kronor för höjning av 3 förvaltningsarvoden till $(9\,660 + 180 =)$ 9 840 kronor.

Posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med 7 324 kronor för löneklassuppflyttningar till $(826\,000 + 7\,324 =)$ i runt tal 833 500 kronor.

Posten Rörligt tillägg ökas med 260 320 kronor till $(157\,340 + 260\,320 =)$ 417 660 kronor.

Inkomstposten Pensionsmedel ökas med 9 000 kronor till $(89\,000 + 9\,000 =)$ 98 000 kronor.

Anslagshöjningen utgör 230 000 kronor.

Med hänsyn till att även den lägre extra ordinarie personalen vid fortifikationsförvaltningen förtecknas i personalförteckning, som fastställs av Kungl. Maj:t, torde anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal även för nästa budgetår kunna betecknas förslagsvis. Posten bör emellertid liksom hittills maximeras av Kungl. Maj:t.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) dels ur personalförteckningen för fortifikationsförvaltningen utesluta en under rubriken Tjänsteman å övergångsstat upptagen tjänst för kansliskrivare i lönegrad Ca 15, dels

ock på förteckningen under rubriken Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 24 med avlöning från byggnadsanslag uppföra ytterligare en tjänst för förste byråingenjör i lönegrad Ce 29;

b) fastställa följande avlöningsstat för fortifikationsförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	410 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	127 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	9 840
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	833 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	417 660
Summa kronor	1 798 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	98 000
Nettoutgift kronor	1 700 000

c) till *Fortifikationsförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 700 000 kronor.

[10.] **Arméförvaltningen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	1 440 000	1 466 934
1951/52 (statsliggaren s. 176)	1 350 000	
1952/53 (förslag)	1 610 000	

I årets statsverksproposition (bil. 6, p. 18) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Arméförvaltningen: Avlöningar för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 1 610 000 kronor.

Yrkande.

Arméförvaltningen (skr. ¹⁸/₈ 1951) har hemställt, att anslaget ökas med 274 000 kronor.

1. Uppflyttning i lönegrad.	Ökning
1 förste byråsekreterare Ce 27—Ce 29	624
3 amanuenser i reglerad befordringsgång — förste byråsekreterare Ce 27	1 836
1 kontorist Ca 13 — kontorsskrivare Ca 19	2 028
1 expeditivakt Ca 9 — förste expeditivakt Ca 11	528
4 biträden i reglerad befordringsgång — kanslibiträden Ce 11 ...	2 832
2. 6 biträden i reglerad befordringsgång uppföras å ordinarie stat	—
3. Omräkning	266 092
	Avrundat 274 000

Motiv.

1. Till stöd för ifrågavarande yrkanden, av vilka flertalet framställts redan i tidigare av arméförvaltningen gjorda anslagsäskanden, ha i huvudsak åberopats de med respektive tjänster förenade arbetsuppgifternas art och omfattning.

3. Kostnadsökningen, som är av automatisk natur, hänför sig till avlöningsförhöjningar på grund av 1951 års lönerevision för cheftjänstemän, löneklassuppflyttning och 1951 års höjning av det rörliga tillägget.

Arméförvaltningen har vidare (skr. ¹⁶/₄ 1951) hemställt om ändrad tjänstebenämning för två å ämbetsverkets personalförteckning för extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 24 uppförda befattningar. Framställningen innebär att en förste byråsekreterartjänst i Ce 27 på grund av med tjänsten förenade arbetsuppgifter benämnes byråintendent samt att en ingenjörtjänst i Ce 25 med hänsyn till löneställningen benämnes byråingenjör.

Departementschefen.

Av skäl som jag anfört vid anmälan av civilförvaltningens avlöningsanslag kan jag icke tillstyrka de av arméförvaltningen begärda lönegradsuppflyttningarna.

Mot inrättande i enlighet med arméförvaltningens förslag av ytterligare 6 ordinarie kontorsbiträdestjänster i utbyte mot samma antal biträdestjänster för skriv- och kontorsgöromål har jag intet att erinra. Vid arméförvaltningen utgå 25 förvaltningsarvoden å 720 kronor enligt tilläggsbestämmelserna till statens allmänna avlöningsreglemente, bilaga D, III. Tjänstemän vid försvaret. Såsom jag anfört vid behandlingen av fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag böra dessa arvoden höjas till 780 kronor.

De av arméförvaltningarna föreslagna ändrade tjänstebenämningarna anser jag mig kunna godtaga.

Anslaget beräknar jag för budgetåret 1952/53 till 1 610 000 kronor enligt följande.

Posten Avlöningar till ordinarie tjänstemän ökas med 5 916 kronor till följd av den förra året beslutade chefslönerregleringen och med 31 680 kronor för ordinariesättning av 6 biträdestjänster till $(340\,000 + 5\,916 + 31\,680 =)$ i runt tal 378 000 kronor.

Anslagsposten Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, 365 000 kronor, uppföres med oförändrat belopp.

Posten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, ökas med 1 500 kronor för höjning av förvaltningsarvoden till $(18\,000 + 1\,500 =)$ 19 500 kronor.

Posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med 7 176 kronor för löneklassuppflyttningar och minskas med 31 680 kronor på grund av ordinariesättning av 6 biträdestjänster. Posten minskas med i runt tal 24 000 kronor och uppföres med $(716\,000 - 24\,000 =)$ 692 000 kronor.

Anslagsposten Rörligt tillägg ökas med 290 500 kronor till $(161\,000 + 290\,500 =)$ 451 500 kronor.

Inkomstposten Pensionsmedel ökas på grund av de höjda rörliga tilläggen med 46 000 kronor till $(250\,000 + 46\,000 =)$ 296 000 kronor.

Anslagsökningen utgör 260 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) på personalförteckningen för arméförvaltningen uppföra ytterligare 6 kontorsbiträdestjänster i lönegrad Ca 8 samt vidtaga de ändringar i fråga om tjänstebenenämning, som jag i det föregående förordat;

b) fastställa följande avlöningsstat för arméförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	378 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	365 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	19 500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	692 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	451 500
Summa kronor 1 906 000	

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	296 000
Nettoutgift kronor 1 610 000	

c) till Arméförvaltningen: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 610 000 kronor.

[11.] Marinförvaltningen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	655 000	633 527
1951/52 (statsliggaren s. 178)	600 000	
1952/53 (förslag)	710 000	

I årets statsverksproposition (bil. 6, p. 20) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Marinförvaltningen: Avlöningar för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 710 000 kronor.

Yrkande.

Marinförvaltningen (skr. ¹³/₈ 1951) har hemställt, att anslaget ökas med 148 400 kronor.

1. Personalförstärkningar.	Ökning
1 förste byråsekreterare Cg 27 (föreståndare för personalkontoret)	17 313
1 byråingenjör Ce 24 (hjälpfartygsplaneringen)	13 572
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål	6 288
2. Lönegradsuppflyttningar.	
1 förste byråsekreterare Ca 27 (chef för civilbyråns kansli) — Cg 29	1 560
1 byråsekreterare Ca 24 (vapenavdelningen) — Cg 27	804
1 kamrerare Ce 23 (dispositionsbokförare) — Ce 24	808
1 kontorist Cg 13 (sekreterare hos souschefen) — kansliskrivare Ce 15	432
1 kanslibiträde Cg 11 (dispositionsbokföringen) — kontorist Ce 13	435
3. Omräkning	107 188
	148 400

Motiv.

1. Befattningen såsom föreståndare för marinförvaltningens personalkontor bestrides f. n. av en revisor i Ca 24. Marinförvaltningen har i tidigare äskanden, med tillstyrkan av försvarets civilförvaltning, föreslagit att för befattningen inrättas en tjänst för förste byråsekreterare i Ce 27. Beträffande motiven härför torde få hänvisas till prop. 1950: 1, bil. 6, s. 37. Marinförvaltningen föreslår nu, att för befattningen i fråga tills vidare inrättas en extra tjänst i Cg 27. Därvid förutsätter ämbetsverket, att den ordinarie revisorstjänsten, som egentligen är avsedd för kameralkontoret, återföres dit.

För arbetsuppgifter i samband med hjälpfartygsplaneringen inrättades vid marinförvaltningen fr. o. m. budgetåret 1946/47 bl. a. en byråingenjörstjänst i Ce 24 och en ingenjörstjänst i Ce 22. Sedan emellertid ämbetsverket berett innehavaren av tjänsten i Ce 22 anställning såsom extra tjänsteman i Cg 24 med avlöning från sakanslag, har anslagsposten till avlöningar till

övrig icke-ordinarie personal nedräknats med ett belopp motsvarande avlönning enligt lönegraden Ce 22 (prop. 1950: 1, bil. 6, s. 38). Då innehavaren av den extra tjänsten i Cg 24 avgått samt kompetent sökande till denna tjänst icke kunnat erhållas, föreslår marinförvaltningen, att i stället inrättas en byråingenjörstjänst i Ce 24 med avlönning från ämbetsverkets avlöningsanslag.

Det föreslagna nya biträdet för skriv- och kontorsgöromål avses för personalkontoret. Med hänsyn till den betungande arbetsbördan på kontoret har det visat sig nödvändigt att kunna avlasta en del rutingöromål på ett dylikt biträde.

2. Till stöd för förslaget om lönegradsuppflyttning av chefen för civilbyråns kansli anför marinförvaltningen bl. a., att befattningshavaren i fråga regelbundet vore föredragande såväl inför chefen för ämbetsverket och souschefen som inför chefen för civilbyrån samt att de ärenden han hade att föredraga ofta vore av invecklad och arbetskrävande natur. Han hade vidare beslutanderätt i samma utsträckning som byråchef inom marinförvaltningens olika avdelningar.

Marinförvaltningen har i tidigare äskanden föreslagit, att för en på vapenavdelningen tjänstgörande byråsekreterare i Ca 24 skall inrättas tjänst för förste byråsekreterare i Ce 27 (prop. 1950: 1, bil. 6, s. 37). Ämbetsverket föreslår nu, att en extra tjänst i Cg 27 inrättas för ifrågavarande befattningshavare och att den ordinarie tjänsten i Ca 24 därvid vakant-sättes.

Marinförvaltningen har upprepat tidigare (prop. 1949: 1, bil. 6, s. 56) framlagt förslag om att uppflytta föreståndaren för ämbetsverkets dispositionsbokföring, nu i Ce 23 med benämningen kamrerare, till Ce 24. Denne tjänsteman hade under ämbetsverkets kamrerare (Ca 29) den närmaste uppsikten över och ansvaret för dispositionsbokföringen.

Souschefens sekreterare hade att vid sidan av övriga sekreterargöromål föra protokoll vid allmänna sammanträden, som hölles inför souschefen i regel en gång i veckan och där allmänna riktlinjer för arbetet inom förvaltningen uppdroges eller principiella frågor debatterades. Protokollen, som i flera fall vore vidlyftiga, uppsattes och utskreves självständigt av sekreteraren efter hennes stenografiska anteckningar. Sekreteraren vore vidare souschefen behjälplig med dennes korrespondens, därvid anspråk ställdes på befattningshavarens språkkunnighet. Även i övrigt hade sekreteraren att efter uppdrag av souschefen självständigt utföra kvalificerade göromål.

Det till uppflyttning i Ce 13 föreslagna kanslibiträdet i Cg 11 handhade ärenden avseende beställningar och medelsanvisningar till lokalförvaltningar m. m., uppgjorde sammanställningar och bokföringshandlingar för täckande av å förskottstitlar bokförda avlönningar till personal, avlönad från sakanslag, biträdde med kontroll över reskontrabokföringens riktighet och verkställde vederbörlig utgallring och arkivering av icke längre aktuella reskontrakort m. m.

3. Av ökningen hänföra sig omkring 90 000 kronor till den år 1951 genomförda höjningen av det rörliga tillägget och omkring 8 000 kronor till lönerevisionen för chefstjänstemän samma år.

Marinförvaltningen har vidare (skr. 3/3 1952) hemställt om vidtagande av vissa åtgärder i syfte bl. a. att förbättra förhållandena beträffande den kvalificerade tekniska personalen vid ämbetsverket.

Departementschefen.

Av skäl som jag anfört vid anmälan av civilförvaltningens avlöningsanslag kan jag icke tillstyrka de av marinförvaltningen begärda personalförändringarna.

Vid marinförvaltningen utgå 10 förvaltningsarvoden å 720 kronor. I överensstämmelse med vad jag föreslagit under fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag böra dessa arvoden höjas till 780 kronor.

Anslaget beräknas av mig för budgetåret 1952/53 till 710 000 kronor enligt följande.

Posten Avlöningar till ordinarie tjänstemän ökas med 5 790 kronor till följd av den förra året beslutade chefslöneregleringen. Posten uppföres med (225 000 + 5 790 =) i runt tal 231 000 kronor.

Anslagsposten Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, 170 000 kronor, uppföres med oförändrat belopp.

Posten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, ökas på grund av ovannämnda höjning av förvaltningsarvodena med 600 kronor till 7 800 kronor.

Posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med 8 000 kronor för löneklassuppflyttningar m. m. till (242 000 + 8 000 =) 250 000 kronor.

Anslagsposten Rörligt tillägg ökas med 118 400 kronor till (74 800 + 118 400 =) 193 200 kronor.

Inkomstposten Pensionsmedel ökas på grund av höjda rörliga tillägg med 23 000 kronor till (119 000 + 23 000 =) 142 000 kronor.

Anslagsökningen utgör 110 000 kronor.

Äberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för marinförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	231 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	170 000

3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	7 800
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	250 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	193 200
Summa kronor	852 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	142 000
Nettoutgift kronor	710 000

b) till *Marinförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett *förslagsanslag* av 710 000 kronor.

[12.] **Marinförvaltningen: Utrustning och inredning av nya lokaler.** I annat sammanhang kommer jag att framlägga förslag om anvisande av anslag för anordnande av vissa provisoriska lokaler inom Stockholms luftvärnsregementes kasernetablisement i Stockholm. Lokalerna avses i första hand för försvarets forskningsanstalt, men i desamma avses även skola inrymmas bl. a. delar av marinförvaltningen.

Marinförvaltningen har beräknat, att för utrustning och inredning av de för ämbetsverket avsedda lokalerna erfordras ett belopp av 159 000 kronor enligt följande specifikation.

	Kronor
Möblering av lokalerna	85 000
Skrivbordsutrustningar	1 800
Lysrörsarmatur	27 000
Inträdesavgift för 60 abonnenter	30 000
Tjuvlarmsanläggning	9 000
Mörkläggningsgardiner	1 500
Cykelställ	400
Flyttning av möbler m. m.	1 800
Anslagstavlor m. m. och oförutsett	2 500
Summa	159 000

Med den begränsning av byggnadsprogrammet varmed jag nödgas räkna synes det ovisst om marinförvaltningen kommer att kunna disponera så omfattande lokalutrymmen som i ämbetsverkets kostnadsberäkning förutsatts. Med beaktande härav och med hänsyn till vikten av att begränsa statsutgifterna föreslår jag, att för ändamålet anvisas allenast 70 000 kronor. Detta belopp torde böra anvisas såsom reservationsanslag för budgetåret 1952/53.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinförvaltningen*: *Utrustning och inredning av nya lokaler* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 70 000 kronor.

[13.] Flygförvaltningen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	896 000	808 502
1951/52 (statsliggaren s. 179)	751 000	
1952/53 (förslag)	930 000	

I årets statsverksproposition (bil. 6, p. 22) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Flygförvaltningen: Avlöningar för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 980 000 kronor.

Yrkande.

Flygförvaltningen (skr. ¹⁷/₈ 1951) har hemställt, att anslaget höjes med 234 000 kronor.

	Ökning
1. 1 byråintendent (drivmedelsassistent) Ce 27—Ca 27	—
2. 3 biträden i reglerad befordringsgång uppföras å ordinarie stat	—
3. Chefen för materielavdelningens elektriska byrå Cp 9 (vikariatslön Ca 37)—Cp 14	2 000
4. Omräkning	232 000
	234 000

Motiv.

1. Stadigvarande behov anses föreligga av ifrågavarande tjänst oavsett den framtida utformningen av flygförvaltningens organisation; yrkandet har framställts även i anslagsäskandena för innevarande och närmast föregående budgetår.

3. Med hänsyn till den avsevärda omfattningen och den synnerligen kvalificerade arten av de göromål, som äro förenade med ifrågavarande tjänst, anses densammas inplacering från och med nästa budgetår i Cp 14 oundgängligen erforderlig.

4. Kostnadsökningen, som är av automatisk natur, hänför sig till bl. a. 1951 års lönerevision för vissa chefstjänstemän, höjningen av rörliga tillägget samt löneklassuppflyttningar.

Departementschefen.

Av skäl som jag anfört i det föregående vid anmälan av civilförvaltningens avlöningsanslag kan jag icke nu tillstyrka den av flygförvaltningen begärda ordinariesättningen av en byråintendentstjänst.

Mot inrättande i enlighet med flygförvaltningens förslag av ytterligare 3 ordinarie kontorsbiträdestjänster i utbyte mot samma antal biträdestjänster för skriv- och kontorsgöromål har jag intet att erinra.

Till frågan om löneställningen för chefen för materielavdelningens elektriska byrå kan jag icke nu taga ställning.

Vid flygförvaltningen utgå 5 förvaltningsarvoden å 720 kronor. I överensstämmelse med vad jag föreslagit under fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag böra dessa arvoden höjas till 780 kronor.

Anslaget beräknar jag för budgetåret 1952/53 till 930 000 kronor enligt följande.

Posten Avlöningar till ordinarie tjänstemän ökas med 26 000 kronor på grund av 1951 års chefslönereglering och med 15 000 kronor på grund av nyinrättande av ordinarie kontorsbiträdestjänster till (280 000 + 26 000 + 15 000 =) 321 000 kronor.

Anslagsposten Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, 100 000 kronor, uppföres med oförändrat belopp.

Posten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, ökas med 300 kronor för höjning av förvaltningsarvoden till (8 600 + 300 =) 8 900 kronor.

Posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med 4 000 kronor på grund av nämnda chefslönereglering och med likaledes 4 000 kronor för löneklassuppflyttningar m. m. men minskas med 15 000 kronor på grund av ordinariesättning av biträdestjänster. Posten minskas sålunda med 7 000 kronor och uppföres med (351 000 — 7 000 =) 344 000 kronor.

Anslagsposten Rörligt tillägg ökas med 164 700 kronor till (76 400 + 164 700 =) 241 100 kronor.

Inkomstposten Pensionsmedel ökas på grund av höjda rörliga tillägg med 20 000 kronor till (65 000 + 20 000 =) 85 000 kronor.

Anslagsökningen utgör 179 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) på personalförteckningen för flygförvaltningen uppföra ytterligare 3 kontorsbiträdestjänster i lönegrad Ca 8;

b) fastställa följande avlöningsstat för flygförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	321 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	100 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	8 900
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	344 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	241 100
Summa kronor	1 015 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	85 000
Nettoutgift kronor	930 000

c) till *Flygförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 930 000 kronor.

[14.] **Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	116 000 000	129 888 891
1951/52 (statsliggaren s. 185) ¹	122 000 000	
1952/53 (förslag)	143 000 000	

¹ Därutöver 45 000 kronor överförda från anslaget Armén: Vissa repetitionsövningar m. m.

I årets statsverksproposition (Bil. 6, punkt 29) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen, att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 144 100 000 kronor.

Till följd huvudsakligast av förefintliga vakanser utvisa försvarsgrenarnas allmänna avlöningsanslag lägre belastning än vad som skulle vara fallet, om alla i personalförteckningarna för armén, marinen och flygvapnet redovisade personalstater vore fyllda. För att såvitt möjligt er hålla överensstämmelse mellan anslag och belastning ha anslagen för varje budgetår beräknats med ledning av tillgängliga uppgifter om medelsförbrukningen på anslag för tidigare budgetår. Den beräkning av medelsbehoven under dessa anslag efter genomsnittliga löneklassplaceringar och ortsgruppsfördelning för samtlig i personalförteckningar redovisad personal som angivits av 1945 års försvarskommitté (jfr prop. 1948: 206, s. 90 f.) tillämpas sålunda icke numera. Enligt meddelade direktiv har även försvarets civilförvaltning för budgetåret 1952/53 beräknat ifrågavarande anslag med ledning av tidigare medelsförbrukning.

Yrkanden.

Försvarets civilförvaltning har i anslutning till yrkanden av chefen för armén m. fl. myndigheter föreslagit vissa personalförändringar m. m. vid armén.

Arméchefens m. fl. yrkanden

Anslagsförändringar vid bifall till
civilförvaltningens förslag

Ökning Minskning Summa

1. Arméstabens organisation.

Överste vid generalstabskåren Ma

12—Mo 14/Ma 12 — | | |

1 biträdande ingenjör Cg 19—Ce 19 ... — | | |

1 personalassistent Ce 19 (Cg 19) ... 10 320 | | |

1 kansliskrivare Ca 15 — kontors-
skrivare Ca 17 — | | |

1 kanslibiträde Ca 11 — kansliskri-
vare Ce 15 — | | |

1 kontorsskrivare Cg 17 — Ce 17 — | | |

1 kanslibiträde Ce 11, vakant — | | |

Arméchefens m. fl. yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		Summa
	Ökning	Minskning	
1 förste expeditionsvakt Ca 11 med vikariatslön i 14 lönegraden — för- rådsuppbördsman Ca 14 (förrådsför- man Ce 14)	—	+	10 320
2. Indragning av T 2 N m. m.			
1 bataljonsläkarbeställning Ca 27 till- föres infanteriets kadettskola		—	
1 köksföreståndare Ca 12 (indrages vid vakans)		—	
1 förrådsvaktmästare Ce 12	6 816		
1 förrådsman Ce 9	5 844		
2 biträden för skriv- och kontors- göromål	11 040		
1 ekonomibitråde Ce 6	4 944		
1 ekonomibitråde Ce 3	4 260		
1 sjukvårdsbitråde Ce 3	4 260		
5 ekonomibiträden Ce 2	20 400		
1 förrådsunderofficer 1: 20, vakant	—	—	57 564
3. Indragning av Lv 3:s mobiliserings- central i Stockholm m. m.			
1 maskinist Ca 16 (vikariatslön Ca 17) — maskinmästare Ce 17 (Cg 17)	—		
1 maskinist Ca 16 (vikariatslön Ca 17) — maskinmästare Ca 17 ...	—		
1 reparatör Ce 13	7 440	+	7 440
4. Löneställningen för och redovisningen av vissa skolchefer.			
Chefen för ridskolan Ma 11 — Ma 11/Ma 10	—		
Major Ma 10 — chef för pansartrupp- skolan Ma 11/Ma 10	—		
Överstelöjtnant Ma 11 — chef för arméns signalskola Ma 12/Ma 11 ...	—		
5. Löneställningen för försvarsområdes- befälhavare.			
Kommendanten i Stockholm, tillika försvarsområdesbefälhavare för Stockholms försvarsområde 2: 14 — Mo 14	—		
7 försvarsområdesbefälhavare Mo 14 eller 1: 34 — Mo 14	—		

Arméchefens m. fl. yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		
	Ökning	Minskning	Summa
11 försvarsområdesbefälhavare 1: 34 — Ma 12 (5 försvarsområdesbefäl- havare 1: 34 — Ma 12 eller 1: 34) ...	19 960		
Försvarsområdesbefälhavaren för Ki- runa—Jokkmokks försvarsområde Ma 11 — Ma 12	5 316	+	25 276
6. Utbyggnad av regementsofficerska- dern vid luftvärnet.			
1 överstelöjtnant eller major Ma 11/Ma 10 och 1 major Ma 10 (2 majorer Ma 10)	33 596	+	33 596
7. Överflyttning av viss värnpliktsut- bildning till luftvärnet.			
1 sergeantsbeställning Ma 4 vid kaval- leriet överföres till luftvärnet	—		
Beställningar för 1 kapten Ma 9, 1 löjtnant Ma 7, 1 fanjunkare Ma 5 och 1 sergeant Ma 4 vid pansar- trupperna överföras till motsvaran- de beställningar vid luftvärnet	—		
1 sergeantsbeställning Ma 4 vid ingen- jörtrupperna överföres till luft- värnet	—		
1 löjtnantsbeställning Ma 7 vid träng- trupperna överföres till luftvärnet	—		
8. Radarskolans organisation.			
1 beställning för överstelöjtnant eller major Ma 11/10 vid luftvärnet över- föres till A 2	—		
2 kaptener Ma 9 vid luftvärnet (Md 9 vid A 2)	26 064		
1 driftingenjör Cg 24 — arméingenjör av 1. graden Ca 29	3 948		
1 driftingenjör Cg 24 — arméingen- jör av 2. graden Ca 27	2 316		
2 tyghantverkare av 1. klassen Ca 18	18 936		
3 armétekniker Ca 12	22 320		
1 tekniskt biträde Ce 11	7 092		
3 vaktmästare Ce 9 (Ce 10)	20 196		
4 förrådsmän Ce 9	25 488		
2 biträden för skriv- och kontorsgöro- mål	10 800		
Vissa utbildningsarvoden	2 880	+	140 040

Arméchefens m. fl. yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		
	Ökning	Minskning	Summa
9. Omorganisation av hundväsendet.			
Personalen vid arméhundväsendet avföres från arméns stat		202 656	
Vissa arvoden		15 000	217 656
10. Personal för fallskärmsjägerutbildning.			
1 arméingenjör av 2. graden Ce 27 ...	14 808		
1 förrådsförmän Cg 12, 3 förrådsförmän Cg 11 och 1 förrådsman Cg 9 (2 förrådsvaktmästare Cg 12 och 3 förrådsmän Cg 9)	32 556	+	47 364
11. Fortsatt planenlig utbyggnad av arméingenjörkåren.			
1 arméingenjör av 1. graden Ce 29 — armédirektör av 1. graden Ca 33 ...	3 041		
1 arméingenjör av 1. graden Ce 29 — armédirektör av 2. graden Ca 31 ...	1 599		
2 arméingenjörer av 2. graden Ce 27 — armédirektörer av 2. graden Ca 31	6 462		
1 arméingenjör av 1. graden Ce 29 ...	—	+	11 102
12. Förstärkning av den tekniska tjänsten i övrigt.			
1 major Ma 10 vid fälttygkåren — överstelöjtnant Ma 11	—		
2 majorer Ma 10 vid fälttygkåren — överstelöjtnanter eller majorer Ma 11/10	2 376		
3 majorer Ma 10 vid fälttygkåren ...	—		
1 tygverkmästare av 1. klassen Ca 21 och 2 tygverkmästare av 2. klassen Ca 19 (3 tygverkmästare av 2. klassen Ca 19)	29 325		
7 tyghantverkare av 1. klassen Ca 18 och 19 tyghantverkare av 2. klassen Ca 16 (26 tyghantverkare av 2. klassen Ca 16)	224 510		
8 armétekniker Ca 12	58 648		
35 furirer	232 631	+	82 228
13. Förändringar i övrigt beträffande militär personal.			
1 musikdirektör av 1. graden Ma 9 vid I 1 — musikinspektör Ma 10 ...	3 948		

Arméchefens m. fl. yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till • civilförvaltningens förslag		Summa
	Ökning	Minskning	
1 överste Ma 12 vid A 8 — överste-löjtnant eller major Ma 11/10 vid krigshögskolan	—		
1 fanjunkare vid intendenturkåren Ma 5 — förrådsunderofficer 1: 20		4 935 —	987
14. Försvarets reservsjuksköterskekår ...	2 100	+	2 100
15. Andra förändringar beträffande sjukvårdspersonal.			
5 bataljonsläkare Ca 25 vid I 1, P 2, Lv 1, Lv 2 och Lv 3	68 708		
1 sjukgymnast (med halvtidstjänstgöring) Cg 13 vid I 1 — Ce 13	—	+	68 708
16. Vissa bevakningskostnader.			
Tillsynsmän	32 172		
Bevakning vid arméstaben	3 000	+	35 172
17. Förändringar i övrigt beträffande förråds- och vaktpersonal.			
1 vaktmästare Ce 9 vid VI. militärbefälsstaben — bilförare Ce 10 ...	384		
3 förrådsvaktmästare Cg 12 vid Kiruna—Jokkmokks försvarsområdesstab — Ce 12	—		
1 förrådsvaktmästare Ce 12 vid A 1 ...	7 740		
18 förrådsmän Ce 9 vid infanteriregementena utom I 18	113 094		
9 vaktmästare Ce 9 vid A 8 — Ce 11 (Ce 10)	3 456		
7 vaktmästare Ce 9 vid AIS — Ce 11 (Ce 10)	2 688	+	127 362
18. Förändringar i övrigt beträffande kontorspersonal.			
1 kanslibiträde Cg 11 vid IV. militärbefälsstaben — Ce 11	—		
1 kontorsbiträde Ca 8 hos arméöverläkaren — kontorist Ca 13 (kanslibiträde Ce 11)	1 104		
2 kontorsbiträden Ca 8, vid I 2 och I 19 — kanslibiträden Ca 11 (Ce 11)	2 160		
2 biträden för skriv- och kontorsgöromål, vid V. och VI. militärbefälsstaberna — kanslibiträden Ce 11	2 160		

Arméchefens m. fl. yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		
	Ökning	Minskning	Summa
3 biträden för skriv- och kontorsgöromål, vid I. militärbefälsstaben, K 1 och Lv 1, uppföras på personalförteckningen	—		
3 biträden för skriv- och kontorsgöromål, vid I 1, T 1 och T 2	15 960		
108 biträden för skriv- och kontorsgöromål — kontorsbiträden Ca 8 ...	—	+	21 384
19. Övriga personalförändringar m. m.			
46 hästskötare Ce 9 — remontdresörer Ce 11	32 522		
Personal på avgångsstat		36 180	
Indelt manskap		4 000	
Fänrikar		65 840	
Vissa arvoden	4 100		
Civila lärare	25 000		
Höjning av de rörliga tilläggsförmånerna	21 680 000	+	21 635 602

20. Lönerevision för köksföreståndare m. fl. enligt beslut av 1951 års riksdag föranleder ändringar i personalförteckningen för ordinarie tjänstemän enligt följande sammanställning.

	Ökning	Minskning	Summa
17 köksföreståndare i Ca 14 — Ca 20, 17 i Ca 14 — Ca 18, 4 i Ca 14 — Ca 17, 1 i Ca 12 — Ca 18 och 19 i Ca 12 — Ca 17 samt 17 biträdande köksföreståndare i Ca 10 — Ca 16 och 40 i Ca 10 — Ca 14	—		—

21. Rationaliseringen av stabs- och förvaltningstjänsten vid lägre truppförband m. m. vid armén medför eller bedömes medföra följande personalförändringar fr. o. m. budgetåret 1952/53.

A 4.	Ökning	Minskning	Summa
1 förvaltare Ma 8	12 132		
2 förvaltare Ma 6	19 728		
2 styckjunkare		17 544	
1 pensionerad officer 1:29	6 670		
4 pensionerade underofficerare 1:20		16 880	
1 förrådsvaktmästare Ce 12	7 740		
3 kanslibiträden Ce 11	22 176		
5 förrådsmän Ce 9	33 180		
2 biträden för skriv- och kontorsgöromål		11 232	+
			55 970

A 7.	Ökning	Minskning	Summa
1 arméingenjör av 2. graden Ca 27	14 808		
1 förvaltare Ma 8	11 160		
2 förvaltare Ma 6	18 144		
2 styckjunkare		16 152	
1 pensionerad officer 1: 29	5 590		
3 pensionerade underofficerare 1: 20		10 104	
2 förrådsvaktmästare Ce 12	14 232		
3 kanslibiträden Ce 11	20 412		
1 förrådsman Ce 9	6 108		
2 biträden för skriv- och kontorsgöromål		10 344	+ 53 854

P 4.			
1 överfurir	7 116		
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål	—		+ 7 116

A 2.			
1 arméingenjör Ce 24	13 032		
2 förvaltare Ma 8	23 304		
2 förvaltare Ma 6	18 936		
2 styckjunkare		16 848	
1 pensionerad officer 1: 29	6 130		
4 pensionerade underofficerare 1: 20		15 152	
1 förrådsvaktmästare Ce 12	7 440		
3 kanslibiträden Ce 11	21 276		
3 förrådsmän Ce 9	19 116		
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål		5 400	+ 71 834

Lv 5—Lv 7.			
3 förvaltare Ma 8	35 916		
6 förvaltare Ma 6	58 392		
6 styckjunkare		51 936	
3 pensionerade officerare 1: 29	19 470		
6 pensionerade underofficerare 1: 20		24 456	
9 kanslibiträden Ce 11	65 628		
4 förrådsmän Ce 9	26 280		
3 biträden för skriv- och kontorsgöromål		16 632	+ 112 662

Ing 3.			
1 förvaltare Ma 8	12 132		
2 förvaltare Ma 6	19 728		
1 fanjunkare		8 772	
1 överfurir		7 740	
2 furirer		14 040	
3 pensionerade underofficerare 1: 20, varav en vakant		8 440	

	Ökning	Minskning	Summa
1 ingenjörförrådsförvaltare Ca 22		12 132	
2 förrådsvaktmästare Ce 12	15 480		
3 kanslibiträden Ce 11	22 176		
4 förrådsmän Ce 9	26 544		
6 biträden för skriv- och kontorsgöromål		33 696	+ 11 240

K 3 och K 4.

2 förvaltare Ma 8	22 812		
4 förvaltare Ma 6	37 080		
4 fanjunkare		33 000	
3 pensionerade officerare 1: 29	17 310		
6 pensionerade underofficerare 1: 20		21 468	
3 förrådsvaktmästare Ce 12	21 672		
6 kanslibiträden Ce 11	41 688		
6 förrådsmän Ce 9	37 440		
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål	5 172		+ 128 706

S 1 Sk.

3 pensionerade underofficerare 1: 20	10 104		
1 förrådsvaktmästare Ce 12	7 116		
2 förrådsmän Ce 9	12 216		
3 biträden för skriv- och kontorsgöromål	15 516		— 44 952

InfSS

1 förvaltare Ma 8	10 692		
1 fanjunkare eller styckjunkare — fanjunkare, styckjunkare eller sergeant	—		
1 pensionerad officer 1: 29		5 050	
1 skogvaktare (arvode)		350	
1 skogvaktare Ca 16	5 352		
1 stallföreståndare Ce 13		7 116	
1 kontorist Ca 13 — kansliskrivare Ca 15	612		
2 förrådsvaktmästare Cg 12—Ca 12	—		
2 kanslibiträden Ca 11	12 984		
6 förrådsmän Ce 9	35 064		
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål		4 944	+ 47 244

ArtSS.

1 förvaltare Ma 8	12 132		
1 skogvaktare (arvode)		200	
1 skogvaktare Cg 16—Ce 16	—		
1 förrådsvaktmästare Ce 12	6 816		
1 kanslibiträde Cg 11—Ce 11	—		
2 förrådsmän Ce 9	11 688		+ 30 436

22. Avvecklingen av K 2 m. m.	Ökning	Minskning	Summa
Chefen för Herrevadsklosters remontdepå 1: 31—1: 34	682		
1 förvaltningsunderofficer vid remontdepån 1: 20—1: 21	576		
1 förrådsvaktmästare och 4 förrådsmän vid fo 14	30 192		
1 hemvärnsunderofficer 1:20 vid fo 11	3 368		
3 biträden för skriv- och kontorsgöromål (Herrevadsklosters remontdepå, I 7, fo 11)...	15 288		
1 major Ma 10 i stället för regementschef Ma 12 vid vakans	—		
1 major, 1 ryttmästare och 1 fanjunkare över- förs till InfSS	—		
15 överfurirer överförs till I 7, I 15, K 3 och K 4	—		
7 arvodesbefattningar för underofficerare (1:20) indragas		8 420	
65 beställningar för icke-ordinarie manskap överförs till I 7, I 15, K 3 och K 4	—		
1 furir i sjukvårdstjänst samt 9 vicekorpraler och meniga indragas		43 836	
Följande civila tjänster indragas: 1 maskinist Ca 16, 1 kontorist Ca 13, 2 förrådsvaktmäs- tare Ca 12, 1 eldare av 1. klassen Ca 11, 1 kanslibitråde Ca 11, 1 biträdande köksföre- ståndare Ca 10, 3 kontorsbiträden Ca 8, 1 översköterska Ce 14, 1 förrådsvaktmästare Ce 12, 1 eldare Ce 10, 5 förrådsmän Ce 9, 8 biträden för skriv- och kontorsgöromål, 3 sjukvårdsbiträden Ce 5, 13 ekonomibiträden Ce 5 och Ce 4		240 324	
1 bataljonsläkare Ca 27 överförs till I 1	—		
1 regementsveterinär Ca 27 och 2 förvaltare Ma 6 indragas vid vakans	—		— 242 474

Motiv.

1. *Arméstabens organisation.* Arméchefen har upprepat sitt tidigare framförda yrkande om utbyte av den å staten för generalstabskåren upp- förda, för chefen för sektion I vid arméstaben avsedda beställningen för överste i Ma 12 mot beställning för överste i Mo 14 (före 1951 års lönerevi- sion för statsförvaltningens chefstjänstemän Mo 12) eller Ma 12 (prop. 1951: 110, s. 72).

Vid arméstaben finnes enligt Kungl. Maj:ts medgivande inrättad en extra tjänst för biträdande ingenjör i Cg 19, avsedd för bilddetaljen. Civilför-

valtningen har tillstyrkt, att tjänsten omvandlas till extra ordinarie fr. o. m. den 1 juli 1952.

Liksom vid övriga försvarsgrensstaber finnes vid arméstaben inrättad en tjänst för personalassistent i Ce 19, avsedd för handläggning av frivilligfrågor. I skrivelse den 13 januari 1951 anförde chefen för armén bl. a. följande: Erfarenheterna inom arméstaben hade bestyrkt behovet av 2 personalassistenter. Kommittén för frivilligt försvarsarbete hade räknat med att en dylik befattningshavare skulle placeras i en av kommittén föreslagen frivilligledning. I avvaktan på slutligt ställningstagande till kommitténs förslag borde i stället för en deltidsanställd mobiliseringslotta anställas en extra personalassistent vid arméstaben mot ett arvode motsvarande avlöning enligt lönegrad Ce 19. — Civilförvaltningen yttrade att, då det syntes angeläget att åstadkomma en förstärkning av representationen för det frivilliga försvarsarbetet inom arméledningen, ämbetsverket tillstyrkte att ett utbyte komme till stånd. Civilförvaltningen förordade dock, att den nya befattningen tills vidare inrättades såsom extra i lönegrad Cg 19. — Vid anmälan av propositionen 1951: 110 (s. 112) förklarade sig departementschefen emellertid icke kunna tillstyrka, att ytterligare en tjänst för personalassistent inrättades.

Arméchefen har nu återkommit till denna fråga och föreslagit, att från och med nästa budgetår ytterligare en tjänst för personalassistent i Ce 19 inrättas vid arméstaben i utbyte mot deltidstjänst för mobiliseringslotta. Civilförvaltningen har vidhållit sin förut angivna uppfattning i ämnet.

Arméchefen har upprepat tidigare framfört förslag om att utbyta en tjänst för kansliskrivare i Ca 15 på arméstabens expedition mot en tjänst för kontorsskrivare i Ca 17 (prop. 1951: 110, s. 72). Civilförvaltningen har förklarat att, såvitt ämbetsverket kunnat finna, på innehavaren av kansliskrivartjänsten icke ankomme göromål av den självständiga natur som förutsattes för en kontorsskrivare i 17 lönegraden, och civilförvaltningen har därför ej heller för nästa budgetår räknat med att den föreslagna uppflyttningen kommer till stånd.

Beträffande av arméchefen föreslagen uppflyttning till kansliskrivartjänst i Ce 15 av den för personalavdelningen avsedda kanslibiträdets tjänsten i Ca 11 har civilförvaltningen i sina förslag till anslagsäskanden — under hänvisning till att frågan syntes komma under bedömande av 1947 års biträdesutredning — förklarat, att ämbetsverket icke räknade med den föreslagna uppflyttningen.

Enligt Kungl. Maj:ts medgivande finnes vid arméstabens taktikavdelning sedan april 1951, med vakanthållande av en kanslibiträdets tjänst i Ce 11, inrättad en extra kontorsskrivartjänst i Cg 17, avsedd för avdelningens reglementsdetalj. Civilförvaltningen har tillstyrkt förslag av arméchefen om att extra-ordinatesätta kontorsskrivartjänsten och i samband därmed indraga kanslibiträdets tjänsten.

Innehavaren av tjänsten för förste expeditionsvakt i Ca 11 har sedan

den 1 juli 1948 varit förordnad att bestrida göromål, som ankomma på förrådsförmän i Ca 14. Arméchefen har upprepat ett tidigare framfört förslag (jfr prop. 1951: 110, s. 72) om att i utbyte mot expeditionsvaktstjänsten inrätta en tjänst för förrådsuppbördsman i Ca 14. Civilförvaltningen har förordat, att förstnämnda tjänst utbytes mot en tjänst för förrådsförmän i Ce 14, i samband varmed borde föreskrivas, att tjänsten i Ca 11 skulle hållas vakant så länge innehavaren av tjänsten uppehölle befattningen i Ce 14.

2. *Indragning av T 2 N m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag har 1951 års riksdag (prop. 110, p. 1; rd. skr. 4) beslutat, att Göta trängregementes kompani i Nora (T 2 N) skulle fr. o. m. budgetåret 1952/53 utgå ur fredsorganisationen, i samband varmed förbandets permanent organiserade sjukvårdskompani skulle underställas chefen för Norrlands trängregemente (T 3) och förläggas till Västernorrlands regemente (I 21). Det förutsattes härvid att den mobiliseringscentral, som f. n. är ansluten till T 2 N, skulle bibehållas vid sin förläggning i Nora.

Arméchefen har nu hemställt, att av honom i skrivelse den 21 december 1950 framlagt förslag till personalförändringar i samband med indragningen av T 2 N måtte genomföras fr. o. m. den 1 juli 1952. Förslaget, som tillstyrkts av civilförvaltningen, innebär följande.

Av den vid T 2 N befintliga militära personalen — 1 major, 1 kapten, 2 löjtnanter, 1 fanjunkare, 3 sergenter, 3 överfurirer och 5 furirer — avses fanjunkaren såsom förrådsunderofficer vid mobiliseringscentralen. Övrig nu nämnd militär personal liksom 1 instruktionssköterska i Ce 15 överföres till andra trängförband.

För mobiliseringscentralen avses därutöver av personalen vid T 2 N 1 förrådsvaktmästare i Ce 12 och 3 förrådsmän i Ce 9.

Följande tjänster indragas, nämligen 1 förrådsvaktmästare i Ce 12, 1 köksföreståndare i Ca 12, 1 förrådsman i Ce 9, 2 biträden för skriv- och kontorsgöromål, 1 ekonomibitråde i Ce 6, 1 ekonomibitråde i Ce 3, 1 sjukvårdsbitråde i Ce 3 och 5 ekonomibiträden i Ce 2.

Tjänster för 1 maskinist i Ce 12 och 1 eldare av 2. klass i Ce 9 — vilkas innehavare numera förordnats att mot vikariatslön bestrida göromål — eljest ankomma på maskinist i Ce 13 respektive eldare i Ce 10 — förutsättas skola bibehållas tills vidare, redovisade vid mobiliseringscentralen, så länge förvaltningen av T 2 N:s nuvarande etablissement ankommer på militär myndighet.

Civilförvaltningen har i enlighet med ett av arméchefen tillstyrkt förslag av arméöverläkaren förordat, att den för T 2 N avsedda, f. n. vakanta beställningen för bataljonsläkare i Ca 27 tillföres infanteriets kadettskola, där läkarbehovet i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser nu tillgodoses genom avtal om tjänstgöring med en bataljonsläkare vid fältläkarkåren.

I gällande personalförteckning finnes för T 2 N uppförd en arvodesbefattning för förrådsunderofficer i 1: 20. Befattningen, som är vakant, har civilförvaltningen föreslagit skola indragas.

3. *Indragning av Lv 3:s mobiliseringscentral i Stockholm m. m.* För att säkerställa mobiliseringen av de för Stockholms försvar avsedda luftvärnsförbanden har enligt beslut av 1946 års riksdag (skr. nr 365; prop. nr 120, s. 151—152) för Stockholms luftvärnsregemente (Lv 3) upprättats en mobiliseringscentral i Stockholm.

Den av statsmakterna beslutade förflyttningen av Lv 3 till Norrtälje beräknas av arméchefen kunna genomföras under år 1952, varvid utbildningsverksamheten förutsatts skola överföras fr. o. m. den 1 april samt stabs- och förvaltningstjänsten fr. o. m. den 1 oktober.

Arméchefen (skr. ^{29/12} 1951) har i anslutning härtill, efter samråd med statens organisationsnämnd och försvarets civilförvaltning, framlagt förslag om att indraga Lv 3:s mobiliseringscentral och ersätta denna med en särskild luftvärnsavdelning vid Stockholms försvarsområdes (fo 44) stab. Arméchefen har härom anfört följande.

Så länge Lv 3 vore förlagt till Stockholm kunde regementets personal disponeras för olika uppgifter jämväl vid mobiliseringscentralen. Efter regementets förflyttning till Norrtälje kunde samverkan icke åstadkommas på samma sätt. För att undvika eljest nödvändig utökning av förvaltningspersonalen vid mobiliseringscentralen borde denna anslutas till annan myndighet. Undersökningar hade visat, att det ur såväl freds- som krigsorganisatoriska synpunkter vore lämpligt, att mobiliseringscentralen fr. o. m. den 1 juli 1952 inginge i fo 44 såsom en särskild luftvärnsavdelning.

Organisationsnämnden, som efter framställning från arméchefen verkställt undersökningar rörande mobiliseringscentralens och regementets personalbehov efter regementets förflyttning till Norrtälje, hade efter att ha slutfört undersökningarna anmält att slutgiltiga förslag icke kunde framläggas utan ingående undersökningar vid fo 44 för samtlig personal och vid regementet sedan förflyttning till Norrtälje ägt rum.

Med hänsyn härtill syntes det — med i fortsättningen angivna undantag — böra anstå med jämkningar i vederbörliga personalförteckningar till dess att resultatet av de slutliga undersökningarna föreläge. För att möjliggöra materielöverlämning m. m. före regementets avflyttning borde emellertid principbeslut snarast fattas om mobiliseringscentralens upphörande och ersättande med en särskild luftvärnsavdelning i försvarsområdestaben.

Som chef för mobiliseringscentralen tjänstgör f. n. en major på aktiv stat vid luftvärnet. Arméchefen har föreslagit, att som chef för den ifrågasatta luftvärnsavdelningen avses en major eller kapten på aktiv stat vid luftvärnet.

Arméchefen har vidare hemställt, att personal, som f. n. funnes anställd vid Lv 3:s mobiliseringscentral för materielens vård m. m., finge — i den mån personalen icke erfordrades vid Lv 3 — i erforderlig utsträckning tills vidare disponeras vid fo 44 med Stockholm såsom stationeringsort.

Arméchefen har slutligen föreslagit att särskilt beslut nu skulle fattas angående personalen vid Lv 3:s fasta maskinanläggningar. Det syntes lämpligt, att en del av den nuvarande maskinpersonalen avsåges för de genom Lv 3:s förflyttning ledigblivna lokalerna i Stockholm, Svea livgardes förut-

varande etablissement därstädes och intendenturförvaltningsskolans lokaler, varvid, med hänsyn till att frågan om lokalernas framtida användning ännu vore oavgjord, ledigblivna tjänster tills vidare borde besättas med extra personal. Behovet av reparatör- och eldarpersonal vid regementets förläggning i Norrtälje borde tillgodoses genom överflyttning och nyanställning. I anslutning härtil har arméchefen föreslagit, att följande tjänster avses för lokalerna i Stockholm, nämligen 1 maskinmästare i Ce 17 (Cg 17), i samband varmed en nu vakant maskinisttjänst i Ca 16 förutsatts skola indragas, 1 reparatör i Ca 11, varvid förutsatts att innehavaren av tjänsten finge förordnas att mot vikariatslön bestrida göromål som eljest ankomma på reparatör i Ca 13 ävensom att tjänsten vid ledighet icke finge återbesättas utan Kungl. Maj:ts medgivande, 1 reparatör i Ce 11 (Cg 11), 4 eldare i Ce 10 (Cg 10) samt 1 eldare i Ce 10, avsedd för intendenturförvaltnings-skolan. Behovet av reparatör- och eldarpersonal för Lv 3:s etablissement i Norrtälje har föreslagits skola tillgodoses med nu befintliga tjänster för 1 maskinist i Ca 16, 1 reparatör i Ca 11 och 4 eldare i Ce 10 samt med inrättande av 1 ny reparatörtjänst i Ce 13; maskinisttjänsten har därvid förutsatts skola utbytas mot tjänst för maskinmästare i Ca 17.

Maskinanläggningen i Norrtälje, som icke är klassificerad, beräknas skola hänföras till samma grupp som den nuvarande anläggningen i Stockholm.

4. Här redovisade förslag om *ändrad löneställning för vissa skolchefer* framfördes av arméchefen redan i äskandena för innevarande budgetår och tillstyrktes då av civilförvaltningen. Vid anmälan av propositionen 1951: 110 (s. 106) anförde emellertid departementschefen, att han förutsatte, att en översyn av löneställningen för cheferna för vissa skolor vid försvaret skulle komma till stånd inom en nära framtid. I avvaktan därpå ville departementschefen icke för budgetåret 1951/52 föreslå några löneförändringar för dylika chefer. Civilförvaltningen har med hänsyn till vad departementschefen sålunda anfört icke nu räknat med de föreslagna jämkningarna.

5. *Löneställningen för försvarsområdesbefälhavare.* Enligt gällande fredsorganisation äro försvarsområdesbefälhavarna 20 till antalet. I gällande personalförteckningar finnas för försvarsområdesbefälhavare uppförda — förutom 1 arvodesbefattning i 2: 14 för kommandant i Stockholm, tillika försvarsområdesbefälhavare för Stockholms försvarsområde, och 1 beställning i Ma 11 för försvarsområdesbefälhavare för Kiruna—Jokkmokks försvarsområde, tillika chef för arméns jägarskola — 7 beställningar i Mo 14 och 18 arvodesbefattningar i 1: 34. Beställningarna i Mo 14 må vid behov tagas i anspråk för omplacering av regementschefer till försvarsområdesbefälhavare. Beställningarna äro härvid i första hand avsedda för försvarsområdesbefälhavare för Malmö, Kristianstads, Kalmar—Växjö, Göteborg—Halmstads, Norrköping—Linköpings, Uppsala—Västerås och Härnösand—Sundsvalls försvarsområden men må i stället disponeras för annat försvarsområde. I den mån i enlighet härmed befattningar som

försvarsområdesbefälhavare uppehållas av ordinarie beställningshavare i Mo 14 skola motsvarande arvodesbefattningar hållas vakanta (jfr prop. 1949: 135, s. 53).

Arméchefen har nu föreslagit, att för samtliga befattningar som försvarsområdesbefälhavare skola avses beställningar på aktiv stat, av vilka 8 i Mo 14 och övriga i Ma 12. Till stöd för förslaget har anförts i huvudsak följande.

Den tioåriga erfarenhet av försvarsområdesbefälhavarnas verksamhet, som nu vunnits, visade att dessa befattningshavare permanent vore ställda inför stora och omfattande arbetsuppgifter. Inom flertalet av de i instruktionen för försvarsområdesbefälhavare upptagna verksamhetsområdena hade arbetsomfånget ökat sedan instruktionen år 1943 tillkom. Ett försvarsområde hade numera, i medeltal, lika stor mobiliseringsstyrka som t. ex. ett artilleriregemente — vissa försvarsområden hade en väsentligt större mobiliseringsstyrka, i några fall betydligt större än ett infanteriregemente — vartill komme hemvärn och frivilliga organisationer. En försvarsområdesbefälhavare förde vid mobilisering och i krig befälet över ett betydande antal förband. Dessa kunde vara av många olika typer. Förråds- och mobiliseringsplatserna vore av beredskapsskäl spridda över hela försvarsområdet. För försvarsområdesbefälhavaren medförde detta omfattande planläggning och tidskrävande inspektioner.

På utbildningssidan hade verksamheten med hemvärn och andra frivilliga organisationer fått en alltmer ökad omfattning. Försvarsområdesbefälhavaren hade dessutom — efter införande av systemet med repetitionsövningar i krigsförband — betydelsefulla uppgifter vid ledande av dessa övningar för lokalförsvarsförbanden. Han måste noga följa den tekniska och taktiska utvecklingen. I detta syfte hade bl. a. kurser för försvarsområdesbefälhavare ordnats vid infanteriskjutskolan. Även i fråga om fysisk uthållighet måste numera kraven sättas högt.

Försvarsområdesstabernas ökade arbetsuppgifter hade senast kunnat konstateras i samband med statens organisationsnämnds undersökningar vid bl. a. Karlstads och Norrköping—Linköpings försvarsområden. Tendensen visade på en fortsatt stegring av verksamheten. Det vore emellertid icke enbart arbetsuppgifterna som vore betungande. Som målsman för den frivilliga utbildningen måste försvarsområdesbefälhavare i mycket stor utsträckning använda sin fritid, kvällar, söndagar och helger för tjänsteåligganden utan att någon häremot svarande kompensation kunde åstadkommas under annan tid.

En jämförelse mellan det ansvar och de uppgifter, som åvilade en överstelöjtnant vid ett förband — slutlönen för överstelöjtnant utginge efter 34 löneklassen — och de, som ålåg en försvarsområdesbefälhavare, talade bestämt till den senares förmån. Försvarsområdesbefälhavarens arbetsuppgifter vore närmast jämförbara med regements- eller kårchefs.

De stora krav som alltså numera ställdes på försvarsområdesbefälhavarna medförde, att det icke längre kunde anses tillrådligt att för dem avse arvodesbefattningar för pensionerad personal. Samtliga befattningar borde vara av den art att omplacering av aktiv personal till och från desamma kunde ske. De borde kunna besättas även med yngre krafter. En dylik rörlighet kunde ernås endast om befattningarna överfördes till aktiv stat. De kunde då att kunna besättas med såväl överstar, regements-(kår-)chefer (vid önskat eller önskvärt ombyte) som överstelöjtnanter, dessa senare för befordran till slutpost eller — av yngre — som passage till regementschefs-

befattning. Icke minst sistnämnda möjlighet, som nu icke stode öppen, tillmätte arméchefen stor betydelse när det gällde blivande regementschefers utbildning.

Civildförvaltningen har anfört, att ämbetsverket ansåge de av arméchefen anförda motiven för det föreliggande förslaget i hög grad beaktansvärda. Emellertid syntes syftet med förslaget böra tillgodoses genom att den nuvarande anordningen, enligt vilken vissa befattningar för försvarsområdesbefälhavare kunde besättas med personal på aktiv stat, utvidgades. Tills vidare syntes man kunna stanna vid att inrätta 1 beställning i Mo 14, avsedd för kommandanten i Stockholm, samt 5 beställningar i Ma 12. Beträffande dessa beställningar borde gälla motsvarande föreskrifter som för de nu befintliga beställningarna i Mo 14. Någon minskning av det antal tjänster för försvarsområdesbefälhavare, som nu vore uppfört å personalförteckningen för pensionerad personal i arvodesbefattning, borde således icke vidtagas. Mot förslaget att utbyta den för försvarsområdesbefälhavare för Kiruna—Jokkmokks försvarsområde avsedda beställningen i Ma 11 mot beställning i Ma 12 hade civildförvaltningen intet att erinra.

6. I 1942 års försvarsbeslut (prop. 1942: 210, s. 240 och 241) förutsattes, att *regementsofficerskadern vid luftvärnet* vid fullt utbyggd organisation skulle bestå av tillhoppa 31 regementsofficerare, varav 20 majorer. I gällande personalförteckning finnas för luftvärnet uppförda, förutom 1 beställning för alternativt major eller kapten, 29 regementsofficersbeställningar, varav 3 regementschefer i Mo 14, 4 kårchefer i Ma 12, 1 chef för luftvärnsskjutskolan i Ma 12 eller Ma 11, 3 överstelöjtnanter i Ma 11, 1 överstelöjtnant eller major i Ma 11 eller Ma 10 och 17 majorer i Ma 10. Den alternativa beställningen för överstelöjtnant eller major inrättades fr. o. m. budgetåret 1949/50 för chefen för den nyinrättade radarskolan (prop. 1949: 135, s. 60 o. f.).

Arméchefen har föreslagit, att fr. o. m. nästa budgetår vid luftvärnet inrättas ytterligare beställningar för 1 överstelöjtnant eller major och 1 major. Vid bifall härtill skulle antalet regementsofficersbeställningar vid luftvärnet, bortsett från den för radarskolan avsedda, komma att uppgå till det antal, som förutsatts i 1942 års försvarsbeslut. Arméchefen har i anslutning härtill anfört, att orsaken till att regementsofficerskadern vid luftvärnet ännu icke utbyggt enligt 1942 års försvarsbeslut vore den, att tillgången på kvalificerat befäl för regementsofficersbefattningarna tidigare icke varit tillräcklig; denna brist föreläge emellertid icke längre.

Civildförvaltningen har tillstyrkt, att en ökning av antalet regementsofficersbeställningar vid luftvärnet kommer till stånd, men har ifrågasatt om det icke kunde vara tillfyllest att tills vidare inrätta 2 majorsbeställningar. Såsom av det följande (p. 8) framgår har civildförvaltningen räknat med att den för radarskolan avsedda beställningen för överstelöjtnant eller major skulle överföras till staten för Göta artilleriregemente.

7. *Överflyttning av viss värnpliktsutbildning till luftvärnet.* Som ett led i strävandena att effektivisera luftvärnsutbildningen har fr. o. m. utbildningsåret 1951/52 en kontingent ur vartdera infanteriet, kavalleriet, pansartrupperna och trängtrupperna — tillhopa 117 man — överförts till luftvärnet. Ur ingenjörtrupperna beräknas fr. o. m. nästa utbildningsår 45 man komma att överföras till luftvärnet för utbildning. Med hänsyn till den ökade utbildningsverksamheten vid luftvärnet har arméchefen, med tillstyrkan av civilförvaltningen, föreslagit de i sammanställningen angivna överflyttningarna till luftvärnet av beställningar ur kavalleriet, pansartrupperna, ingenjörtrupperna och trängtrupperna.

8. Sedan 1951 års riksdag (prop. 110, p. 1; rd. skr. 4) beslutat, att *arméns radarskola* skall förläggas i anslutning till Göta artilleriregemente (A 2), har arméchefen framlagt förslag till personaluppsättning för skolan. Enligt förslaget avses för skolan viss personal, som nu redovisas på luftvärnets eller artilleriets stat, varjämte följande beställningar och tjänster skulle inrättas för verksamheten vid skolan, nämligen vid luftvärnet 2 kaptensbeställningar i Ma 9, vid arméingenjörkåren beställningar för 1 arméingenjör av 1. graden i Ca 29 och 1 arméingenjör av 2. graden i Ca 27 i utbyte mot 2 extra driftingenjörstjänster i Cg 24, vid tygstaten beställningar för 2 tyghantverkare av 1. klassen i Ca 18 och 3 armétekniker i Ca 12 samt på särskild stat för skolan 1 tekniskt biträde i Ce 11, 3 vaktmästare i Ce 9, 4 förrådsmän i Ce 9 och 2 biträden för skriv- och kontorsgöromål.

Försvarets civila tjänstemannaförbund och försvarsverkens civila personals förbund ha hemställt, att det tekniska biträdet skulle placeras i högre lönegrad än arméchefen föreslagit, varvid förstnämnda förbund förordat 15 lönegraden. Civila tjänstemannaförbundet har därjämte föreslagit, att de tre vaktmästartjänsterna placerades i 11 lönegraden och att i stället för fyra förrådsmannatjänster inrättades samma antal tjänster för institutionsvaktmästare i 11 lönegraden.

Civilförvaltningen har förutsatt att, sedan verksamheten vid skolan vunnit erforderlig stadga och frågan om A 2:s rationalisering blivit aktuell genom statens organisationsnämnds försorg, undersökningar skola verkställas rörande personalbehovet vid skolan. För nästa budgetår har ämbetsverket emellertid räknat med den av arméchefen föreslagna personaluppsättningen. Då civilförvaltningen utgått från att radarskolan i förvaltningshänseende skulle vara underställd chefen för A 2, har ämbetsverket ansett att de för skolan erforderliga tjänsterna, med undantag av tjänster för arméingenjörer och tygstatspersonal, borde upptagas på regementets stat och där redovisas särskilt såsom avsedda för skolan. Därvid borde kaptensbeställningarna hänföras till lönegrad Md 9. I övrigt har civilförvaltningen icke ifrågasatt annan ändring beträffande arméchefens förslag till lönegradsplacering av de nya tjänsterna än att ämbetsverket för de tre vaktmästarna — vilka vore avsedda för bevakningsgöromål — förordat inplacering i Ce 10, vilken lönegrad kommit till användning för motsvarande tjänster vid marinens underofficersskola.

Civildförvaltningen har vidare i detta sammanhang föreslagit, att den på luftvärnets stat uppförda, för chefen för radarskolan avsedda beställningen för överstelöjtnant eller major i Ma 11 eller Ma 10 överföres till A 2:s stat och där redovisas särskilt såsom avsedd för skolan.

Slutligen har civildförvaltningen på förslag av arméchefen räknat med två nya utbildningsarvoden å varadera 1 440 kronor för lärare i radar-tjänst vid skolan.

9. Arméchefen har — under erinran om ett tidigare framlagt förslag rörande *omorganisation av hundväsendet* — hemställt att arméhundväsendet och arméhundskolan ombildas till försvarshundväsendet respektive försvarets hundtjänstskola. Därvid har förutsatts att för försvarshundväsendet skulle anvisas särskilda anslag under rubriken D. Vissa för försvaret gemensamma ändamål. — Civildförvaltningen har biträtt förslaget och räknat med att all f. n. från arméns förevarande anslag avlönad, för arméhundväsendet avsedd personal skulle avföras från arméns stat. Härigenom beräknades uppkomma en kostnadsminskning under detta anslag av 202 656 kronor.

Vidare beräknas under förevarande anslag uppkomma en ytterligare kostnadsminskning av 15 000 kronor, avseende arvoden till deltidstjänstgörande militära och civilmilitära lärare.

10. Såsom framgår av årets statsverksproposition (bil. 6, s. 78) anordnades, efter det att Kungl. Maj:t den 2 juni 1950 därtill lämnat medgivande, under våren 1951 en försökskurs i fallskärmsutbildning med fast anställt befäl. Sedan chefen för armén gjort framställning bl. a. om tillstånd att under år 1952 utvidga försöksverksamheten att avse jämväl värnpliktiga, medgav Kungl. Maj:t jämlikt brev den 20 september 1951 bl. a. dels att vissa praktiska försök finge anordnas under en månad hösten 1951 och en månad senvintern 1952 med personal, som under år 1951 genomgått fallskärmsutbildning, och dels att vid 1951 års höstinskrivningar högst 135 värnpliktiga finge, efter eget åtagande, preliminärt uttagas för fallskärmsjägerutbildning med skyldighet att fullgöra första tjänstgöring under den längre tid, högst 4 månader, utöver den för övriga värnpliktiga vid armén bestämda, som kunde komma att i laga ordning beslutas. Slutligen har Kungl. Maj:t enligt brev den 18 januari 1952 medgivit att utbildning försöksvis av värnpliktiga i fallskärmsjagartjänst må äga rum med början under 1952. I brevet ha därjämte meddelats bl. a. följande bestämmelser: Av de värnpliktiga, som vid 1951 års inskrivningsförrättningar preliminärt uttagits för fallskärmsjägerutbildning, skola högst 100 slutligt uttagas till dylik utbildning. Sålunda uttagen värnpliktig är, jämlikt eget åtagande, för sin utbildning skyldig att, utöver tjänstgöringstid, som angives i 27 § 1 mom. A och — i förekommande fall — B värnpliktslagen, fullgöra tjänstgöring om ytterligare högst 120 dagar i omedelbar anslutning till första tjänstgöringen. Under utbildningens första skede skola så många värnpliktiga avskiljas från utbildningen att högst 90 värnpliktiga komma att genomgå grundläggande fallskärmsutbildning.

Kungl. Maj:t har vidare medgivit att för packning, vård och kontroll m. m. av fallskärmar få anställas, enligt brevet den 20 september 1951, för högst nio månader under innevarande budgetår en ingenjör i Cg 27 vid arméförvaltningen och en förrådsman i Cg 9 vid Karlsborgs luftvärnsregemente (Lv 1) samt enligt brevet den 18 januari 1952 därutöver två förrådsvaktmästare i Cg 12, av vilka en under högst fem månader och en under högst tre månader, samt två förrådsmän i Cg 9 under högst tre månader. Lönekostnaderna för denna personal skola bestridas från förevarande anslag, delposten Tillfälligt anställd personal.

I skrivelse den 14 juli 1951 med anslagsäskanden för budgetåret 1952/53 anmälde chefen för armén, att han hade för avsikt att, därest resultatet av försöksutbildningen motsvarade förväntningarna, göra framställning om fortsatt årlig fallskärmsjägerutbildning. Arméchefen föreslog i anslutning härtil att följande för utbildningsverksamheten i fråga erforderlig personal måtte tillkomma fr. o. m. budgetåret 1952/53, nämligen vid arméingenjörkåren 1 arméingenjör av 2. graden i Ce 27 samt vid Lv 1 1 förrådsförmän i Cg 12, 3 förrådsförmän i Cg 11 och 1 förrådsman i Cg 9. Civilförvaltningen tillstyrkte, att en beställning för arméingenjör av 2. graden i Ce 27 inrättades. Vad beträffar förrådspersonalens omfattning räknade ämbetsverket liksom arméchefen med fem extra tjänster för nästa budgetår. Ämbetsverket föreslog emellertid att för ändamålet tills vidare skulle anställas 2 förrådsvaktmästare i Cg 12 och 3 förrådsmän i Cg 9.

11. Slutläget för personaluppsättningen vid *arméingenjörkåren* fastställdes preliminärt genom beslut av 1948 års riksdag. Vissa jämkningar i detta beslut gjordes av 1949 och 1950 års riksdagar. Härom hänvisas till prop. 1951: 110, s. 78.

Arméchefen har nu föreslagit, att vid arméingenjörkåren planenligt skola tillkomma ordinarie beställningar för en armédirektör av 1. graden i Ca 33 och tre armédirektörer av 2. graden i Ca 31 i utbyte mot beställningar för två arméingenjörer av 1. graden i Ce 29 och två arméingenjörer av 2. graden i Ce 27. Förslaget har tillstyrkts av civilförvaltningen.

Marinöverdirektören har framlagt ett tidigare framställt förslag att en för marinförvaltningen avsedd befattning för arméingenjör av 1. graden i Ce 29 (motoringenjör) måtte tillkomma på arméingenjörkårens stat (jfr prop. 1951: 110, s. 78). Chefen för marinen har ansett, att frågan härom borde lösas i samband med att ställning toges till militära förvaltningsutredningens förslag. Civilförvaltningen har förklarat sig dela marinchefens uppfattning och har därför icke i sina anslagsäskanden räknat med att någon dylik beställning inrättas.

12. Vad beträffar personalbehovet i övrigt för *den tekniska tjänsten* inom armén har arméchefen återkommit till den av honom tidigare (jfr prop. 1951: 110, s. 78 o. f.) väckta frågan om att åstadkomma förbättrade befodringsförhållanden inom fälttygkåren. I detta syfte har arméchefen föreslagit, att tre majorsbeställningar, avsedda för stabstygofficerare vid

militärbefälsstaber, utbytas mot beställningar för en överstelöjtnant och två överstelöjtnanter eller majorer. Civilförvaltningen har liksom tidigare förordat utbyte av två majorsbeställningar mot beställningar för överstelöjtnant eller major.

Till stöd för förslaget att inrätta tre nya majorsbeställningar vid fälttygkåren har chefen för armén framhållit, att i enlighet med ett inom arméförvaltningens tygavdelning utarbetat förslag angående omorganisation av tygavdelningens centralförråd viss materiel skulle fördelas på förråden vid A 4, A 6 och A 9. Härigenom komme dessa organisationsenheter att bli lika stora som tygstationerna. Då med befattningen såsom tygofficer vid nämnda förband icke i fortsättningen kunde förenas chefskapet över de till förbanden förlagda centralförråden, borde särskilda tjänster inrättas för cheferna för dessa förråd. Civilförvaltningen har emellertid ansett, att med frågan om inrättande av här avsedda chefstjänster borde anstå till dess ställning i princip tagits till organisationsfrågan i dess helhet.

Arméchefen har för nästa budgetår föreslagit fortsatt utbyggnad av tygstaten (jfr prop. 1951: 110, s. 80) genom att inrätta nya beställningar för — förutom tidigare (p. 8) redovisade 2 tyghantverkare av 1. klassen och 3 armétekniker för arméns radarskola — 1 tygverkmästare av 1. klassen i Ca 21, 2 tygverkmästare av 2. klassen i Ca 19, 7 tyghantverkare av 1. klassen i Ca 18, 19 tyghantverkare av 2. klassen i Ca 16 och 8 armétekniker i Ca 12. Antalet furirsbeställningar har föreslagits skola i samband därmed minskas med 35. Enligt arméchefens mening borde utbyggnaden av tygstaten fortsätta under budgetåren 1953/55 genom att för vardera budgetåret skulle tillkomma ytterligare 16 tyghantverkarbeställningar. Arméchefen har — under hänvisning till tidigare uttalanden av departementschefen att en viss försiktighet borde iakttagas vid den fortsatta utbyggnaden av tygstaten — anført att en ytterligare fördröjning av tillkomsten av tyghantverkarbeställningarna komme att medföra sådana vådor beträffande värden av nuvarande och nytillkommande dyrbar materiel, att arméchefen ansåge sig böra framföra mycket starka betänkligheter mot en sådan fördröjning.

Civilförvaltningen — som enligt det föregående tillstyrkt inrättande av de föreslagna beställningarna för radarskolan — har beträffande arméchefens förslag i övrigt anført bl. a. följande. Tygstatens utbyggnad hade hittills skett i långsammare takt än som från början avsetts. Vid sådant förhållande och i betraktande av det alltmer ökade behovet av tekniskt utbildad personal syntes i och för sig icke något vara att invända mot den av chefen för armén föreslagna utökningen, vilken vore väsentligt mindre omfattande än enligt tidigare förslag. Emellertid vore det icke möjligt för civilförvaltningen att uttala sig om, huru tjänsterna borde fördelas på olika lönegrader. Med hänsyn härtill och då föreliggande fråga kunde komma att påverkas av resultaten såväl av arbetsledarutredningens arbete som av tilltänkta organisationsundersökningar vid tygverkstäder m. m., ansåge civilförvaltningen sig icke kunna tillstyrka någon utökning av antalet beställ-

ningar för tygverkmästare av 1. klassen. Jämväl i fråga om tyghantverkareställningarna gjorde sig nyss åberopade skäl gällande. Härtill komme att uppdelningen av nämnda beställningar på två lönegrader närmast syntes vara föranledd av önskemålet att åstadkomma en befordringsgång inom tyghantverkargraden. Då spørsmålet om befordringsgång för skilda personal-kategorier syntes falla under tjänsteförteckningskommitténs bedömande, ansåge civilförvaltningen sig icke heller beredd tillstyrka utökning av antalet beställningar för tyghantverkare av 1. klassen. Mot den föreslagna ökningen av antalet armétekniker hade ämbetsverket icke något att erinra. Civilförvaltningen har i anslutning till det anförda förordat att, såvitt nu är i fråga, nya beställningar inrättas för 3 tygverkmästare av 2. klassen, 26 tyghantverkare av 2. klassen samt 8 armétekniker. Antalet beställningar för furirer i beställningsmannatjänst vid tygstaten borde minskas med förslaget antal.

I skrivelse den 10 oktober 1951 har Civilmilitära tjänstemannaförbundet hemställt, att de av arméchefen föreslagna förändringarna beträffande antalet tygverkmästare av 1. och 2. klassen och tyghantverkare av 1. och 2. klassen måtte genomföras fr. o. m. nästa budgetår.

13. *Förändringar i övrigt beträffande militär personal.* 1947 års musikutredning har i ett den 3 februari 1951 dagtecknat betänkande framlagt förslag rörande militärmusikens uppgifter och organisation. I yttrande över betänkandet har chefen för armén — jämte det att förslag av utredningen om inrättande av en musikinspektion för militärmusiken avstyrkts — föreslagit att en musikinspektör, gemensam för hela försvaret, snarast måtte inrättas. Denne borde enligt arméchefens mening inneha majorsbeställning samt vara knuten som musikdirektör till Svea livgarde. I avvaktan på Kungl. Maj:ts beslut angående militärmusikens framtida organisation har chefen för armén nu föreslagit, att från och med budgetåret 1952/53 måtte inrättas en beställning för musikinspektör i Ma 10 vid Svea livgarde i utbyte mot en beställning för musikdirektör av 1. graden vid samma regemente, varjämte arméchefen anför t bl. a. följande. Befattningen borde tillkomma oberoende av de större eller mindre indragningar av militärmusik-kärer, som kunde komma att beslutas. Behovet av en reglerande och inspekterande målsman för militärmusiken hade hittills tillgodosetts genom att musikdirektören vid Svea livgarde utnyttjats. För detta merarbete hade musikdirektören icke erhållit särskild lön. Däremot hade efter framställning i varje särskilt fall gratifikation tillerkänts honom.

Civilförvaltningen har erinrat om att ämbetsverket i utlåtande över musikutredningens betänkande tillstyrkt, att en särskild beställning för musikinspektör i Ma 10 inrättas. Ämbetsverket har nu förklarat sig biträda arméchefens förslag för budgetåret 1952/53.

Då Norrbottens artillerikår (A 5) enligt beslut av 1951 års riksdag fr. o. m. den 1 juli samma år upphörde som självständigt fredsförband och anslöts till Bodens artilleriregemente (A 8), blev den för kåren avsedda

kårchefsbeställningen i Ma 12 övertalig. Beställningen, som i gällande personalförteckning redovisas såsom en överstebeställning i nämnda lönegrad vid A 8, skall enligt i förteckningen intagen föreskrift indragas vid uppkommande vakans (prop. 1951:110, s. 114). Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 27 juli 1951 utnyttjas innehavaren av beställningen f. n. för tjänstgöring vid arméstaben. Arméchefen har nu anfört, att sammanslagningen av krigshögskolan med artilleri- och ingenjörhögskolan till en gemensam krigshögskola i personellt hänseende innebure en viss utökning av lärarpersonalen. I avvaktan på de organisatoriska förändringar, som vore att förutse inom armén, hade arméchefen i sitt förslag rörande sammanslagningen förordat, att lärarbehovet tills vidare skulle tillgodoses kommanderingsvägen. Den nu verkställda sammanslagningen av A 5 och A 8 innebure en sådan förändring. Arméchefen föreslår nu att kårchefsbeställningen utbytes mot en beställning för överstelöjtnant eller major vid högskolan. Beställningen borde lämpligen avses för förste läraren i matematik och tillämpad mekanik. Civilförvaltningen har tillstyrkt förslaget och i samband därmed påpekat, att i personalförteckningen borde angivas att beställningen icke finge tillsättas förrän överstebeställningen blivit vakant.

Vid Svea trängregemente finnas tre mobiliseringscentraler, varav en i Solna. Befattningen som förrådsunderofficer vid centralen i Solna uppehålls f. n. av innehavaren av en fanjunkarbeställning vid intendenturkåren, vilken beställning enligt föreskrift i personalförteckningen skall indragas vid innehavarens avgång. Då denne beräknas avgå med pension den 1 oktober 1952, har civilförvaltningen tillstyrkt förslag av arméchefen att för denna mobiliseringscentral skall — i överensstämmelse med vad som gäller för de båda andra centralerna — fr. o. m. nästa budgetår inrättas en arvodesbefattning för förrådsunderofficer i 1:20. Befattningen förutsättes få tillsättas först i samband med indragning av fanjunkarbeställningen.

14. *Försvarets reservsjuksköterskekår* utgör, enligt av Kungl. Maj:t den 15 juni 1951 meddelade provisoriska bestämmelser för kåren (jfr prop. 1950:110, s. 55), en under försvarets sjukvårdsstyrelse stående personalkår med uppgift att i såväl fred som i krig förse försvarets förband m. m. med särskilt utbildad extra personal. Chef för kåren är sjuksköterskeinspektrisen hos sjukvårdsstyrelsen. Här avsedd sjuksköterskepersonal, som får förordnas för högst tre år i sänder, är skyldig att tjänstgöra i krig och då värnpliktiga eljest tagas i anspråk för rikets försvar eller säkerhet eller för fullgörande av beredskapsövning. Därjämte är personalen skyldig att tjänstgöra vid försvarets sjukvård sammanlagt 126 dagar under den treårsperiod för vilken vederbörande anstälts. Personalen äger åtnjuta *dels* årsarvode med 500 kronor jämte rörligt tillägg enligt samma grunder och samma procenttal som gälla angående höjning av månadslön, angiven i de i statens löneplansförordning intagna grundlönetabellerna, *dels* ock dag-arvode med åtta kronor under föreskriven årlig tjänstgöring. Personalen är vidare berättigad till övertids- och reseersättningar m. m.

Enligt beslut samma dag har Kungl. Maj:t vidare *dels* bemyndigat sjukvårdsstyrelsen att under budgetåret 1951/52 anställa intill 20 sjuksköterskor i reservsjuksköterskekåren, *dels ock* förordnat, att å nämnda budgetår belöpande avlöningskostnader för kåren skola bestridas av den under arméns avlöningsanslag, anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, upptagna delposten 3. Avlöningar till viss extra personal m. m., delposten c) Tillfälligt anställd personal. Kostnaderna för ifrågasvarande personal beräknas för närvarande till 25 000 kronor för budgetår. Försvarets civilförvaltning har föreslagit att medel för detta ändamål anvisas under en särskild post, benämnd Viss icke-ordinarie sjukvårdspersonal.

I skrivelse den 16 januari 1952 har försvarets sjukvårdsstyrelse — under hänvisning till den vid 1951 års riksdag beslutade höjningen av sjuksköterskornas avlöningsförmåner — hemställt att dagarvudet till personal i reservsjuksköterskekåren höjes till 12 kronor 75 öre eller att årsarvodets grundbelopp höjes till 585 kronor och dagarvudet till 10 kronor. Civilförvaltningen har tillstyrkt en höjning av löneförmånerna och föreslagit att dagarvudet bestämmes till 10 kronor. Vid bifall till civilförvaltningens förslag skulle uppstå en kostnadsökning å 2 100 kronor.

15. *Andra förändringar beträffande sjukvårdspersonal.* Chefen för armén har anfört, att behovet av läkare vid I 1 — för vilket förband enligt gällande organisation avses en regementsläkarbeställning i Ca 29 och en bataljonsläkarbeställning i Ca 25 — vore särskilt stort på grund av att regementet hade landets största inskrivningsexpedition. Sålunda hade till regementet måst kommenderas ytterligare en läkare. Kommenderingen hade i regel endast kunnat ske i enmånadsperioder. De upprepade bytena hade ur såväl medicinsk som militär synpunkt medfört betydande olägenheter. Arméchefen har med hänsyn till det anförda föreslagit, att för regementet inrättas ytterligare en bataljonsläkarbeställning i Ca 25.

Arméchefen har vidare föreslagit, att en bataljonsläkarbeställning i Ca 25 inrättas för ettbart av P 2 samt Lv 1—Lv 3. För ettbart av dessa förband avses enligt gällande organisation endast en läkarbeställning — regementsläkare i Ca 29.

Civilförvaltningen har erinrat om att f. n. åtskilliga vakanser förefunnas inom fältläkarkåren och att stora svårigheter säkerligen komme att uppstå vid besättandet även av nytillkommande beställningar. Emellertid hade arméöverläkaren framhållit betydelsen ur rekryteringssynpunkt av att fältläkarkåren tillfördes ytterligare ordinarie beställningar. Med hänsyn härtill och då den av chefen för armén nu ifrågasatta utökningen av läkarpersonalen vid P 2 och luftvärnsregementena stode i överensstämmelse med vad 1944 års militärsjukvårdskommitté därom föreslagit i sitt betänkande den 15 januari 1947 (SOU 1947: 5) tillstyrkte civilförvaltningen, att nya ordinarie läkartjänster tillkomme för ifrågasvarande förband. De av arméchefen anförda skälen för att tillföra I 1 ytterligare en läkartjänst funne

civilförvaltningen bärande. Ämbetsverket ville därför ej motsätta sig att även denna tjänst inrättades.

Enligt Kungl. Maj:ts medgivande finnes vid I 1 inrättad en extra tjänst för sjukgymnast i Cg 13 med halvtidstjänstgöring. Civilförvaltningen har tillstyrkt förslag av arméchefen om att omvandla tjänsten till extra ordinarie, fortfarande med halvtidstjänstgöring.

16. *Vissa bevakningskostnader.* I arméns gällande förteckning å vissa arvoden och särskilda ersättningar finnes för ettvarrt av militärområdena uppfört ett belopp för arvoden till tillsynsmän för byggnader, övningsfält, förråd m. m. att fördelas enligt militärbefälhavarens bestämmande. För att möjliggöra tillsyn vid nya förråd eller åstadkomma ökad tillsyn vid befintliga förråd har civilförvaltningen, efter förslag av arméchefen, räknat med ett ökat medelsbehov för dylika arvoden av tillhoppa 32 172 kronor.

Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademiens ämbetsbyggnad i Stockholm inrymmer lokaler även för vissa delar av arméstaben. Enligt beslut den 26 oktober 1951 har Kungl. Maj:t medgivit, att för bestridandet under innevarande budgetår av den del av kostnaderna för bevakning av ämbetsbyggnaden, som kunde anses belöpa på de för arméstaben disponerade lokalerna, 3 000 kronor finge ställas till arméchefens förfogande från den å arméns avlöningsstat upptagna anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Civilförvaltningen har, då här avsedda kostnader synts vara ofrånkomliga även framdeles, räknat med samma kostnader under budgetåret 1952/53.

17. *Förändringar i övrigt beträffande förråds- och vaktpersonal.* I gällande personalförteckning finnes för envar av militärbefälsstaberna uppförd en tjänst för vaktmästare i Ce 9. Arméchefen har föreslagit att, enär innehavaren av den för VI. militärbefälsstabens avsedda vaktmästartjänsten numera nästan uteslutande toges i anspråk såsom bilförare, tjänsten omändras till en tjänst för bilförare i Ce 10. Befattningen i fråga vore enligt arméchefens mening lämplig för äldre underbefäl och borde därför vid nuvarande befattninghavarens avgång övertagas av sådant underbefäl. Civilförvaltningen har tillstyrkt förslaget och därvid förutsatt, att föreskrift meddelas att bilförartjänsten vid innehavarens avgång utbytes mot överfurirsbeställning.

I gällande personalförteckning finnas för staben för Kiruna—Jokkmokks försvarsområde uppförda 5 tjänster för förrådsvaktmästare i Ca 12. Enligt en till personalförteckningen meddelad föreskrift må 3 av dessa tjänster tillsättas först i mån av vakanser i motsvarande tjänster vid övriga försvarsområden. I stället må enligt Kungl. Maj:ts medgivande vid nämnda stab finnas inrättade 3 tjänster för extra förrådsvaktmästare i 12 lönegraden.

Försvarsområdesbefälhavaren har, under framhållande av svårigheterna att i tjänst bibehålla personal med endast extra anställning, hemställt om fastare anställningsform för de tre förrådsvaktmästarna i Cg 12. Civilför-

valtningen har i äskandena för nästa budgetår och i särskild skrivelse den 26 oktober 1951 föreslagit, att tjänsterna i fråga, vilka funnits inrättade sedan budgetåret 1946/47, utbytas mot extra ordinarie förrådsvaktmästartjänster i Ce 12 och att i samband därmed antalet ordinarie förrådsvaktmästartjänster vid försvarsområdesstaben minskas till två. Ämbetsverket har härvid framhållit, att med hänsyn till bl. a. stabens förläggningssort, Kiruna, speciella skäl talade för att möjligheter funnes att bereda den därstädes anställda personalen någorlunda fast anställning. Det syntes vidare mindre sannolikt att vid en eventuellt ifrågakommande minskning av antalet ordinarie förrådsvaktmästare vid andra försvarsområden kunna omplacera sålunda övertaliga tjänstemän till Kiruna.

Enligt gällande personalförteckningar finnes vid Svea artilleriregemente (A 1) inrättade tillhopa 4 tjänster för förrådsvaktmästare, av vilka 3 i Ca 12 och 1 i Ce 12. Då enligt fastställd normalorganisation av stabs- och förvaltningstjänsten m. m. vid motoriserat artilleriregemente, vilken organisation i här ifrågavarande fall även skall tillämpas vid A 1, skola finnas 5 förrådsvaktmästartjänster vid sådant regemente, har civilförvaltningen föreslagit inrättande vid A 1 av ytterligare 1 dylik tjänst i Ce 12.

Enligt gällande organisation vid rationaliserat infanteriregemente är expeditionsföreståndare vid truppförbandssjukhus tillika uppbördsman för sjukvårdsmaterielen och skall med biträde av sjukvårdsunderbefälet ombesörja förrådstjänsten såvitt avser denna materiel. Med hänsyn till den ökade uppbörden av sjukvårdsmateriel vid infanteriförbanden har statens organisationsnämnd företagit förnyade undersökningar av ifrågavarande förrådstjänst och därvid funnit, att vid samtliga infanteriregementen utom I 18 behov föreligger av ytterligare arbetskraft för ändamålet. Något motsvarande behov föreligger däremot icke vid kavalleriet, pansartrupperna, artilleriet och luftvärnet. Chefen för armén har nu föreslagit den jämkningen i gällande organisation vid förband tillhörande de fem nämnda truppslagen, att intendenturförrådsförvaltaren skall övertaga uppbörden av sjukvårdsmaterielen. För att täcka behovet av arbetskraft för förrådstjänsten föreslår chefen för armén vidare, att vid varje infanteriregemente utom I 18 skall tillkomma 1 förrådsman i Ce 9. Förslaget har biträttits av organisationsnämnden, arméförvaltningens intendenturavdelning, försvarets sjukvårdsstyrelse och civilförvaltningen.

I gällande personalförteckning finnas för A 8 och arméns intendenturförråd i Stockholm uppförda 9 respektive 7 vaktmästartjänster i Ce 9, samtliga avsedda för bevakningsuppgifter. Chefen för armén har upprepat av honom tidigare framställt förslag om att uppflytta vaktmästartjänsterna vid A 8 till Ce 10. Försvarets civila tjänstemannaförbund åter har föreslagit, att här avsedda tjänster vid A 8 och intendenturförrådet uppflyttas till Ce 11. Civilförvaltningen har förklarat, att enligt ämbetsverkets mening vaktpersonal borde placeras i 10 lönegraden och har därför förordat, att tjänsterna i fråga uppflyttas till Ce 10.

I samband med sina medelsäskanden för innevarande budgetår anmälde civilförvaltningen vissa, i propositionen 1951: 110 under förevarande anslag (p. 20) närmare redovisade förslag om ändrad löneställning och tjänstebenämning för förråds- och vaktpersonal m. fl. vid arméns underofficersskola och krigsskolan. Därvid ansåg sig ämbetsverket, i avvaktan på kommande organisationsundersökningar vid dessa skolor och med hänsyn till meddelade direktiv för budgetarbetet, icke böra räkna med några ändringar i förevarande hänseende. Vid anmälan av nämnda proposition anförde departementschefen i denna fråga, att han i avvaktan på organisationsundersökningar vid skolorna icke ansåg sig kunna föreslå några förändringar beträffande personalen vid desamma.

För nästa budgetår har arméchefen upprepat förslaget att utbyta en vaktmästartjänst i Ce 9 vid underofficersskolan mot kanslibiträdestjänst i Ce 11. Övriga ifrågavarande förslag till personalförändringar vid underofficersskolan och krigsskolan ha framförts ånyo av Försvarets civila tjänstemannaförbund och Försvarsverkens civila personals förbund. Civilförvaltningen har anfört att ämbetsverket — som i enlighet med vad ämbetsverket tidigare anfört ansåge det önskvärt att vissa ändringar företoges i fråga om löneställningar och tjänstebenämningar för här avsedd personal — med hänsyn till departementschefens berörda ställningstagande dock icke vore berett förorda förslagen i fråga.

Försvarsverkens civila personals förbund har yrkat, att för vissa vaktmän vid Bodens försvarsområde, vilka nu äro anställda mot arvode, måtte inrättas lönegradsplacerade tjänster. Civilförvaltningen har förklarat att, i avvaktan på förebådad utredning rörande bevakningstjänstens ordnande inom försvaret i dess helhet (jfr prop. 1951: 110, s. 140 och 141), ämbetsverket icke vore berett att nu framlägga förslag med anledning av förbundets yrkande.

18. *Förändringar i övrigt beträffande kontorspersonal.* Arméchefen har med tillstyrkan av civilförvaltningen upprepat ett för innevarande budgetår (prop. 1951: 110, s. 98 och 111) framställt förslag om att vid IV. militärbefälsstaben inrätta en extra-ordinarie kanslibiträdestjänst i utbyte mot en extra sådan tjänst, vars innehavare avses för proviantredovisningen för de till stabens etablissement förlagda förbanden.

I gällande personalförteckningar finnas under rubriken Tjänstegrensinspektörer uppförda tjänster för bl. a. 4 kontorsbiträden i Ca 8 och 3 biträden för skriv- och kontorsgöromål. Chefen för armén har med instämmande av Försvarets civila tjänstemannaförbund föreslagit, att en av kontorsbiträdestjänsterna, avsedd för arméöverläkarens expedition, uppflyttas till tjänst för kontorist i Ca 13. Å innehavaren av denna kontorsbiträdestjänst ankomme bl. a. personalregistrering, i samband med mobiliseringsplanläggning, av landets samtliga läkare, landläkare och apotekare jämte vissa kategorier värnpliktiga. Vederbörande förde dessutom tjänstekort m. m. för fältläkarkårens icke ständigt tjänstgörande personal. Civilför-

valtningen, som tidigare (prop. 1950:110, s. 15) förordat att en kanslibiträdestjänst i Ce 11 inrättas för ifrågavarande arbetsuppgifter, har även nu räknat med att en dylik tjänst skulle tillkomma. Härvid borde en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål indragas.

Fr. o. m. innevarande budgetår ha, i utbyte mot tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål, vid förband med större antal truppregistrerade — 28 000 och därutöver — inrättats tjänster för kanslibiträden i Ce 11 såsom föreståndare för plåt- och maskingrupp vid mobiliseringsavdelningarna. Arméchefen har nu, med tillstyrkan av statens organisationsnämnd, hemställt, att för motsvarande befattningar vid I 2 och I 19, vid vilka förband antalet truppregistrerade i det närmaste uppginge till nämnda antal, måtte inrättas kanslibiträdestjänster i Ca 11 i utbyte mot kontorsbiträdestjänster. Civilförvaltningen har förordat, att för ändamålet inrättas kanslibiträdestjänster i Ce 11 i utbyte mot tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål.

Gällande personalförteckning upptager för militärbefälsstaberna bl. a. 2 kanslibiträdesbefattningar i Ce 11 vid IV. militärbefälsstaben, varav 1 i kassatjänst, samt 1 kanslibiträdestjänst i Ce 11 vid envar av övriga militärbefälsstaber. Chefen för armén har nu föreslagit, att vid vardera av V. och VI. militärbefälsstaberna skulle tillkomma en tjänst för kanslibiträde i Ce 11 för föreståndaren för stabens skrivcentral och registratorn vid expeditionen. Enligt förslaget skulle i stället en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål indragas vid vardera staben. Civilförvaltningen har ansett skäl tala för en utökning av antalet kanslibiträdestjänster vid militärbefälsstaberna och har därför tillstyrkt arméchefens förslag.

Vid I. militärbefälsstaben samt vid vardera av K 1 och Lv 1 finnes enligt vederbörligt medgivande inrättad en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål utöver i gällande personalförteckning uppförda tjänster för dylika biträden. Då behovet av tjänsterna i fråga beräknats bli stadigvarande, ha de föreslagits skola uppföras på personalförteckningen fr. o. m. nästa budgetår.

En ny tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål har av chefen för armén föreslagits skola tillkomma vid ettvar av I 1, T 1 och T 2, avsedda den vid I 1 såsom biträde för handläggning av rättsärenden och ärenden rörande förkommen eller skadad materiel, den vid T 1 för truppregistret, där arbetet efter intendenturtruppernas överförande till trängtrupperna ökat, och den vid T 2 för underhållsskolan. Statens organisationsnämnd och civilförvaltningen ha tillstyrkt arméchefens förslag.

I enlighet med principerna för reglerad befordringsgång för biträdespersonal föreslår civilförvaltningen, att tillhopa 108 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 tillkomma i utbyte mot samma antal biträdestjänster för skriv- och kontorsgöromål, nämligen

hos tjänstegrensinspektör 1 tjänst;

vid militärbefälsstaberna 13 tjänster, av vilka 2 vid I., 3 vid III., 3 vid

IV., 1 vid V. och 4 vid VII. militärbefälsstaben;

vid fortifikationsbefälhavarstaben i Boden 1 tjänst;

vid kommandantsstaben i Stockholm 1 tjänst;

vid försvarsområdesstaberna 5 tjänster, av vilka 2 vid Kiruna—Jokkmokks, 1 vid Östersunds och 2 vid Uppsala—Västerås försvarsområdesstab;

vid infanteriet 41 tjänster, av vilka 5 vid vartdera av I 4 och I 14, 4 vid I 16, 3 vid ettvarvt av I 2, I 3, I 5, I 6 och I 21, 2 vid ettvarvt av I 7, I 11, I 12 och I 17 samt 1 vid ettvarvt av I 1, I 8, I 13 och I 20;

vid kavalleriet 5 tjänster, av vilka 3 vid K 1 samt 1 vid vartdera av K 3 och K 4;

vid pansartrupperna 6 tjänster, av vilka 4 vid P 3 och 2 vid P 4;

vid artilleriet 14 tjänster, av vilka 4 vid vartdera av A 4 och A 8, 3 vid A 6 samt 1 vid ettvarvt av A 2, A 3 och A 7;

vid luftvärnet 6 tjänster, av vilka 3 vid Lv 1 samt 1 vid ettvarvt av Lv 3, Lv 5 och Lv 6;

vid ingenjörtrupperna 4 tjänster, av vilka 2 vid Ing 1 och 1 vid vartdera av Ing 2 och Ing 3;

vid signaltrupperna 1 tjänst, avsedd för signalregementets kompani i Boden;

vid trängen 4 tjänster, av vilka 1 vid T 2 och 3 vid T 4; ävensom

vid utbildningsanstalterna 6 tjänster, av vilka 3 vid vardera av krigsskolan och arméns signalskola.

19. *Övriga personalförändringar m. m.* Vid remontdepåerna finnas f. n. inrättade tjänster för 38 remontdressörer i 11 lönegraden, varav 25 extra ordinarie och 13 extra, samt 65 hästskötare i 9 lönegraden, varav 46 extra ordinarie och 19 extra. Förslag om att uppflytta samtliga här avsedda hästskötartjänster till tjänster för remontdressörer i 11 lönegraden ha tidigare framförts dels motionsvis vid 1949 års riksdag (statsutsk. utl. 1949:155, s. 30) och dels av chefen för armén i åskandena för innevarande budgetår (prop. 1951:110, s. 85 o. f.). Arméchefens förslag, vilket liksom motiönärernas förslag i huvudsak motiverades med att remontdressörer och hästskötare utförde i stort sett samma arbetsuppgifter, ville civilförvaltningen icke motsätta sig under förutsättning att såsom villkor för placering i 11 lönegraden uppställdes, att vederbörande under tre år fullgjort väl vitsordad tjänstgöring i befattning med samma eller likartade arbetsuppgifter. Under denna provotid borde vederbörande anställas såsom aspirant i Cf 9.

I anslutning till ett av Försvarsverkens civila personals förbund nu framställt yrkande i denna löneställningsfråga har civilförvaltningen förklarat sig vidhålla sin tidigare uttalade uppfattning i frågan. Ämbetsverket har räknat med att de 46 tjänsterna för hästskötare i Ce 9 utbytas mot samma antal tjänster för remontdressörer i Ce 11 fr. o. m. den 1 juli 1952.

Civilförvaltningen har beräknat, att två till avgångsstat överförda beställningshavare avgå med pension den 1 oktober 1952.

Kostnaderna för avlöning åt indelt manskap uppskattar civilförvaltningen för nästa budgetår till 79 000 kronor, innebärande en kostnadsminskning med 4 000 kronor. Antalet kvarstående indelta har av arméchefen beräknats till 57.

I enlighet med förslag av chefen för armén räknar civilförvaltningen med att antalet fänrikar under budgetåret 1952/53 skall utgöra 220 mot för innevarande budgetår beräknade 228.

I arméns gällande förteckning å vissa arvoden och särskilda ersättningar finnas under rubriken Veterinärväsendet uppförda arvodesbelopp å tillhoppa 18 400 kronor, varav 500 kronor för anlitande av sakkunniga i arméledningen, 16 000 kronor för veterinärvården vid de förband m. m., där dylik vård icke bestrides av militärveterinär, och 1 900 kronor för kostnader för besiktningar. Överfältveterinären har framhållit, att det för anlitande av sakkunniga avsedda beloppet visat sig för lågt till följd av att sakkunniga måst tagas i anspråk i ökad utsträckning och arvoden måst beräknas efter högre grunder än hittills. Förhöjning av övriga två belopp påkallades av föreslagen höjning av veterinärpraktiktaxan och den allmänna lönestegringen. I anslutning till det anförda har överfältveterinären, med tillstyrkan av civilförvaltningen, föreslagit, att arvodesbeloppen i fråga höjas till respektive 1 000 kronor, 19 200 kronor och 2 300 kronor, eller till sammanlagt 22 500 kronor.

Med hänsyn till höjning av timtaxan och med beaktande av belastningen under budgetåret 1950/51 har civilförvaltningen beräknat medelsbehovet under nästa budgetår för arvoden till civila lärare till 500 000 kronor, innebärande en höjning med 25 000 kronor.

Den genomförda höjningen av de rörliga tilläggsförmånerna beräknas erfordra en höjning av anslagsposten rörligt tillägg med i runt tal 22 300 000 kronor och av inkomstposten Pensionsmedel med omkring 620 000 kronor, innebärande en nettoökning under anslaget av $(22\,300\,000 - 620\,000 =)$ 21 680 000 kronor.

20. Enligt skrivelse den 12 december 1951, nr 378, har riksdagen godkänt i propositionerna nr 214 och 227 förordade riktlinjer för en lönerevision för bl. a. lägre vård- och ekonomipersonal, sjuksköterskeutbildad personal samt köksföreståndare och biträdande köksföreståndare. Tjänsteman, som innehar ordinarie tjänst, skulle jämlikt ifrågavarande beslut erhålla anställning i den nya lönegraden allenast såsom extra ordinarie i avvaktan på att ändring i vederbörande personalförteckning kunde beslutas av 1952 års riksdag. Kungl. Maj:t har sedermera enligt brev den 14 december 1951 förordnat, att personal vid försvaret som beröres av riksdagsbeslutet skall, räknat fr. o. m. den 1 juli 1951, uppflyttas i lönegrad enligt vad som framgår av vid brevet fogade tablåer. Lönerevisionen medför en kostnadsökning under förevarande anslag av i runt tal 695 000 kronor för innevarande budgetår.

21. *Rationalisering av stabs- och förvaltningstjänsten m. m.* Kungl. Maj:t har den 11 januari respektive den 8 februari 1952 förordnat, att fastställd organisation av stabs- och förvaltningstjänsten vid infanteriregemente skall — utom såvitt avser kasernvårdsavdelningen — med vissa avvikelser gälla jämväl för stabs- och förvaltningstjänsten m. m. vid Norrlands artilleriregemente (A 4) och Gotlands artillerikår (A 7). Beträffande förbandens personalorganisation ha därvid bl. a. följande bestämmelser meddelats.

I personalorganisationen vid A 4 ha förutsatts skola ingå förvaltarbeställningar för regementsexpeditionsföreståndare, personalregistrator och tygförrådsförvaltare. Dessa beställningar ha medgivits få intill den 1 juli 1952 uppehållas av styckjunkare, vilka därvid må vara förordnade att bestrida göromål som eljest ankomma på förvaltare. För två styckjunkare, som härvid frånträda utövningen av sina beställningar, må vikarie icke förordnas.

I gällande personalförteckningar ha vidare förutsatts skola vidtagas följande ändringar. Antalet för pensionerad personal avsedda arvodestjänster ökas med tjänster för 1 batterichef i 1: 29, 1 föreståndare för förrådsbokföringskontor i 1: 20 och 1 stabsunderofficer i 1: 20 samt minskas med tjänster för 1 biträde i personaldetalj, 1 biträde åt mobiliseringsofficer, 1 biträde åt regementsintendent, 1 köksföreståndare och 2 tygunderofficerare, samtliga i 1: 20. Vidare utbytes en arvodestjänst i 1: 20 för furageuppbördsman mot motsvarande tjänst för furageunderofficer. Tjänster för 1 förrådsvaktmästare i Ce 12, 3 kanslibiträden i Ce 11 och 5 förrådsmän i Ce 9 tillkomma. 2 tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål indragas.

I personalorganisationen vid A 7 ha förutsatts skola ingå 1 tjänst för motoringenjör samt motsvarande förvaltarbeställningar som ovan angivits beträffande A 2, varvid samma bestämmelser beträffande uppehållande av förvaltartjänsterna m. m. föreskrivits skola gälla.

I gällande personalförteckningar ha vidare förutsatts skola vidtagas följande ändringar. Antalet för pensionerad personal avsedda arvodestjänster ökas med tjänster för 1 batterichef i 1: 29 och 1 föreståndare för förrådsbokföringskontor i 1: 20 samt minskas med 1 biträde i personaldetalj, 1 biträde åt regementsintendent, 1 köksföreståndare och 1 tygunderofficer, samtliga i 1: 20. Tjänster för 2 förrådsvaktmästare i Ce 12, 3 kanslibiträden i Ce 11 och 1 förrådsman i Ce 9 tillkomma. 2 tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål indragas.

Enligt av statens organisationsnämnd verkställd kompletterande översyn av personalorganisationen för stabs- och förvaltningstjänsten m. m. vid P 4 bör *dels* utöver nuvarande överfurirsbeställning vid kasernkompaniet tillkomma en dylik beställning vid kompaniet, avsedd för chef för en för regementet och III. militärbefälsstaben gemensam körcentral, *dels ock* en f. n. såsom tillfällig upptagen tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål vid den till P 4 förlagda pansartruppskolan upptagas såsom stadig-

varande tjänst. Chefen för armén (skr. 3/11 1951) har hemställt, att av organisationsnämnden sålunda förordade personalförändringar måtte genomföras. Civilförvaltningen har tillstyrkt framställningen.

Under förevarande punkt ha i övrigt sammanställts de personalförändringar som, såvitt nu kan bedömas, bli erforderliga vid genomförande av ändrad organisation av stabs- och förvaltningstjänsten vid Göta artilleriregemente (A 2), Sundsvalls, Göteborgs och Luleå luftvärnsskårer (Lv 5—Lv 7), Bodens ingenjörkår (Ing 3), Livregementets husarer (K 3), Norrlands dragonregemente (K 4), Signalregementets kompani i Skövde (S1Sk), Infanteriskjutskolan (InfSS) samt Artilleriskjutskolan (ArtSS), ävensom de kostnadsförändringar som kunna beräknas bli följden av dessa personalförändringar.

22. *Avvecklingen av K 2 m. m.* Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1951: 110 (s. 7 o. f.) beslöt riksdagen (skr. nr 4) dels att Skånska kavalleriregementet (K 2) skulle indragas fr. o. m. budgetåret 1952/53 och ersättas med en mobiliseringscentral, i samband varmed regementets cykelkontingent skulle förläggas till Södra skånska infanteriregementet (I 7) och dess ryttarkontingent till Livregementets husarer (K 3), dels ock att K 3:s cykelkontingent skulle i samband med indragningen av K 2 förläggas till Älvsborgs regemente (I 15).

Sedan Kungl. Maj:t uppdragit åt chefen för armén att genomföra dessa förändringar i arméns organisation samt att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till de närmare bestämmelser som borde i anledning av förändringarna meddelas av Kungl. Maj:t, har chefen för armén, efter arméförvaltningens hörande och efter att hava samrått med försvarets civilförvaltning, fortifikationsförvaltningen, försvarets sjukvårdsstyrelse och statens organisationsnämnd, med skrivelse den 24 augusti 1951 ingivit utredning med förslag i ämnet.

Avvecklingen av K 2 har enligt förslaget förutsatts skola ske i fyra etapper, omfattande den första etappen tidsperioden intill den 16 april 1952 och de övriga etapperna tidsperioderna den 16 april—den 30 juni, den 1 juli—den 30 september samt den 1 oktober—den 31 december 1952.

Kungl. Maj:t har enligt beslut den 15 februari 1952 bemyndigat arméchefen att i mån av behörighet vidtaga åtgärder för avveckling av K 2 i huvudsak enligt i utredningen framlagd plan. Den mobiliseringscentral, som förutsatts skola ersätta K 2 fr. o. m. ingången av budgetåret 1952/53, har föreskrivits skola förläggas till Ljunghbyhed och benämnas Skånska kavallerimobiliseringscentralen (kavmobc L) samt anslutas till Herrevadsklosters remontdepå. Chefen för denna depå har föreskrivits skola i egenkap av chef för mobiliseringscentralen vara underställd befälhavaren för Kristianstads försvarsområde (fo 14).

Beträffande personalfrågor i övrigt, som sammanhånga med avvecklingen, har Kungl. Maj:t meddelat bl. a. följande bestämmelser.

Som utbildningsbefäl vid de cykelkontingenter från K 2 och K 3, som förutsatts skola förläggas till I 7 respektive I 15, skola vid vardera infanteriregementet tjänstgöra följande ordinarie militära beställningshavare ur kavalleriet, nämligen 4 ryttmästare, 6 löjtnanter, 3 fanjunkare, 5 sergearter och 6 överfurirer. Officerare och underofficerare skola fr. o. m. den 1 oktober 1952 placeras till tjänstgöring vid vederbörligt regemente. Intill nämnda dag må, i mån av tillgång på personal, officerare, underofficerare och överfurirer, i första hand från K 2, kommenderas till tjänstgöring vid vederbörligt infanteriregemente.

Övrig officers- och underofficerspersonal, utom musikpersonal, vid K 2 placeras till tjänstgöring vid andra kavalleriförband fr. o. m. den 15 april 1952 eller den senare tidpunkt under 1952, som med hänsyn till befälsbehovet vid regementet under avvecklingstiden är lämplig.

Musikfanjunkare och musiksergearter vid eller i K 2 må placeras eller tills vidare, dock längst intill den 1 oktober 1952, kommenderas till tjänstgöring vid andra närliggande truppförband.

Det skall ankomma på vederbörande förvaltningsmyndigheter att i samråd med arméchefen vidtaga åtgärder för omplacering av civil ordinarie personal vid K 2 till annan tjänst inom krigsmakten eller för att eljest bereda personalen annan anställning.

Civil icke-ordinarie personal vid K 2, som icke i enlighet med vad arméchefen föreslagit erfordras för fortsatt tjänstgöring inom försvaret, skall uppsägas och entledigas fr. o. m. tidpunkt, då personalen icke längre är erforderlig vid regementet.

Av arvodesbefattningarna vid K 2 för pensionerade underofficerare skola 3 indragas fr. o. m. den 1 oktober 1952 och 4 fr. o. m. den 1 januari 1953.

I fortsättningen lämnas en redogörelse för arméchefens förslag rörande avvecklingen av K 2 i de delar ärendet icke avgjorts genom Kungl. Maj:ts beslut den 15 februari 1952.

I gällande personalförteckning äro för Herrevadsklosters remontdepå uppförda arvdestjänster för depåchef i 1:31 och för förvaltningsunderofficer i 1:20. Arméchefen har föreslagit, att tjänsterna uppflyttas till 1:34 respektive 1:21. Såsom skäl härför har åberopats de ökade arbetsuppgifter och det ökade ansvar, som omorganisationen medförde för dessa betättningshavare. Därjämte har föreslagits att ett biträde för skriv- och kontorsgöromål övergångsvis tillföres remontdepån.

För mobiliseringscentralens förråd har arméchefen föreslagit skola avses 1 förrådsvaktmästare och 4 förrådsmän, redovisade vid fo 14, samt 1 fanjunkare på aktiv stat vid kavalleriet såsom förrådsunderofficer. Förrådsunderofficeren förutsattes jämväl skola tjänstgöra såsom kasernunderofficer för såväl mobiliseringscentralen som det s. k. Ljunghedslägre.

Enär truppregistreringen av K 2:s cykelförband avses att överföras till I 7, har arméchefen räknat med att personaldetaljen vid I 7 tillföres ett biträde för skriv- och kontorsgöromål.

Den frivilliga utbildningsverksamheten i Hälsingborgsområdet ledes av försvarsområdesbefälhavaren i Malmö (fo 11). Arméchefen har framhållit, att K 2 utgjorde ett stöd för denna utbildningsverksamhet inom såväl Hälsingborgs- som Ängelholmsområdena genom att regementet kunde ställa

instruktörer och materiel till förfogande. När detta stöd bortföller borde enligt arméchefen i princip andra förband, främst ur garnisonen i Hässleholm, övertaga motsvarande uppgifter. Dock borde viss förstärkning ske av personalen vid försvarsområdet. Sålunda borde inrättas 1 arvodestjänst för hemvärnsunderofficer i 1:20 samt till försvarsområdet kommenderas 1 underofficer på aktiv stat såsom biträdande instruktör, båda befattningshavarna med placering i Hälsingborg. Tjänsterna borde vid första tillsättandet vara förbehållna underofficerare vid K 2. Vidare erfordrades vid försvarsområdet med placering i Hälsingborg 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål, gemensamt för hemvärns- och utbildningsavdelningarna.

Rörande den militära ordinarie personalen har arméchefen förslagit bl. a. följande.

Den för K 2 avsedda regementschefsbeställningen vid kavalleriet har föreslagits skola, efter det nuvarande innehavaren avgått eller förflyttats till annan beställning, utbytas mot en majorsbeställning, avsedd för K 4, vid vilket förband behov föreläge av ytterligare en regementsofficer.

En majorsbeställning, som komme att bli övertalig, har föreslagits överförd till infanteriskjutskolan (InfSS). Härom har arméchefen anfört följande.

Enligt gällande personalförteckning finnes vid InfSS 1 majorsbeställning, avsedd för chefen för skyddsskolan. På grund av den ringa tekniska utbildning, som under senare år ägt rum, har emellertid chefen för skyddsskolan tagits i anspråk för taktikundervisning vid de truppslagsofficersskolor, som förlagts till Rosersberg. Vid InfSS föreligger oundgängligt behov av en kompetent taktiklärare även under de tider, då truppslagsofficersskolorna icke ha någon undervisning. Med hänsyn till den ökade vikt, som numera åter måste tillmätas skyddsutbildningen inom armén, är det oundgängligen nödvändigt, att det finnes en sakkunnig målsman för arméns skyddstjänst. På grund härav föreslås, att en genom K 2:s indragning övertalig majorsbeställning vid kavalleriet överflyttas till InfSS.

Till InfSS har vidare föreslagits skola överflyttas beställningar för 1 ryttmästare (tygofficer) och 1 fanjunkare (tygunderofficer). Övriga officers- och underofficersbetäckningar utom musikpersonal har förutsatts även i fortsättningen skola redovisas på kavalleriets stat.

Beträffande överfurirsbeställningarna har föreslagits att 6 skola överföras till I 7, 6 till I 15, 1 till K 3 och 2 till K 4.

Vad angår beställningarna för icke-ordinarie manskap utom musikpersonal har föreslagits, att 9 beställningar för vicekorpraler och meniga indragas. Övriga beställningar borde enligt förslaget fördelas på andra förband.

Samtliga beställningar för den civila ordinarie personalen beräknades enligt arméchefen kunna dragas in fr. o. m. den 1 januari 1953.

Av andra extra ordinarie tjänstemän än manskap avsåges 12 remontryttare överföras till K 3, K 4 och Herrevadsklosters remontdepå. Övrig personal kunde dragas in.

Vad angår musikpersonalen har chefen för armén anfört, att frågan hur det skulle förfaras med denna personal sammanhänge med Kungl. Maj:ts framtida ställningstagande till den militära musikorganisationen i dess helhet. I avvaktan på detta ställningstagande borde personalen tills vidare kommenderas till tjänstgöring i Hälsingborgs närhet. Särskild uppmärksamhet borde ägnas de musiksergeanter i K 2, som till följd av befördringsläget icke kunnat erhålla sergeants lön.

Beträffande den vid K 2 placerade personal som redovisas på andra personalstater har föreslagits att beställningen för bataljonsläkare överföres till Svea livgarde (I 1). Angående behovet av en ny läkare vid I 1 hänvisas till vad som anförts under punkten 15 i det föregående. Beställningarna för 1 regementsveterinär och 2 förvaltare vid intendenturkåren borde enligt förslaget indragas vid vakans. En övertalig kaptensbeställning vid intendenturkåren (regementsintendent) borde i avvaktan på slutligt ställningstagande till organisationen av försvarsonrådesstaberna och behovet av intendentur på aktiv stat vid dessa staber icke indragas. En beställning för furir i sjukvårdstjänst föreslages skola indragas.

Chefen för armén har i särskild skrivelse den 26 november 1951 anfört följande: På grund av indragningen av K 2 och T 2 N komme viss icke-ordinarie personal och arbetarpersonal att bli övertalig den 1 juli 1952 eller senare under budgetåret 1952/53. I den mån lämpliga befattningar inom armén funnes lediga vid ifrågavarande tidpunkt komme dessa att erbjudas den personal, som sålunda bleve övertalig. Vederbörande myndigheter hade av arméchefen orienterats härom. Emellertid kunde förutses, att det icke bleve möjligt att bereda samtliga övertaliga anställning. En stor del av dem, som i så fall måste avskedas, hade varit i statens tjänst ett flertal år. Dessa borde erhålla ekonomisk kompensation. Arméchefen hemställde därför, att dylik personal måtte beredas årlig ersättning eller avskedsersättning.

Försvarets civilförvaltning har i yttrande (14/12 1951) förklarat att ämbetsverket ansåge det skäligt, att ifrågavarande personal bereddes viss gottgörelse. I samband därmed har civilförvaltningen erinrat om att 1945 års försvarskommitté i sitt betänkande med förslag angående försvarets organisation del I (SOU 1947: 72, s. 115 o. f.) behandlat förevarande spörsmål och därvid anfört i huvudsak följande.

Gottgörelse till icke-ordinarie befattningshavare och arbetare, vilka bleve övertaliga och icke kunde beredas anställning i den nya försvarsorganisationen, torde kunna bestämmas i huvudsaklig anslutning till de i kungörelsen 1926: 10 tillämpade allmänna principerna och således för olika kategorier befattningshavare utgöra antingen förtidspension eller ock avskedsersättning i form av ett engångsbelopp. Med beaktande av de regleringar, som genom kungörelserna 1946: 402 och 1947: 657 vidtagits beträffande tidigare beviljade förtidspensioner och årliga ersättningar, syntes förtidspensionerna för de löntagare, vilka komme att beröras av personalindrag-

ningarna, böra bestämmas till enahanda belopp, som enligt 1947 års pensionsreglementen skulle utgå som ålderspension — inberäknat därå belöpande rörligt tillägg — för respektive pensionstagare med utgångspunkt från antalet vid tidpunkten för entledigandet intjänata tjänstår. Såsom villkor för erhållande av förtidspension borde i anslutning till vad därom föreskrivits i såväl kungörelsen 1926: 10 som Kungl. Maj:ts brev den 30 november 1945 angående årlig ersättning och avskedsersättning åt viss övertalig personal vid tvätt- och reparationstjänsten inom försvarsväsendet gälla bl. a., att löntagaren vid tidpunkten för avgången ur tjänst uppnått en levnadsålder av minst 50 år och vid samma tidpunkt hade en sammanlagd anställningstid i statens tjänst av minst 15 år. Förtidspension borde utgå fr. o. m. dagen näst efter den, då avgång ur tjänst ägde rum, intill den dag, då löntagaren ägde uppbära tjänstelivränta eller pension, vid vars bestämmande hänsyn tagits till den anställningstid, för vilken den årliga ersättningen beräknats. I övrigt syntes de i Kungl. Maj:ts förenämnda brev den 30 november 1945 intagna bestämmelserna i stort sett kunna tillämpas. Kommittén ville slutligen i detta sammanhang framhålla, att för det fall, att löntagare vid inträdet i pensionsåldern tillkommande tjänstelivränta eller annan pensionsförmån skulle understiga förtidspensionens belopp, billighetsskäl talade för att tjänstelivräntan eller pensionsförmånen avpassades så, att den svarade mot förtidspensionens belopp. — Beträffande civila löntagare, som icke uppfyllde villkoren för att kunna erhålla förtidspension, föresloge försvarskommittén, att dylik personal skulle tillerkännas avskedsersättning med ett engångsbelopp. Vad anginge storleken av denna ersättning ansåge kommittén med hänsyn till arbetsmarknadsläget tillfyllest, att ersättningen bestämdes enligt de i förenämnda brev den 30 november 1945 angivna, i förhållande till motsvarande ersättning enligt kungörelsen 1926: 10 snävare grunderna. Ersättningen, som skulle utgå allenast till löntagare med minst fem års anställningstid, skulle alltså motsvara en månads eller, om anställningstiden uppgått till minst 10 år, två månaders arbetsförtjänst.

Civiltförvaltningen har ansett angivna ersättningsgrunder böra vinna tillämpning jämväl å personal, som i samband med nu ifrågavarande organisationsförändringar blir övertalig, och har därför föreslagit, att av riksdagen utverkas ett allmänt bemyndigande för Kungl. Maj:t att pröva och avgöra i samband härmed uppkommande frågor i huvudsaklig överensstämmelse med de av 1945 års försvarskommitté angivna grunderna. Uppkommande kostnader ha förutsatts skola bestridas, beträffande årliga ersättningar från det under tolfte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget Diverse pensioner och understöd m. m. och beträffande avskedsersättningar från de anslag, från vilka löntagarens avlöningskostnader omedelbart före avgången bestritts.

Departementschefen.

1. I enlighet med beslut av innevarande års riksdag angående placering i lönegrad av vissa chefstjänster (prop. 1952: 1, bil. 2, p. 2; rd. skr. 44) skall den överstebeställning i Ma 12 vid generalstabskåren, som avses för chefen vid sektion I vid arméstaben, utbytas mot en beställning för överste i Mo 14.

Förslaget om att till extra ordinarie anställning överföra den för bild-detaljen inrättade extra tjänsten för biträdande ingenjör i Cg 19 kan jag icke för närvarande biträda.

Ej heller kan jag tillstyrka, att ytterligare en tjänst för personalassistent inrättas.

I sammanställningen angivna förslag till förändringar beträffande kontorspersonal vid arméstaben torde icke nu böra föranleda annan åtgärd än att den för personalavdelningen avsedda kanslibiträdestjänsten i Ca 11 i anslutning till beslut av innevarande års riksdag angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. (prop. 14; rd. skr. 45) utbytes mot en kontoristtjänst i Ca 13. Till följd av nämnda riksdagsbeslut böra vidare, i utbyte mot en kanslibiträdestjänst i Ca 11 och två biträdestjänster för skriv- och kontorsgöromål, inrättas ytterligare en kontoristtjänst i Ca 13, avsedd för sekreteraren åt chefen för utbildningsavdelningen m. m., respektive två tjänster för kanslibiträden i Ce 11, avsedda det ena biträdet för diarieföring och registrering på chefsexpeditionen och det andra för biblioteksarbete.

Förslaget att en tjänst för förrådsförmän inrättas för den förste expeditionsvakt i Ca 11, som f. n. uppbär vikariatslön i 14 lönegraden, upptager jag ej i förevarande sammanhang till prövning.

2. Jag kan icke tillstyrka att den vakanta, för T 2 N avsedda bataljonsläkarbeställningen i Ca 27 tillföres infanteriets kadettskola. Beställningen bör i stället indragas fr. o. m. nästa budgetår.

Det kan ifrågasättas huruvida icke, liksom i allmänhet vid mobiliseringscentraler, göromålen som förrådsunderofficer vid här avsedda mobiliseringscentral böra fullgöras av underofficer i arvodesbefattning. Med hänsyn till att ifrågavarande förrådsunderofficer tills vidare torde komma att tagas i anspråk för skötseln av det nuvarande etablissementet i Nora, anser jag mig emellertid böra tillstyrka, att för befattningen tills vidare avses en fanjunkare. Den vakanta arvodesbefattningen för förrådsunderofficer bör bibehållas på personalförteckningen. Föreskrift bör emellertid meddelas om att befattningen icke får tillsättas så länge berörda arbetsuppgifter fullgöras av underofficer på aktiv stat.

De i övrigt under förevarande punkt föreslagna personalförändringarna torde böra genomföras.

3. Jag ansluter mig till arméchefens förslag om att Lv 3:s mobiliseringscentral i Stockholm skall indragas i samband med regementets förflyttning till Norrtälje och att i stället skall inrättas en särskild luftvärnsavdelning vid Stockholms försvarsområdesstab. Till frågan om härför erforderliga jämkningar i personalförteckningarna torde jag få återkomma sedan förslag härom, grundat på vederbörliga organisationsundersökningar, framlagts av arméchefen. Under tiden torde den f. n. för materielvård m. m. anställda personalen vid mobiliseringscentralen få i erforderlig utsträckning disponeras vid försvarsområdet med Stockholm såsom stationeringsort.

Beträffande personaluppsättningen vid Lv 3:s maskinanläggningar ansluter jag mig till arméchefens förslag. Med hänsyn till den osäkerhet som f. n. råder i fråga om det framtida utnyttjandet av de lokaler, som betjänas av anläggningarna i Stockholm, torde i princip befattningarna vid dessa anläggningar böra tills vidare tillsättas med extra tjänstemän. I den mån för anläggningarna i Stockholm avses därstädes redan nu anställd ordinarie eller extra ordinarie personal, torde befattningarna tills vidare böra vid avgång ersättas med extra tjänstemän.

4.—6. De förslag, som redovisats under dessa punkter, kan jag f. n. ej biträda.

7. De föreslagna överflyttningarna till luftvärnets stat av beställningar från andra personalstater torde böra genomföras.

8. Den på luftvärnets stat uppförda, för chefen för radarskolan avsedda beställningen för överstelöjtnant eller major bör tills vidare kvarstå på luftvärnets stat.

Jag är icke f. n. beredd föreslå att ytterligare officersbeställningar inrättas för radarskolans räkning.

Beställningar för arméingenjörs- och tygstatspersonal torde böra finnas inrättade för radarskolan i den utsträckning arméchefen föreslagit. Jag föreslår dock att de båda arméingenjörsbeställningarna tills vidare uppföras såsom extra ordinarie i Ce 29 respektive Ce 27.

Förslaget om att för radarskolan beräkna en tjänst för tekniskt biträde i Ce 11 kan jag icke för närvarande biträda.

I avvaktan på närmare utredning beträffande vakttjänstens ordnande vid skolan är jag icke beredd tillstyrka att mer än en vaktmästartjänst inrättas. Denna tjänst torde böra hänföras till Ce 9.

Vad angår förrådsmän och biträden för skriv- och kontorsgöromål tillstyrker jag arméchefens förslag på det sätt att jag förordar, att för nästa budgetår vid skolan inrättas tre tjänster för förrådsmän och en tjänst för dylikt biträde.

Jag räknar enligt föreliggande förslag med att för radarskolan skola tillkomma två utbildningsarvoden för lärare i radartjänst. Dessa arvoden böra bestämmas till 1 560 kronor.

9. Vid anmälan av innevarande års statsverksproposition har jag vid behandlingen av arméns anslag till furagering (prop. 1952: 1, bil. 6, punkt 44) förklarat mig icke för nästa budgetår räkna med någon kostnadskrävande omorganisation av hundväsendet. De kostnader för hundväsendet, som för närvarande bestridas från arméns avlöningsanslag, böra i anledning härav belasta detta anslag även under nästa budgetår.

10. Vid behandlingen till statsverkspropositionen av arméns anslag till övningar m. m. (prop. 1952: 1, bil. 6, punkt 48) har jag räknat med att under budgetåret 1952/53 skall försöksvis anordnas fallskärmsjägerutbildning även för värnpliktiga. Omfattningen av och löneställningen för den personal, som under budgetåret behöver anställas för utbildningens bedrivande, beräknar jag i enlighet med civilförvaltningens förslag, dock att

tills vidare en extra ingenjör i Cg 27 alltjämt bör vara anställd i stället för den föreslagna extra ordinarie arméingenjören samt att medel böra beräknas för anställning i 12 lönegraden av den förrådspersonal som utnyttjas för fallskärmspackning. Kostnaderna för personalen i fråga synas böra bestridas av delposten Övrig extra personal.

11. Jag anser mig i likhet med civilförvaltningen kunna tillstyrka arméchefens förslag till fortsatt utbyggnad av arméingenjörkåren.

Förslaget om att på arméingenjörkårens stat inrätta en arméingenjörsbeställning av 1. graden, avsedd för marinförvaltningen, är jag fortfarande icke beredd tillstyrka.

12. De under denna punkt redovisade förslagen om uppflyttning i lönegrad av majorsbeställningar vid fälttygkåren och om inrättande av nya sådana beställningar kan jag f. n. ej biträda.

Jag anser mig böra tillstyrka, att tygstaten fr. o. m. nästa budgetår ytterligare utbygges i enlighet med arméchefens förslag; dock förordar jag bekräftande de tre tygverkmästarbeställningarna, att samtliga i enlighet med civilförvaltningens förslag upptagas såsom tygverkmästare av 2. klassen i Ca 19. Förutom de beställningar jag i det föregående föreslagit skola tillkomma för arméns radarskola böra alltså följande beställningar nu tillföras tygstaten, nämligen tre tygverkmästare av 2. klassen i Ca 19, sju tyghantverkare av 1. klassen i Ca 18, 19 tyghantverkare av 2. klassen i Ca 16 och åtta armétekniker i Ca 12. I samband härmed kunna 35 furirsbeställningar vid tygstaten indragas.

13. Jag anser mig böra biträda förslaget att från och med nästa budgetår vid Svea livgarde inrätta en beställning för musikinspektör i Ma 10 i utbyte mot den befintliga musikdirektörsbeställningen. Innehavaren av den nya beställningen bör såsom förutsatts fullgöra arbetsuppgifter såsom inspektör för musikverksamheten inom hela försvaret.

Däremot är jag icke nu beredd taga ställning till förslaget att utbyta den till följd av indragningen av Norrbottens artillerikår övertaliga kårchefsbeställningen mot en för lärare vid krigshögskolan avsedd beställning.

Såsom myndigheterna föreslagit bör för Svea trängregementes mobiliseringscentral i Solna inrättas en arvodesbefattning för förrådsunderofficer i 1:20 i utbyte mot den övergångsvis kvarstående fanjunkarbeställning vid intendenturkåren, vars innehavare f. n. tjänstgör som förrådsunderofficer vid centralen. Arvodesbefattningen bör få tillsättas först i samband med att fanjunkarbeställningen efter pensionsavgång kan indragas.

14. Den år 1951 beslutade höjningen av sjuksköterskornas avlöningsförmåner torde böra föranleda en förbättring även av de förmåner som tillkomma personal i reservsjuksköterskekåren. Jag anser mig böra förordna att denna förbättring i enlighet med civilförvaltningens förslag åstadkommes genom att dagarvudet under föreskriven årlig tjänstgöring höjes från åtta till tio kronor.

15. Jag tillstyrker förslaget, att I 1 tillföres en ny beställning för bataljonsläkare i Ca 25. Härför bör utnyttjas den bataljonsläkarbeställning, som blir övertalig genom indragningen av K 2 (jfr p. 22).

Övriga under denna punkt redovisade förslag är jag icke beredd att f. n. tillstyrka.

16. Den ökade medelsanvisning, som föreslagits under denna punkt, anser jag mig böra tillstyrka.

17. Jag biträder förslaget att den ifrågavarande vaktmästartjänsten i Ce 9 vid VI. militärbefälsstabben omvandlas till en bilförartjänst i Ce 10. Till frågan huruvida befattningen i framtiden bör avses för äldre underbefäl tager jag icke nu ställning.

Vidare kan jag tillstyrka de under förevarande punkt föreslagna, i sammanställningen redovisade förändringarna beträffande förrådspersonal.

Jag är icke för närvarande beredd förorda ändrad löneställning för de befintliga vaktmästartjänsterna vid A 8 och arméns intendenturförråd i Stockholm.

I likhet med civilförvaltningen är jag icke heller nu beredd förorda något av de förslag till personalförändringar vid underofficersskolan och krigsskolan, som berörts under denna punkt.

18. Förslaget att omvandla den extra kanslibiträdestjänsten vid IV. militärbefälsstabben till extra ordinarie kan jag icke heller nu förorda.

Jag är icke nu beredd pröva de föreslagna uppflyttningarna i lönegrad av ett kontorsbiträde hos arméöverläkaren samt två biträden för skriv- och kontorsgöromål vid V. och VI. militärbefälsstaberna. Ej heller kan jag tillstyrka att föreståndarna för plåt- och maskingruppen vid I 2 och I 19 nu erhålla sådan uppflyttning.

Övriga under förevarande punkt redovisade förslag kan jag biträda.

19. Jag är icke heller nu beredd tillstyrka att de till 9 lönegraden hänfödda hästskötartjänsterna vid remontdepåerna uppflyttas till tjänster för remontdressör i 11 lönegraden.

Jag kommer senare under detta anslag att föreslå omreglering av vissa vid försvarsgrenarna utgående arvoden med hänsyn till de 1951 genomförda löneförhöjningarna. På grund härav föranleder förslaget under denna punkt om höjning av vissa vid veterinärväsendet utgående arvoden icke något särskilt uttalande från min sida.

Vad i övrigt föreslagits och anförts under denna punkt ger mig icke anledning till erinran.

20. De i sammanställningen angivna lönegradsuppflyttningarna böra i anslutning till berörda riksdagsbeslut genomföras fr. o. m. nästa budgetår. Därvid har hänsyn icke tagits till de inskränkningar i lönegradsuppflyttningarna som, på sätt förutsatts i riksdagsbeslutet, kunna förekomma med hänsyn till att vederbörande tjänsteman icke avlagt viss avgångsexamen. Erinran om ifrågavarande undantag från eljest gällande lönegradsplacement bör intagas i personalförteckningen.

21. Såsom framgår av den lämnade redogörelsen har Kungl. Maj:t enligt beslut den 11 januari respektive den 8 februari 1952 meddelat bestämmelser rörande rationalisering av stabs- och förvaltningstjänsten m. m. vid

A 4 och A 7. De i besluten förutsatta ändringarna i personalförteckningarna torde böra vidtagas för budgetåret 1952/53. Jag föreslår vidare att för förbanden inrättas följande beställningar, nämligen 1 för A 7 avsedd beställning för arméingenjör av 2. graden i Ca 27 vid arméingenjörkåren, 2 förvaltarbeställningar i Ma 8 vid fälttygkåren, avsedda den ena för A 4 och den andra för A 7, samt 2 förvaltarbeställningar i Ma 6 (regementsexpeditiönsföreståndare, personalregistrator) vid vardera av A 4 och A 7. I samband därmed torde vid vardera förbandet 2 styckjunkarbeställningar böra indragas.

Jag vill vidare anmäla, att Kungl. Maj:t, i enlighet med vad som förutsatts i propositionen 1951:110 (s. 112), genom beslut den 24 augusti och den 28 september 1951 respektive den 1 november 1951 fastställt ändrad organisation av stabs- och förvaltningstjänsten vid Södermanlands pansarregemente (P 3) och Karlsborgs luftvärnsregemente (Lv 1). Erforderliga ändringar i anslutning till berörda beslut torde böra vidtagas i personalförteckningarna.

I enlighet med arméchefens av civilförvaltningen tillstyrkta framställning av den 3 november 1951 föreslår jag, att en överfurirsbeställning, avsedd för en för P 4 och III. militärbefälsstaben gemensam körcentral, inrättas. Av arméchefen föreslagen förändring beträffande 1 tjänst för skriv- och kontorsgöromål vid P 4 har icke givit mig anledning till erinran.

I propositionerna 1950:110 (s. 12, 46 och 57) och 1951:110 (s. 70, 102 och 112) ha förslag framlagts till personalförändringar i anledning av förutsatta rationaliseringar av stabs- och förvaltningstjänsten vid samtliga vid ifrågavarande tid motoriserade artilleriregementen (typförband A 6) samt vid Skånska luftvärnsskåren (Lv 4; typförband). Beslut har sedermera fattats om motorisering av A 2 (prop. 1951:110, s. 12 o. f.). Rationalisering av sistnämnda förband och återstående luftvärnsskårer kommer att successivt genomföras. Jag föreslår, att erforderliga beställningar och befattningar inrättas för dessa förband samt att medel beräknas för att anställa övrig personal vid förbanden fr. o. m. nästa budgetår. I sammanställningen över yrkanden ha under förevarande punkt upptagits de personalförändringar som, såvitt nu kan bedömas, erfordras för att genomföra rationaliseringarna på här ifrågavarande områden. Personalförslagen överensstämmer i huvudsak med de för vederbörande typförband fastställda personalstaterna. Då frågan om den regionala och lokala fortifikations- och byggnadsförvaltningens organisation ännu icke lösts, böra tills vidare inga förändringar beträffande kasernvårdsavdelningarna vidtagas. I enlighet härmed föreslår jag inga beställningar för kasernförvaltare. I övrigt föreslår jag, att för A 2 inrättas en arméingenjörbeställning i Ce 24 vid arméingenjörkåren samt att förvaltarbeställningar till det antal, som angivits i sammanställningen över yrkanden under denna punkt, inrättas vid A 2, Lv 5—Lv 7 och fälttygkåren, varvid förvaltarbeställningarna vid förbanden förutsätts skola placeras i Ma 6 och vid fälttygkåren i Ma 8. Jag förordar vidare,

att befattningar för pensionerade officerare inrättas till det antal som angivits i berörda sammanställning samt att indragning av beställningar för styckjunkare och befattningar för pensionerade underofficerare vidtagas i enlighet med vad i sammanställningen angivits. Speciella förhållanden vid de särskilda förbanden kunna komma att föranleda avvikelser från de angivna personaluppsättningarna. Såvitt avser arvodesbefattningar för pensionerad personal bör Kungl. Maj:t äga att reglera de personalförändringar som sålunda komma att erfordras.

Statens organisationsnämnd har avgivit rapport över organisationsundersökningar vid Ing 3, InfSS och ArtSS samt över kompletterande undersökningar vid K 3, K 4 och S 1 Sk. Ehuru slutlig ställning till dessa organisationsfrågor ännu icke kunnat tagas har jag likväl ansett mig böra föreslå vissa personalförändringar som, såvitt nu kan bedömas, bliva erforderliga för att organisationen skall kunna ändras.

Vad först angår Ing 3 förordar jag att 1 förvaltarbeställning i Ma 8 inrättas på fälttygkårens stat med placering vid tygförrådet samt att 2 förvaltarbeställningar i Ma 6, avsedda för kårexpeditionsföreståndare och personalregistrator, uppföras på ingenjörtruppernas personalstat. Beställningar för 1 fanjunkare och 1 överfurir kunna indragas. Vidare erfordras icke längre beställning för ingenjörförrådsförvaltare. 2 arvodesbefattningar i 1:20 föreslås tillkomma (föreståndare för förrådsbokföringskontor och i ekonomitjänst) och 5 sådana befattningar indragas (biträde i personaldetalj och åt regementsintendent, expeditionsunderofficer, köksföreståndare och tygunderofficer). Viss ökning av antalet icke-ordinarie tjänstemän beräknas bli erforderlig.

Beträffande härefter K 3 och S 1 Sk ha undersökningarna enligt organisationsnämndens uppfattning bestyrkt, att stabs- och förvaltningstjänsten vid dessa förband kan samordnas. Med anledning härav förordar jag i detta hänseende följande personalförändringar. För tygförrådet vid K 3 inrättas 1 förvaltarbeställning i Ma 8 på fälttygkårens stat. Härigenom kunna indragas 2 arvodesbefattningar för underofficerare (1:20) avsedda för 1 tygunderofficer vid vartdera av K 3 och S 1 Sk. På kavalleriets personalstat uppföras 2 förvaltarbeställningar i Ma 6 (regementsexpeditionsföreståndare och personalregistrator vid K 3) i utbyte mot 2 fanjunkarbeställningar. 2 arvodesbefattningar för pensionerade officerare (1:29), avsedda för biträdande mobiliseringsofficer och skvadronschef, tillkomma vid K 3. Förutom i det föregående omnämnda 2 befattningar för pensionerade underofficerare kunna ytterligare 5 sådana arvodesbefattningar vid K 3 och S 1 Sk indragas (biträde i personaldetalj och åt regementsintendent samt köksföreståndare vid K 3, biträde i personaldetalj och expeditionsunderofficer vid S 1 Sk). Vid K 3 bör tillkomma 1 befattning för pensionerad underofficer i 1:20 (föreståndare för förrådsbokföringskontor). Vid K 3 erfordras dessutom vissa extra ordinarie tjänstemän, varigenom personaluppsättningen vid S 1 Sk kan undergå en mindre minskning.

Enligt föreliggande förslag bör personalorganisationen vid K 4 givas en något annorlunda struktur än den som föreslagits för K 3 med S 1 Sk och vilken angivits vara normalorganisation. På grundval av föreliggande förslag beräknar jag för K 4 följande personaländringar. 1 förvaltarbeställning i Ma 8 på fälttygkårens stat (tygförrådet) samt 2 förvaltarbeställningar i Ma 6 på kavalleriets stat (regementsexpeditionsföreståndare och personalregistrator) tillkomma, varigenom 1 arvode för pensionerad underofficer i 1: 20 (tygunderofficer) samt 2 fanjunkarbeställningar på kavalleriets stat kunna indragas. För skvadronschefsbefattning erfordras 1 pensionerad officer i 1: 29. Därjämte bör tillkomma 1 befattning för pensionerad underofficer i 1: 20 (föreståndare för förrådsbokföringskontor) samt utgå 3 sådana befattningar (biträde i personaldetalj och åt regementsintendent samt köksföreståndare). Viss ökning av antalet extra ordinarie tjänstemän beräknas bli erforderlig.

Angående InfSS föreslår jag, att en förvaltarbeställning i Ma 8 inrättas vid fälttygkåren. I enlighet med vad jag ämnar förordas vid behandlingen i det följande av personalförändringar i samband med K 2:s avveckling torde beställningar för en ryttmästare (tygofficer) i Ma 9 och en fanjunkare (tygunderofficer) i Ma 5 vid K 2 böra överflyttas till infanteriskjutskolans stat. Jag förutsätter att sistnämnda beställning vid inträffande ledighet indrages och att först därvid förvaltarbeställningen tillsättes. Därjämte bör, såsom civilförvaltningen föreslagit i skrivelse den 5 februari 1952, en särskild beställning för kassachef inrättas vid skolan. Härför bör avses en befintlig beställning för förvaltare (i kassatjänst) vid intendenturkåren, som eljest genom indragningen av K 2 skulle bli övertalig. Beställningen bör placeras i Ma 8. Vidare förordar jag, att beställningen på infanteriskjutskolans stat för fanjunkare eller styckjunkare utbytes mot beställning för fanjunkare, styckjunkare eller sergeant. Beträffande arvodestjänster för pensionerad personal böra tjänsterna för intendent m. m. och tygofficer i 1: 29 samt för köksföreståndare och tygunderofficer i 1: 20 utgå. Tjänster för kasernkompanichef i 1: 29 samt föreståndare för förrådsbokföringskontor och skjutfältsunderofficer i 1: 20 tillkomma. Vidare böra tjänster tillkomma för 1 skogvaktare i Ca 16 i utbyte mot nuvarande arvodestjänst, 1 kansliskrivare i Ca 15 i utbyte mot kontoristtjänst i Ca 13, 2 kanslibiträden i Ca 11 samt 2 förrådsvaktmästare i Ca 12, de sistnämnda i utbyte mot motsvarande extra tjänster.

Beträffande slutligen ArtSS, som avses i förvaltningshänseende skola underställas chefen för Bergslagens artilleriregemente (A 9), förordar jag, att 1 förvaltarbeställning i Ma 8 inrättas vid fälttygkåren. Vidare bör 1 arvodestjänst i 1: 20 för förrådsunderofficer tillkomma på A 9:s stat och 1 dylik tjänst för köksföreståndare på artilleriskjutskolans stat utgå. De på artilleriskjutskolans stater uppförda tjänsterna för köksföreståndare i Ca 12 och biträdande intendent i 1: 29 torde böra överföras till A 9:s stater.

22. Det förslag rörande avvecklingen av K 2 m. m. som arméchefen

framlagt har, som framgår av redogörelsen i det föregående under denna punkt, i vissa delar redan föranlett beslut av Kungl. Maj:t.

Av arméchefen framlagda förslag om förbättrade löneställningar för chefen för remontdepån och förvaltningsunderofficeren vid depån kan jag för närvarande icke tillstyrka. Jag har däremot icke något att erinra mot att ett biträde för skriv- och kontorsgöromål tillföres depån.

Jag förordar, att såsom förrådsunderofficer vid mobiliseringscentralens förråd tills vidare avses en fanjunkare på kavalleriets stat. Arméchefens förslag i övrigt i denna del föranleder icke någon erinran från min sida.

Den föreslagna personalförstärkningen vid personaldetaljen vid I 7 kan jag tillstyrka liksom förslagen om att vid fo 11 inrätta 1 arvodestjänst i 1:20 för hemvärnsunderofficer och 1 tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål.

Enligt Kungl. Maj:ts förenämnda beslut ha bestämmelser meddelats om tjänstgöring vid I 7 och I 15 för ett antal officerare, underofficerare och överfurirer ur kavalleriet. Ifrågavarande beställningar för officerare och underofficerare torde tills vidare böra redovisas på kavalleriets stat. Beträffande överfurirsbeställningarna tillstyrker jag arméchefens tidigare redovisade förslag om beställningarnas överförande till andra förband.

I enlighet med Kungl. Maj:ts nyssnämnda beslut skola arvodesbefattningarna för pensionerade underofficerare indragas.

Jag är f. n. ej beredd biträda förslaget att utbyta den övertaliga regementschefsbeställningen vid kavalleriet mot en majorsbeställning. Vid uppkommande ledighet i beställningen torde densamma emellertid tills vidare icke böra indragas.

I enlighet med arméchefens förslag förordar jag att beställningar vid kavalleriet för 1 major, 1 ryttmästare och 1 fanjunkare överflyttas till InfSS.

Enär den civila ordinarie personalen vid K 2 synes kunna placeras på andra befattningar inom krigsmakten eller beredas annan anställning, kunna befattningarna för denna personal indragas.

Vad arméchefen föreslagit beträffande icke-ordinarie personal utom musikmanskap har icke givit mig anledning till erinran.

Genom indragningen av K 2 blir musikpersonalen övertalig. I avvaktan på att slutlig ställning toges till frågan om militärmusikens framtida organisation böra beställningarna — med undantag av musikdirektörsbeställningen, som är vakant — tills vidare icke dragas in. Personalen bör överföras till andra förband. Vid uppkommande vakans böra beställningarna icke få återbesättas utan Kungl. Maj:ts bemyndigande.

Vad angår personal på andra personalkårers än kavalleriet stater har jag i det föregående (p. 15) förklarat mig tillstyrka, att den övertaliga bataljonsläkarbeställningen vid K 2 utnyttjas för inrättande av en ny sådan beställning i Ca 25 vid I 1. Den nuvarande innehavaren av förstnämnda beställning förutsättes skola erhålla begärd anställning på reserv-

stat. Intill den 1 oktober 1953, då en å reservstat uppförd regementsläkarbeställning beräknas bliva ledig, bör för detta ändamål kunna utnyttjas vakant majorsbeställning å reservstaten. Såsom arméchefen föreslagit bör beställningen för regementsveterinär indragas vid vakans. Av två förvaltarbeställningar vid intendenturkåren bör den ena (i kassatjänst) överflyttas till InfSS i enlighet med vad jag tillstyrkt under nästföregående punkt, medan den andra bör indragas vid vakans. Förslaget att tills vidare bibehålla en övertalig kaptensbeställning vid intendenturkåren har icke givit mig anledning till erinran.

Såsom arméchefen framhållit torde det icke bli möjligt att bereda samtlig icke-ordinarie personal och arbetarpersonal, som i samband med avvecklingen av K 2 och T 2 N blir övertalig, anställning. Starka skäl synes mig tala för att av denna personal de som under en längre tid varit anställda i statens tjänst erhålla viss gottgörelse. I enlighet med civilförvaltningens förslag torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att pröva och avgöra i samband med avvecklingen av förenämnda förband uppkommande frågor om ersättning till övertalig icke-ordinarie personal och arbetarpersonal i huvudsaklig överensstämmelse med de av 1945 års försvarskommitté angivna grunderna. Uppkommande kostnader torde få bestridas på sätt civilförvaltningen föreslagit.

På grund av beslut av innevarande års riksdag angående placering i lönegrad av vissa chefstjänster (prop. 1952:1, bil. 2, p. 2; rd. skr. 44) skola, förutom den i det föregående (p. 1) angivna lönegradsuppflyttningen av den för chefen för sektion I vid arméstaben avsedda överstebeställningen, vidtagas följande lönegradsförändringar såvitt angår förevarande anslag. Beställningen som chef för krigshögskolan i Ma 12 uppflyttas till Mo 14. De för K 3 och K 4 avsedda sekundchefs- respektive regementschefsbeställningarna samt kårchefsbeställningarna vid artilleriet, luftvärnet och ingenjörtrupperna, alla i Ma 12, ävensom beställningen som chef för infanteriskjutskolan i Ma 12 eller Ma 11 uppflyttas till Mo 13. Beställningarna som chef för krigsskolan, arméns underofficersskola, artilleriskjutskolan och luftvärnsskjutskolan, alla i Ma 12 eller Ma 11, placeras i Ma 12.

För riksdagen torde anmälas, att Kungl. Maj:t den 30 november 1951, efter framställning från chefen för armén, medgivit, att ingenjörtruppernas mobiliseringscentraler från och med den 1 december 1951 må provisoriskt överflyttas, mobiliseringscentralen i Karlstad från Göta till Svea ingenjörkår och mobiliseringscentralen i Östersund från Svea till Bodens ingenjörkår. Överflyttningen erfordrar icke någon särskild medelsanvisning, och någon omflyttning av personal kommer icke att äga rum. Beslutet medför emellertid, att vissa formella jämkningar måste vidtagas under

rubriken Ingenjörkårerna i personalförteckningen för andra extra ordinarie tjänstemän än manskap.

Den kontanta ersättningen till musikelever är i enlighet med beslut av 1948 års riksdag (jfr prop. 1948:206, s. 165) utformad i anslutning till penningbidraget till värnpliktiga. Enligt Kungl. Maj:ts brev den 30 juni 1948 angående vissa anslag för budgetåret 1948/49 under riksstatens fjärde huvudtitel äger sålunda musikelev åtnjuta — förutom inkvartering, beklädnad, förplägnad och sjukvård eller ersättning för dylik förmån på sätt för icke-ordinarie, medelst kontrakt för viss tid tillsatt manskap finnes stadgat — kontantersättning, beräknad efter 540 kronor för år för de första 300 dagarna av anställningstiden och efter 720 kronor för år för tid där-efter. Vid anmälan till årets statsverksproposition av arméns anslag till avlöningar m. m. till värnpliktiga har jag föreslagit förhöjning av penningbidraget till värnpliktiga. Vidare har jag i det föregående förordat ändring av bestämmelserna i kungörelsen om värnpliktsavlöning rörande bl. a. det antal tjänstgöringsdagar, som skall kvalificera till erhållande av närmast högre penningbidrag än det lägsta. Jag förutsätter att den kontanta ersättningen till musikelever anpassas efter de föreslagna ändringarna angående penningbidraget. Närmare bestämmelser härom torde böra meddelas av Kungl. Maj:t. Kostnaderna för ifrågavarande omreglering av ersättningen till musikelever beräknas för armén till omkring 17 000 kronor.

I anslutning till de under år 1951 genomförda avlöningsförhöjningarna torde omreglering böra ske av flertalet vid försvarsgrenarna nu utgående arvoden, i den mån så ej redan skett. Härvid räknar jag med att arvoden, som äro avsedda att utgöra full ersättning för heltidstjänstgöring, skola uppräknas med omkring 20 %. Huvuddelen av övriga arvoden åter — exempelvis de befattningsarvoden, som upptagits i bilagan D till tilläggsbestämmelserna till statens allmänna avlöningsreglemente, avdelning III. Tjänstemän vid försvaret, samt i respektive försvarsgrenars förteckningar å vissa arvoden och särskilda ersättningar upptagna bisysslearvoden — torde böra uppräknas med omkring 10 %. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga närmare föreskrifter för arvodesregleringens genomförande. Kostnaderna för densamma uppskattar jag för armén till omkring 60 000 kronor.

Med beaktande av vad jag i det föregående föreslagit i fråga om personalförändringar m. m. vid armén och med ledning av belastningen på arméns avlöningsanslag under förfluten del av innevarande budgetår beräknar jag nämnda anslag för budgetåret 1952/53 sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 67 300 000 (+ 3 000 000) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 6 500 000 (— 100 000) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 765 000 (+ 95 000) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 37 700 000 (— 2 800 000 kronor;

Rörligt tillägg 34 375 000 (+ 21 065 000) kronor;

Pensionsmedel 3 640 000 (+ 260 000) kronor.

Anslaget bör alltså upptagas till 143 000 000 (+ 21 000 000) kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar vid armén, som föranledas av vad jag i det föregående föreslagit;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende på personalförteckningarna meddela särskilda föreskrifter av i tillämpliga delar samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser som genom Kungl. Maj:ts brev den 1 juni 1951 fastställts att lända till efterrättelse för tillämpningen av arméns personalförteckningar för budgetåret 1951/52;

c) godkänna följande avlöningsstat för arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1952/53:

Avlöningestat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	67 300 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	6 500 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	765 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	37 700 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	34 375 000
Summa kronor	146 640 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	3 640 000
Nettoutgift kronor	143 000 000

d) till Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 143 000 000 kronor.

[15.] **Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	47 200 000	49 976 436
1951/52 (statsliggaren s. 222)	47 800 000	
1952/53 (förslag)	57 700 000	

I årets statsverksproposition (bil. 6, punkt 69) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 57 100 000 kronor.

Beträffande de grunder, som numera tillämpas vid beräkningen av försvarsgrenarnas allmänna avlöningsanslag, får jag hänvisa till vad jag därom anfört i det föregående vid anmälan av motsvarande anslagsfråga för armén.

Yrkanden.

Försvarets civilförvaltning har i anslutning till yrkanden av chefen för marinen m. fl. föreslagit vissa personalförändringar m. m. vid marinen.

Marinchefens m. fl. yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		
	Ökning	Minskning	Summa
1. Uppflyttning i lönegrad av vissa högre militära beställningar.			
1 chef för Stockholms örlogsvarv Mo 14—Mo 15	—		
4 inspektörer Ma 12—Mo 15	—		
1 kommandör Ma 12—chef för Göteborgs örlogsvarv Mo 14	—		
1 souschef vid marinstaben, 2 kommandörer vid flottan (flaggkapten resp. sjögående förbandschef), 1 kommandör vid marinintendenturkåren, 1 chef för sjökrigshögskolan, 1 chef för sjökrigsskolan samt 1 chef för Gotlands kustartilleriförsvär, tillika chef för Gotlands kustartillerikår, alla Ma 12—Mo 14	—		
2 kommandörkapten av 1. graden, chefer för vapenavdelningarna vid Stockholms och Karlskrona örlogsvarv, Ma 11—Mo 12	—		
1 överstelöjtnant Ma 11 — chef för kustartilleriets skjutskola Mo 14 ...	—		
1 överstelöjtnant Ma 11 — chef för Norrlandskustens marindistrikt, tillika chef för Hemsö kustartilleri-			

Marinchefens m. fl. yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		Summa
	Ökning	Minskning	
försvar och Härnösands kustartil- leridetachment Mo 14	—	—	—
2. Personal vid marinstaben för hydro- grafisk forskning.			
1 laborator (chef för hydrografisk de- talj) Ce 29	17 520	—	—
1 föreståndare för militärmeteorolo- gisk informationstjänst Ca 27 på övergångsstat vid flygstaben över- föres till marinstaben	—	—	—
2 hydrografassistenter Ce 19 och 2 hydrograftekniker Ce 16 (4 tekni- ker Ce 13)	32 352	—	—
1 biträde för skriv- och kontorsgöro- mål	5 616	—	—
2 tekniker Cg 13	—	16 176	39 312
3. Marinstabens bilddetalj.			
1 fotograf Ce 15 — faktor Ce 18	—	—	—
1 offsettryckare Cg 12—Ce 13	—	—	—
2 fotografer Cg 13—Ce 13	—	—	—
1 tekniskt biträde Cg 8 — offsetthi- träde Ce 13	—	—	—
3 tekniska biträden Cg 8 — fotoko- pister Ce 8	—	—	—
1 tekniskt biträde Cg 8 — tryckeribi- träde Ce 8	—	—	—
1 föreståndare för fotolaboratoriet Ce 18	—	—	—
1 laboratorieförman Ce 13	—	—	—
1 fotograf Ce 13	—	—	—
1 fotobiträde Ce 8	—	—	—
4. Marinstabens organisation i övrigt.			
1 kommendörkapten av 2. graden Ma 10 vid marinintendenturkåren...	—	—	—
1 studierektor Ce 26—Cb 10	—	—	—
1 chef för polisdetaljen Ce 25—Ce 27	—	—	—
1 expeditionsofficer 1: 29 — förste expeditionsofficer 1: 31	—	—	—
1 bibliotekarie 1: 29—1: 31	—	—	—
1 biträde för skriv- och kontorsgöro- mål — kanslibiträde Ce 11 (för tele- fonväxel)	—	—	—

Marinchefens m. fl. yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		Summa
	Ökning	Minskning	
1 kanslibiträde Ce 11	7 392		
1 bilförare Ce 10 — tekniskt biträde Ce 11 (expeditionsvakt Ce 10)	—	+	7 392
5. Utökning av officerskadern vid flot- tan och kustartilleriet m. m.			
Flottan.			
1 kommendörkapten av 1. graden Ma 11	—		
1 kommendörkapten av 2. graden Ma 10	—		
19 kaptener Ma 9	—		
6 löjtnanter Ma 7 — kaptener Ma 9...	—		
Kustartilleriet.			
14 kaptener Ma 9	—		
7 löjtnanter Ma 7	—		
6. Förändringar beträffande lärarperso- nalen vid sjökrigshögskolan.			
1 kapten Md 9 (lärare i taktik) — kommendörkapten av 2. graden Ma 10 (kommendörkapten av 2. graden, major eller kapten Ma 10/ Md 9)	1 974		
2 kommendörkapten av 2. graden, majorer eller kaptener Ma 10/9 (lä- rare i strategi och stabstjänst) — kommendörkapten av 2. graden eller majorer Ma 10	—		
1 kapten Ma 9 (biträdande lärare i artilleri)	—	+	1 974
7. Sjövärnsskårens organisation.			
1 chef för sjövärnsskåren 1:31—1:34	—		
2 expeditionsunderofficerare 1:20 ...	8 008	+	8 008
8. Förändringar i övrigt beträffande mi- litär personal.			
27 flaggunderofficerare vid flottan Ma 5 — förvaltare Ma 6	28 188		
1 förvaltare Ma 6 vid flottan	9 864		
1 expeditionsunderofficer 1:20 vid Karlskrona kustartilleriregemente		3 368	
1 expeditionsofficer 1:29 och 1 expe-			

Marinchefens m. fl. yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		
	Ökning	Minskning	Summa
ditionsunderofficer 1:20 vid Älvsborgs kustartilleriregemente		9 918	
1 expeditionsunderofficer vid Karlskrona örlogsstation och 1 avdelningsföreståndare i artillerisektionen vid Karlskrona örlogsvarv, båda 1:20		6 736	+
			18 030
9. Mariningenjörkårens organisation.			
2 marindirektörer av 1. graden Ca 33 — chefer för fartygsavdelningarna vid Stockholms resp. Karlskrona örlogsvarv, båda Co 12	---		
1 marindirektör av 1. graden Ca 33 ...	20 556		
6 mariningenjörer av 1. graden Ca 29	101 880		
3 mariningenjörer av 2. graden Ca 27	46 044		
6 specialingenjörer av 2. graden Ca 29	101 880		
2 specialingenjörer av 3. graden Ca 27	30 696		+
			301 056
10. Förändringar beträffande sjukvårdspersonal.			
1 läkare med arvode vid Härnösands kustartilleridetachment m. m. — marinläkare av 1. graden Ca 27 ...	---		
1 marinläkare av 1. graden Ca 25 ...	---		
1 marinläkare av 1. graden Cd 25 ...	---		
2 marinläkare av 1. graden vid marinläkarkåren	---	*	
5 marinläkare av 2. graden vid marinläkarkåren		---	
2 sjukvårdsbiträden Cg 3 vid Gotlands kustartilleriförsvar — Ce 3	---		
1 sjukvårdsbiträde Ce 3 vid Göteborgs örlogsstation — undersköterska Ce 5	---		
1 översköterska Ce 12 vid sjökrigsskolan — Ca 12	---		
11. Förändringar i övrigt beträffande polis- och vaktpersonal m. m.			
1 överkonstapel Ca 19 vid Göteborgs örlogsvarv	9 912		
4 inspektionskonstaplar Ce 16 vid Hemsö, Stockholms, Blekinge och Göteborgs kustartilleriförsvar	---		

Marinchefens m. fl. yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		Summa
	Ökning	Minskning	
1 konstapel vid Karlskrona örlogs- varv Cg 14—Ce 14	—	—	
1 vaktmästare Ce 10 vid sjökrigssko- lan — förrådsförman Ce 14	1 356	—	
4 vaktmästare Cg 9 (portvakter) vid sjökrigsskolan — Ce 9 (Ce 10)	1 440	—	
Ökade kostnader för tillsynsmän vid befästningar, kruthus m. m.	20 528	—	
Ökade kostnader för uppbörds- och tillsynsmän vid marinens kustbe- vakning	4 040	—	
Vaktman vid Gustafsviks örlogsdepå	7 200	—	
		+	44 476
12. Förstärkning av brandskyddet.			
1 brandmästare Cg 16 vid Stockholms kustartilleriförsvar	—	—	
Ersättningar för förlorad arbetsför- tjänst vid brandövningar (1 200 kronor)	—	—	
13. Ordinarie kontorsbiträdestjänster.			
24 biträden för skriv- och kontorsgöro- mål — kontorsbiträden Ca 8	—	—	
14. Förändringar i övrigt beträffande kon- torspersonal.			
Norrlandskustens marin- distrikt.			
1 biträde för skriv- och kontorsgöro- mål	5 400	—	
Ostkustens marindistrikt.			
1 kanslibitråde Ce 11 — kontorist Ce 13	—	—	
3 biträden för skriv- och kontorsgöro- mål — kanslibiträden Ce 11	3 312	—	
1 biträde för skriv- och kontorsgöro- mål — kanslibitråde Ce 11	—	—	
1 befintlig tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål uppföres på personalförteckningen	—	—	
Västkustens marindistrikt.			
2 biträden för skriv- och kontorsgöro- mål — kanslibiträden Ce 11	—	—	

Marinchefens m. fl. yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		Summa
	Ökning	Minskning	
2 befintliga tjänster för biträden för skriv- och kontorsgöromål uppföras på personalförteckningen	—		
Sjökrigsskolan.			
1 kontorist Ce 13 — kansliskrivare Ce 15	—		
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål — kanslibiträde Ce 11	1 056		
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål — kanslibiträde Ce 11	—		
		+	9 768
15. Övriga personalförändringar m. m.			
1 förrådsförman Cg 12 vid Ostkustens marindistrikt — Cg 14	—		
2 stabslottor Ce 11 med $\frac{1}{2}$ -tidstjänstgöring vid Norrlandskustens och Västkustens marindistrikt	—		
2 stabslottor Ce 11 med $\frac{3}{4}$ -tidstjänstgöring vid Ostkustens och Sydkustens marindistrikt	—		
42 månadsarvoden å 300 kronor till assistenter för frivilligfrågor — 25 dylika arvoden	—		
Viss forskning	18 000		
2 stabsarvoden å 720 kronor vid kustartilleriinspektionen	—		
2 utbildningsarvoden å 1 800 kronor till heltidstjänstgörande lärare i kustartilleritaktik och förbindelselära vid sjökrigshögskolan	3 600		
1 utbildningsarvode å 1 440 kronor till heltidstjänstgörande lärare i skjutteknik vid kustartilleriets skjutskola	—		
Arvoden till deltidstjänstgörande militära och civilmilitära lärare	13 500		
2 arvoden å 750 kronor till ledare för specialkurs i krigsfartygs konstruktion vid teknisk högskola — 2 arvoden å 1 000 kronor	—		
Arvode å 1 500 kronor till klockare vid Skeppsholms församling i Stockholm — arvode å 1 800 kronor	—		

Marinchefens m. fl. yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		
	Ökning	Minskning	Summa
Arvode å 1 560 kronor till juridiskt biträde vid Stockholms kustartilleri- försvar — arvode å 1 000 kronor ...		560	
Civila lärare	—		
Höjt representationsbidrag till chefen för Västkustens marindistrikt	—		
Höjning av de rörliga tilläggsförmå- nerna	8 900 000	+	8 934 540

16. Lönerevision för köksföreståndare m. fl. enligt beslut av 1951 års riksdag föranleder ändringar i personalförteckningen för ordinarie tjänstemän inom marinen enligt följande sammanställning.

2 köksföreståndare i Ca 14—Ca 20, 3
i Ca 14—Ca 18, 2 i Ca 14—Ca 17, 1 i
Ca 12—Ca 18 och 5 i Ca 12—Ca 17
samt 2 biträdande köksföreståndare
i Ca 10—Ca 16 och 9 i Ca 10—Ca 14

Motiv.

1. *Uppflyttning i lönegrad av vissa högre militära beställningar.* Marinchefen har föreslagit att beställningen som chef för Stockholms örlogsvarv uppflyttas från Mo 14 till Mo 15. Till stöd härför har anförts, att denne med avseende å arten och omfattningen av sina tjänsteåligganden vore helt jämfäst med chefen för Karlskrona örlogsvarv, vilken är uppförd i Mo 15.

Vid den av 1951 års riksdag beslutade lönerevisionen för vissa chefs-tjänstemän (prop. nr 114, rd. skr. nr 219) bibehöllos beställningshavare i Ma 12 i denna lönegrad men med lön efter 40 löneklassen å löneplan 1. Det förutsattes emellertid att dessa tjänsters slutliga placering skulle prövas vid en särskild översyn. Chefen för marinen har nu i sina äskanden för nästa budgetår framlagt förslag om uppflyttningar till högre lönegrader av samtliga beställningar i Ma 12 vid marinen. Förslagen framgå av sammanställningen i det föregående.

Befattningarna som chefer för vapenavdelningarna vid örlogsvarven i Stockholm och Karlskrona uppehållas av kommendörkaptenener av 1. graden å flottans stat. Marinchefen har hemställt att för nämnda chefer inrättas särskilda beställningar i Mo 12. Till stöd härför har anförts bl. a.: Örlogsvarvs vapenavdelning omspannar den marina vapenteknikens alla områden. Chefen för vapenavdelningen har att tjänstgöra som ställföreträdare för varvschefen och fullgör därvid dennes åligganden. Därest befattningen som varvschef innehaves av civil person eller civilmilitär beställningshavare är chefen för vapenavdelningen förbandschef för örlogsvarvet.

I tidigare medelsäskanden (prop. 1949: 135, s. 110; prop. 1950: 110, s. 82; prop. 1951: 110, s. 125) har föreslagits att för chefen för kustartilleriets skjutskola skulle inrättas en beställning för alternativt överste eller överstelöjtnant (Ma 12 eller Ma 11) i utbyte mot en överstelöjtnantsbeställning i Ma 11. Marinchefen föreslår nu att för nämnde skjutskolechef inrättas en beställning i Mo 14.

För chefen för Norrlandskustens marindistrikt, tillika chef för Hemsö kustartilleriförsvär och Härnösands kustartilleridetachment, är särskild beställning icke inrättad. Befattningen bestrides av överstelöjtnant, upptagen i personalförteckningen för kustartilleriet. Chefen för marinen föreslår att särskild beställning i Mo 14 inrättas för nämnde marindistriktschef och anför att denne har samma kvalitativa arbetsuppgifter som övriga marindistrikts-, kustartilleriförsvärs- och förbandschefer.

Civilförvaltningen har i sitt förslag till anslagsäskanden förutsatt, att löneställningen för samtliga under ifrågavarande punkt redovisade beställningar komme att provas av särskilda sakkunniga. Med hänsyn därtill har civilförvaltningen icke i nämnda sammanhang räknat med de av marinchefen föreslagna lönegradsuppflyttningarna.

2. Såsom ledare för den *hydrografiska verksamheten* inom marinstaben tjänstgör f. n. innehavaren av den på flygstabens personalförteckning uppförda tjänsten på övergångsstat för föreståndare för militär-meteorologisk informationstjänst i Ca 27. För verksamheten tages dessutom i anspråk värnpliktiga, varjämte enligt Kungl. Maj:ts medgivande må finnas anställda två extra tekniker i Cg 13. Chefen för marinen har nu föreslagit, att vid marinstabens förbindelseavdelning skall inrättas en särskild hydrografisk detalj. I fråga om behovet av en dylik organisation har marinchefen anfört i huvudsak följande.

Ljudvågornas fortplantning i vatten vore beroende av vattnets täthet, vilken bestämdes av vattnets temperatur och salthalt. Dessa element, som varierade under året samt under olika hydrografiska och meteorologiska betingelser, vore av avgörande betydelse för ljudvågornas fortplantningsriktning och -hastighet och därmed för ubåtsjakttjänsten och ubåtstjänsten. Utomlands hade vidtagits vittgående organisatoriska åtgärder för att tillgodose behovet av dylika hydrografiska underlag. Omfattande mätningar hade utförts och påginge i aktuella operationsområden. Bearbetningen skedde som regel vid centrala marina organ.

Utefter Sveriges långsträcka kust vore de hydrografiska förhållandena mycket skiftande. Uppgifter av för hydrofontjänst erforderlig tillförlitlighetsgrad saknades emellertid på grund av hittillsvarande mätningars ringa omfattning och sporadiska karaktär. Endast vid kusten utfördes mera regelbundet mätningar på vissa fyrskepp, medan mätexpeditioner till sjöss hade förekommit mera tillfälligt och huvudsakligen under sommarmånaderna. Systematiska mätningar vore oundgängligen nödvändiga för att hydrofontjänsten skulle kunna givas erforderlig effektivitet. Sådana mätningar borde fortgå under en följd av år.

Bearbetningen av de hydrografiska mätningarna avsåge i stort att utröna genomsnittsförhållandena av de tidigare nämnda hydrografiska ele-

menten i olika områden, avvikelserna från dessa genomsnittsförhållanden under olika hydrografiska och meteorologiska betingelser samt arbetsmetodik för prognostiskt, hydrografiskt bedömande i land och ombord. Dessa hydrografiska undersökningsresultats operativa utnyttjande förutsatte praktisk erfarenhet och måste därför inövas redan i fred.

Från och med sommaren 1951 vore en stor del av jaktfartygen och vissa bottenhydrofonstationer utrustade med instrument för mätning och registrering av vattentemperaturen. Observationerna, som uppginge till ca 2 000 i månaden, måste bearbetas och sammanställas statistiskt, instrumenten måste kontrolleras fortlöpande, deras glasskivor för registrering av temperatur och vattentryck omsotas, varjämte erforderlig utbildning måste ägas rum. För utförande av dessa arbetsuppgifter krävdes i krig såväl som i fred en särskild organisation, vars uppgift sammanfattningsvis kunde sägas vara att tillgodose för utbåtsjakttjänsten och ubåtsjakttjänsten erforderlig hydrografisk forskning, hydrografisk utbildning, instrumentkontroll och mätungsverksamhet samt att handlägga övriga ärenden rörande den hydrografiska tjänsten.

För chefen för den hydrografiska detaljen har marinchefen föreslagit skola inrättas en tjänst i Ce 29, som förutsatts skola tillsättas med innehavaren av förenämnda på övergångsstat uppförda tjänst i Ca 27. Personaluppsättningen i övrigt för den nya detaljen har marinchefen föreslagit skola utgöras av fyra tekniska biträden --- två hydrografassistenter i Ce 19 och två hydrograftekniker i Ce 16 --- samt ett biträde för skriv- och kontorsgöromål.

Försvarsverkens civila personals förbund har föreslagit, att hydrografteknikertjänsterna placeras i Ce 17.

Civiltförvaltningen har med hänsyn till vad marinchefen anfört rörande behovet av här avsedd verksamhet och då enligt vad ämbetsverket inhämtat medel ställts till förfogande för anskaffning av ett särskilt undersökningsfartyg ansetti sig böra tillstyrka, att verksamheten gives en fastare organisation. Ämbetsverket har utgått från den av marinchefen föreslagna personaluppsättningen. Vad löneställningarna beträffade syntes intet vara att invända mot att för chefsbefattningen avsåges 29 lönegraden, vilken tillämpades för personal med motsvarande arbetsuppgifter inom fiskeristyrelsens hydrografiska avdelning. I avvaktan på tjänsteförteckningskommitténs prövning av ifrågavarande befattning syntes densamma, i likhet med motsvarande befattningar vid fiskeristyrelsen, böra vara förenad med tjänstebenämningen laborator. Föreståndartjänsten på övergångsstat vid flygstaben borde överflyttas till marinstabens personalförteckning över ordinarie tjänstemän. Emot en dylik anordning hade chefen för flygvapnet förklarat sig icke ha något att erinra. För de föreslagna hydrografbefattningarna i övrigt krävdes enligt vad civilförvaltningen inhämtat icke någon akademisk kompetens utan allenast praktisk kännedom om och kunskaper i handhavandet av den komplicerade tekniska hydrografmaterielen. Några befattningar med motsvarande arbetsuppgifter syntes icke finnas på andra håll inom statsförvaltningen. Frågan om löneställning och tjänstebenämning jämväl för här avsedda tjänster borde prövas av tjänsteförtecknings-

kommittén, varvid också synles böra överbågas, huruvida särskild befordringsgång borde införas för personalen. F. n. ansåge civilförvaltningen sig icke böra räkna med att tjänsterna upptoges i högre lönegrad än som tillämpades för de befintliga extra teknikerlänsterna eller 13 lönegraden.

I ärendet ha yttranden inhämtats från statskontoret samt Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

Statskontoret har förklarat att ämbetsverket icke hade något att erinra mot att en hydrografisk detalj inrättas vid marinstabens förbindelseavdelning samt att verket anslöte sig till vad civilförvaltningen anført i ärendet; dock att, enär för chefstjänsten icke syntes komma att uppställas krav på vetenskaplig utbildning, denne icke borde betecknas laborator utan i stället föreståndare.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut har förklarat sig under angivna förutsättningar tillstyrka marinchefens förslag.

3. *Marinstabens bilddetalj.* Förslagen innebära i huvudsak en upprepning av marinchefens för budgetåren 1950/51 och 1951/52 framställda förslag (prop. 1950:110, s. 81, och prop. 1951:110, s. 121 o. f.).

I sina förslag till anslagsäskanden för nästa budgetår har civilförvaltningen — i avvaktan på slutligt ställningstagande till vissa av 1946 års militära förvaltningsutredning framlagda förslag med avseende på hjälptryckerianläggningarna inom försvaret, innehårande bl. a. att marinledningens hjälptryckeri och fotolaboratorium skulle överföras från marinstaben till marinförvaltningen — icke räknat med någon jämkning i anställningsförhållandena för personalen vid marinstabens bilddetalj.

4. *Marinstabens organisation i övrigt.* Den beställning för kommendörkapten av 2. graden vid marinintendenturkåren, som av marinchefen föreslagits skola inrättas fr. o. m. nästa budgetår, avses för chefen för en underhållsdetalj inom marinstabens operationsavdelning. Enligt Kungl. Maj:ts medgivande är f. n. en regementsofficer ur kåren kommenderad till tjänstgöring i sådan befattning. Då emellertid ställning ännu icke kunde tagas till frågan huruvida ett underhållstjänstorgan definitivt borde inordnas i marinstaben, har marinchefen förutsatt att beställningen i fråga tills vidare skulle tillsättas endast på förordnande. Civilförvaltningen har anført, att behovet av högre beställningar inom marinintendenturkåren syntes vara beroende av ett slutligt ställningstagande till såväl förvaltningsutredningens förslag som spörsmålen om den marina organisationen över huvud taget. Vid sådant förhållande och då frågan om ställningen för och organisationen av ett blivande underhållstjänstorgan i marinledningen icke vore löst, vore civilförvaltningen icke beredd att nu tillstyrka förslaget om inrättande av här avsedd beställning.

Chefen för marinen har upprepat ett i äskandena för innevarande budgetår framført förslag om att uppflytta tjänsten för studierektor vid marinstaben från Ce 26 till Cb 10. I avvaktan på slutlig prövning av försvarets skolutrednings förslag har civilförvaltningen icke heller nu kunnat förorda den föreslagna uppflyttningen.

Beträffande chefen för polisdetaljen vid marinstaben har marinchefen anfört bl. a. följande. Nämda tjänst vore placerad i Ce 25 enligt beslut av 1948 års riksdag (prop. 1948: 209, s. 107). Det vore av vikt att innehavaren av befattningen erhållit viss polisutbildning. Viss hänsyn härtill hade tagits vid bestämmandet av löneställningen, i det att lägsta lönen för landsfiskal utgått efter 25 lönegraden vid tiden för nämnda riksdagsbeslut. Genom beslut av 1951 års riksdag hade landsfiskalerna emellertid uppflyttats till lägst 27 lönegraden. Enär skäl talade för ett bibehållande av pariteten i lönehänseende mellan landsfiskaler och chefen för polisdetaljen föreslog marinchefen, att tjänsten i fråga skulle uppflyttas till Ce 27. Civilförvaltningen åter har anfört, att ämbetsverket för sin del icke ansåge de med tjänsten förenade arbetsuppgifterna jämförbara med dem som numera ankomme på landsfiskalerna. De sistnämnda hade erhållit väsentligt förändrade arbetsuppgifter i samband med den nya processordningen och den nyligen beslutade ändrade distriktsindelningen (jfr prop. 1951: 140). Ämbetsverket kunde därför icke förorda den föreslagna uppflyttningen. — Försvarets civila tjänstemannaförbund har på anförda skäl hemställt att tjänsten måtte uppflyttas till Ce 27.

Förslagen om uppflyttning av en expeditionsofficers- och en bibliotekariebefattning ha framförts tidigare (se prop. 1951: 110, s. 122). Civilförvaltningen har — med hänsyn till de av departementschefen vid anmälan av propositionen 1951: 110 (s. 137) gjorda uttalandena i anledning av en av ämbetsverket ifrågasatt allmän översyn av löneställningen i arvodesbefattningar — ansett sig icke heller nu kunna biträda förslagen.

Förslaget om att inrätta en kanslibiträdestjänst för föreståndaren för telefonväxeln framställdes av marinchefen redan i anslagsäskandena för innevarande budgetår. I anledning därav anförde civilförvaltningen i sina förslag till äskanden för samma budgetår, att en av ämbetsverket verkställd undersökning givit vid handen, att ojämnheter föreläge i lönesättningen för telefonpersonal. Ämbetsverket förutsatte emellertid, att denna fråga skulle komma under bedömande i samband med pågående utredningar och räknade därför tills vidare icke med att vid försvaret skulle inrättas några nya kanslibiträdestjänster för dylik personal. Av samma skäl har civilförvaltningen icke heller nu kunnat tillstyrka förslaget i fråga.

Ett av kanslibiträderna vid marinstaben användes uteslutande såsom sammanträdesstenograf. Då det emellertid ansetts nödvändigt att tillföra staben ännu en sammanträdesstenograf, har marinchefen föreslagit att för ändamålet skall inrättas ytterligare en kanslibiträdestjänst i Ce 11; innehavaren av den nya tjänsten avses tills vidare skola tjänstgöra jämväl såsom sekreterare hos chefen för organisationsavdelningen. Civilförvaltningen har tillstyrkt detta förslag.

Sedan en för försvarsmyndigheterna i Gärdesbyggnaden gemensam körcentral inrättats vid flygstaben föreslog civilförvaltningen i skrivelse den 30 januari 1948, att två befattningar för bilförare i Ce 10 vid marinstaben

skulle överföras till flygstabens personalförteckning. Då den ene av bilförarna tidigare delvis utnyttjats för vaktmästargöromål inom marinstaben och då det kunde ifrågasättas, huruvida icke så kunde bli fallet även i fortsättningen, förordade departementschefen vid anmälan av propositionen 1948:209 (s. 108) att endast en av befattningarna skulle överföras till flygstaben. Den andra befattningen skulle i avvaktan på ytterligare erfarenheter tills vidare kvarstå å marinstabens personalförteckning. Enligt departementschefen kunde det ifrågasättas, huruvida icke, därest denna ordning bleve bestående, tjänsten vid marinstaben borde ändras till expeditiionsvaktstjänst i Ce 9. I äskandena för innevarande budgetår anförde civilförvaltningen beträffande sistnämnda befattning, att tjänsteinnehavarens arbetsuppgifter vid marinstaben dåmera vore av sådan storlek, att han icke kunde avses för tjänstgöring i körcentralen, varför civilförvaltningen förordade att tjänsten omvandlades till en expeditiionsvaktstjänst. För att undvika löne mins kning för den nuvarande innehavaren av bilförartjänsten syntes expeditiionsvaktstjänsten enligt ämbetsverkets mening böra upptagas i 10 lönegraden med angivande, att tjänsten vid nuvarande innehavarens avgång skulle nedflyttas i 9 lönegraden. Statens lönenämnd ansåg tillräckliga skäl icke föreligga för en dylik övergångsanordning utan föreslog, att bilförartjänsten fr. o. m. ingången av budgetåret 1951/52 skulle utbytas mot en expeditiionsvaktstjänst i Ce 9 (prop. 1951:110, s. 122 o. f.). Förslagen föranledde emellertid icke någon åtgärd från statsmakternas sida.

Marinchefen har nu föreslagit, att bilförartjänsten utbytes mot en tjänst för tekniskt biträde i Ce 11. Marinchefen har till stöd härför anført att ifrågavarande tjänstemans huvudsakliga arbetsuppgifter bestode i skötsel och betjänande av dupliceringsapparater vid stabsexpeditionen samt att dessa uppgifter direkt motsvarade göromål, som exempelvis inom marinförvaltningen ntfördes av tekniskt biträde i Ce 11. Civilförvaltningen åter har vidhållit sitt tidigare förslag i ämnet.

5. *Utökning av officerskadern vid flottan och kustartilleriet m. m.* Marinchefen har anført, att sjökrigsmaterielens snabba utveckling medfört en ökning av antalet tjänstegrenar inom flottan. Såväl land- som sjöorganisationen krävde därför ökad personal för stridsledning, radar, ubåtsjakt, robotvapen m. m. Uti en inom marinstabens personalavdelning upprättad promemoria hade detta personalbehov närmare belysts. Enligt promemorian krävdes för de nya tjänstegrenarna ävensom för vissa andra behov en utökning av antalet beställningar inom sjöofficersskåren för budgetåret 1952/53 med sammanlagt 62 beställningar. Marinchefen har under hänvisning till innehållet i promemorian förklarat, att en avsevärd utökning av sjöofficersskåren vore ofrånkomlig; med hänsyn till rekryteringsläget har marinchefen emellertid begränsat sig till att för nästkommande budgetår föreslå en ökning med 21 beställningar. Marinchefen har vidare i syfte att skapa bättre befordringsmöjligheter för kompaniofficerare föreslagit, att sex löjtnantsbeställningar utbytas mot kaptensbeställningar.

Enligt vad som under hand inhämtats avses de två av marinchefen föreslagna nya regementsofficersbeställningarna för befattningar vid den inom flygförvaltningen organiserade försvarets robotvapenbyrå.

Jämväl för kustartilleriets del hade enligt vad chefen för marinen framhållit den tekniska utvecklingen medfört behov av personalförstärkningar. Uti en av inspektören för kustartilleriet uppgjord sammanställning hade redovisats ett ökat behov av officerare för stridslednings-, radar- och robotorganisation samt för vissa förstärkningar av det fasta kustartilleriförsvaret. Totalbehovet beräknades enligt sammanställningen till 54 beställningar, av vilka med hänsyn till rekryteringsläget 43 borde tillkomma fr. o. m. den 1 juli 1952. Denna personalökning, som borde fördela sig med 28 beställningar i Ma 9 och 15 beställningar i Ma 7, erfordrades jämväl för att tillgodose behovet av kvalificerat befäl för utbildningens rationella bedrivande. Marinchefen har funnit sig icke kunna tillstyrka en så omfattande utökning av kustartilleriets officerskår utan räknat med att beställningar skulle tillkomma endast för 14 kaptener och 7 löjtnanter.

Civilförvaltningen har anfört, att ämbetsverket väl insåge, att den utveckling, som försiggått och alltjämt påginge inom här berörda verksamhetsområden, helt naturligt måste medföra behov av personalförstärkningar. Civilförvaltningen ansåge det vanskligt att göra något uttalande om de anmälda behoven och i vilken takt de borde tillgodoses. Civilförvaltningen ville erinra om att marinens underofficerssakkunniga i sitt betänkande den 19 januari 1951 rörande flottans underofficerare föreslagit en allmän översyn av flottans personalorganisation. En sådan översyn hade civilförvaltningen tillstyrkt. Då vidare frågan om de marina officerskadrarnas storlek och sammansättning ytterst måste vara beroende av den marina organisationen över huvud taget och jämväl av fartygsbeståndet inom flottan, förefölle det ämbetsverket tveksamt, om någon utökning av ifrågavarande officerskårer nu borde komma till stånd. Då vidare frågan om beredande av gynnsammare avlöningsförhållanden för äldre löjtnanter vore beroende av tjänsteförteckningskommitténs arbete, syntes några jämkningar i personalstaterna icke böra vidtagas enbart i syfte att åstadkomma förbättrade befordringsmöjligheter inom kompaniofficersgraderna. Skulle någon utökning av flottans och kustartilleriets officerskårer, såvitt nu vore i fråga, anses böra komma till stånd redan fr. o. m. den 1 juli 1952, borde den sålunda i allt fall vara väsentligt mindre omfattande än vad marinchefen föreslagit. Vid anslagsberäkningarna utginge civilförvaltningen från oförändrat antal beställningar i skilda grader.

6. *Förändringar beträffande lärarpersonalen vid sjökrigshögskolan.* Vid sjökrigshögskolan finnas inrättade beställningar för, bl. a., 3 kommendörkaptener av 2. graden, majorer eller kaptener i Ma 10 eller Ma 9 (lärare i strategi, artilleri och stabstjänst) samt 1 kapten i Md 9 (lärare i taktik). Chefen för marinen har — under framhållande att arbetsuppgifterna för

lärarna i strategi, stabstjänst och taktik numera vore av sådan art att för desamma endast kunde avses regementsofficerare — föreslagit, att 2 av nämnda beställningar för kommendörkapten av 2. graden, majorer eller kapten utbytas mot beställningar för kommendörkapten av 2. graden eller majorer i Ma 10 och att kaptensbeställningen utbytes mot en beställning för kommendörkapten av 2. graden i Ma 10. Civilförvaltningen har för sin del endast ansett sig kunna förorda, att kaptensbeställningen i fråga utbytes mot en beställning för kommendörkapten av 2. graden, major eller kapten i Ma 10 eller Md 9.

Med hänsyn till behovet av personal för ballistisk forskning har marinchefen föreslagit att en kaptensbeställning i Ma 9 skall inrättas för en biträdande lärare i artilleri vid sjökrigshögskolan. Civilförvaltningen har förklarat sig, i avvaktan på utredning inom försvarets forskningsanstalt rörande här avsedda spörsmål, icke vara beredd tillstyrka förslaget.

7. *Sjövärnsskårens organisation.* Förslaget om att uppflytta den för chefen för sjövärnsskåren avsedda arvodesbefattningen från löneklass 1: 31 till löneklass 1: 34 har tidigare framställts av chefen för marinen och tillstyrkts av civilförvaltningen i äskandena för innevarande och närmast föregående två budgetår (prop. 1949:135, s. 115, prop. 1950:110, s. 82, och prop. 1951:110, s. 126). Förslaget har motiverats med den ökning av arbetsuppgifter och ansvar, som för befattningshavaren i fråga blivit en följd av kårens vid 1948 års riksdag beslutade omorganisation. Chefen för marinen har nu framhållit bl. a. att riksdagsbeslutet var grundat på förslag av 1945 års försvarskommitté samt att kommittén i samband med sitt förslag förordat, att till chefen för sjövärnsskåren skulle utgå arvode efter löneklassen 1: 34. Civilförvaltningen har i sina förslag till anslagsäskanden för nästkommande budgetår förklarat att ämbetsverket fortfarande ansåge skäl tala för den föreslagna uppflyttningen men att ämbetsverket, med hänsyn till ifrågasatt utredning rörande löneställningen för pensionerad personal i arvodesbefattningar, icke nu vore berett upptaga förslaget.

Den nämnda omorganisationen av sjövärnsskåren hade, framhåller marinchefen, inneburit en effektivisering av utbildningen, varvid sjövärmännen ålagts att fullgöra repetitionsutbildning. Härigenom hade expeditionsarbetet vid sjövärnssflottiljerna fått ökad omfattning. Det vore därför nödvändigt att tillföra de större flottiljerna särskild expeditionspersonal. Det mest trängande behovet härvidlag föreläge för de flottiljer, som vore förlagda i Stockholm och Göteborg. Marinchefen har därför föreslagit, att 2 befattningar för expeditionsunderofficerare med arvode enligt löneklassen 1: 20 inrättas för dessa flottiljer. Civilförvaltningen har icke haft något att erinra mot att nämnda befattningar tillkomma.

8. *Förändringar i övrigt beträffande militär personal.* På grundval av marinens underofficerssakkunnigas betänkande rörande arbetsuppgifter, anställningsvillkor m. m. för underofficerarna vid flottan föreslog Kungl. Maj:t i propositionen 1951:110 (s. 41—44) vissa ändringar av staten för

flottans underofficerare. Vid framläggandet av propositionen, som i förrevarande avseende vann riksdagens bifall, ansåg sig departementschefen, med hänsyn till vad chefen för marinen i yttrande över betänkandet anförde, icke utan ytterligare utredning kunna biträda underofficerssakkunnigas förslag att inrätta förvaltarbeställningar i Ma 6 för 4 vaktbefälhavare i maskin på kryssare, 6 maskintjänstchefer på kustjagare, 2 maskintjänstchefer på ubåtsjaktfartyg, 11 elektrotjänstchefer på stadsjagare och jagaren Klas Horn samt 2 instruktionsunderofficerare vid vissa skolor eller kurser, d. v. s. för sammanlagt 25 befattningar. För samtliga nu nämnda befattningar räknades med beställningar i Ma 5. Departementschefen förordade vidare att bland annat maskintjänstchefer på ubåtar skulle anses bestrida göromål som ankomma på beställningshavare i Ma 8 beträffande större ubåt och Ma 6 beträffande mindre ubåt. Chefen för marinen hade i sitt nämnda yttrande föreslagit att vikariatslön skulle utgå under sjötjänstgöring.

Kungl. Maj:t har genom brev den 1 november 1951, med giltighet fr. o. m. den 1 juli 1951, utfärdat föreskrifter, som innebära bland annat, att innehavare av befattning som nyss nämnts må under sjötjänstgöring, som beräknas pågå minst sex månader i följd, vikariatslöneförordnas i Ma 6 eller — beträffande maskintjänstchef på större ubåt — i Ma 8.

I skrivelse den 17 januari 1952 har marinens maskinbefälsförening hemställt bland annat, att beställningar i Ma 6 måtte inrättas för nyssnämnda 25 befattningar samt att ytterligare överväganden måtte ske rörande maskintjänstchefernas i ubåt möjligheter att utnämnas till förvaltare i Ma 8 och Ma 6. Chefen för marinen har i yttrande den 14 februari 1952 över maskinbefälsföreningens nyssnämnda framställning på anförda skäl förklarat sig numera tillstyrka förslaget om att för ifrågasatt 25 befattningar inrätta beställningar i Ma 6 men avstyrkt den ifrågasatta utnämningen av maskintjänstchefer på ubåtar till förvaltare. Marinchefen har sedermera föreslagit att maskintjänstchef (uppbördsmaskinist) på ubåt måtte få meddelas vikariatslöneförordnande i huvudsak enligt ett av de underofficerssakkunniga i betänkandet närmare angivet system.

Maskinbefälsföreningen har vidare i skrivelse den 1 mars 1952 anhållit att två beställningar i Ma 6 måtte inrättas för elektrotjänstchefer (uppbördselektriker) på landskapsjagare.

Vid marinförvaltningen är på försök inrättad en skyddstjänstbyrå, för vilken bland annat avses en förvaltare i befattning som kvartermästare. Marinchefen har föreslagit att för denna befattning inrättas en förvaltarbeställning och att densamma i avvaktan på resultatet av tjänsteförteckningskommitténs prövning av frågan om löneställningen för förvaltare placeras i Ma 6. Civildförvaltningen har förklarat sig intet ha att erinra mot att en dylik beställning inrättas i samband med att beslut fattas om skyddstjänstbyråns inordnande i fredsorganisationen.

Civildförvaltningen har i likhet med marinchefen räknat med att de under förevarande punkt i sammanställningen angivna arvodesbefattningarna kunna utgå ur organisationen fr. o. m. budgetåret 1952/53.

9. I gällande personalförteckning äro för *mariningenjörkåren* uppförda följande beställningar, nämligen 1 chef, marinöverdirektör, i Cp 17, 5 marindirektörer av 1. graden i Ca 33, 15 marindirektörer av 2. graden i Ca 31, 5 förste mariningenjörer i Ca 30, 11 mariningenjörer av 1. graden i Ca 29, 22 mariningenjörer av 2. graden i Ca 27, 15 specialingenjörer av 1. graden i Ca 31, 1 specialingenjör av 1. eller 2. graden i Ca 31 eller Ca 30, 9 specialingenjörer av 2. graden i Ca 30, 3 specialingenjörer av 2. graden i Ca 29 och 21 specialingenjörer av 3. graden i Ca 27.

Till personalförteckningen har föreskrivits att, vid uppkommande vakanser i beställningarna för förste mariningenjör och specialingenjör av 2. graden i Ca 30, en beställning för specialingenjör av 2. graden, verkstadsingenjör, skall indragas samt — då 30 lönegraden avses icke skola ingå i lönegradsserien för ingenjörspersonal — övriga beställningar skola utbytas mot beställningar för mariningenjörer av 1. graden respektive specialingenjörer av 2. graden i Ca 29. Vidare har föreskrivits, att vid uppkommande vakans beställningen för specialingenjör av 1. eller 2. graden skall indragas.

Chefen för marinen har nu förutsatt, att frågan om utökning av och löneställning för personal vid mariningenjörkåren, som avses för tjänstgöring inom marinförvaltningen, kommer att lösas i samband med att ställning tages till militära förvaltningsutredningens förslag. Skulle en omorganisation av de militära förvaltningarna icke genomföras fr. o. m. den 1 juli 1952 vidhåller marinchefen sina för innevarande budgetår framlagda förslag beträffande här avsedd personal. Dessa förslag inneburo — frånsatt vad som därav bifallits genom beslut av 1951 års riksdag — att 2 beställningar för mariningenjör av 2. graden i Ca 27 skulle utbytas mot beställningar för förste marindirektör i Co 14, avsedda för chefen för konstruktionskontoret på marinförvaltningens skeppsbyggnadsavdelning och assistenten på samma avdelning, att 2 beställningar för specialingenjörer av 3. graden i Ca 27 skulle utbytas mot beställningar för specialingenjör av 1. graden i Ca 33, avsedda för byråchefer inom marinförvaltningen, samt att 4 beställningar för mariningenjörer av 1. graden i Ca 29, avsedda för vissa andra befattningar inom ämbetsverket, skulle tillkomma.

Civildförvaltningen har förklarat att med hänsyn till det läge, vari frågan om de centrala förvaltningsmyndigheternas organisation befunne sig, ämbetsverket icke i sina anslagsäskanden räknat med någon förändring i mariningenjörkåren, såvitt avsåge för marinförvaltningen erforderliga beställningar.

Marinchefens förslag att i utbyte mot två beställningar för marindirektör av 1. graden i Ca 33 inrätta beställningar i Co 12 för cheferna för fartygsavdelningarna vid Stockholms och Karlskrona örlogsvärv har civilförvalt-

ningen i sina förslag till anslagsäskanden förklarat sig icke kunna tillstyrka i avvaktan på resultatet av utredningen angående löneställningen för vissa högre tjänster. Däremot har civilförvaltningen, under hänvisning till den väsentliga utökning av mariningenjörkåren, som förvaltningsutredningen förutsatt, icke haft något att erinra mot att nya beställningar inrättas vid kåren fr. o. m. nästa budgetår i den utsträckning marinchefen förordat. Beträffande placeringen av beställningarna i fråga har inhämtats i huvudsak följande.

Beställningen för marindirektör av 1. graden i Ca 33 avses för chef för marinöverdirektörens expedition. — Av de sex beställningarna för mariningenjör av 1. graden i Ca 29 avses en för instruktionsingenjör vid undervisningsanstalter, en för biträdande marinattaché, en för maskiningenjör på kryssare av typ Tre Kronor, en för avdelningsingenjör på Göteborgs-avdelningen, en för avdelningschef på Stockholmsavdelningen och/eller chef för maskinskolan samt en för tjänstgöring vid skyddstjänstskolan. — Av de tre beställningarna för mariningenjör av 2. graden i Ca 27 avses en för instruktionsingenjör vid marinens underofficersskola, en för ubåtsingenjör på Stockholmsavdelningen, maskinskolan, och en för tjänstgöring vid marinöverdirektörens inspektionsorgan. — Av de sex beställningarna för specialingenjör av 2. graden i Ca 29 avses en för experimentingenjör (miningenjör) vid Stockholms örlogsvarv, en för teleingenjör vid Göteborgs örlogsvarv, en för torpedingenjör vid försvarets robotvapenbyrå, en för eldledningsingenjör (elektroingenjör) vid Blekinge eller Göteborgs kustartilleriförsvaret, en för elektroingenjör vid marinöverdirektörens inspektionsorgan och en för elektroingenjör vid marinens underofficersskola. — De båda beställningarna för specialingenjör av 3. graden i Ca 27 åter avses för artilleriingenjörer, den ene på vapenavdelningen vid Stockholms örlogsvarv och den andre vid Blekinge kustartilleriförsvaret.

10. *Förändringar beträffande sjukvårdspersonal.* I marinens förteckning å vissa arvoden och särskilda ersättningar har upptagits bl. a. ett arvode å 9 000 kronor till läkare vid Härnösands kustartilleridetachment. Av arvodet utgöra 1 500 kronor ersättning för fullgörande av tjänst såsom stabsläkare och chef för sjukvårdsförvaltningen vid Norrlandskustens marindistrikt jämte Hemsö kustartilleriförsvaret.

Marinchefen har upprepat i äskandena för innevarande och närmast föregående budgetår framställt förslag om att inrätta en beställning för marinläkare av 1. graden för stabsläkaren vid kustartilleriförsvaret, tillika detachementsläkare vid kustartilleridetachmentet (prop. 1950:110, s. 85, och prop. 1951:110, s. 129). Civilförvaltningen har tidigare icke kunnat tillstyrka förslaget med hänsyn till att militära läkarlöneutredningens arbete kunde komma att aktualisera frågor, som kunde bli avgörande för beräkningen av antalet läkare. Ämbetsverket har även nu, under återopande av samma skäl, förklarat sig icke kunna tillstyrka förslaget.

Marinchefen har föreslagit inrättande av 2 beställningar i 25 lönegraden för marinläkare av 1. graden, avsedda den ena för biträdande regementsläkare vid Älvsborgs kustartilleriregemente och den andra för tjänstgörande läkare i marinöverläkarens expedition. Då sistnämnda beställning

borde tillsättas genom förordnande tills vidare, har för denna beställning föreslagits en ny lönegradsbeteckning, Cd. I samband med att berörda beställningar inrättades kunde enligt marinchefen 2 arvoden för marinläkare av 2. graden vid marinläkarkåren indragas. Civilförvaltningen har förklarat sig icke vara beredd förorda ifrågavarande förslag.

Marinchefen har upprepat ett för innevarande budgetår (prop. 1951: 110, s. 129 o. f.) framlagt förslag om att för stabsläkare vid kustflottan inrätta 2 arvodestjänster för marinläkare av 1. graden med tjänstgöringsskyldighet för befattningshavaren under 90 dagar per år och med årsarvode av 4 900 kronor jämte tillägg, samt att i samband därmed indraga 3 arvodestjänster för marinläkare av 2. graden. Årsarvudet för marinläkare av 2. graden utgör 3 900 kronor jämte tillägg, och sådan läkare är tjänstgöringsskyldig under 60 dagar per år. Civilförvaltningen, som i äskandena för innevarande budgetår framhöll, att den föreslagna anordningen syntes vara beroende av de resultat, till vilka militära läkarlöneutredningen kunde komma, har icke heller nu varit beredd tillstyrka förslaget.

Civilförvaltningen har tillstyrkt förslag av marinchefen om att för Gotlands kustartilleriförsvaret inrätta 2 sjukvårdsbiträdestjänster i Ce 3 i utbyte mot befintliga extra tjänster.

Ett av marinchefen ånyo framställt förslag om att vid Göteborgs örlogstation inrätta en tjänst för undersköterska i Ce 5 i utbyte mot en tjänst för sjukvårdsbiträde i Ce 3 har civilförvaltningen, som i ärendet samrätt med försvarets sjukvårdsstyrelse, icke heller nu kunnat biträda.

Civilförvaltningen har icke heller kunnat tillstyrka ett av chefen för sjökrigsskolan framställt förslag om ordinariesättning av överskötersketjänsten vid skolan.

11. Förändringar i övrigt beträffande polis- och vaktpersonal m. m. Marinchefen har upprepat av honom för innevarande och närmast föregående budgetår framfört förslag om att inrätta en för Göteborgs örlogsvarv avsedd beställning för överkonstapel i Ca 19. Förslaget har tillstyrkts av civilförvaltningen.

Marinchefen föreslog i äskandena för innevarande budgetår, att en beställning för inspektionskonstapel i Ce 16 skulle inrättas vid ettvart av Stockholms, Blekinge och Göteborgs kustartilleriförsvaret, avsedd såsom biträde åt kustartilleriförsvarens chefen vid handläggning av bevakningsfrågor och övervakning av bevakningstjänsten inom försvarsområdet. Marinchefen betonade särskilt att — sedan till följd av departementschefens ställningstagande vid anmälan av propositionen 1950: 110 (s. 97) frågan om bevakningen vid kustartilleriförsvaren ställts på framtiden — det vore ofrånkomligt, att cheferna för de tre stora kustartilleriförsvaren finge tillgång till särskild personal för kontinuerlig tillsyn av förråd och anläggningar. Civilförvaltningen ansåg sig, i avvaktan på resultatet av en i nyssnämnda proposition omförd översökning rörande bevakningsförhållandena inom försvaret, icke kunna tillstyrka att andra än extra tjänster inrättades

för ändamålet. Vid anmälan av propositionen 1951: 110 (s. 140 o. f.) anförde departementschefen, att frågan om hur en allsidig utredning av försvarets bevakningsförhållanden lämpligen borde anordnas övervägdes inom försvarsdepartementet. Han vore icke beredd tillstyrka, att beställningar för inspektionskonstapel, extra ordinarie eller extra, då inrättades.

Marinchefen har nu upprepat sitt berörda förslag ävensom föreslagit, att en beställning för inspektionskonstapel i Ce 16 inrättas även för Hemsö kustartilleriförsvaret. Civilförvaltningen har emellertid förklarat att, med hänsyn till det läge vari frågan om en översyn av bevakningsförhållandena vid försvaret befunne sig, ämbetsverket icke nu kunde tillstyrka att de föreslagna tjänsterna inrättas.

Civilförvaltningen har däremot tillstyrkt, att en extra tjänst för konstapel i Cg 14 vid Karlskrona örlogsvarv göres till extra ordinarie.

Förslag om att utbyta en tjänst för vaktmästare i Ce 10 vid sjökrigsskolan mot en förrådsförmänstjänst i Ce 14, vars innehavare skulle svara för vården av skolans gymnastik- och idrottsmateriel, har tidigare tillstyrkts av civilförvaltningen i äskandena för budgetåren 1949/50 och 1950/51 (prop. 1949: 135, s. 123, och prop. 1950: 110, s. 91). Med hänsyn till anvisade riktlinjer för budgetarbetet kunde civilförvaltningen emellertid icke i äskandena för innevarande budgetår förorda ett för samma budgetår framlagt förslag i ämnet (prop. 1951: 110, s. 131). Däremot har civilförvaltningen i äskandena för nästa budgetår åter tillstyrkt det föreslagna utbytet.

Civilförvaltningen har vidare tillstyrkt förslag av marinchefen om att till extra ordinarie omvandla 4 vid sjökrigsskolan inrättade extra tjänster för vaktmästare i Cg 9, avsedda för bevakning av skolans område. Tjänsterna borde emellertid, i överensstämmelse med vad ämbetsverket i andra sammanhang föreslagit beträffande liknande tjänster, placeras i 10 lönegraden.

I gällande förteckning å vissa arvoden och särskilda ersättningar finnas uppförda för Stockholms kustartilleriförsvaret ett belopp av 60 290 kronor till tillsynsmän vid befästningar, kruthus m. m. och för Blekinge kustartilleriförsvaret ett belopp av 53 250 kronor till huvudsakligen samma ändamål. Civilförvaltningen har förordat, att beloppen i fråga höjas med 10 910 kronor till 71 200 kronor respektive 8 850 kronor till 62 100 kronor. Enligt vad som inhämtats belöper ökningen för Stockholms kustartilleriförsvaret till största delen på arvodeshöjningar med hänsyn till de allmänna lönestegringarna under det att ökningen för Blekinge kustartilleriförsvaret helt beror på tillkomsten av nya bevakningsuppgifter.

Åt en särskild tillsynsman för kronans byggnader vid Carlstens f. d. fästning i Marstrand har årligen utbetalats 768 kronor av medel, som för bevakningsändamål disponerats av militärbefälhavaren för III. militärområdet. Sedan förvaltningen av ifrågavarande byggnader numera överförs till Göteborgs kustartilleriförsvaret, har detta belopp föreslagits skola i stället utgå från marinens avlöningsanslag.

I berörda förteckning finnas vidare uppförda för Norrlandskustens

och Sydkustens marindistrikt 3 200 resp. 3 800 kronor till uppbördsmän vid marinens kustbevakning och för Västkustens marindistrikt 606 kronor till tillsynsman vid Södra Strandverket i Marstrand. Civilförvaltningen har förordat, att beloppen för de två förstnämnda marindistrikten höjas med 1 900 resp. 700 kronor med hänsyn till utökning av antalet bevakningsobjekt. Till tillsynsmän vid Södra Strandverket i Marstrand m. fl. har civilförvaltningen föreslagit skola upptagas ett belopp av 2 046 kronor. Höjningen, 1 440 kronor, hänför sig till två nya arvoden å vardera 720 kronor för tillsynsmän vid decentraliserade förråd.

Till en heltidsanställd vaktman vid Gustafsviks örlogsdepå, Norrlandskustens marindistrikt, utgår f. n. ett arvode av 6 000 kronor från marinens anslag till drivmedelsförråd m. m. Civilförvaltningen har förordat, att kostnaderna för arvode åt vaktmannen i fortsättningen bestridas från förevarande anslag. Därjämte har föreslagits att arvodet med hänsyn till de allmänna lönestegringarna skall höjas med 20 % till 7 200 kronor.

12. I äskandena för innevarande budgetår förordade civilförvaltningen, i anledning av ett av fortifikationsförvaltningen avgivet förslag till *förstärkning av brandskyddet* vid försvaret, bland annat att vid Stockholms kustartilleriförsvar skulle tillkomma en tjänst för brandmästare i Cg 16 och att ett belopp av 3 200 kronor skulle beräknas till ersättningar för förlorad arbetsförtjänst vid brandövningar m. m. Vid anmälan av propositionen 1951:110 (s. 110), anförde departementschefen, att han icke var beredd att förorda att särskilda tjänster inrättades för brandmästare. Denna uppgift borde liksom hittills fullgöras av militär personal. Till ersättningar för förlorad arbetsförtjänst vid brandövningar beräknade departementschefen för marinens del ett belopp av 2 000 kronor. Ett nu av marinechefen framställt förslag att fr. o. m. nästa budgetår inrätta en brandmästartjänst vid Stockholms kustartilleriförsvar och att höja berörda arvodesbelopp till 3 200 kronor har icke biträtts av civilförvaltningen.

13. *Ordinarie kontorsbiträdestjänster.* I enlighet med principerna för reglerad befordringsgång för biträdespersonal ha tillhopa 24 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 föreslagits skola tillkomma vid marinen i utbyte mot samma antal biträdestjänster för skriv- och kontorsgöromål, nämligen

vid Norrlandskustens marindistrikt 2 tjänster, av vilka 1 för Hemsö kustartilleriförsvar och 1 för Härnösands kustartilleridetachment;

vid Ostkustens marindistrikt 3 tjänster, av vilka 1 för Stockholms örlogsstation och 2 för Stockholms kustartilleriförsvar;

vid Gotlands kustartilleriförsvar 1 tjänst;

vid Sydkustens marindistrikt 9 tjänster, av vilka 3 för Karlskrona örlogsstation och 6 för Karlskrona kustartilleriregemente;

vid Västkustens marindistrikt 6 tjänster, av vilka 3 för marindistriktsstaben och gemensamma förvaltningsorgan, 1 för Göteborgs örlogsstation, 1 för Älvsborgs kustartilleriregemente och 1 för Göteborgs kustartilleriförsvar;

vid sjökrigsskolan 1 tjänst; samt
vid marinens underofficersskola 2 tjänster.

14. *Förändringar i övrigt beträffande kontorspersonal.* Marinchefen har anmält behov av ytterligare en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål vid Norrlandskustens marindistrikt på grund av ökade skrivgöromål i anledning av krigsförberedelsearbetet. Civilförvaltningen har ansett detta behov böra tills vidare tillgodoses genom anställande av extra arbetskraft.

Ostkustens marindistrikt. Marinchefen har med hänsyn till organisationsundersökningarna inom Sydkustens marindistrikt ansett sig icke vara beredd taga ställning till ett av chefen för Ostkustens marindistrikt framfört förslag om uppflyttning av en för marindistriktets arkiv avsedd tjänst för kanslibiträde i Ce 11 till kontoristtjänst i Ce 13. Försvarets civila tjänstemannaförbund har däremot hemställt att uppflyttningen måtte komma till stånd. Civilförvaltningen, som i sina medelsäskanden för budgetåret 1950/51 avstyrkt ett då framfört förslag i ämnet, har icke heller nu räknat med någon uppflyttning av tjänsten i fråga.

Civilförvaltningen har tidigare (jfr prop. 1951:110, s. 133) föreslagit, att 2 tjänster för kanslibiträde i Ce 11 vid kameralkontoret, avsedda för föreståndarna för detaljen för stampersonalens avlöningar och detaljen för värnpliktsavlöningar, måtte tillkomma i utbyte mot tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål. Civilförvaltningen har nu förklarat sig vidhålla detta förslag. Statens organisationsnämnd har på anförda skäl förklarat sig kunna tillstyrka uppflyttning endast av sistnämnda tjänst.

Vidare har civilförvaltningen förordat förslag av marinchefen att för föreståndaren för plåt- och maskingruppen vid Stockholms örlogsstations truppregister inrätta en kanslibiträdestjänst i Ce 11 i utbyte mot en biträdestjänst för skriv- och kontorsgöromål. Marinchefen har till stöd för förslaget anfört bl. a. följande: Vid anmälan av prop. 1951:110 hade departementschefen under arméns allmänna avlöningsanslag uttalat sig angående fråga om lönegradsplacering av sådana föreståndare. Av departementschefens ställningstagande framginge, att för ifrågavarande befattningar borde avses kanslibiträde vid förband med 28 000 eller flera truppregistrerade (jfr prop. s. 97 o. 111). Antalet truppregistrerade vid Stockholms örlogsstation uppginge till något över 26 000. Arbetsomfånget för föreståndaren vid stationen vore emellertid, med hänsyn till bl. a. de ständiga adressförändringarna beträffande de vid sjömanshus inskrivna värnpliktiga, betydligt större än vid ett infanteriregemente med motsvarande antal truppregistrerade.

Förslag av marinchefen om att för föreståndaren för marindistriktets telefonväxel inrätta en kanslibiträdestjänst i Ce 11 i utbyte mot en biträdestjänst för skriv- och kontorsgöromål har civilförvaltningen, liksom i äskandena för innevarande budgetår (prop. 1951:110, s. 133), icke kunnat tillstyrka.

Från posten Övrig extra personal bestridas f. n. enligt Kungl. Maj:ts medgivande kostnaderna för lön åt ett biträde för skriv- och kontorsgöromål tjänstgörande såsom signalexpeditor vid Ostkustens marindistrikt. Liksom för innevarande budgetår (prop. 1951:110, s. 133) har civilförvaltningen förordat, att tjänsten uppföres på personalförteckningen.

Västkustens marindistrikt. Civilförvaltningen tillstyrkte i äskandena för budgetåret 1950/51 (prop. 1950:110, s. 92) förslag av marinchefen om att till kanslibiträde i Ce 11 uppflytta en för marindistriktschefens expedition avsedd tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål. Ett av marinchefen för budgetåret 1951/52 ånyo framställt förslag härom kunde civilförvaltningen emellertid icke biträda med hänsyn till direktiven för budgetarbetet (prop. 1951:110, s. 134). Civilförvaltningen har icke heller nu ansett sig böra biträda förslag i ämnet av marinchefen.

Ej heller har civilförvaltningen kunnat tillstyrka, att i enlighet med marindistriktschefens förslag för kameralkontoret skulle tillkomma en kanslibiträdestjänst i Ce 11 i utbyte mot en biträdestjänst för skriv- och kontorsgöromål.

Enligt Kungl. Maj:ts medgivande avlönas f. n. från posten Övrig extra personal, bland andra, ett biträde för skriv- och kontorsgöromål, avsett för signalexpeditor vid Västkustens marindistrikt, och ett dylikt biträde, avsett för kassaavdelningen vid Göteborgs kustartilleriförsvär. Civilförvaltningen har tillstyrkt framställda förslag att uppföra tjänsterna i fråga på personalförteckningen.

Sjökrigsskolan. Marinchefen har tidigare föreslagit, att en tjänst för kontorist i Ce 13 vid intendenturavdelningen uppflyttas till kansliskrivare i Ce 15 samt att två biträdestjänster för skriv- och kontorsgöromål uppflyttas till kanslibiträden i Ce 11, avsedda det ena för föreståndare för skrivcentralen och det andra för biträde på kassaavdelningen. Samma förslag har nu framställts för nästkommande budgetår.

Civilförvaltningen, som i äskandena för budgetåret 1950/51 (prop. 1950:110, s. 92) förordat, att kontoristtjänsten uppflyttas till kansliskrivartjänst och att en kanslibiträdestjänst för föreståndaren för skrivcentralen inrättas i utbyte mot en biträdestjänst för skriv- och kontorsgöromål, ansåg sig emellertid i äskandena för innevarande budgetår (prop. 1951:110, s. 134) med hänsyn till riktlinjerna för budgetarbetet icke kunna tillstyrka det då ånyo framförda förslaget härom. Ämbetsverket var icke heller då berett upptaga förslaget om att uppflytta en biträdestjänst för skriv- och kontorsgöromål i kassatjänst till kanslibiträde. Civilförvaltningen har nu anført, att sedan fråga uppkommit om viss omläggning av kassaverksamheten m. m. vid skolan ämbetsverket hade för avsikt att verkställa vissa ytterligare undersökningar rörande tjänsterna för kontorspersonal. I avvaktan på resultatet härav har ämbetsverket av nu ifrågavarande förslag kunnat tillstyrka endast att för skrivcentralen inrättas en kanslibiträdestjänst i utbyte mot en biträdestjänst för skriv- och kontorsgöromål.

15. Övriga personalförändringar m. m. Enligt Kungl. Maj:ts medgivande avlönas f. n. från posten Övrig extra personal en extra förrådsförman i lönegrad Cg 12, avsedd för föreståndaren och uppbörds mannen för skrivmaterieförrådet vid Ostkustens marindistrikt. Marinchefen har med hänsyn till organisationsförsöken inom Sydkustens marindistrikt icke tillstyrkt ett av chefen för förstnämnda marindistrikt framfört förslag om att utbyta berörda extra tjänst mot en förrådsförmanstjänst i Ce 14. Försvarets civila tjänstemannaförbund har för sin del hemställt, att en extra tjänst i Cg 14 skulle inrättas i avvaktan på nämnda organisationsförsök. Civilförvaltningen har icke nu kunnat tillstyrka förbundets förslag.

Den för innevarande budgetår med 12 600 kronor uppförda posten Assistenten för frivilligfrågor må enligt av Kungl. Maj:ts meddelade bestämmelser disponeras att såsom månatliga arvoden av, i ett för allt, 300 kronor av marinchefen fördelas mellan för mobiliseringsuppgifter anlitad kvinnlig krigstjänstpersonal vid marindistriktsskolor m. m. Ifrågakvarande post förslår alltså för innevarande budgetår till $(12\,600 : 300 =)$ 42 dylika månadsarvoden.

Marinchefen har nu föreslagit, att 4 tjänster för stabslottor i Ce 11 med deltidstjänstgöring skola inrättas. Av tjänsterna avses en med $\frac{1}{2}$ -tidstjänstgöring vid vardera av Norrlandskustens och Västskustens marindistrikt och en med $\frac{3}{4}$ -tidstjänstgöring vid vardera av Ostskustens och Sydkustens marindistrikt. Härvid skulle antalet månadsarvoden nedräknas till 25. Civilförvaltningen har emellertid, i avvaktan på slutligt ställningstagande till de förslag, som framlagts av kommittén för frivilligt försvarsarbete, ansett sig böra räkna med oförändrade grunder för avlöning till här avsedd personal.

Marinchefen har föreslagit, att för nästa budgetår ett belopp av 18 000 kronor beräknas för operativ forskning. Till stöd för förslaget har marinchefen anfört följande.

Under andra världskriget togo de krigförande staterna i anspråk civila vetenskapsmän för lösande av vissa operativa problem. De resultat, som sålunda arbetande forskare framlade, kunde anses ha i väsentlig grad underlättat de allierades slutliga seger. Sedan hösten 1950 hade motsvarande verksamhet — om än i blygsam skala — ägt rum inom marinledningen, varvid det visat sig angeläget att civila vetenskapsmän fastare knötes till marinstaberna. Deltidstjänstgöring förenad med arvode syntes därvid till en början vara den mest lämpliga anställningsformen. Det vore nämligen viktigt att de ianspråktaga forskarna uppehölle intim kontakt med den fria forskningen vid landets universitet, varvid idéer och uppslag kunde hämtas från de vidaste vetenskapliga kretsar. Enär olika vetenskapsgrenar — t. ex. statistik, psykologi, naturvetenskap — borde vara representerade syntes tills vidare tre arvoden för $\frac{1}{3}$ -tidstjänstgöring böra utgå. Då det vore angeläget att framstående vetenskapsmän knötes till verksamheten, syntes arvoden böra ansluta sig till lönen i löneklass 30 i ortsgrupp 5 eller, beräknade för heltidstjänstgöring, 18 000 kronor. För budgetåret 1952/53 borde därför ett belopp av 18 000 kronor ställas till förfogande för arvoden på vardera 6 000 kronor till tre deltidstjänstgörande forskare.

Civildförvaltningen, som ulgått från att marinchefens förslag låge i linje med den verksamhet på förevarande område, avseende försvaret i dess helhet, till vilken chefen för försvarsstaben tagit vissa initiativ, har för ändamålet räknat med det begärda beloppet.

Chefen för marinen har upprepat sitt för innevarande och närmast föregående två budgetår (prop. 1949: 135, s. 116, prop. 1950: 110, s. 81 o. f., samt prop. 1951: 110, s. 134 o. f.) framställda förslag om att för kustartilleriinspektionen inrätta ytterligare två stabsarvoden om varidera 720 kronor. Civildförvaltningen har ansett sig allttjämt vara förhindrad tillstyrka förslaget.

I äskandena för innevarande budgetår avstyrkte civildförvaltningen av marinchefen framställda förslag om att inrätta ett nytt arvode om 1 800 kronor till heltidstjänstgörande lärare i kustartilleritaktik vid sjökrigshögskolan samt att beräkna medel för en heltidstjänstgörande lärare i skjutteknik vid kustartilleriets skjutskola i stället för till en befintlig deltidstjänstgörande lärare. Ämbetsverket räknade emellertid med sådan höjning av arvodeskostnaderna för deltidstjänstgörande militära och civilmilitära lärare vid marinen, att en deltidstjänstgörande lärare i kustartilleritaktik skulle kunna avses för sjökrigshögskolan. Departementschefen anslöt sig vid anmälan av propositionen 1951: 110 (s. 135 och 142) till civildförvaltningens förslag.

Marinchefen har nu upprepat sina berörda förslag ävensom hemställt, att medel, 1 800 kronor, beräknas för en heltidstjänstgörande lärare i förbindelselära vid sjökrigshögskolan i stället för såsom nu till deltidstjänstgörande lärare. Civildförvaltningen har tillstyrkt att två utbildningsarvoden om 1 800 kronor till heltidstjänstgörande lärare i kustartilleritaktik och i förbindelselära vid sjökrigshögskolan inrättas allenast under förutsättning att de för ifrågavarande lärare avsedda beställningarna överföras till skolans stat. Däremot har civildförvaltningen icke heller nu tillstyrkt förslaget om att inrätta ett arvode för heltidstjänstgörande lärare i skjutteknik vid kustartilleriets skjutskola.

Medelsbehovet för deltidstjänstgörande militära och civilmilitära lärare har civildförvaltningen, med hänsyn till genomförd höjning av arvodesbeloppen enligt timtaxan, för nästa budgetår beräknat till 106 500 kronor mot för innevarande budgetår 93 000 kronor.

För innevarande budgetår (prop. 1951: 110, s. 135, 136 och 142) ha beräknats två arvoden om vardera 750 kronor till ledare för specialkurs i krigsbyggnadskonst vid teknisk högskola. Marinchefen har upprepat sitt för innevarande budgetår framställda förslag om att bestämma arvoden till 1 000 kronor. Civildförvaltningen har emellertid i sin petitaskrivelse föreslagit, att arvoden i fråga bibehållas vid nuvarande belopp i avvaktan på en jämkning av de enligt gällande timtaxa utgående timarvoden till lärare vid skola tillhörande skolkategori I.

I marinens gällande förteckning å vissa arvoden och särskilda ersätt-

ningar finnes under rubriken Ostkustens marindistrikt uppfört ett arvode å 1 500 kronor till klockare vid Skeppsholms församling i Stockholm. Marinchefen har föreslagit, att arvodet med hänsyn till den allmänna lönestegringen skall höjas till 1 800 kronor. Civilförvaltningen har emellertid icke räknat med höjning av arvodet.

I nyssnämnda förteckning finnes vidare under samma rubrik upptaget ett arvode å 1 560 kronor till juridiskt biträde vid Stockholms kustartilleriförsvär. Civilförvaltningen har tillstyrkt, att arvodet i enlighet med förslag av marinchefen sänkes till 1 000 kronor.

Till civila lärare ha för innevarande budgetår anvisats 300 000 kronor. Marinchefen har för nästa budgetår beräknat 447 000 kronor för ändamålet. Då belastningen på här avsedd delpost under budgetåret 1950/51 uppgått till endast i runt tal 275 000 kronor, har civilförvaltningen icke kunnat tillstyrka någon höjning av medelsanvisningen under posten i fråga.

Marinchefen har föreslagit, att det till chefen för Västkustens marindistrikt jämlikt 33 § 6 mom. statens allmänna avlöningsreglemente utgående representationsbidraget höjes från 1 500 kronor till 3 000 kronor. Härvid har marinchefen förutsatt, att frågan om representationsbidrag till innehavare av militära chefsbeställningar skulle upptagas till allsidig prövning. Civilförvaltningen har hänvisat till vad 1945 års lönekommitté beträffande representationsbidrag anfört i sitt den 11 mars 1947 dagtecknade betänkande med förslag till statens allmänna avlöningsreglemente m. m. (SOU 1947: 23, s. 139 o. f.), och har i anledning av vad där anförts förklarat sig icke kunna tillstyrka marinchefens förslag.

Civilförvaltningen har beräknat att med hänsyn till höjningen av de rörliga tilläggsförmånerna anslagsposten Rörligt tillägg bör ökas med i runt tal 9 000 000 kronor och inkomstposten Pensionsmedel med i runt tal 100 000 kronor. Härigenom skulle uppkomma en nettoökning under anslaget av 8 900 000 kronor.

16. Angående denna punkt torde få hänvisas till framställningen rörande motsvarande fråga under arméns avlöningsanslag (p. 20). Ifrågavarande lönerevision medför under innevarande budgetår en kostnadsökning under förevarande anslag av i runt tal 200 000 kronor.

Departementschefen.

1. I enlighet med beslut av innevarande års riksdag angående placering i lönegrad av vissa chefstjänster (prop. 1952: 1, bil. 2, p. 2; rd. skr. 44) skola följande förändringar vidtagas beträffande högre militära beställningar vid marinen. Souschefen vid marinstaben, inspektörerna för sjöartilleriet, torpedvapnet, ubåtsvapnet och minväsendet, chefen för sjökrigshögskolan samt den kommandör, som tjänstgör i befattning som flaggkapten, alla nu i Ma 12, uppflyttas till Mo 14. Den kommandör, som tjänstgör såsom chef för Göteborgs örlogsvarv, nu i Ma 12, uppflyttas i beställning såsom chef för örlogsvarvet i Mo 13. Den kommandör, som tjänstgör

i befattning som sjögående förbandschef, samt chefen för Gotlands kustartilleriförsvaret, tillika chef för Gotlands kustartillerikår, båda nu i Ma 12, uppflyttas till Mo 13.

Jag anser mig vidare böra föreslå, att den överstelöjtnantsbeställning vid kustartilleriet, vars innehavare tjänstgör i befattning som chef för Norrlandskustens marindistrikt, tillika chef för Hemsö kustartilleriförsvaret och Härnösands kustartilleridetachment, omändras till beställning i Mo 13 för chef för marindistriktet, tillika chef för kustartilleriförsvaret och kustartilleridetachmentet.

Några ytterligare förändringar beträffande de under denna punkt avsedda beställningarna är jag icke beredd tillstyrka.

2. I gällande personalförteckning för marinen finnas under rubriken Marinens väderlekstjänst uppförda 5 meteorologtjänster, av vilka 1 i Ce 22 och 4 i Ce 19. Enligt föreskrift till förteckningen må, om beställning för meteorolog icke kan besättas med kompetent beställningshavare, i stället anställas väderleksassistent eller såsom extra tjänsteman i Cg 14 person, som genomgått erforderlig utbildning i väderlekstjänst. Därjämte har Kungl. Maj:t genom beslut den 30 mars 1951 medgivit att 2 extra tekniker i Cg 13 må finnas anställda för hydrologiska undersökningar, därvid motsvarande antal meteorologbeställningar skola hållas vakanta.

Enligt vad jag inhämtat äro samtliga meteorologbeställningar vid marinen för närvarande vakanta. De 5 beställningarna utnyttjas så att 1 tekniker i Cg 13 är anställd för hydrologisk tjänstgöring med stöd av Kungl. Maj:ts medgivande den 30 mars 1951 medan 4 personer äro anställda i enlighet med omförmälda föreskrift till personalförteckningen. Av sistnämnda 4 tjänstemän sysselsättas 3 i stor utsträckning med hydrografisk verksamhet.

Av det sagda framgår, att den hydrografiska tjänsten för närvarande bedrivs med utnyttjande bl. a. av personal, som är avsedd för marinens väderlekstjänst. Med hänsyn härtill är jag icke utan närmare utredning angående en eventuell omorganisation av väderlekstjänsten vid marinen och personalbehovet för denna tjänst beredd att taga ställning till marinchefens förslag om inrättande av en särskild hydrografisk detalj vid marin-staben.

3. Jag är fortfarande icke beredd förorda några förändringar beträffande personaluppsättningen vid marinstabens bilddetalj.

4. Förslaget om att inrätta ytterligare en kanslibiträdestjänst i Ce 11 vid marin-staben, avsedd för sammanträdesstenograf, anser jag mig böra biträda.

Övriga under denna punkt i sammanställningen redovisade förslag torde icke nu böra föranleda annan åtgärd än att, i anslutning till beslut av innevarande års riksdag angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. (prop. 14; rd. skr. 45), för föreståndaren för telefonväxeln inrättas en kanslibiträdestjänst i Ce 11 i utbyte mot en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål.

5. Jag anser mig icke kunna tillstyrka någon utökning av officerskaderen vid flottan och kustartilleriet fr. o. m. nästa budgetår. Jag är icke heller nu beredd förorda den föreslagna uppflyttningen till kaptensbeställningar av vissa löjtnantsbeställningar vid flottan.

6. Ej heller kan jag för närvarande tillstyrka något av de under denna punkt framställda förslagen.

7. Den föreslagna uppflyttningen till löneklass 1:34 av den nu till löneklass 1:31 hänfödda arvodesbefattningen såsom chef för sjövärnsskären torde böra komma till stånd fr. o. m. nästa budgetår.

Jag kan däremot icke tillstyrka, att de båda föreslagna expeditionsunderofficersbefattningarna nu inrättas.

8. Såsom framgår av det föregående har marinchefen numera tillstyrkt förslaget om att inrätta förvaltarbeställningar i Ma 6 för 4 vaktbefälhavare i maskin på kryssare, 6 maskintjänstchefer på kustjagare, 2 maskintjänstchefer på ubåtsjaktfartyg, 11 elektrotjänstchefer på stadsjagare och jagaren Klas Horn samt 2 instruktionsunderofficerare vid vissa skolor eller kurser. Sedan ärendet ytterligare övervägts anser jag mig böra förorda att de föreslagna 25 beställningarna i Ma 6 inrättas i utbyte mot 25 beställningar i Ma 5. Jag har vidare funnit skäl föreligga att hänföra elektrotjänstcheferna på landskapsjagare till Ma 6. Jag föreslår således att 2 beställningar i Ma 5 utbytas mot 2 beställningar i Ma 6 för nämnda befattningshavare. De nyinrättade 27 förvaltarbeställningarna böra tagas i anspråk i den takt som personaltillgång m. m. medgiver.

Frågan om att bereda maskintjänstchef (uppbördsmaskinist) i ubåt löneförmåner, motsvarande dessa befattningshavares arbetsuppgifter enligt marinens underofficerssakkunnigas värdering, har varit föremål för ingående prövning. Jag finner i likhet med marinchefen att frågan bäst löses genom att inrätta ett vikariatslönesystem i huvudsak enligt underofficerssakkunnigas förslag. Detta innebär sammanfattningsvis att maskintjänstchef (uppbördsmaskinist) må meddelas vikariatslöneförordnande i Ma 8 på större ubåt och i Ma 6 på mindre ubåt för period om tre år eller för den kortare tid för vilken godkännande läkarintyg för tjänst på ubåt erhållits. Förordnandet bör få bibehållas under tid vederbörande genomgår utbildning eller beordrats till tillfällig tjänstgöring i annan befattning. Vikariatslöneförordnanden av här angivet slag torde få meddelas till ett antal av högst 15 i Ma 8 och 9 i Ma 6. Närmare föreskrifter synas böra meddelas av Kungl. Maj:t.

Förslaget att inrätta en förvaltarbeställning vid flottan, avsedd för den på försök inrättade skyddstjänstbyrån vid marinförvaltningen, är jag icke nu beredd tillstyrka.

Jag har intet att erinra mot att de under förevarande punkt i sammanställningen angivna arvodesbefattningarna utgå ur organisationen fr. o. m. nästa budgetår.

9. Jag anser mig icke kunna för nästa budgetår tillstyrka andra förändringar beträffande mariningenjörkåren än att jag förordar att nya beställningar inrättas för tre mariningenjörer av 1. graden i Ca 29 och fyra specialingenjörer av 2. graden, likaledes i Ca 29.

10. De under denna punkt redovisade förslagen är jag f. n. icke beredd tillstyrka.

11. Jag anser mig icke kunna f. n. tillstyrka något av de under denna punkt framställda förslagen till inrättande av nya tjänster eller till förändringar beträffande redan befintliga tjänster.

Vad angår de under punkten angivna arvodeskostnaderna får jag erinra om att jag vid behandlingen av arméns avlöningsanslag föreslagit att, i anslutning till de under år 1951 genomförda avlöningsförhöjningarna, vissa arvoden, som nu bestridas från försvarsgrenarnas avlöningsanslag, skola omregleras. För marinens del återkommer jag härtill i det följande vid den fortsatta behandlingen av förevarande anslag. För nya ändamål, inberäknat arvode till den nu från sakanslag avlönade vaktmannen vid Gustafsviks örlogsdepå, beräknar jag i runt tal 20 000 kronor.

12. I likhet med civilförvaltningen kan jag icke biträda marinchefens under denna punkt framställda förslag.

13. I enlighet med vad under denna punkt föreslagits böra 24 ordinarie kontorsbiträdestjänster tillkomma vid marinen i utbyte mot tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål.

14. I avvaktan på organisationsundersökningar är jag icke beredd tillstyrka förslaget att inrätta ytterligare en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål vid Norrlandskustens marindistrikt.

Övriga under denna punkt framställda förslag är jag icke f. n. beredd pröva i annan mån än att jag tillstyrker att på personalförteckningen uppföras tre tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål.

15. Jag räknar ej nu med någon uppflyttning i lönegrad av den befintliga extra förrådsförmanstjänsten vid Ostkustens marindistrikt.

Liksom civilförvaltningen räknar jag med oförändrade grunder för avlöning till personal för handläggning av frivilligfrågor.

Förslaget om att medel måtte anvisas för beredande av arvoden åt vetenskapsmän för operativ forskning kan jag icke f. n. biträda.

Jag kan alltså icke tillstyrka någon utökning av antalet stabsarvoden.

Två nya utbildningsarvoden till heltidstjänstgörande lärare i kustartilleritaktik respektive förbindelselära vid sjökrigshögskolan torde böra tillkomma fr. o. m. nästa budgetår. Arvodena böra bestämmas till 1 980 kronor.

Liksom civilförvaltningen räknar jag däremot icke med något nytt utbildningsarvode för heltidstjänstgörande lärare i skjutteknik vid kustartilleriets skjutskola.

Civilförvaltningens beräkning av medelsbehovet för deltidstjänstgörande militära och civilmilitära lärare under nästa budgetår föranleder ingen erinran från min sida.

Förslagen om höjning av arvodena till ledare för specialkurs i krigsfartygs konstruktion vid teknisk högskola och till klockare vid Skeppsholms församling i Stockholm torde böra prövas i samband med den reglering av vissa befintliga arvoden, som jag vid behandlingen i det föregående av arméns avlöningsanslag förutsatt skall komma till stånd.

Arvudet till juridiskt biträde vid Stockholms kustartilleriförsvar bör såsom föreslagits sänkas från 1 560 kronor till 1 000 kronor.

Jag kan icke för närvarande tillstyrka förslaget om att höja representationsbidraget till chefen för Västkustens marindistrikt.

Civilförvaltningens förslag i övrigt under denna punkt ger mig icke anledning till erinran.

16. De i sammanställningen angivna lönegradsuppflyttningarna böra i anslutning till berörda riksdagsbeslut genomföras fr. o. m. nästa budgetår. I övrigt hänvisar jag till vad jag anfört beträffande motsvarande fråga under arméns avlöningsanslag.

I det föregående har jag vid behandlingen av arméns avlöningsanslag förutsatt att den kontanta ersättningen till musikelever skulle anpassas efter föreslagna ändringar rörande penningbidraget till värnpliktiga. Kostnaderna härför beräknar jag för marinen till omkring 8 800 kronor.

Jag har vidare vid behandlingen av arméns avlöningsanslag uttalat att, i anslutning till de under år 1951 genomförda avlöningsförhöjningarna, en omreglering borde ske av flertalet vid försvarsgrenarna nu utgående arvoden, i den mån så ej redan skett. För marinens del uppskattar jag kostnaderna härför till omkring 35 000 kronor.

Med beaktande av vad jag i det föregående föreslagit i fråga om personalförändringar m. m. vid marinen och med ledning av belastningen på marinens avlöningsanslag under förfluten del av innevarande budgetår beräknar jag nämnda anslag för budgetåret 1952/53 sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 30 200 000 (+ 1 700 000) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 980 000 (— 60 000) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 470 000 (+ 127 000) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 13 100 000 (— 500 000) kronor;

Rörligt tillägg 13 690 000 (+ 8 673 000) kronor;

Pensionsmedel 740 000 (+ 40 000) kronor.

Anslaget bör alltså upptagas till 57 700 000 (+ 9 900 000) kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar vid marinen, som föranledas av vad jag i det föregående föreslagit;

b) godkänna följande avlöningsstat för marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	30 200 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	980 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	470 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	13 100 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	13 690 000
Summa kronor	58 440 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	740 000
Nettoutgift kronor	57 700 000

c) till *Marinen*: *Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 57 700 000 kronor.

[16.] **Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	48 200 000	54 969 536
1951/52 (statsliggaren s. 242)	50 000 000	
1952/53 (förslag)	63 700 000	

I årets statsverksproposition (bil. 6, p. 99) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 63 650 000 kronor.

Beträffande de grunder, som numera tillämpas vid beräkningen av försvarsgrenarnas allmänna avlöningsanslag, får jag hänvisa till vad jag därom anfört i det föregående vid anmälan av motsvarande anslagsfråga för armén.

Yrkanden.

Försvarets civilförvaltning har i anslutning till yrkanden av chefen för flygvapnet m. fl. föreslagit vissa personalförändringar m. m. vid flygvapnet.

Chefens för flygvapnet m. fl. yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		
	Ökning	Minskning	Summa
1. Förändringar beträffande flygstaben.			
1 major Ma 10 — överstelöjtnant eller major Ma 11/10	1 188		
4 kaptener Ma 9 — majorer Ma 10 ...	—		
1 arvodesbefattning för pensionerad officer 1: 29	—		
1 föreståndare för militärmeteorolo- gisk informationstjänst Ca 27 på övergångsstat vid flygstaben över- föres till marinstaben		15 888	
1 vaktmästare Ce 9 — förste vakt- mästare Ca 11	756		
1 expeditionsvakt Ca 9 — förste expe- ditionsvakt Ca 11	756		
2 kanslibiträden Ce 11 — Ca 11	—		
1 kanslibiträde Cg 11 — Ce 11	—		
1 biträde för skriv- och kontorsgöro- mål — kanslibiträde Ce 11	—		
1 garageförman Ce 12 — Ce 14	684		
1 reparatör Cg 11	—		12 504
2. Luftbevakningens organisation.			
Inspektionen för luftbevak- ningen.			
1 major eller kapten Ma 10/9 — överstelöjtnant eller major Ma 11/10	3 162		
1 kapten Ma 9	13 572		
1 expeditionsofficer 1: 29	6 670		
Förband och skolor.			
6 majorer Ma 10	99 924		
14 kaptener Ma 9	177 078		
8 löjtnanter Ma 7	73 848		
5 arvodesbefattningar för pensione- rade officerare 1: 29	29 020		403 274
3. Överförande av vissa underofficerare till civilmilitär anställningsform.			
54 förvaltare (i flygstationstjänst) Ma 6 — verkmästare av 1. klassen (i flygstationstjänst) Ca 21		1 998	

Chefens för flygvapnet m. fl. yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		Summa
	Ökning	Minskning	
20 förvaltare (i förrådstjänst) Ma 6 — verkmästare av 1. klassen (i för- rådstjänst) Ca 21	29 660		
17 fanjunkare Ma 5 — mästare av 1. klassen Ca 18	17 272	+	44 934
4. Personal för fallskärmsjägerutbild- ning.			
1 sergeant Ma 4	7 752		
3 flygtekniker Ca 12	21 348	+	29 100
5. Förändringar i övrigt beträffande militär personal.			
2 kaptener Ma 9, vid flygkrigshög- skolan respektive flygkadettskolan — majorer Ma 10	7 896		
2 mobiliseringsofficerare 1:29 vid centrala flygverkstäderna å Mal- men respektive i Västerås		11 180	
1 mobiliseringsofficer 1:29 vid F 2 ...	6 130		
1 förvaltare (i förrådstjänst) Ma 6 vid F 2	—		
1 förvaltare (i kassatjänst) Ma 6 vid flygvapnets centrala skolor	9 072		
12 fänrikar		94 692	
15 sergenter	118 365		
47 korpraler eller vicekorpraler	127 511		
81 furirer, 22 korpraler, 101 vice- korpraler eller meniga		811 719 —	648 617
6. Förändringar beträffande läkar- och sjukvårdspersonal.			
2 specialflygläkare, Cp 5 jämte av- löningsförstärkning	—		
Avlöningsförstärkning till en förste flygläkare	10 008		
5 flygläkare av 2. graden	25 000		
19 sjukvårdsförmän Ce 11 — Ce 12 ...	—	+	35 008
7. Förändringar i övrigt beträffande tek- nisk personal.			
Utökning av antalet verkmästare, mästare och flygtekniker vid fullt utbyggd organisation	—		
4 mästare av 1. klassen Ca 18	36 924		
9 mästare av 2. klassen Ca 16	76 833		

		Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		
Chefens för flygvapnet m. fl. yrkanden		Ökning	Minskning	Summa
24 flygtekniker Ca 12		173 904		
1 verkmästare av 1. klassen Ca 21 ...			8 036	
95 hjälptekniker Ce 10		624 435		
5 fältmästare Ce 20 — Ce 24 (Ce 22)		6 225	+	910 285
8. Fortsatt utbyggnad av flottiljpolis- organisationen.				
1 förste flottiljpolis Ca 16		8 537		
13 flottiljpoliser Ca 14		102 583	+	111 120
9. Förändringar beträffande meteorolog- personalen.				
Reglerad befordringsgång för extra ordinarie meteorologer och för meteorologassistenter		—		
3 meteorologassistenter Ce 16 — Ce 19		3 600		
38 tekniska biträden Ce 8 — Ce 11 ...		—	+	3 600
10. Förändringar i övrigt beträffande för- råds- och vaktpersonal m. m.				
18 hundgårdsföreståndare Ce 9 — Ce 12		18 558		
19 förrådsmästare Cg 16 — Ce 16 ...		—		
1 förman Cg 12 vid F 17 — Ce 12 ...		—		
34 förrådsmän Cg 9 — Ce 9		—		
1 vaktmästare Cg 9 vid F 5 — Ce 9 ...		—		
20 förrådsmän Ce 9		124 300		
19 förrådsmän Ce 9 — förrådsförmän Ce 12		—	+	142 858
11. Förändringar i övrigt beträffande kontorspersonal.				
1 kontorist Ce 13 vid F 2 — Ca 13 ...		—		
1 kanslibitråde Ce 11 vid F 2 — Ca 11		—		
2 kanslibiträden Cg 11 vid flygvap- nets centrala skolor och centralför- rådet för intendenturmateriel — Ce 11		—		
1 kanslibitråde Cg 11			6 804	
2 befintliga tjänster för skriv- och kontorsgöromål, vid tredje eskader- staben och F 2, uppföras på per- sonalförteckningen		—		
19 biträden för skriv- och kontors- göromål — kanslibiträden Ce 11 ...		—		
18 biträden för skriv- och kontors- göromål — kontorsbiträden Ca 8 ...		—	—	6 804

Chefens för flygvapnet m. fl. yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		
	Ökning	Minskning	Summa
12. Övriga personalförändringar m. m.			
17 trafikledare Ce 22 — förste trafikledare Ce 23	—		
1 garageförman Ce 12 vid flygvapnets centrala skolor — Ce 14		636	
1 radiotelegrafist Ce 16	9 120		
Flygtillägg m. m.	439 000		
Arvoden till deltidstjänstgörande militära och civilmilitära lärare ...	21 000		
Civila lärare	—		
Assistenten för frivilligfrågor	—		
Höjning av rörligt tillägg	10 200 000		
			+ 10 669 756

13. Lönerevision för köksföreståndare m. fl. enligt beslut av 1951 års riksdag föranleder ändringar i personalförteckningen för ordinarie tjänstemän inom flygvapnet enligt följande sammanställning.

- 1 köksföreståndare i Ca 14 — Ca 18,
- 1 i Ca 14 — Ca 17, 1 i Ca 12 — Ca 18
- och 17 i Ca 12 — Ca 17, 21 biträdande köksföreståndare i Ca 10 — Ca 14 samt 1 översköterska i Ca 12 — Ca 14.

Motiv.

1. *Förändringar beträffande flygstaben.* Chefen för flygvapnet har upprepat sitt redan för innevarande budgetår framställda förslag om att i utbyte mot en majorsbeställning inrätta en beställning för alternativt överstelöjtnant eller major, avsedd för chefen för personalavdelningen (prop. 1951: 110, s. 146 o. f.). Civilförvaltningen har även nu tillstyrkt förslaget.

I sina förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1951/52 avstyrkte civilförvaltningen däremot förslag av chefen för flygvapnet om att för chefen för pressdetaljen inrätta en majorsbeställning i utbyte mot en kaptenbeställning (prop. 1951: 110, s. 147). Av flygvapenchefen ånyo framfört förslag i ämnet har även nu avstyrkts av civilförvaltningen.

För innevarande budgetår föreslog chefen för flygvapnet vidare, att tre beställningar för kapten, avsedda för ställföreträdande avdelningschefer vid operations-, organisations- och utbildningsavdelningarna, skulle utbytas mot majorsbeställningar. Civilförvaltningen ansåg sig i äskandena för samma budgetår icke kunna biträda förslaget (prop. 1951: 110, s. 147 o. f.). I anledning av ett av flygvapenchefen nu ånyo framfört förslag i ämnet har civilförvaltningen anfört, att ämbetsverket — även om vissa skäl talade för att nämnda avdelningar, liksom tidigare signalavdelningen, tillfördes majorsbeställningar — dock icke nu vore beredd tillstyrka förslaget.

1945 års försvarskommitté (SOU 1947: 72, del I, s. 612) räknade i sitt förslag till organisation av flygstaben med att vid stabens expedition skulle finnas bland annat tre arvodesbefattningar för pensionerade officerare i 1:29, av vilka en skulle vara vice värd för flygvapnets ämbetsbyggnad. Vid behandlingen i propositionen 1948:206 (s. 412) av berörda organisationsfråga hade departementschefen ej något att erinra mot försvarskommitténs förslag i förevarande del. Någon för vice värd avsedd arvodesbefattning har emellertid ännu icke inrättats. Hittills ha göromålen såsom vice värd fullgjorts av en reservofficer, som inkallats till frivillig tjänstgöring med avlöning från vakant kaptensbeställning.

Chefen för flygvapnet har nu, då från och med budgetåret 1952/53 vakanta kaptensbeställningar beräknas icke komma att finnas tillgängliga, föreslagit, att den för vice värd avsedda arvodesbefattningen inrättas. Civilförvaltningen har emellertid anfört, att det förefölle som om frågan om bestridande av arbetsuppgifter som vice värd i vad avsåge samtliga till Ladugårdsgårde förlagda ämbetsbyggnader borde närmare övervägas. Ämbetsverket ansåge sig icke för närvarande böra räkna med att den nu ifrågasvarande befattningen skulle tillkomma.

Såsom anförts i det föregående vid behandlingen av marinens avlöningsanslag (punkt 2) föreslås den på flygvapnets personalförteckning för flygstaben uppförda tjänsten på övergångsstat för föreståndare för militär-meteorologisk informationstjänst i Ca 27 skola överföras till marinstabens.

Förslag om att utbyta en vaktmästartjänst i Ce 9 mot förste vaktmästartjänst i Ca 11, avsedd för bevakningstjänst, och en expeditionsvaktstjänst i Ca 9 mot en förste expeditionsvaktstjänst i Ca 11, avsedd för filmtjänst, framställdes av chefen för flygvapnet för innevarande och närmast föregående budgetår (prop. 1950:110, s. 103 o. f., och prop. 1951:110, s. 148). I anledning av dessa förslag förordade civilförvaltningen i äskandena för nämnda budgetår, att en vaktmästartjänst i Ce 9 skulle omvandlas till tjänst för förste expeditionsvakt i Ca 11. Statens lönenämnd biträdde civilförvaltningens förslag. Sedan flygvapenchefen nu ånyo framfört sina förenämnda förslag, har civilförvaltningen förklarat att — när från flygstaben bestämt hävdats, att av civilförvaltningen ifrågasatt omfördelning av arbetsuppgifterna befattningshavarna emellan av praktiska skäl icke kunde genomföras — ämbetsverket icke längre ville motsätta sig helt bifall till förslagen.

Civilförvaltningen har vidare liksom i äskandena för innevarande budgetår (prop. 1951:110, s. 148) tillstyrkt förslag av chefen för flygvapnet om att ordinariesätta två extra ordinarie kanslibiträdestjänster.

Enligt Kungl. Maj:ts medgivande finnes vid flygstaben med avlöning från posten Övrig extra personal anställt ett extra kanslibitråde i Cg 11, avsett för operationsavdelningen. Då ett stadigvarande behov av tjänsten anses föreligga, har civilförvaltningen tillstyrkt, att tjänsten omvandlas till extra ordinarie.

Av chefen för flygvapnet föreslaget utbyte av en biträdestjänst för skriv- och kontorsgöromål mot en tjänst för kanslibiträde i Ce 11 har civilförvaltningen ansett böra anstå.

Chefen för flygvapnet har upprepat ett förslag att uppflytta tjänsten för garageförman vid flygstaben från 12 till 14 lönegraden (prop. 1951: 110, s. 148 och 149). Civilförvaltningen har liksom tidigare förklarat sig anse, att åtskillnad i löneställningen mellan flygstabens garageförman och de till 14 lönegraden hänförliga garageförmännen vid flygförbanden icke vore sakligt motiverad, och ämbetsverket har nu räknat med, att den föreslagna uppflyttningen kommer till stånd.

I skrivelse den 18 juli 1951 har chefen för flygvapnet hemställt, att en extra tjänst för reparatör i högst Cg 11 måtte få inrättas vid flygstaben. Tjänsten vore avsedd för bilreparatör vid den för försvarets myndigheter å Ladugårdsgårde gemensamma körcentralen. Det hade hittills varit avsett, att för ifrågavarande ändamål skulle finnas anställd en reparatör med avlöning enligt kollektivavtal. På grund av läget på arbetsmarknaden kunde dylik reparatör emellertid numera icke erhållas. Till följd därav hade de normalt förekommande reparationerna och den löpande översynen av körcentralens bilpark, som omfattade 13 fordon, måst anförtros åt privata reparationsverkstäder. Detta vore emellertid ur underhålls- och kostnadssynpunkt ofördelaktigt. Möjligheterna att anställa reparatör beräknades bli avsevärt större om tjänstemannaställning kunde erbjudas.

Civilförvaltningen har förklarat sig i avvaktan på resultatet av 1948 års anställningsutrednings och 1949 års tjänsteförteckningskommittés arbete icke vara beredd tillstyrka att den yrkade bilreparatörstjänsten i 11 lönegraden inrättas.

2. *Luftbevakningens organisation.* Genom beslut av 1948 års riksdag (prop. 206, s. 420—425) överfördes luftbevakningen från armén till flygvapnet och tillskapades en fast fredsorganisation för denna verksamhetsgren. Sålunda inrättades inom flygledningen en inspektion för luftbevakningen med en inspektör i Mo 14 som chef, en major eller kapten som stabschef, tre kaptener och en kommenderad officer ur luftvärnet. Vidare förstärktes envar av de fem flygbasområdesstaberna med en kapten, flygbaskåren (F 21) med en major samt flygkadettskolan (F 20) — där utbildning av värnpliktiga till officerare och underofficerare i luftbevakningstjänst skulle äga rum — med en kapten och två löjtnanter. Sammanlagt skulle alltså enligt nämnda riksdagsbeslut på flygvapnets stat finnas 14 officerare för luftbevakningens ledning och för berörda utbildning vid F 20.

Jämlikt beslut av 1951 års riksdag (prop. nr 110, s. 182—183) skall utbyggnaden och moderniseringen av luftbevakningen i materiellt hänseende omfatta ytterligare områden utöver vad som förutsattes i 1948 års riksdagsbeslut.

Chefen för flygvapnet har upprepat ett för innevarande budgetår framfört förslag om att för stabschefen vid inspektionen för luftbevakningen

inrätta en beställning för alternativt överstelöjtnant eller major i utbyte mot den befintliga beställningen för alternativt major eller kapten (prop. 1951:110, s. 164 o. f.). Civilförvaltningen har tillstyrkt förslaget.

Chefen för flygvapnet har hemställt, att en ny beställning för kapten måtte inrättas vid luftbevakningsinspektionen. Till stöd härför har flygvapenchefen anfört bland annat följande.

Det hade ursprungligen avsetts, att luftbevakningsinspektionen skulle organiseras på fyra detaljer. Chef för dessa skulle vara de tre kaptener, som enligt riksdagsbeslutet 1948 tillkommit för luftbevakningsinspektionen samt den officer ur luftvärnet, som enligt samma beslut skulle kommanderas till tjänstgöring vid inspektionen. Erfarenheterna hade emellertid redan efter första året visat, att organisationen icke vore lämplig. En omorganisation hade därför måst vidtagas, därvid en femte detalj, avsedd för luftförsvarscentralfrågor, hade inrättats. Chef för denna detalj vore en tillfälligt kommanderad kapten. Med hänsyn till arbetsuppgifternas omfattning och invecklade natur — den moderna radarmaterielen med sin stora räckvidd och komplicerade konstruktion hade som följd bland annat stora problem beträffande informationsmaterialets utnyttjande, främst vid luftförsvarscentralerna — bedömdes behovet av en särskild deltaljchef för hörande frågor bli va bestående.

På grund av att arbetsbelastningen på luftbevakningsinspektionen blivit mycket stor erfordrades, enligt vad chefen för flygvapnet vidare anfört, förstärkning även av expeditionspersonalen vid inspektionen. Med hänsyn bland annat till det stora antalet hemliga handlingar vid expeditionen har flygvapenchefen föreslagit den lösningen, att en befattning för expeditionsofficer i 1: 29 inrättas vid inspektionen. Därvid har förutsatts att en vakant befattning för mobiliseringsofficer i samma löneklass vid central flygverksstad samtidigt skall indragas (jfr p. 5).

Chefen för flygvapnet har vidare föreslagit, att från och med nästa budgetår för luftbevakningen inrättas nya beställningar för 6 majorer, 14 kaptener och 8 löjtnanter samt 5 arvodesbefattningar för pensionerade officerare i 1: 29. Av vad flygvapenchefen till stöd härför anfört inhämtas bland annat följande.

1948 års riksdagsbeslut hade grundats på omfattande utredningar och praktiska prov i begränsad utsträckning, som under åren 1944—1947 verkställts genom överbefälhavarens försorg. På grund av bland annat den otillräckliga tillgången på i luftbevaknings- och jaktstridsledningsfrågor utbildad militär och teknisk personal hade vid ifrågavarande utredningar endast riktlinjerna för den nya luftbevakningsorganisationen kunnat uppdragas, under det att detaljutformningen såväl i organisatoriskt som tekniskt avseende måst anstå. Detta omfattande utredningsarbete hade fortsatt inom flygvapnet, bland annat genom särskilda kommittéer med bistånd av berörda militära och civila myndigheter. Under arbetets gång hade anpassning successivt måst göras till den snabbt fortgående flygtekniska utvecklingen. Genom studiebesök utomlands samt genom mera fullständiga egna prov med den nya organisationen hade numera säkrare underlag erhållits för att bedöma vad som krävdes av en modern luftbevakningsorganisation med avseende på personal och materiel.

Enligt föreliggande planer, vilka vore under genomförande, skulle luftbevakningen i krig i stort sett organiseras enligt följande. Landet indelades i ett antal luftförvarssektorer. Inom varje sektor handhades luftbevakningen av en luftbevakningsbataljon. Bataljonen hemannade en för sektorns luftförvar gemensam större luftförvarscentral (lfc) och ett antal mindre luftförvarsgruppcentraler (lgc). Luftförvarssektorerna indelades alltefter deras betydelse ur luftförvarssynpunkt i tre olika typer, betecknade respektive I, II och III, varvid typ I avsåg de viktigaste områdena.

Detaljerade utredningar och praktiska prov rörande arbetsuppgifter, kompetenskrav och ansvar i de olika befattningarna inom lfc typ I utvisade klart, att officersbehovet i krig icke — såsom fallet varit inom närmast motsvarande organisation under beredskapsåren och såsom förutsatts även för den moderniserade organisationen enligt 1948 års försvarsbeslut — kunde tillgodoses uteslutande med reservofficerare och värnpliktiga officerare med hänsyn till den relativt korta utbildningen och starkt begränsade tjänstgöringsskyldigheten i fred för dessa personalkategorier. Ett visst minimum av aktiva officerare erfordrades därför såväl i krig som fred för att luftbevakningen omedelbart vid krigsutbrott skulle kunna fungera tillfredsställande och lämna erforderligt underlag för totalförsvarets verksamhet.

Det sammanlagda minimibehovet av aktiva officerare för luftbevakningsbataljonerna inom sektorerna av typ I och de viktigaste sektorerna av typ II hade beräknats till 28. Lfc typ I avsåges att delvis vara organiserade redan i fred. Det vore därför i och för sig lämpligt att placera samtliga de aktiva officerare, som erfordrades för dessa lfc, vid de flottiljer, som vid krig uppsatte bataljonsstaber med sådana lfc. Behov föreläge emellertid i fred av en särskild företrädare för luftbevakningstjänsten vid varje flottilj och av över hela landet fördelade instruktörer för frivillig utbildning i luftbevakningstjänst. Därjämte hade den enligt 1948 års riksdagsbeslut för F 20 beräknade lärarpersonalen visat sig otillräcklig, varför personalförstärkning erfordrades.

Med hänsyn till det anförda beräknades de för krigsorganisationen erforderliga nya aktiva officerarna fredsplaceras, en major och en löjtnant vid envar av de sex förband, som skulle organisera lfc typ I, en kapten vid envar av övriga tretton förband (motsvarande) samt en kapten och två löjtnanter vid F 20.

De fem föreslagna nya arvodesbefattningarna i 1:29 åter avsåges för flygbasområdesstaberna. Enligt 1948 års riksdagsbeslut förstärktes envar av flygbasområdesstaberna med en kapten. Erfarenheterna hade emellertid visat, att omfattningen av de med luftbevakningen sammanhängande arbetsuppgifterna vid dessa staber bleve så betydande att uppgifterna icke kunde läggas på en enda officer. En uppdelning av dessa göromål borde ske i radartjänst och optisk tjänst. De med den optiska tjänsten förenade arbetsuppgifterna syntes tills vidare i avvaktan på ytterligare erfarenheter kunna fullgöras av en officer i arvodesbefattning.

Civildförvaltningen, som ansett sig icke kunna göra något uttalande angående de verkställda personalberäkningarna, har emellertid vid anslagsberäkningen utgått från att de föreslagna beställningarna och befattningarna skulle komma att inrättas. Ämbetsverket förutsatte därvid, att desamma i den mån de icke kunde besättas med för luftbevakningstjänst lämpad personal, skulle hållas vakanta och icke utnyttjas för meddelande av vikariatsförordnanden.

3. *Överförande av vissa underofficerare till civilmilitär anställningsform.* Enligt principbeslut av 1948 års riksdag (prop. 206, s. 446, 447, 455 och 462) skulle vid fullt genomförd personalorganisation befintliga beställningar för förvaltare i flygstationstjänst och i förrådstjänst (flygmateriel) samt för fanjunkare i stationsunderofficers- och förrådsunderofficersbefattningar ersättas med verkmästare av 1. klassen respektive mästare av 1. klassen. I äskandena för budgetåret 1951/52 föreslog chefen för flygvapnet att nämnda beslut skulle genomföras från och med innevarande budgetår. Departementschefen ansåg emellertid försiktigheten bjuda att — i avvaktan på resultatet av 1949 års tjänsteförteckningskommittés utredning i fråga om löneställningen för förvaltare — genomföra ifrågavarande principbeslut endast beträffande beställningar för fanjunkare. I avvaktan på närmare utredning beträffande vissa särskilda befattningar föreslog departementschefen, att från och med budgetåret 1951/52 60 fanjunkarbeställningar skulle utbytas mot beställningar för mästare av 1. klassen i Ca 18. Beträffande de ifrågavarande 74 förvaltarbeställningarna och återstående 17 fanjunkarbeställningar förordade departementschefen, att såsom ett provisorium extra tjänstemän i Cg 19 respektive Cg 16 skulle få anställas såsom ersättare vid uppkommande vakanser (prop. 1951: 110, s. 151—154, 176 och 177). Riksdagen beslöt i enlighet härmed.

Såsom framgår av det föregående har tjänsteförteckningskommittén numera slutfört utredningen angående löneställningen för militära förvaltare samt i skrivelse den 22 november 1951 framlagt härav föranledda förslag. Kommittén har emellertid ansett sig icke böra ingå på spörsmålet om lönegradsplaceringen för här ifrågavarande 74 förvaltarebeställningar, enär dessa för framtiden vore avsedda icke för militära förvaltare utan för civilmilitära verkmästare. Frågan om lönegradsplaceringen av verkmästare vid försvaret har ännu ej varit föremål för prövning av kommittén.

I sin skrivelse den 1 juni 1951 rörande medelsäskanden för budgetåret 1952/53 hemställde chefen för flygvapnet att 1948 års förenämnda riksdagsbeslut måtte genomföras i sin helhet från och med nästa budgetår. Förslaget har tillstyrkts av civilförvaltningen.

I fråga om de 17 återstående fanjunkarbeställningar, som föreslagits skola omvandlas till beställningar för mästare av 1. klassen i Ca 18, anförde flygvapenchefen bland annat följande. De nya tjänsterna avsåges numera för föreståndarna för flottiljernas instruktionsverkstäder, som enligt 1942 års försvarsbeslut skulle vara verkmästare av 2. klassen (nu Ca 19). Arbetssuppgifterna för föreståndarna i fråga vore av teknisk natur — ansvar för planläggning och ledning av viss teknisk undervisningsverksamhet samt för anskaffning och vård av undervisningsmateriel — och motiverade väl den föreslagna löneställningen. Avsikten vore att här avsedda mästare skulle kunna omplaceras från tjänst vid instruktionsverkstad till flygstationstjänst eller omvänt.

4. I skrivelse den 11 september 1951 har chefen för flygvapnet hemställt

om viss personalförstärkning vid flygvapnet, sammanhängande med den vid behandlingen i det föregående av arméns motsvarande anslag (p. 10) berörda *fallskärmsjägarutbildningen*. Efter viss flygplansanskaffning avsåges nämligen ett av flygvapnets transportflygplan i fred skola ställas till arméns förfogande för nämnda utbildning. Samtidigt måste emellertid tillkomma särskild personal för flygplanets skötsel i luften och på marken. Flygvapnets personalorganisation, fullt genomförd, borde därför utökas med beställningar för 1 sergeant (flygsignalist), 2 furirer (fältflygare — flygförare) och 3 flygtekniker (2 flygplan- och 1 elektrotekniker). Samtliga beställningar utom för fältflygare erfordrades redan under budgetåret 1952/53.

5. *Förändringar i övrigt beträffande militär personal.* Chefen för flygvapnet har upprepat sina för innevarande budgetår (prop. 1951: 110, s. 165) framställda förslag om att i utbyte mot kaptensbeställningar inrätta två majorsbeställningar, avsedda den ena för förste lärare vid flygkrigshögskolan och den andra för skolchefens ställföreträdare (läraren i krigskonst eller förste flygläraren) vid flygkadettskolan. Till stöd för förslaget i vad avser flygkrigshögskolan har flygvapenchefen åberopat förstelärbefattningarnas stora vikt för den högre utbildningen inom flygvapnet samt erinrat om att för närmast motsvarande befattningar vid krigshögskolan numera avsåges beställningar för överstelöjtnant eller major (jfr prop. 1951: 110, s. 106). Med avseende på det föreslagna utbytet vid flygkadettskolan har framhållits, att motsvarande lärarbefattningar vid arméns signalskola och sjökrigsskolan bestredes av beställningshavare i Ma 10. Civilförvaltningen har ansett sig böra biträda ifrågavarande förslag.

I flygvapnets gällande förteckning för pensionerad personal i arvodesbefattningar finnas under rubriken Centrala flygverkstäderna uppförda tre befattningar för mobiliseringsofficerare i 1:29, en för varje verkstad. Då det visat sig omöjligt att rekrytera befattningarna vid centrala flygverkstäderna å Malmen och i Västerås, ha de för dem avsedda arbetsuppgifterna fördelats på andra tjänstemän. Såsom av det föregående (p. 2) framgår har chefen för flygvapnet förutsatt, att en av sistnämnda två befattningar skall indragas i samband med att en befattning för expeditionsofficer i 1:29 vid inspektionen för luftbevakningen inrättas. Den andra befattningen för mobiliseringsofficer föreslås skola överflyttas till Roslagens flygkår (F 2). Till stöd för förslaget, som tillstyrkts av civilförvaltningen, har i huvudsak åberopats angelägenheten av att minska kårchefens och kåradjutantens arbetsbörda, vilken blivit alltför stor till följd av verksamhetens ökning vid kåren.

Chefen för flygvapnet har föreslagit, att för F 2 skall inrättas en beställning för förvaltare i förrådstjänst (intendenturmateriel). Härvid har flygvapenchefen förutsatt att en beställning för verkmästare av 1. klassen i Ca 21, som disponeras vid F 2, skall indragas den 1 oktober 1952, då beställningens innehavare avgår med pension (jfr p. 7 i det följande). Civil-

förvaltningen har i avvaktan på organisationsförsök vid flygvapnets förband ansett sig icke böra räkna med att en förvaltarbeställning nu tillkommer.

Enligt förslag av 1945 års försvarskommitté skulle kassachefen vid flygvapnets centrala skolor i Västerås vara förvaltare. Vid anmälan av propositionen 1948:206 framhöll emellertid departementschefen (s. 479), att — i avvaktan på resultatet av pågående undersökning huruvida kassatjänsten för flygvapnets centrala intendenturförråd i Västerås skulle kunna omhändervhas av kassaavdelningen vid de centrala skolorna — någon aktiv underofficer i kassatjänst tills vidare icke borde beräknas för skolorna.

Chefen för flygvapnet har nu föreslagit, att en förvaltarbeställning i kassatjänst inrättas för de centrala skolorna från och med nästa budgetår och därvid erinrat om att kassatjänsten vid centrala intendenturförrådet numera överförts till skolornas kassa samt att kassachefsgöromålen där för närvarande bestredes av en pensionerad förvaltare. Denne upphölle såsom extra tjänsteman en i personalförteckningen upptagen extra ordinarie befattning för kontorist vid skolorna. Han hade emellertid meddelat sin avsikt att avgå under år 1952.

Civilförvaltningen har framhållit, att till kassaavdelningen vid de centrala skolorna numera anslutits även kassaverksamheten vid ridskolan. Med hänsyn till den omfattning kassaavdelningen sålunda erhållit och med beaktande av att kassachefen måste tagas i anspråk såsom lärare vid den undervisning i kassatjänst, som bedreves vid skolorna, ansåge civilförvaltningen, att en beställning för förvaltare i kassatjänst, avsedd för de centrala skolorna, borde tillkomma från och med budgetåret 1952/53.

Civilförvaltningen har i enlighet med förslag av chefen för flygvapnet räknat med att antalet fänrikar under budgetåret 1952/53 skall utgöra i medeltal 51 mot omkring 63 under innevarande budgetår.

Enligt beslut av 1948 års riksdag (prop. 1948:206, s. 462) skola för stammanuskap, som vid övergången till flygvapnets nya personalorganisation redan påbörjat sin utbildning, i princip bibehållas de möjligheter till vidareutbildning och befordran till underofficer och officer, som förelegat vid rekryteringstillfället, och följaktligen även till beställningar, som icke längre skola ingå i den nya organisationen, fullt genomförd. För att möjliggöra befordran av bland annat sådant manuskap, som i överensstämmelse med nyssnämnda riksdagsbeslut under innevarande budgetår utbildas till underofficer, har chefen för flygvapnet föreslagit, att antalet sergeantsbeställningar ökas med 15. Civilförvaltningen har biträtt förslaget.

Antalet icke-ordinarie manskapsbeställningar vid flygvapnet, med undantag för musikkanskap, vid fullt genomförd organisation har senast (prop. 1951:110, s. 166 och 178) fastställts till sammanlagt 1 222, varav 653 furirer, 106 korpraler, 117 korpraler eller vicekorpraler och 346 vicekorpraler eller meniga. För budgetåret 1951/52 fastställd personalförteck-

ning för flygvapnet upptager, förutom musikmanskap, följande beställningar för icke-ordinarie manskap, nämligen 1 031 furirer, 172 korpraler, 70 korpraler eller vicekorpraler och 447 vicekorpraler eller meniga, tillhopa 1 720 beställningar. Överskottet på furirer i förhållande till genomförd organisation är i huvudsak avsett att motväga brist på underofficerare (signalister) och hjälptekniker samt att vid de förband, där flottiljpolisorganisationen ej genomförts, tillgodose behovet av personal för de arbetsuppgifter som eljest ankomma på flottiljpoliser.

Flygvapenchefen har i sitt militärorganisatoriska underlag för budgetåret 1952/53 räknat med följande förändringar i antalet beställningar för icke-ordinarie manskap, utom musikmanskap, nämligen minskning med 81 furirer till (1 031 — 81 =) 950, minskning med 22 korpraler till (172 — 22 =) 150, ökning med 47 korpraler eller vicekorpraler till (70 + 47 =) 117 och minskning med 101 vicekorpraler eller meniga till (447 — 101 =) 346. Civilförvaltningen har grundat sin anslagsberäkning på det av flygvapenchefen sålunda angivna antalet beställningar.

6. *Förändringar beträffande läkar- och sjukvårdspersonal.* Sedan ett av chefen för flygvapnet i skrivelse den 28 februari 1949 framlagt förslag till en organisation med särskilda specialflygläkare (flygande flygläkare) vid flygvapnet icke vunnit statsmakternas bifall (prop. 1950: 110, s. 107—110 och 119), framlade flygvapenchefen i skrivelse den 21 december 1950 förslag till en modifierad organisation med specialflygläkare. Sistnämnda förslag, för vilket jämte däröver avgivna yttranden lämnats en redogörelse till propositionen 1951: 110 (s. 157—163), innebar bland annat att två tjänster i Cp 5 med högst tolvårigt förordnande skulle inrättas för fullständigt flygutbildade specialflygläkare med placering i flygledningen. Specialflygläkarna, som skulle vara heltidsanställda, skulle utöver lön uppbära avlösningsförstärkning med 10 000 kronor samt flygtillägg enligt gällande grunder. Vid anmälan av propositionen 1951: 110 (s. 177) kunde departementschefen alltjämt icke tillstyrka, att dylika tjänster inrättades. Departementschefen anförde vidare, att en försöksverksamhet kunde sägas redan pågå på området i det att en vid flygvapnet anställd förste flygläkare vore flygutbildad och fullgjorde arbetsuppgifter av den art som avsetts skola ankomma på en specialflygläkare. Denna hans tjänstgöring syntes ha gett goda resultat, varför departementschefen räknade med att verksamheten finge fortsätta. Departementschefen ansåg dock, att ersättning skäligen borde utgå till denne tjänsteman för arbetsuppgifter som pålagts honom utöver dem som vore förenade med hans tjänst som förste flygläkare.

Chefen för flygvapnet har i sitt militärorganisatoriska underlag för nästa budgetår upprepat förslaget om att inrätta två förordnandetjänster i Cp 5 för fullständigt flygutbildade läkare, förenade med förenämnda avlösningsförstärkning.

Civilförvaltningen har med hänsyn till den ställning statsmakterna tidigare tagit till frågan om en specialflygläkarorganisation ansett sig icke

böra räkna med att de föreslagna tjänsterna skola inrättas från och med budgetåret 1952/53. Till avlöningsförstärkning åt förenämnde förste flygläkare har civilförvaltningen i detta sammanhang räknat med ett belopp av 10 008 kronor för samma budgetår.

Chefen för flygvapnet har med tillstyrkan av civilförvaltningen upprepat sitt för innevarande budgetår framställda förslag om att öka antalet befattningar för flygläkare av 2. graden från 26 till 31.

Vid anmälan av propositionen 1951: 110 (s. 163 och 177) kunde departementschefen i avvaktan på organisationsundersökningar vid flygflottilljerna icke biträda ett av Försvarets civila tjänstemannaförbund framställt yrkande om uppflyttning till 12 lönegraden av de till 11 lönegraden hänfödda tjänsterna för sjukvårdsförmän vid förbanden. Tjänstemannaförbundet har nu upprepat detta yrkande. Civilförvaltningen har, ehuru ämbetsverket icke funnit anledning frångå sin tidigare angivna uppfattning att dessa tjänster borde uppflyttas till 12 lönegraden, med hänsyn till departementschefens nyssnämnda ställningstagande ansett sig icke nu böra upptaga förbundets yrkande.

7. Förändringar i övrigt beträffande teknisk personal.

Antalet beställningar för verkmästare, mästare och flygtekniker har — bortsett från de verkmästar- och mästarbeställningar, vilka enligt 1948 års riksdagsbeslut avsetts skola tillkomma i utbyte mot underofficersbeställningar (jfr p. 3) — för fullt genomförd personalorganisation (jfr prop. 1948: 206, s. 455, samt 1950: 110, s. 111 och 120) beräknats till 25 verkmästare av 1. klassen i Ca 21, 17 verkmästare av 2. klassen i Ca 19, 91 mästare av 1. klassen i Ca 18, 198 mästare av 2. klassen i Ca 16 och 1 987 flygtekniker i Ca 12. Samtliga dessa beställningar — jämte vissa övergångsvis kvarstående verkmästarbeställningar och 60 mästarbeställningar av 1. klassen, vilka från och med innevarande budgetår tillkommit i utbyte mot fanjunkarbeställningar — finnas uppförda i gällande personalförteckning. Två av beställningarna för verkmästare av 1. klassen ha inberäknats enligt beslut av 1950 års riksdag i anledning av förslag av chefen för flygvapnet om att med hänsyn till beräknat behov av personal för radartjänst öka antalet beställningar vid genomförd organisation med, förutom nyssnämnda två beställningar, 1 verkmästare av 2. klassen, 4 mästare av 1. klassen, 9 mästare av 2. klassen och 24 flygtekniker.

Chefen för flygvapnet har liksom för innevarande budgetår upprepat sitt berörda förslag i de delar detsamma icke vunnit bifall, eller alltså såvitt avser nyssnämnda beställningar för verkmästare av 2. klassen, mästare och flygtekniker. Flygvapenchefen har vidare, under framhållande av att personalbehovet för radartjänst snarast måste fyllas med hänsyn till pågående materielleveranser, föreslagit, att av beställningarna i fråga mästar- och flygteknikerbeställningarna inrättas från och med nästa budgetår. Civilförvaltningen har tillstyrkt vad flygvapenchefen sålunda föreslagit.

Såsom av det föregående (p. 5) framgår har chefen för flygvapnet förut-

satt att — i samband med föreslaget inrättande av en förvaltarbeställning i förrådstjänst, avsedd för F 2 — en beställning för verkmästare av 1. klassen, som disponeras vid F 2, skall indragas den 1 oktober 1952, då beställningens innehavare avgår med pension. Civilförvaltningen har räknat med att beställningen i fråga indrages vid nämnda tidpunkt.

I anslutning till beslut av 1951 års riksdag (prop. 1951:110, s. 154—156 och 177) om övergång till rekrytering av flygteknikerbeställningar från civilmilitära hjälptekniker ha från och med innevarande budgetår i personalförteckningen uppförts 150 beställningar för hjälptekniker i Ce 10. Chefen för flygvapnet har nu föreslagit, att antalet dylika beställningar ökas med 95 till 245, varigenom rekryteringsbehovet beräknades bli täckt. Förslaget har tillstyrkts av civilförvaltningen.

Försvarets civila tjänstemannaförbund har vidhållit sitt tidigare (jfr prop. 1951:110, s. 168 och 169) framställda yrkande om att till lönegraden Ce 24 uppflytta befintliga tjänster för fältmästare i Ca 20. Civilförvaltningen, som förutsatt att ifrågavarande löneställningsfråga komme att upptagas av tjänsteförteckningskommittén, har nu liksom tidigare räknat med att tjänsterna placeras i 22 lönegraden.

8. Enligt propositionen 1948:206 (s. 455) beräknades behovet av *flottiljpoliser* till 258, varav 19 förste flottiljpoliser (Ca 16) och 239 flottiljpoliser (Ca 14). Hittills har inrättats beställningar för 12 förste flottiljpoliser och 148 flottiljpoliser. Den nu föreslagna och av civilförvaltningen tillstyrkta utökningen med 1 respektive 13 beställningar skulle möjliggöra, att flottiljpolisorganisationen kunde genomföras vid ytterligare en flottilj.

9. *Förändringar beträffande meteorologpersonalen.* Chefen för flygvapnet har upprepat sina tidigare framförda förslag om att införa reglerad befordringsgång för extra ordinarie meteorologer, nu 19 i Ce 23, 43 i Ce 22 och 19 i Ce 19, och för meteorologassistenter, nu 3 i Ce 16 (jfr prop. 1951:110, s. 169 och 170). Liksom i äskandena för innevarande budgetår har civilförvaltningen, i avvaktan på Kungl. Maj:ts ställningstagande till förslaget om befordringsgång för meteorologer, utgått från oförändrad löneställning för denna personal. Beträffande förslaget om befordringsgång för meteorologassistenter har ämbetsverket förklarat sig vidhålla ett av ämbetsverket tidigare framfört förslag om att uppflytta meteorologassistenttjänsterna till Ce 19.

I gällande personalförteckning finnas under rubriken Väderlekstjänsten uppförda 40 tjänster för tekniska biträden i Ce 8, 2 vid flygstaben och 2 vid varje förband. Civilförvaltningen har liksom tidigare (jfr prop. 1951:110, s. 170) förklarat sig icke kunna biträda förslag av Försvarets civila tjänstemannaförbund om att uppflytta de för förbanden avsedda tjänsterna till Ce 11.

10. *Förändringar i övrigt beträffande förräds- och vaktpersonal m. m.* För ettvar av flygvapnets förband utom F 3 finnes i gällande personalförteckning uppförd en tjänst för hundgårdsföreståndare i Ce 9. Chefen för

flygvapnet har med tillstyrkan av civilförvaltningen upprepat tidigare framfört förslag om att uppflytta nämnda tjänster till Ce 12 (jfr prop. 1951: 110, s. 172).

Vidare har chefen för flygvapnet ånyo framfört sitt för innevarande budgetår (prop. 1951: 110, s. 172) framlagda förslag om att till extra ordinarie omändra följande extra tjänster, nämligen 19 förrådsmästare i Cg 16, 1 förman i Cg 12 vid F 17, 34 förrådsmän i Cg 9 — 4 vid flygvapnets centrala skolor, 3 vid F 3 och F 8, 2 vid F 5, F 11, F 14, F 16 och F 21 samt 1 vid flygstaben, F 1, F 2, F 4, F 6, F 7, F 9, F 10, F 12, F 13, F 15, F 17, F 18 och Flygbo O — och 1 vaktmästare i Cg 9 vid F 5. Civilförvaltningen har liksom i äskandena för innevarande budgetår tillstyrkt förslaget i vad avser de 34 förrådsmanntjänsterna. Då de nuvarande innehavarna av förrådsmästartjänsterna varit anställda under avsevärd tid, har ämbetsverket, oberoende av att slutlig ställning icke tagits till organisationen av flygflottiljerna, icke velat motsätta sig att även dessa tjänster nu omvandlas till extra ordinarie.

Chefen för flygvapnet har med tillstyrkan av civilförvaltningen föreslagit, att från och med nästa budgetår skola för drivmedelstjänsten vid envar av tio flygflottiljer med reaktionsdrivna flygplan tillkomma tjänster för två förrådsmän i Ce 9. Till stöd för förslaget har i huvudsak åberopats det förhållandet att övergång till reaktionsdrift medför väsentligt ökad drivmedelsförbrukning och därmed ökad omfattning av drivmedelstjänsten vid vederbörande förband.

Försvarets civila tjänstemannaförbund har upprepat av förbundet tidigare framställt förslag om att till förrådsförmän i Ce 12 uppflytta de förrådsmän i Ce 9 vid flygflottiljerna, vilka tjänstgöra såsom föreståndare för fallskärmsförråd (jfr prop. 1951: 110, s. 171 och 172). Civilförvaltningen, som förutsatt att löneställningsfrågan för här avsedda tjänstemän ägnas fortsatt uppmärksamhet vid de organisationsförsök som avses skola igångsättas vid flygvapnet, har icke i sina äskanden för nästa budgetår räknat med ändrad löneställning för tjänstemännen i fråga.

11. *Förändringar i övrigt beträffande kontorspersonal.* Chefen för flygvapnet har upprepat förslag om att ordinariesätta en kontoristtjänst och en kanslibiträdestjänst vid Roslagens flygkår (F 2), båda i kassatjänst. Civilförvaltningen har ansett sig numera kunna tillstyrka förslaget.

Vidare har flygvapenchefen ånyo föreslagit att två befintliga extra kanslibiträdestjänster, avsedda den ena för flygvapnets centrala skolor (kassatjänst) och den andra för centralförrådet för intendenturmateriel, utbytas mot extra ordinarie tjänster. Civilförvaltningen, som enligt det föregående (p. 5) föreslagit att en beställning för förvaltare i kassatjänst skall inrättas vid de centrala skolorna från och med nästa budgetår, har anfört att vid bifall härtill en kontoristtjänst vid skolorna komme att frigöras och att för sådant fall behov av den extra kanslibiträdestjänsten vid skolorna icke längre syntes föreligga. Tjänsten i fråga borde därför indragas från och

med samma budgetår. Beträffande den extra tjänsten vid centralförrådet borde enligt civilförvaltningens mening tills vidare anstå med extra-ordinariesättning av densamma.

Civilförvaltningen har, då stadigvarande behov av ytterligare en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål syntes föreligga vid vardera av tredje eskaderstaben och F 2, tillstyrkt förslaget om att på personalförteckningen uppföra de båda tjänsterna.

Med hänsyn till det ringa antalet truppregistrerade vid flygvapnets förband har civilförvaltningen ansett sig icke kunna tillstyrka ett av Försvarets civila tjänstemannaförbund ånyo framfört förslag om uppflyttning till kanslibiträden av de för föreståndare för plåt- och maskingrupp avsedda befattningarna.

Civilförvaltningen har förordat, att i enlighet med principerna för reglerad befordringsgång för biträdespersonal tillhopa 18 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 skola tillkomma i utbyte mot samma antal biträdestjänster för skriv- och kontorsgöromål med följande fördelning:

flygstaben 1,

flygförbanden 16, av vilka 3 vid vardera av F 9 och F 14, 2 vid vardera av F 16 och F 21 samt 1 vid vardera av F 4, F 6, F 7, F 10, F 12 och F 18, samt

flygkadettskolan 1.

12. *Övriga personalförändringar m. m.* I gällande personalförteckning finnas uppförda följande tjänster för trafikledarpersonal, nämligen fyra förste trafikledare i Ce 23, varav två vid flygstaben och en vid vardera av F 8 och F 9 samt 57 trafikledare i Ce 22, tre vid varje förband. När tjänsterna för förste trafikledare inrättades (se prop. 1947: 130, s. 196 o. 197) var avsikten, att dessa trafikledare skulle utöva distriktstrafikledningen i var sitt militära flygsäkerhetsdistrikt. Sedan chefen för flygvapnet i skriftelse den 7 juli 1947 anmält, att denna organisation icke då syntes möjlig att genomföra, medgav Kungl. Maj:t emellertid genom beslut den 19 mars 1948, att två av ifrågavarande förste trafikledare finge disponeras för den centrala flygsäkerhetsledningen samt att de två övriga finge tagas i anspråk för att reglera och samordna den militära och civila flygtrafiken vid Stockholm och Göteborg samt placeras till tjänstgöring vid F 8 respektive F 9.

Chefen för flygvapnet har nu föreslagit, att vid ettvar av de 17 förband, vid vilka tjänst för förste trafikledare i Ce 23 icke finnes, skall inrättas en dylik tjänst i utbyte mot en trafikledartjänst i Ce 22. Till stöd för förslaget har flygvapenchefen anfört i huvudsak följande.

Samtidigt med att arbetsbelastningen för trafikledarna ökat genom tillkomsten av nya hjälpmedel för flygning i nedsatt sikt samt genom den ökade flygverksamheten, hade trafikledarnas ansvar blivit avsevärt större än tidigare dels genom att de numera direkt omhänderhade signalförbindelsen mellan flygplanen och marken och dels genom att de nya hjälpmedlen för flygning i nedsatt sikt krävde, att trafikledarna direkt via radio ledde flygplanen i samband med landning och moln genomgång. Övergången

till reaflygplan med höga hastigheter och korta aktionstider hade även ställt större krav på flygsäkerhetstjänsten, bland annat därigenom att beslut nu måste fattas och genomföras snabbare än tidigare. I praktiken hade det därför numera visat sig nödvändigt att ålägga en av trafikledarna vid varje flottilj att närmast under den ene av de till flottiljchefens förfogande stående regementsofficerarna ansvara för att trafikledartjänsten organiserades och leddes ändamålsenligt. Nämnade omständigheter motiverade, att vid varje flottilj en tjänst för trafikledare omvandlades till befattning för förste trafikledare. Som jämförelse kunde nämnas att vid de civila trafikflygplatserna föreståndaren för trafikledningen vore placerad i Ce 23 vid de mindre flygplatserna och i Ce 25 vid de större (Bromma, Torslanda och Bulltofta).

Civilförvaltningen har anfört att, då de för F 8 och F 9 avsedda tjänsterna för förste trafikledare tillkommit med hänsyn till de speciella förhållanden, som råda vid nämnda flottiljer, och då frågan om löneställningen för trafikledarpersonalen syntes böra prövas av tjänsteförteckningskommittén, ämbetsverket ansåge att med den ifrågasatta lönegradsupplyftningen borde anstå tills vidare.

Chefen för flygvapnet har med tillstyrkan av civilförvaltningen upprepat tidigare (jfr prop. 1951: 110, s. 173) framfört förslag om att uppflytta garageförmanstjänsten vid flygvapnets centrala skolor från Ce 12 till Ce 14 eller samma lönegrad i vilken flygförbandens motsvarande befattningshavare äro inplacerade. Förslaget har understötts av Försvarets civila tjänstemannaförbund.

I skrivelse den 5 november 1951 har chefen för flygvapnet hemställt, att för F 21 måtte inrättas en tjänst för radiotelegrafist i Ce 16 utöver de två dylika tjänster, som redan finnas vid förbandet. Till stöd härför har anförts i huvudsak följande.

För att flygvapnets övningar i Övre Norrland samt flygambulanstjänsten därstädes skulle kunna bedrivas med tillräcklig effektivitet och flygsäkerhet hade det visat sig nödvändigt att komplettera det glesa radionätet i denna del av landet med en transportabel markradiostation i Kiruna. Den hade betjänats av från F 21 tillfälligt kommenderad personal. Stationen hade visat sig outhärlig och den hölle på att göras permanent med ungefär samma utrustning som flottiljernas nuvarande fasta markradiostationer. Detta beräknades vara klart omkring den 1 januari 1952. På grund av personalläget inom flygvapnet hade det visat sig omöjligt att hålla radiostationen i Kiruna bemannad året runt. För att betjäna stationen erfordrades en rutinerad och yrkesskicklig telegrafist.

Civilförvaltningen har tillstyrkt förslaget.

Till bestridande av kostnaderna för de lönetillägg, som skola utgå av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, såsom flygtillägg, mekanikertillägg m. m., beräknades 4 616 000 kronor för budgetåret 1951/52 enligt propositionen 1951: 110. För nästa budgetår har civilförvaltningen beräknat motsvarande kostnader till 4 900 000 kronor, vilket skulle innebära en kostnadsökning med 284 000 kronor. Kostnaderna för flygtillägg till manskap beräknas öka med 159 000 kronor till 1 635 000 kronor.

Arvoden till deltidstjänstgörande militära och civilmilitära lärare beräknar civilförvaltningen, i enlighet med förslag av chefen för flygvapnet, till 121 000 kronor för nästkommande budgetår, innebärande en ökning med 21 000 kronor. Ökningen beror i huvudsak på redan genomförd höjning av arvodesbeloppen.

Till civila lärare avses för innevarande budgetår ett belopp av förslagsvis 170 000 kronor enligt av Kungl. Maj:t fastställd fördelning av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Flygvapenchefen har beräknat motsvarande behov för budgetåret 1952/53 till 174 000 kronor. Med hänsyn till belastningen å posten under budgetåret 1950/51 har civilförvaltningen emellertid räknat med att höjning för ifrågavarande ändamål icke skall erfordras.

Medelsbehovet för mobiliseringslottor har av flygvapenchefen uppskattats till 59 800 kronor för nästkommande budgetår, innebärande en ökning med 41 800 kronor. Härvid har förutsatts att arvode skulle utgå med 300 kronor per 100-tal krigsfrivilliga lottor samt att mobiliseringslottorna därjämte skulle erhålla ytterligare 1½ arvode per år för tjänstgöring i flygbasområdesstab. Civilförvaltningen har emellertid förklarat sig anse att — i avvaktan på slutligt ställningstagande till de förslag, som framlagts av kommittén för frivilligt försvarsarbete — medelsbehovet borde beräknas efter nuvarande grunder. Ämbetsverket har därför föreslagit, att posten upptages till oförändrat belopp.

Civilförvaltningen har med hänsyn till höjningen av de rörliga tilläggsförmånerna räknat med en ökning av utgifterna under anslagsposten Rörligt tillägg med i runt tal 10 300 000 kronor och av inkomsterna under posten Pensionsmedel med i runt tal 100 000 kronor. Härigenom skulle uppstå en nettoökning å 10 200 000 kronor.

13. Angående denna punkt torde få hänvisas till framställningen rörande motsvarande fråga under arméns avlöningsanslag (p. 20). Ifrågavarande lönerrevision medför under innevarande budgetår en kostnadsökning under förevarande anslag av i runt tal 200 000 kronor.

Departementschefen.

1. Jag kan icke heller för nästa budgetår tillstyrka de nu ånyo framställda förslagen om uppflyttning i lönegrad av en majors- och fyra kaptenbeställningar.

Liksom civilförvaltningen räknar jag icke heller med att en för vice värd avsedd arvodesbefattning tillkommer fr. o. m. nästa budgetår. Frågan om bestridande av arbetsuppgifterna som vice värd bör upptagas till förnyad prövning beträffande samtliga ämbetsbyggnader på Ladugårdsgärde.

Vid behandlingen i det föregående av marinens avlöningsanslag (p. 2) har jag förklarat mig icke nu vara beredd att taga ställning till marinchefens förslag om inrättande av en särskild hydrografisk detalj vid marin-staben. Med hänsyn härtill bör tjänsten för föreståndare för militärmeteo-

rologisk informationstjänst i Ca 27 tills vidare alltså redovisas på flygvapnets personalförteckning.

Till förslagen om uppflyttning i lönegrad av en vaktmästare, en expeditionsvakt och en garageförman är jag icke beredd taga ställning i detta sammanhang.

Förslaget att utbyta en extra kanslibiträdestjänst mot en extra ordinarie dylik tjänst anser jag mig däremot böra tillstyrka.

Beträffande kontorspersonalen vid flygstaben förordar jag i övrigt inga andra förändringar fr. o. m. nästa budgetår än som följa av beslut av innevarande års riksdag angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. (prop. 14; rd. skr. 45). I anslutning till detta beslut böra i utbyte mot fyra biträdestjänster för skriv- och kontorsgöromål inrättas samma antal kanslibiträdestjänster i Ce 11, avsedda en för avlöningsuträkning, en för kvalificerade kontorsgöromål på operationsavdelningen, en för registrering på organisationsavdelningen m. m. och en för registrering på personalavdelningen m. m.

Förslaget om att för körcentralen inrätta en reparatörstjänst i Cg 11 är jag icke för närvarande beredd biträda.

2. Jag kan icke för närvarande biträda förslagen om lönegradsuppflyttning av den för stabschef vid inspektionen för luftbevakningen avsedda beställningen och om inrättande av en ny kaptensbeställning vid inspektionen. Däremot anser jag mig böra tillstyrka, att vid inspektionen inrättas en för pensionerad officer avsedd befattning såsom expeditionsofficer med arvode enligt löneklassen 1:29. I det följande (p. 5) föreslår jag att samtidigt en vakant befattning för mobiliseringsofficer i samma löneklass vid central flygverkstad indrages.

Övriga under denna punkt upptagna förslag anser jag kräva ytterligare överväganden. Jag är därför icke beredd att nu tillstyrka förslagen.

3. Vad angår förslaget att 1948 års principbeslut om utbyte av beställningar för vissa förvaltare och fanjunkare vid flygvapnet mot civilmilitära verkmästare- och mästarebeställningar skulle genomföras nästa budgetår beträffande återstående befattningar, får jag till en början erinra om att frågan om lönegradsplaceringen av de i sammanhanget aktuella civilmilitära beställningarna ännu ej varit föremål för prövning inom tjänsteförteckningskommittén. Härtill kommer att kommittén den 6 mars 1952 framlagt förslag till ändrad konstruktion av lönegraderna för militär personal, innebärande bl. a. att lönegraden för fanjunkare — nu med löneklasserna 15, 16, 18 och 20 — skulle omfatta löneklasserna 19, 20, 21 och 22 samt att den lägre förvaltarlönegraden — nu med löneklasserna 18, 20 och 22 — skulle omfatta löneklasserna 21, 22, 23 och 24. Den framtida löneställningen för här ifrågakommande kategorier militära och civilmilitära tjänster är således oklar. I avbidan på att dessa lönefrågor bli slutligt prövade torde det fortsatta genomförandet av 1948 års berörda principbeslut tills vidare böra anstå. Med hänsyn härtill bör den under innevarande

budgetår införda provisoriska anordningen, att vid vakanser i här ifrågasvarande underofficersbeställningar såsom ersättare anställas civilmilitära extra tjänstemän, utsträckas att gälla även under budgetåret 1952/53. Löneställningen för dylika extra tjänstemän torde av Kungl. Maj:t få omprövas sedan statsmakterna meddelat beslut i anledning av tjänsteförteckningskommitténs förenämnda förslag.

4. Det torde tills vidare böra anstå med den personalökning, som föreslagits under denna punkt.

5. Jag kan icke heller nu tillstyrka förslaget om lönegradsuppflyttning av de båda för lärare vid flygkrigshögskolan respektive flygkadettskolan avsedda kaptensbeställningarna.

En av de båda vakanta befattningarna för mobiliseringsofficer (1:29) vid central flygverkstad bör indragas i samband med tillkomsten av den av mig i det föregående (p. 2) till nyinrättande föreslagna expeditionsofficersbefattningen i samma lönegrad vid inspektionen för luftbevakningen. Jag har intet att erinra mot att den återstående vakanta mobiliseringsofficersbefattningen vid central flygverkstad tills vidare i avvaktan på organisationsundersökningar överflyttas till F 2.

I avvaktan på organisationsundersökningar vid F 2 är jag icke beredd tillstyrka förslaget om att inrätta en förvaltarbeställning i förrådstjänst vid nämnda förband.

Övriga under förevarande punkt föreslagna personalförändringar kan jag tillstyrka. Förvaltaren i kassatjänst vid flygvapnets centrala skolor bör placeras i Ma 8.

6. Jag kan alltså icke tillstyrka att särskilda beställningar inrättas för specialflygläkare.

I fråga om avlöningsförstärkning till berörde förste flygläkare får jag erinra om att Kungl. Maj:t enligt beslut den 7 december 1951 medgivit att till denne finge, räknat fr. o. m. den 1 juli 1951, såsom särskild ersättning för arbetsuppgifter som flygande läkare utgå arvode med, i ett för allt, 6 600 kronor för år. Jag räknar med samma arvode under budgetåret 1952/53.

Förslaget om att inrätta ytterligare fem befattningar för flygläkare av 2. graden, för vilka förutsatts viss obligatorisk flygutbildning, anser jag mig alltså icke kunna biträda. Ej heller kan jag f. n. biträda förslaget om lönegradsuppflyttning av sjukvårdsförmännen vid flottiljerna.

7. Jag anser mig nu böra tillstyrka, att antalet beställningar för verkmästare, mästare och flygtekniker vid fullt genomförd organisation ytterligare ökas med de föreslagna för radartjänst avsedda beställningarna för en verkmästare av 2. klassen, 4 mästare av 1. klassen, 9 mästare av 2. klassen och 24 flygtekniker. Å andra sidan bör — då jag i likhet med civilförvaltningen förordar att den beställning för verkmästare av 1. klassen, vars innehavare tjänstgör vid F 2, indrages fr. o. m. den 1 oktober 1952 — antalet dylika beställningar vid genomförd organisation minskas med en.

I enlighet med det anförda beräknar jag alltså nu antalet här avsedda beställningar vid fullt genomförd organisation — bortsett från de verkmästar- och mästarbeställningar, vilka tillkommit eller avsetts skola tillkomma i utbyte mot underofficersbeställningar — till $(25 - 1 =)$ 24 verkmästare av 1. klassen, $(17 + 1 =)$ 18 verkmästare av 2. klassen, $(91 + 4 =)$ 95 mästare av 1. klassen, $(198 + 9 =)$ 207 mästare av 2. klassen och $(1\ 987 + 24 =)$ 2 011 flygtekniker.

Jag anser mig böra tillstyrka, att förenämnda för radartjänst avsedda beställningar för 4 mästare av 1. klassen, 9 mästare av 2. klassen och 24 flygtekniker inrättas fr. o. m. nästa budgetår.

Vidare kan jag tillstyrka att i enlighet med föreliggande förslag antalet hjälptekniker i Ce 10 från och med nästa budgetår ökas med 95 till 245.

Jag är icke heller nu beredd föreslå ändrad löneställning för fältmästarna.

8. Det under denna punkt redovisade förslaget kan jag tillstyrka.

9. Jag kan icke för närvarande tillstyrka något av de under denna punkt framställda förslagen.

10. Jag är icke i detta sammanhang beredd pröva de under denna punkt redovisade förslagen rörande nu befintlig personal utom såvitt avser förrådsmästarna, för vilka jag föreslår extra ordinarie anställning.

Det torde vara ofrånkomligt att nu förstärka förrådspersonalen vid de flygflottiljer som äro utrustade med reaktionsdrivna flygplan. Jag tillstyrker därför den av flygvapenchefen föreslagna personalökningen. De nya förrådsmännen böra tills vidare anställas såsom extra tjänstemän.

11. Jag förordar att det alltjämt får anstå med ordinariesättning av de för kassan vid F 2 avsedda kontorist- och kanslibiträdestjänsterna.

I det föregående (p. 5) har jag tillstyrkt att en beställning för förvaltare i kassatjänst inrättas för flygvapnets centrala skolor. Då en extra ordinarie kontoristtjänst härvid frigöres för skolornas kassa, torde såsom civilförvaltningen anfört den för kassan avsedda extra kanslibiträdestjänsten kunna indragas.

Jag finner i likhet med civilförvaltningen att det tills vidare bör anstå med extra ordinariesättning av den extra kanslibiträdestjänsten vid centralförrådet för intendenturmateriel.

Förslaget om att på personalförteckningen uppföra de båda tjänsterna för biträde för skriv- och kontorsgöromål vid tredje eskaderstaben respektive F 2 kan jag tillstyrka. Däremot kan jag icke biträda förslaget om att till kanslibitråden uppflytta de för föreståndare för plåt- och maskingrupp vid flygflottiljerna avsedda tjänsterna för bitråden för skriv- och kontorsgöromål.

Såsom civilförvaltningen förordat böra i enlighet med principerna för reglerad befordringsgång i utbyte mot biträdestjänster för skriv- och kontorsgöromål tillkomma tillhopa 18 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 med i det föregående angiven fördelning.

12. Förslaget om lönegradsuppflyttning av 17 tjänster för trafikledare i Ce 22 är jag icke beredd pröva i detta sammanhang, liksom ej heller det ånyo framställda förslaget om uppflyttning i lönegrad av garageförmans-tjänsten vid flygvapnets centrala skolor.

Jag anser mig böra tillstyrka förslaget om att inrätta ytterligare en tjänst för radiotelegrafist i Ce 16 vid F 21.

Vad civilförvaltningen i övrigt föreslagit och anfört under denna punkt har icke givit mig anledning till erinran.

13. De i sammanställningen angivna lönegradsuppflyttningarna böra i anslutning till berörda riksdagsbeslut genomföras fr. o. m. nästa budgetår. I övrigt hänvisar jag till vad jag anfört beträffande motsvarande fråga under arméns avlöningsanslag.

På grund av beslut av innevarande års riksdag angående placering i lönegrad av vissa chefstjänster (prop. 1952: 1, bil. 2, punkt 2; rd. skr. 44) skola beställningarna för souschef vid flygstaben och chef för flygkrigshögskolan, båda i Mo 14 eller Ma 12, placeras i Mo 14 samt beställningen som chef för flygvapnets centrala skolor i Ma 12 eller Ma 11 placeras i Ma 12.

I det föregående har jag vid behandlingen av arméns avlöningsanslag förutsatt att den kontanta ersättningen till musikelever skulle avpassas efter föreslagna ändringar rörande penningbidraget till värnpliktiga. Kostnaderna härför beräknar jag för flygvapnet till 7 000 kronor.

Jag har vidare vid behandlingen av arméns avlöningsanslag uttalat att, i anslutning till de under år 1951 genomförda avlöningsförhöjningarna, en omreglering borde ske av flertalet vid försvarsgrenarna nu utgående arvoden, i den mån så ej redan skett. För flygvapnets del uppskattar jag kostnaderna härför till omkring 12 000 kronor.

Med beaktande av vad jag i det föregående föreslagit i fråga om personalförändringar m. m. vid flygvapnet och med ledning av belastningen på flygvapnets avlöningsanslag under förfluten del av innevarande budgetår beräknar jag nämnda anslag för budgetåret 1952/53 sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 32 100 000 (+ 1 100 000) kronor;

Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 1 040 000 (— 10 000) kronor;

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 215 000 (+ 35 000) kronor;

Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 15 800 000 (+ 400 000) kronor;

Rörligt tillägg 15 145 000 (+ 10 075 000) kronor;

Pensionsmedel 600 000 (— 100 000) kronor.

Anslaget bör alltså upplagas till 63 700 000 (+ 11 700 000) kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningarna för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar vid flygvapnet, som föranledas av vad jag i det föregående föreslagit;

b) godkänna följande avlöningsstat för flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	32 100 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	1 040 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	215 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	15 800 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	15 145 000
	Summa kronor 64 300 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	600 000
	Nettoutgift kronor 63 700 000

c) till *Flygvapnet*: *Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 63 700 000 kronor.

[17.] **Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	1 310 000	1 405 035
1951/52 (statsliggaren s. 264)	1 315 000	
1952/53 (förslag)	1 660 000	

I årets statsverksproposition (Bil. 6, punkt 134) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 1 660 000 kronor.

Yrkande.

Försvarets forskningsanstalt (skr. 24/8 1951) har hemställt, att anslaget höjes med 1 515 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Personalförstärkningar m. m.		
<i>Kansliet.</i>		
Kamrerare Ca 27 — byrådirektör Ca 31.....	1 596	
<i>Avdelning 1.</i>		
3 laboratorer Cp 9	66 708	
3 laboratorer Ce 31	57 348	
1 förste forskningsläkare Ce 29	17 520	
2 forskningsingenjörer Ce 27	31 776	
2 forskningsassistenter Ce 25 — forsknings- ingenjörer Ce 27	1 632	
<i>Avdelning 2.</i>		
3 laboratorer Cp 9	66 708	
2 laboratorer Ce 31	38 232	
2 förste forskningsingenjörer Ce 29	35 040	
8 forskningsingenjörer Ce 27	127 104	
<i>Avdelning 3.</i>		
4 laboratorer Cp 9	88 944	
1 laborator Ce 31	19 116	
5 förste forskningsingenjörer Ce 29	87 600	
11 forskningsingenjörer Ce 27	174 768	
2. Ordinariesättningar m. m.		
Revisor Ce 24—Ca 24	—	
Kansliskrivare Ce 15 — kassör Ca 15	—	
2 biträden för skriv- och kontorsgöromål — kontorsbiträden Ca 8 enligt bestämmelserna om reglerad befordringsgång	—	
3. Överflyttning av tjänster.		
Ett antal tjänster i 24 och lägre lönegrader över- flyttas från anslaget till viss forskningsverk- samhet	455 024	
4. Arvodestjänst i 1:20 för pensionerad under- officer utgår		3 600
5. Omräkning.		
Löneklassuppflyttningar m. m.	11 000	
Rörligt tillägg	238 000	
	1 518 116	3 600
	+ 1 514 516	
Avrundat	1 515 000	

Motiv.

1.—3. Förslagen innebära huvudsakligen upprepningar av förslag i forskningsanstaltens medelsäskanden för tidigare budgetår. Motiven till förslagen överensstämma i stort sett med de tidigare åberopade. Härom torde få hänvisas till prop. 1951: 110, s. 185—188.

4. Sedan innehavaren av ifrågavarande tjänst numera avlidit anses tjänsten böra indragas.

Forskningsanstalten har vidare i skrivelser den 5 och den 12 december 1951 hemställt, att för ballistisk forskning och krutforskning måtte för budgetåret 1952/53 anvisas sammanlagt (365 000 + 415 000 =) 780 000 kronor.

Vad först angår den *ballistiska forskningen* har forskningsanstalten anmält, att försvarets ballistiska råd enligt en av rådet till överbefälhavaren den 20 oktober 1951 överlämnad utredning med förslag angående den ballistiska forskningens ordnande inom försvaret funnit det nödvändigt, att ett för försvarsgrenarna gemensamt organ för allsidig ballistisk forskning av grundläggande karaktär med det snaraste skapades. Det ballistiska forskningsorganets arbetsuppgifter, i vilka förutsattes icke skola ingå det utvecklingsarbete och den försöksverksamhet som f. n. bedreves och alltfört måste bedrivas vid försvarsgrensförvaltningarna, ansåges vara av sådan art, att de med fördel kunde inrymmas inom en vidgad ram för forskningsanstalten.

I anslutning härtill hade försvarets ballistiska råd föreslagit, att ifrågavarande organ skulle förläggas till forskningsanstalten, varvid förutsatts, att rådet även framdeles skulle bestå såsom ett kontaktorgan i ballistiska frågor för samtliga intresserade parter. Den organisation och det personalbehov, som vid full utbyggnad erfordrades för att lösa det ballistiska forskningsorganets arbetsuppgifter, borde enligt rådet fastställas först sedan erfarenheter vunnits inom en begränsad organisation.

För egen del har forskningsanstalten, i enlighet med av rådet framlagt förslag, efter samråd med chefen för försvarsstaben förordnat, att organisationen utbygges i etapper, varvid den första utbyggnadsetappen förutsattes skola genomföras under budgetåret 1952/53. En grupp för ballistisk mätteknik, vilken verksamhet utgör grundförutsättning för forskningens bedrivande, föreslås därvid skola inrättas vid forskningsanstaltens avdelning 2. Som chef för denna skulle avses en förste forskningsingenjör i Ce 29. Personalen i övrigt vid gruppen skulle utgöras av 1 laborant i Ce 19, 1 tekniker i Ce 15 och 1 tekniskt biträde i Ce 11. Själva forskningen avsåges skola bedrivas vid krigshögskolan och sjökrigshögskolan av i huvudsak två arbetsgrupper, den ena för innerballistik och den andra för ytterballistik. Personalen för denna forskning skulle utgöras av 1 deltidstjänstgörande lärare i ballistik från vardera av dessa högskolor, 2 deltidstjänstgörande assistenter samt 2 forskningsingenjörer i Ce 27. Som gemensam chef (sektionschef) skulle avses en laborator i Cp 9. Vid sektionen skulle vidare tjänstgöra 1

tekniskt biträde i Ce 13 och 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål (kontorsbiträde). Avlöningskostnaderna för denna personal utom lärarna och assistenterna avsåges skola bestridas av forskningsanstaltens anslag. Under ifrågavarande fas av utbyggnadsprogrammet förutsattes att aerodynamisk sakkunskap vid arméförvaltningens tygavdelning, där f. n. en aerodynamiker i Cg 31 funnes anställd, finge disponeras. Kostnaderna för den första utbyggnadsetappen beräknades till sammanlagt 365 000 kronor, varav 115 000 kronor avsåge avlöningskostnader och 250 000 kronor kostnader för materiel m. m.

Vad härefter angår det anmälda medelsbehovet för *krutforskning* har forskningsanstalten framhållit, att det krut som f. n. användes inom landet icke fyllde de krav, som numera måste ställas med hänsyn till eldrörs slitning, flammfrihet och i vissa fall även ballistisk stabilitet. Det hade därför visat sig nödvändigt att söka komma fram till nya kruttyper. För att krutforskningen skulle kunna igångsättas hade för innevarande budgetår försvarsgrensförvaltningarna ställt sammanlagt 85 000 kronor till förfogande, varjämte forskningsanstalten tillskjutit 35 000 kronor av anstaltens anslag. Medel för ändamålet kunde emellertid i fortsättningen icke ställas till förfogande av nämnda förvaltningar. — Inom försvaret hade bildats en försvarets samarbetsgrupp för explosivämnesforskning, i vilken grupp funnes representanter för krigsmaterielverket, försvarets fabriksstyrelse, försvarsgrensförvaltningarna, försvarsstaben och forskningsanstalten. Gruppen hade uppdragit åt ett utskott att inventera önskemålen beträffande krutforskningen och resurserna härför samt att framlägga förslag till genomförande av denna forskning. Utskottet hade verkställt en av samarbetsgruppen med tillstyrkan till forskningsanstalten överlämnad utredning rörande arbetsprogram för krutforskningen under budgetåret 1952/53 ävensom personal- och kostnadsstat för samma budgetår. Arbetsprogrammet hade utarbetats under förutsättning, att den ballistiska forskningen ordnades i enlighet med vad nyss angivits samt att planerad försöksanläggning för krut vid Åkers krutbruk färdigställdes senast den 1 juli 1952. Kostnaderna för arbetsprogrammets genomförande hade beräknats till sammanlagt 415 000 kronor, varav avlöningskostnader 215 000 kronor och materielkostnader m. m. 200 000 kronor. Personalbehovet hade angivits till, vid forskningsanstalten 1 forskningsingenjör i Ce 27, 2 forskningsassistenter i Ce 24 och 2 tekniker i Ce 13 samt vid Åkers krutbruk 1 civilingenjör i Ce 27, 1 ingenjör i Ce 19 samt 2 laboratoriebiträden.

Departementschefen.

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 oktober 1950 har min företrädare i ämbetet tillkallat en utredningsman för att verkställa utredning rörande den centrala ledningen av forskningsanstalten och dess avdelningar ävensom att i samband därmed ägna uppmärksamhet åt frågan om de olika befattningshavarnas tjänsteåligganden. Utredningsarbetet har

av olika skäl blivit fördröjt, och något resultat av utredningen föreligger sålunda ännu icke.

Bland de frågor som utredningsmannen har att undersöka märkes frågan om organisationen av anstaltens styrelse. I styrelsen ingå, förutom anstaltens överdirektör, företrädare för dels forskningen inom anstaltens huvudsakliga forskningsområden och dels de militära intressena. Med hänsyn till de många intressen som sålunda skola företrädas inom styrelsen består denna av icke mindre än 10 ledamöter och 8 suppleanter. Enär de sistnämnda förutsättas som regel skola närvara vid styrelsens sammanträden för att hålla sig underrättade om verksamheten, uppgår antalet vid styrelsesammanträdena närvarande — inberäknat anstaltens avdelningschefer, vilka ofta äro föredragande — till mer än 20. Erfarenheten har visat, att denna organisation icke motsvarar de krav som numera måste ställas på forskningsanstaltens ledning. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan utredningen slutförts, besluta om de ändringar beträffande styrelsens sammansättning och därmed sammanhängande frågor som må finnas påkallade. Det kan härvid visa sig erforderligt att, intill dess ärendet kan föreläggas riksdagen, vidtaga provisoriska ändringar i den för anstaltens och dess avdelningars ledning avsedda personalorganisationen.

I avvaktan på resultatet av utredningen kan jag icke nu tillstyrka de föreslagna förändringarna beträffande tjänsterna för en kamrerare i Ca 27, en revisor i Ce 24 och en kansliskrivare i Ce 15.

Enligt principerna för reglerad befordringsgång böra 2 biträden för skriv- och kontorsgöromål uppföras å personalförteckningen såsom kontorsbiträden i Ca 8.

Mot förslaget att en tjänst för pensionerad underofficer med arvode enligt löneklassen 1:20 skall indragas har jag icke något att erinra.

Vad angår förslagen i övrigt rörande personalförändringar och utbyggnad av organisationen inser jag till fullo det önskvärda i att forskningsverksamheten inom det militära området intensifieras. Jag kan emellertid icke för ändamålet tillstyrka ökning av medelsanvisningen i den utsträckning anstalten föreslagit. För att möjliggöra en viss begränsad personalökning föreslår jag endast, att anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal uppräknas med 75 000 kronor. Någon överflyttning av personalkostnader från forskningsanslaget till avlöningsanslaget kan jag icke tillstyrka.

Enligt tilläggsbestämmelserna till statens allmänna avlöningsreglemente, bilaga D, III. Tjänstemän vid försvaret, utgå vid forskningsanstalten 6 arvoden å 720 kronor till militärassistenter. Dessa arvoden böra i anslutning till de 1951 genomförda avlöningsförhöjningarna ökas med 60 kronor till 780 kronor.

Anslaget beräknar jag för budgetåret 1952/53 till 1 660 000 kronor enligt följande.

Posten Avlöningar till ordinarie tjänstemän ökas med 10 716 kronor på grund av 1951 års lönerevision för cheftjänstemän och med 9 456 kronor för 2 kontorsbiträden i Ca 8 till (233 000 + 10 716 + 9 456 =) i runt tal 253 000 kronor.

Posten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, ökas med 360 kronor för höjning av arvoden till militärassistenter till (13 300 + 360 =) i runt tal 13 700 kronor.

Posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med förut angivet belopp, 75 000 kronor, och med 11 000 kronor för löneklassuppflyttningar m. m. samt minskas med 9 456 kronor för 2 biträden för skriv- och kontorsgöromål. Posten upptages sålunda till (929 000 + 75 000 + 11 000 — 9 456 =) i runt tal 1 005 000 kronor.

Posten Rörligt tillägg ökas med 252 200 kronor till (136 100 + 252 200 =) 388 300 kronor.

Utgiftsposten Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, 9 100 kronor, och inkomstposten Pensionsmedel, 5 500 kronor, utgå.

Anslagsökningen utgör 345 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) på personalförteckningen för försvarets forskningsanstalt uppföra ytterligare två kontorsbiträdestjänster i lönegrad Ca 8;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets forskningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	253 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	13 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 005 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	388 300
Summa kronor	1 660 000

c) till *Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 660 000 kronor.

[18.] Försvarets forskningsanstalt: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	215 000	327 094
1951/52 (statsliggaren s. 265)	235 000	
1952/53 (förslag)	350 000	

I årets statsverksproposition (Bil. 6, punkt 134) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Försvarets forskningsanstalt: Omkostnader för budgetåret 1952/53 beräkna ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

Yrkande.

Försvarets forskningsanstalt har hemställt, att anslaget höjes med 190 000 kronor.

	Ökning
1. Sjukvård m. m.	5 000
2. Reseersättningar m. m.	25 000
3. Bränsle, vatten och elektrisk ström	65 000
4. Övriga expenser	95 000
	190 000

Motiv.

1. Anslagsposten till sjukvård m. m. (nu 25 000 kronor) anses med hänsyn till belastningen under budgetåret 1950/51 (i runt tal 35 000 kronor) och förutsatt utökning av anstaltens organisation böra uppräknas med minst 5 000 kronor.

2. Kungl. Maj:t har medgivit, att resekostnaderna för personal, avlönad från anslaget till viss forskningsverksamhet, må bestridas från samma anslag. Det för budgetåret 1952/53 till 55 000 kronor beräknade medelsbehovet till reseersättningar m. m. (nu 30 000 kronor) grundas på förutsättningen, att så får ske jämväl i fortsättningen.

3. Delposten till bränsle, vatten och elektrisk ström (nu 65 000 kronor) anses med hänsyn till belastningen under budgetåret 1950/51 (i runt tal 131 000 kronor) böra uppräknas med åtminstone 65 000 kronor.

4. Å delposten till övriga expenser (nu 115 000 kronor) uppgingo utgifterna under budgetåret 1950/51 till i runt tal 129 400 kronor. Till det gjorda överskridandet har Kungl. Maj:t lämnat medgivande. Beträffande denna delpost framhålles att möjlighet bör förefinnas att i erforderlig utsträckning tillgodose sådana utgiftsändamål, som kunna verka främjande på verksamheten och bidra till att göra denna framgångsrik. Med utgångspunkt härifrån och på grundval av företagna undersökningar rörande kostnaderna för ifrågavarande expenser under budgetåret 1950/51 beräknas delposten till 210 000 kronor, huvudsakligen avseende skrivmateriel o. dyl., telegram, telefon och annonsering samt inköp och underhåll av inventarier.

Departementschefen.

Med hänsyn till belastningen under budgetåret 1950/51 å anslagsposten till sjukvård torde för detta ändamål böra beräknas ytterligare 10 000 kronor. I övrigt förordar jag att anslaget med hänsyn till de allmänna pris-
höjningarna uppräknas med 105 000 kronor. Anslaget torde således böra höjas med 115 000 kronor till 350 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets forskningsanstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

[19.] Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1950/51	5 400 000	5 512 154	557 985
1951/52 (statsliggaren s. 265)	5 900 000		
1952/53 (förslag)	7 100 000		

¹ Därutöver anvisat på tilläggsstat 500 000 kronor och överfört från anslag under tolfte huvudtiteln 283 000 kronor.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1950/51 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

I årets statsverksproposition (Bil. 6, punkt 134) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet för budgetåret 1952/53 beräkna ett reservationsanslag av 7 100 000 kronor.

Försvarets forskningsanstalt (skr. ²⁴/₈ 1951) har efter samråd med bland andra överbefälhavaren — med angivande av att kostnaderna för forskningsverksamheten för nästa budgetår beräknats till 11 140 000 kronor men att forskningsanslaget syntes kunna gottskrivas inkomster å 1 640 000 kronor — hemställt, att anslaget höjes med 3 600 000 kronor. Därvid har anstalten utgått från att avlöningskostnader å cirka 455 000 kronor, som eljest måste bestridas från detta anslag, skulle överflyttas till avlöningsanslaget. Dessutom har anstalten liksom för innevarande budgetår hemställt om bemyndigande att utlagga beställningar på materiel för forskningsverksamhet intill ett belopp av 1 500 000 kronor utöver anvisade anslagsmedel. Rörande den närmare innebörden av förslaget torde få hänvisas till de handlingar som komma att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

I skrivelse den 6 november 1951 har *krigsmaterielverket* efter samråd med forskningsanstalten hemställt om ett anslag för budgetåret 1952/53 av 990 000 kronor för utveckling och tillverkning inom landet av elektronrör och andra teletekniska detaljer. Krigsmaterielverket har därvid erinrat om, att verket för utveckling och tillverkning inom landet av elektronrör och andra teletekniska detaljer för budgetåret 1951/52 anmält ett medelsbehov av 990 000 kronor. Medel hade emellertid anvisats endast för utveckling och tillverkning av elektronrör. För detta ändamål hade för budgetåret 1951/52 ställts till förfogande ett belopp av allenast 700 000 kronor från förevarande anslag. I anledning härav hade arbetena såvitt avsåge elektronrör icke kunnat bedrivas i planerad omfattning samt arbeten såvitt avsåge andra teletekniska detaljer än elektronrör icke igångsatts. Då möjligheterna att importera elektronrör och andra detaljer försämrats och kunde förutses komma att alltjämt försämrats ansåge ämbetsverket en sådan ökning av anslaget motiverad, att utvecklingsarbetet för svensk tillverkning kunde bedrivas snabbare än som tidigare förutsatts. Ämbetsverket ville emellertid inskränka sig till att för budgetåret 1952/53 äska endast del anslag, som

beräknades nödvändigt för att kunna bedriva arbetet beträffande elektronrör och övriga detaljer enligt tidigare uppgjorda planer.

Vidare har *forskningsanstalten* i skrivelse den 21 november 1951 hemställt, att för utarbetande av evakueringsplan för forskningsanstalten m. m. 180 000 kronor måtte anvisas.

Departementschefen.

Det är mig icke möjligt att tillstyrka högre anslag till viss forskningsverksamhet än 7 100 000 kronor, innebärande en anslagshöjning om 1 200 000 kronor. Såsom framgår av vad jag tidigare anfört under forskningsanstaltens avlöningsanslag räknar jag därvid med att de personalkostnader, som av forskningsanstalten föreslagits skola överflyttas till avlöningsanslaget, alltså skola belasta forskningsanslaget. Jag förutsätter vidare, att inom ramen för det av mig för viss forskningsverksamhet tillstyrkta anslagsbeloppet skola bestridas erforderliga kostnader för utveckling och tillverkning inom landet av elektronrör och andra teletekniska detaljer, i den mån icke andra medel stå till förfogande därför. Någon särskild medelsanvisning för att förbereda anstaltens evakuering kan jag icke heller tillstyrka. Liksom för innevarande budgetår bör utverkas riksdagens bemyndigande att medgiva utläggande av materielbeställningar intill ett belopp av 1 500 000 kronor utöver anvisade medel.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 7 100 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar av materiel för försvarets forskningsanstalts verksamhet må utläggas inom en kostnadsram av 1 500 000 kronor.

[20.] *Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning.*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1950/51	250 000	236 594	13 629
1951/52 (statsliggaren s. 265)	245 000		
1952/53 (förslag)	300 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1950/51 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

I årets statsverksproposition (Bil. 6, punkt 134) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning* för budgetåret 1952/53 beräkna ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

Försvarets forskningsanstalt har hemställt, att anslaget uppföres med 730 000 kronor för utrustning av nytillkommande lokaler för anstalten samt

för anskaffning, i anledning av förutsatt utökning av anstaltens organisation, av instrument och verkstadsutrustning av engångsanskaffningsnatur. För egen del kan jag icke tillstyrka, att anslaget för nästa budgetår uppföres med högre belopp än 300 000 kronor, vilket skulle innebära en anslagshöjning med 55 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[21.] **Bidrag till utförande av vissa anordningar för luftvärn.** I skrivelse den 24 juli 1951 har *krigsskyddsnämnden för kraftanläggningar* gjort framställning om medelsanvisning för att utföra ställningar och övriga anordningar för luftvärn vid vissa kraftanläggningar. Av framställningen inhämtas i huvudsak följande.

Centrala driftledningen, som utgör det gemensamma administrativa organet för de statliga samt de större kommunala och enskilda kraftverksföretagen i landet, har genom sitt utredande och verkställande organ, riksdrifthyran, låtit uppgöra en plan för placering av luftvärn vid kraftanläggningar. Planen har godkänts av försvarsstaben, riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, centrala driftledningen och krigsskyddsnämnden. Kostnaderna för de ställningar och värn jämte erforderliga förrådsbyggnader, som nödvändiggöras av luftvärnets uppställning enligt planen, ha uppskattats till i runt tal 5,5 miljoner kronor enligt prisläget i april 1951. Av beloppet belöpa omkring 2,14 miljoner kronor på vattenfallsstyrelsens anläggningar.

Grupperingen av luftvärn enligt den föreliggande planen har bestämts under beaktande uteslutande av syftet att i krig upprätthålla möjligheterna till samkörning olika kraftföretag emellan och att säkerställa kraftförsörjningen inom respektive områden, de s. k. elblocken. Krigsskyddsnämnden ifrågasätter om icke de för ifrågavarande luftvärn erforderliga särskilda anordningarna äro av annan art än de skyddsåtgärder som avses i lagen den 12 juni 1942 (nr 335) om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar och om således anläggningarnas ägare med stöd av samma lag skulle kunna förpliktas att ens till någon del bekosta anordningarna i fråga. Nämnden anser för sin del att här avsedda kostnader principiellt sett äro av natur att böra bestridas av allmänna medel. Emellertid anser nämnden att, då en anläggnings utrustande med luftvärn gagnar icke blott anläggningen själv utan också de anläggningar, som överföra kraft till eller mottager kraft från den förstnämnda anläggningen, det icke vore obilligt att ägarerna till dessa anläggningar få med 25 % deltaga i kostnaden för luftvärnsuppställningarna.

Krigsskyddsnämnden har i anslutning härtill hemställt, att medel måtte ställas till förfogande för utförande av ställningar och övriga anordningar för luftvärn vid samtliga de kraftanläggningar, där enligt den åberopade planen luftvärn vore avsett att uppställas, intill ett belopp motsvarande 75 % av den verkliga kostnaden.

Civilförsvarsstyrelsen delar krigsskyddsnämndens uppfattning att här

avsedda kostnader principiellt sett böra bestridas av allmänna medel. Då skyddandet av landets kraftförsörjning under krig är av största betydelse för civildförsvaret, finner civildförsvarsstyrelsen det synnerligen angeläget att de nya ställningar m. m., som erfordras för utplacering av det för kraftanläggningarna avsedda luftvärnet, snarast komma till utförande och att särskilda medel härför anvisas i enlighet med krigsskyddsnämndens förslag.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap framhåller att tryggheten av kraftstationernas och distributionsnätets drift måste anses vara ett riksintresse av stor betydelse. Nämnden understryker därför kraftigt betydelsen av att förberedande åtgärder för utplacering av luftvärn enligt föreliggande plan snarast vidtagas.

Statskontoret anser ägarna till respektive kraftanläggningar vara enligt förenämnda lag den 12 juli 1942 (nr 335) pliktiga att svara för här avsedda kostnader. Detta anser statskontoret jämväl bestyrkas av att, statskontoret veterligt, de åtgärder för uppställande av luftvärnspjäser, som redan vidtagits vid de enskilda anläggningarna, genomförts utan bidrag av statsmedel. Statskontoret finner det också vara av praktiska hänsyn mindre välbetänkt att i särskild ordning finansiera dessa kostnader för anläggningens skydd. Valet av skyddsåtgärder bör enligt statskontoret icke få bli avgörande för den enskildes ekonomiska insats. Enligt ämbetsverkets uppfattning bör alltså något generellt medgivande om statsbidrag till ifrågasvarande arbeten icke lämnas. Skulle emellertid krigsskyddsnämnden vid prövningen av omständigheterna i det enskilda fallet finna, att ett åläggande för den enskilde kan anses oskäligt betungande, bör, framhåller statskontoret vidare, möjlighet hållas öppen att lämna bidrag av statsmedel. I sådant fall borde nämnden göra framställning härom till Kungl. Maj:t. För ändamålet syntes ett lämpligt avvägt belopp, förslagsvis högst 500 000 kronor, böra ställas till förfogande. Vad anginge vattenfallsstyrelsens anläggningar syntes det få ankomma på styrelsen att äska medel i vanlig ordning.

Chefen för försvarsstaben bedömer det vara synnerligen angeläget att här avsedda luftvärnsställningar snart komma till stånd. Försvarsstabschefen anser några betänkligheter icke behöva möta mot att det allmänna härvid medverkar på sätt krigsskyddsnämnden föreslagit. Ett lösande av frågan på det sätt statskontoret anvisat skulle på ett betänkligt sätt fördröja avgörandet av statsbidragsfrågan och leda till att ställningarnas utförande uppskötas avsevärd tid.

Departementschefen.

För det totala försvaret och folkförsörjningen torde det vara en angelägenhet av största betydelse att under krig kunna i möjligaste mån skydda landets kraftanläggningar från förstörelse genom luftanfall. De ställningar och andra anordningar som äro nödvändiga för att man på effektivaste

sätt skall kunna utnyttja härför avsett luftvärn böra därför komma till utförande snarast möjligt.

Ifrågavarande anordningar äro av den natur, att det synes tveksamt om lagen den 12 juni 1942 (nr 335) om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar är tillämplig å desamma. Därest så icke är fallet, föreligger för närvarande icke någon laglig skyldighet för kraftanläggningarnas ägare att vidtaga åtgärderna. Å andra sidan synas kraftföretagen själva ha ett sådant direkt intresse av ett så starkt luftförsvar som möjligt att jag icke kan förorda, att anläggningskostnaderna helt bekostas av statsmedel. Jag föreslår i stället att kostnaderna delas lika mellan staten och anläggningarnas ägare. Vattenfallsverket torde härvid böra behandlas på samma sätt som enskild ägare. Då jag icke funnit anledning till erinran mot beräkningen av här avsedda kostnader, skulle det belopp staten bör tillskjuta för ändamålet uppgå till (5 500 000: 2 =) 2 750 000 kronor. Jag föreslår att detta belopp anvisas såsom ett särskilt reservationsanslag under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1952/53.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till utförande av vissa anordningar för luftvärn* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 750 000 kronor.

Sammanställning

över de i det föregående äskade anslagen ävensom de anslag under rikstatsens fjärde huvudtitel, om vilka slutliga äskanden framlagts i den i annat sammanhang anmälda propositionen nr 51.

A n s l a g	I statsverkepropositionen upptaget belopp	Slutligt äskat belopp
Försvarets civilförvaltning: Avlöningar	2 850 000	2 855 000
Krigsmaterielverket: Avlöningar	2 825 000	2 960 000
Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar	1 750 000	1 700 000
Arméförvaltningen: Avlöningar	1 610 000	1 610 000
Marinförvaltningen: Avlöningar	710 000	710 000
Marinförvaltningen: Utrustning och inredning av nya lokaler	—	70 000
Flygförvaltningen: Avlöningar	980 000	930 000
Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.	144 100 000	143 000 000
Armén: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns delfond	25 158 000	25 357 000
Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.	57 100 000	57 700 000
Marinen: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Marinens delfond	8 927 000	9 170 000
Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.	63 650 000	63 700 000
Flygvapnet: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Flygvapnets delfond	15 201 000	15 217 000
Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar	1 660 000	1 660 000
Försvarets forskningsanstalt: Omkostnader	350 000	350 000
Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet	7 100 000	7 100 000
Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning	300 000	300 000
Bidrag till utförande av vissa anordningar för luftvärn	—	2 750 000
Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond	14 717 000	13 643 000
Summa anslagsökning		1 794 000

Enligt årets statsverksproposition (bil. 6, s. 244) skulle fjärde huvudtitelns slutsumma för budgetåret 1952/53 vid bifall till vad däri föreslagits uppgå till 1 502 963 600 kronor. Vid bifall till de här angivna förslagen skulle slutsumman ökas med 1 794 000 kronor till 1 504 757 600 kronor.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

A. Broberg.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

	Sid.
1. Fråga om inrättande av en försvarshögskola.....	2
Departementschefen.....	8
2. Arméns manskapsorganisation	9
Departementschefen.....	27
3. Löneställningen för förvaltare vid armén, flottan och flygvapnet.....	31
Departementschefen.....	35
4. Kustartilleriets underofficerare	36
Departementschefen.....	44
5. Rationaliseringsverksamhet inom försvaret	46
6. Avlöningsförmåner m. m. åt värnpliktiga	48
7. Försvarets civilförvaltning: Avlöningar.....	50
8. Krigsmaterielverket: Avlöningar	54
9. Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar.....	56
10. Arméförvaltningen: Avlöningar	60
11. Marinförvaltningen: Avlöningar.....	63
12. Marinförvaltningen: Utrustning och inredning av nya lokaler	66
13. Flygförvaltningen: Avlöningar	67
14. Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.	69
Departementschefen.....	102
15. Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.	114
Departementschefen.....	138
16. Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.	143
Departementschefen.....	161
17. Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar.....	166
18. Försvarets forskningsanstalt: Omkostnader.....	171
19. Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet	173
20. Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning.....	174
21. Bidrag till utförande av vissa anordningar för luftvärn	175
Sammanställning	177